

Themarekening 2021

Themarekening 2021

Inhoudsopgave

Themarekening 2021	2
Inhoudsopgave	3
Algemeen	4
Inleiding.....	5
Financieel resultaat 2021.....	9
Jaarverslag	11
Thema's	12
Thema Samen met Inwoners	13
Thema Zorg en Welzijn	19
Thema Wonen en Leven	29
Thema Werken en Ondernemen	46
Thema Toekomstbestendig en Duurzaam	52
Thema Financiën en organisatie	62
Paragrafen.....	69
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	70
Onderhoud kapitaalgoederen	82
Financiering	90
Bedrijfsvoering	96
Samenwerking	104
Grondbeleid	122
Lokale Heffingen.....	129
Corona	138
Jaarrekening	141
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	142
Balans.....	149
Toelichting op de balans	151
Activa	152
Passiva.....	164
Elementen die buiten de balanstelling vallen	171
EMU-saldo	174
Overzicht lasten en baten en toelichting	175
Overzicht incidentele lasten en baten	177
Overzicht lasten en baten per taakveld.....	180
Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa).....	185
Overzicht reserves en voorzieningen	206
Investeringskredieten	210
WNT	216
Overige gegevens.....	218
Bijlage 1 Aansluiting beginbalans 2021 en eindbalans 2020	219
Controleverklaring	224
Indicatoren	225

Algemeen

Inleiding

Beste raadsleden,

Voor u ligt de jaarrekening van 2021. De laatste jaarrekening van de collegeperiode 2018-2022. Sommigen van u waren toen al raadslid, anderen zijn pas kortgeleden als raadslid benoemd.

Met deze jaarrekening leggen we verantwoording aan u af over de uitvoering van de voorgenomen beleidsdoelstellingen. In deze jaarrekening lichten we de afwijkingen op baten en lasten per product toe. Het gaat hierbij alleen om de afwijkingen groter dan € 50.000. De afwijkingen per product zijn opgenomen in de thema's.

2021 was een jaar vol dynamiek

Het jaar 2021 was een dynamisch jaar. De impact van corona op de samenleving was nog steeds groot. Ondernemers en inwoners hadden allemaal in meer of mindere mate te maken met de invloed van corona op het dagelijkse leven. Wij hebben hen ook in 2021 zo goed als mogelijk ondersteunt. Zo hebben we wederom de subsidies aan maatschappelijke organisaties en culturele instellingen doorbetaald, hebben we door regelgeving aan te passen bijvoorbeeld grotere terrassen mogelijk gemaakt en de reclamebelasting niet opgelegd, hebben we mondkapjes aan minima uitgereikt, digitale evenementen georganiseerd voor jongeren, de TONK uitbetaald en heel veel informatie gedeeld over de coronamaatregelen en coronasteunpakketten.

Ook de gemeentelijke organisatie heeft de impact van corona stevig gemerkt. Thuiswerken, digitaal vergaderen, ziekte en de (on)mogelijkheden rondom participatie hadden ook in 2021 zijn weerslag op de organisatie en de uitvoering van het voorgenomen beleid.

Daarnaast stond het jaar 2021 in het teken van de noodzakelijke ombuigingen. De gemeente Heerenveen heeft 2021 gebruikt om nieuwe balans te vinden in de verdeling van de beschikbare financiële middelen. Leek aan het begin van het jaar nog dat grote ombuigingen noodzakelijk waren om de begroting op langere termijn gezond te houden, in de loop van het jaar werd duidelijk dat er minder omgebogen hoefde te worden door incidentele financiële meevallers vanuit het Rijk. De gemeenteraad heeft vervolgens besloten niet alle ombuigingen door te voeren zoals deze in de Perspectiefnota waren vastgesteld. De onzekerheid over de structurele financiële middelen vanuit het Rijk is helaas nog niet opgelost.

Ook heeft de gemeenteraad bij de behandeling van de begroting besloten structureel in te willen zetten op duurzaamheid. Het college gaat de komende periode van harte aan de slag met de motie Actie! Actie! Actie! De duurzame doorkijk geeft een goed beeld van de opgaven die de komende periode op ons afkomen en is ondertussen al aan de gemeenteraad gestuurd.

2021 stond ook in het teken van de zogenaamde boodschappenaffaire en de twijfel of de gemeente Heerenveen de Participatiewet wel met hoofd én hart zou uitvoeren. Een thema dat zowel de samenleving als de gemeentelijke organisatie heeft geraakt. Twee onderzoeken zijn ondertussen afgerond waaruit blijkt dat de uitvoering van de Participatiewet in de praktijk 'vanuit de bedoeling' wordt opgepakt en dat bijstandsgerechtigden het contact met de medewerker gemiddeld met een 7,7 beoordelen. Ook geven beide onderzoeken constructieve aanbevelingen waar de gemeente graag mee aan de slag gaat.

Verbeterplan P&C cyclus

In 2021 is hard gewerkt aan het verbeterplan voor de Planning & Control (P&C) cyclus. Dit met als doel dat de gemeenteraad beter in positie is om te sturen op de doelen en middelen met behulp van betrouwbare informatie. Samen met de auditcommissie en organisatie zijn er grote stappen gezet om de P&C cyclus op hoger niveau te brengen. In de jaarrekening is dit jaar veel aandacht besteed aan de indeling van de balans met een betere aansluiting op de wet- en regelgeving. Deze nieuwe indeling wordt toegelicht in de jaarrekening en in de bijlage is een extra aansluiting opgenomen tussen de nieuwe en de balans vorige jaren. Daarnaast is de verantwoordingsgrens voor afwijkingen conform de nieuwe financiële verordening verlaagd naar € 50.000 aan de baten en lasten kant. Mede hierdoor zijn er meer toelichtingen opgenomen met als doel de ontwikkelingen in het financiële jaar beter te duiden. Daarnaast is in de paragraaf kapitaalgoederen een actueel beeld gegeven over de nota's en beheerplannen en de financiële resultaten van 2021.

2021 sluit met een positief resultaat

De jaarrekening 2021 sluit positief met 3,8 miljoen euro. Dit resultaat is onder ander ontstaan omdat we vorig jaar tijdens de decembercirculaire nog een incidentele bijdrage vanuit het Rijk ontvangen van 1,3 miljoen euro.

De 3,8 miljoen euro is nog exclusief de opbrengsten van de grondverkoop dat vorig jaar uitstekend is verlopen, zowel voor bedrijfsgronden als woningbouwgronden. Vorig jaar heeft dit geleid tot een extra opbrengst van 7,4 miljoen euro. We weten dat grond steeds schaarser wordt en we kunnen er dan ook niet vanuit gaan dat we jaarlijks deze opbrengsten blijven ontvangen. Ook dit jaar ontvangt u een position paper waarin we u verder meenemen in de voortgang van het grondbedrijf.

Tot slot zien we dat we niet al het werk weggezet krijgen dat we in 2021 wilden oppakken. Dit wordt mede veroorzaakt door de impact van corona en hoge werkdruk onder het personeel. Hierdoor blijft er geld op de plank liggen. Ook is dit terug te zien in het financiële resultaat. Het betekent ook direct dat we ons niet rijk mogen rekenen. Het financiële resultaat over 2021 zijn eenmalige incidentele middelen. Het structurele meerjarenperspectief van Heerenveen verandert hierdoor niet.

In totaal betekent dit dat de jaarrekening 2021 sluit met een positief resultaat van 11,2 miljoen euro.

We blijven werken aan Heerenveen

De gemeente heeft vorig jaar belangrijke en mooie besluiten genomen voor de Heerenveense samenleving. Zo heeft u in 2021 het plan van aanpak voor de nieuw op te stellen woonvisie vastgesteld. Dit is een belangrijke eerste stap in de totstandkoming van een nieuwe woonvisie. Ook heeft de raad ingestemd met de centrumvisie van Jubbega, bespreekt het binnenkort de centrumvisie van Akkrum en zijn er stappen gezet in de uitvoering van de centrumvisie

Heerenveen. Drie mooie voorbeelden van plannen waar samen met inwoners, ondernemers en partners vol energie aan is gewerkt. Tot slot mogen we trots zijn op de Omgevingsvisie waar we in 2021 een besluit over hebben genomen, de nieuwe school in Tjalleberd en de voortgang in het project Heerenveen beter Bereikbaar. Evenals het uitvoeringsplan circulaire economie, het uitvoeringsplan 'scoren voor gezondheid' en het

uitvoeringsplan 'inburgering'. Ondanks de dynamiek van 2021 hebben we mooie resultaten behaald.

In deze jaarrekening leest u hier meer over.

(Bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Totaal Lasten	-159.397	-180.610	-176.475	4.135
Totaal Baten	160.718	181.910	190.903	8.992
Saldo van baten en lasten	1.321	1.300	14.428	13.128
Mutatie reserve	-1.321	-1.300	-3.182	-1.882
Resultaat na bestemming	0	0	11.246	11.246

Voorstel resultaatsbestemming

Mobiliteitsfonds

Eind 2021 is voor de bouw van een aantal woningen aan de Dracht 136 een bijdrage ontvangen voor het Mobiliteitsfonds van € 35.000 naar aanleiding van de afgifte van de betreffende omgevingsvergunning. Conform uw besluit bij instelling van de bestemmingsreserve Mobiliteitsfonds moet dit bedrag worden toegevoegd aan de betreffende bestemmingsreserve. Wij waren niet in de gelegenheid om dit tijdig aan u voor te leggen. Daarom stellen wij u voor om middels resultaatsbestemming dit bedrag alsnog toe te voegen aan de bestemmingsreserve Mobiliteitsfonds.

Faciliteiten raad

In de afgelopen jaren was er een voorziening die beschikbaar was ter dekking voor de aanschaf van faciliteiten voor de raad (voornamelijk Ipads etc.). Binnen de voorschriften van het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden) passen deze voorzieningen niet meer. Daarom wordt voorgesteld deze voorzieningen vrij te laten vallen en de saldi te storten in de algemene reserve. In 2022 verwachten wij nog wel kosten te maken voor de doelen waarvoor de voorziening ooit was getroffen. Daarom stellen wij voor € 40.000 als incidenteel budget beschikbaar te stellen in 2022 door middel van een resultaatsbestemming.

Voorgesteld wordt om het restant resultaat van € 11.171.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

Resultaat na bestemming	11.246
Resultaatbestemming: Mobiliteitsfonds	-35
Resultaatbestemming: Faciliteiten raad	-40
Resultaatsbestemming: Algemene reserve	11.171

Algemene reserve en reserve weerstandsvermogen

Belangrijke onderdelen van het weerstandsvermogen zijn de algemene reserve en de reserve weerstandsvermogen.

Algemene reserve

De algemene reserve is ten opzichte van voorgaand verslagjaar sterk gegroeid. Bedroeg de stand van de algemene reserve per 1 januari 2021 nog € 37,5 miljoen en na toevoeging van het resultaat 2020 40,2 miljoen; per 31 december 2021 is dit gestegen tijdens het boekjaar 2021 tot ruim € 43,6 miljoen. Door het resultaat van 2021 zal het eigen vermogen stijgen na vaststelling van de jaarrekening naar 57,0 miljoen. De algemene reserve dient te afdekking van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. De daar benoemde risico's bedragen totaal 15,9 miljoen, waarvan voor de grondexploitaties 5,0 miljoen.

Afsluitend

De jaarrekening 2021 sluit positief, maar de financiële zorgen zijn nog niet voorbij. We moeten ook de komende periode scherp kijken naar de verdeling van onze structurele financiële middelen.

Hierbij hebben college en gemeenteraad elkaar wederom hard nodig.

burgemeester en wethouders van de gemeente Heerenveen.

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,

J. van Leeuwestijn

T.J. van der Zwan

Financieel resultaat 2021

De uitkomsten van de jaarrekening 2021

Het jaar 2021 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 11.246.000. In de onderstaande tabel zijn de uitkomsten van de jaarrekening 2021 opgenomen (x € 1.000).

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil
Samen met inwoners	Lasten	-7.244	-7.603	-7.114	490
Zorg en Welzijn	Lasten	-89.297	-101.228	-97.829	3.400
Wonen en Leven	Lasten	-43.065	-48.027	-47.141	885
Werken en Ondernemen	Lasten	-1.433	-1.511	-1.466	45
Toekomstbestendig en duurzaam	Lasten	-16.317	-16.443	-17.673	-1.230
Financiën	Lasten	-2.039	-5.798	-5.252	545
Totaal Lasten		-159.397	-180.610	-176.475	4.135
Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil
Samen met inwoners	Baten	-	225	603	378
Zorg en Welzijn	Baten	21.422	27.521	26.098	-1.423
Wonen en Leven	Baten	12.465	19.729	27.844	8.115
Werken en Ondernemen	Baten	140	3	3	-
Toekomstbestendig en duurzaam	Baten	15.478	16.806	17.128	322
Financiën	Baten	111.213	117.626	119.226	1.600
Totaal Baten		160.718	181.910	190.903	8.992
Saldo van baten en lasten		1.321	1.300	14.428	13.128
Toevoegingen reserve		-7.395	-36.126	-35.849	277
Onttrekking reserve		6.074	34.825	32.667	-2.158
Resultaat		0	0	11.246	11.246

Toelichting van de belangrijkste verschillen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste verschillen opgenomen waarbij uitgegaan is van het gerealiseerde resultaat. In deze verschillen zijn de onttrekkingen en stortingen in de reserves al meegenomen.

(Bedragen x € 1.000)			
Thema	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Samen met inwoners	Appa en pensioenpremies wethouders	586	
Samen met inwoners	Minder plattelandsbel, wijkmanagement	244	
Zorg en Welzijn	Bijstand: Nadeel buig en loonkostensubsidies		413
Zorg en Welzijn	Lasten en baten van huren (onderw en sportacc)	1.053	
Zorg en Welzijn	Spuk ontvangsten nog niet in uitvoering		144
Wonen en Leven	Bestemmingsplannen	142	
Wonen en Leven	Grex: hogere winstneming en vrijval verliesvoorz.	7.424	
Wonen en Leven	Door Corona voordeel Posthuis	327	
Wonen en Leven	Wabo: meer aanvragen	100	
Wonen en Leven	Wegen: afwijking kapitaallasten	363	
Toekomstbestendig en duurzaam	Minder besteding groene gangmakers	276	
Toekomstbestendig en duurzaam	Riolering: effect gesloten financiering		482
Toekomstbestendig en duurzaam	Vastgoed, lagere huuropbrengsten en interne huren		728
Financien en Organisatie	Decembercirculaire	1.363	
Financien en Organisatie	Vrijval post onvoorzien	225	
Financien en Organisatie	hogere belastingopbrengsten en effect bedrijfsvoering	302	
Overig		1.027	419
Totaal		13.432	2.186
Saldo		11.246	

NB: een uitgebreide toelichting is opgenomen in de thema's.

Jaarverslag

Thema's

Thema Samen met Inwoners

Kernboodschap

"Wij zijn ervan overtuigd dat de beste ideeën samen tot stand komen"

In Heerenveen luisteren we naar onze inwoners en we zijn ervan overtuigd dat de beste ideeën samen tot stand komen. Inwoners en ondernemers hebben de ruimte om zelf met plannen en voorstellen te komen. Daar helpen we bij. We zoeken naar mogelijkheden om regels te versoepelen of te verminderen.

We gaan aan de slag met:

- Nieuwe lokale democratie en Maak Het!
- De Omgevingsvisie
- Het thematisch raadsakkoord

In deze raadsperiode gaan we aan de slag met de onderstaande onderwerpen die zijn opgenomen in het hoofdlijnenakkoord.

Samen met inwoners
* Samen met inwoners de in het Hoofdlijnenakkoord genoemde doelen uitvoeren. Communicatieve ondersteuning van de initiatieven.
Onderzoeken en toepassen van versoepeling of verminderen van regels.
* Organiseren van participatietrajecten bij (grote maatschappelijke) projecten.
* Voortzetten van experimenten om te leren van verschillende vormen (Zoals Maak Het! en Buitengewoon De Greiden).
Realiseren en uitvoeren van de Omgevingsvisie en Omgevingswet.

De onderwerpen die zijn aangeduid met een * hebben een relatie met het thematisch raadsakkoord.

Strategische opgaven

Doorontwikkeling omgevingsgericht werken en opgavesturing

Wat hebben we bereikt?

We hebben in beeld gebracht wat de maatschappelijke opgaven zijn die op de gemeente afkomen en deze in de Strategische Agenda opgenomen. Deze opgaven vragen om een intensief samenspel van raad, college en organisatie met inwoners.

Er zijn mooie resultaten bereikt met participatietrajecten zoals de omgevingsvisie, de Greiden en diverse trajecten met de dorpen. Het is standaard dat we opgaven samen met belanghebbende inwoners, ondernemers en organisaties oppakken met een passend proces. Waarbij de aard van de opgave mede onze rol als gemeente bepaalt.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Ook in het verslagjaar is gewerkt aan het doorontwikkelen van het samen met de omgeving ontwikkelen van plannen voor maatschappelijke opgaven. Afhankelijk van de aard van de opgaven, de impact op de samenleving en de beïnvloedingsmogelijkheden van de samenleving bepalen we onze rol en kiezen we een passend participatieproces. In het verslagjaar hebben we ons door de COVID-19 pandemie specifiek gericht op het ontwikkelen van digitale participatievormen door verschillende werkvormen en systemen in te zetten.

Doorontwikkelen samenwerken aan opgaven en initiatieven uit de samenleving

Samenwerken met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties

Wat hebben we bereikt?

Als Gemeente Heerenveen hebben we in 2021 participatietrajecten georganiseerd waarbij met name nieuwe digitale communicatiemiddelen zijn ontwikkeld en ingezet. We hebben hierbij een waardevolle les opgedaan: een nieuwe digitale invulling van participatie biedt ook voordelen. Er zijn andere doelgroepen bereikt. Daardoor was er sprake van een hogere betrokkenheid. In de toekomst, als fysieke participatie weer meer mogelijk is, zullen digitale werkvormen blijvend zijn om de omgeving zo passend mogelijk te betrekken bij planvorming. Naast het ontwikkelen van verschillende participatievormen hebben we geïnvesteerd in het breder bekend maken van het leefstijlonderzoek binnen de gemeente. De onderzoeksresultaten zijn hierdoor meer toegepast bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en communicatie sloot hierdoor meer aan bij onze doelgroepen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2021 heeft Motivaction een workshop gegeven over het leefstijlonderzoek in de gemeente Heerenveen, gericht op duurzaamheid. De uitkomsten van het onderzoek nemen we sindsdien mee bij de ontwikkeling en uitwerking van communicatiecampagnes bij duurzame projecten. Een voorbeeld is de campagne rond het project energiebespaarboxen voor huurders.
- Interne beleidsmakers hebben instrumenten gekregen om de leefstijlbenadering te benutten bij het ontwikkelen en uitvoeren van hun werk.
- De Omgevingswet, die naar verwachting in 2022 ingaat, vraagt inzet op het gebied van participatie. Initiatiefnemers moeten hun eigen participatie gaan organiseren. Het is aan de gemeente om te beoordelen of dit voldoende is gedaan. Er wordt participatiebeleid gemaakt om hier kaders voor aan te geven. Dit beleid wordt in 2022 voorgelegd aan de raad.
- In Akkrum en Jubbega is samen met ondernemers en inwoners een visie voor het centrum gemaakt. Participatie in dit proces werd noodgedwongen door coronamaatregelen digitaal ingevuld. Met behulp van filmpjes, digitale

instrumenten en digitale bijeenkomsten zijn de dorpen zo goed mogelijk betrokken bij de vorming van de plannen. Hoewel het voor de dorpen wennen was om op deze manier deel te nemen, was de betrokkenheid hoog.

- Bij de plannen voor Centrum Oost in Heerenveen is de omgeving wel fysiek betrokken. Met behulp van een 3D-film werden op verzoek heel gericht beelden getoond van de nieuwe situatie. Deze 3D-beelden geven omwonenden en andere belanghebbenden een duidelijk beeld van hoe het gebied eruit komt te zien.
- Er zijn voorbereidingen getroffen voor deelname aan een pilot voor een digitaal participatieplatform. Provincie Fryslân is trekker van deze pilot. Dit open platform biedt onder andere mogelijkheden om informatie te delen, processen zichtbaar te maken, ideeën van inwoners op te halen, onderwerpen in stemming te brengen. Onderwerpen kunnen zowel vanuit de gemeente als vanuit inwoners zelf worden gestart.

Doorontwikkelen dienstverlening

We passen continu de dienstverlening aan de inwoners aan

Wat hebben we bereikt?

Dienstverlening is onze core-business. Uit een eerder rekenkameronderzoek kwamen diverse verbeterpunten naar voren. Ook het onderzoek van Motivaction geeft inzicht in wat inwoners goed vinden en waar verbetering mogelijk is.

De eerste quick wins hebben we doorgevoerd, waardoor we een stap in de goede richting hebben gezet met de telefonische dienstverlening.

Verbeterpunten die meer afweging en tijd vragen, worden meegenomen in het plan van aanpak realisatie dienstverleningsvisie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Telefonische dienstverlening

Op het gebied van telefonische dienstverlening is in het verslagjaar extra capaciteit ingehuurd. Door deze inhuur zijn de wachttijden in de dienstverlening niet verder opgelopen en hebben we deze op hetzelfde niveau kunnen houden als daarvoor.

Omdat we ook een structurele verbetering willen realiseren is er in 2021 een QuickScan van het KCC uitgevoerd. Deze QuickScan geeft inzicht in structurele verbetermogelijkheden voor de dienstverlening. De telefonische bereikbaarheid van het KCC en de organisatie monitoren we jaarlijks in het Telan onderzoek.

Daarnaast is gewerkt aan het leggen van de eerste onderlinge koppelingen tussen de vakapplicatie van het KCC en diverse andere organisatiebrede systemen. De telefonische dienstverlening wordt sneller en kwalitatief beter.

Sturen op servicenormen

Onze servicenormen zijn onze beloftes aan onze inwoners en ondernemers. Om te weten of we ons hier aan (kunnen) houden is managementinformatie nodig. Hiermee kunnen we beter sturen op afhandeltijden. Voor de publieke dienstverlening hebben we vorig jaar een aansluiting gerealiseerd op het dashboard van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken. De volgende stap is om dit periodiek te analyseren en, waar nodig, verbeteringen door te voeren. We meten hierbij de harde cijfers, maar we verzamelen ook informatie over hoe mensen onze dienstverlening ervaren.

Ontwikkeling dienstverleningsvisie

In 2021 zijn we gestart met het ontwikkelen van een dienstverleningsvisie op alle aspecten van dienstverlening. Basis hiervoor waren de resultaten van het rekenkameronderzoek én het stakeholdersonderzoek van Motivaction. Daarnaast vragen we periodiek feedback van inwoners via klanttevredenheidsonderzoeken. De visie wordt vertaald in een concreet uitvoeringsplan. Hierin wordt uitgewerkt hoe wij de dienstverlening de komende jaren via een ingroeimodel verder willen ontwikkelen. Tijdens Corona is de dienstverlening geborgd, ook toen er veel op afstand moest worden gewerkt. Dit geldt niet alleen voor de dienstverlening van de gemeente, maar ook voor de dienstverlening van onze contractpartners op het gebied van sport, cultuur, welzijn, zorg en onderwijs.

Vereenvoudiging regels en lastenverlichting

We zorgen voor vereenvoudiging van regels en minder lastendruk

Wat hebben we bereikt?

We werken voor de omgeving en spelen in op behoeften en verwachtingen van onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. We zoeken oplossingen binnen kaders. Regels en procedures moeten ondersteunend zijn en niet belemmerend. Waar nodig passen we onze regels aan. Bij inkoop- en subsidieafspraken kijken we kritisch naar de administratieve lasten voor onze samenwerkingspartners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uit het onderzoek van Motivaction komt naar voren dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties regels en procedures niet zozeer als belemmerend ervaren. Ook ervaren zij de basishouding van medewerkers als goed. Wel ervaren zij dat medewerkers zich soms belemmerd voelen door regels. Hierbij kunnen interne regels, procedures en patronen belemmerend werken. Medewerkers hebben behoefte aan een nieuwe houvast. Met de uitvoering van de dienstverleningsvisie gaan we hiermee op de werkvloer aan de slag. Learning by doing. We gaan concreet aan de slag met processen en met de vaardigheden van medewerkers om waar nodig maatwerk toe te passen. We onderzoeken wat hierin belemmerend werkt en proberen deze belemmeringen weg te nemen. Vooral als vraagstukken complex zijn en om een samenhangende aanpak vragen is er aandacht nodig voor het proces en voor de ontwikkeling van medewerkers.

Daarnaast is een aantal concrete verbeteracties ingezet.

In 2021 is de leesbaarheid van een aantal subsidieregelingen verbeterd en is juridisch mogelijk gemaakt maatwerk toe te passen als het gaat om aanlevering van documenten. Bij inkoopacties en aanbestedingen worden ook vooral de wettelijk vereiste documenten opgevraagd. Ook bij inkoop is gewerkt aan de leesbaarheid van de documenten. Bij de wijziging van de inkoopvoorwaarden in 2021 is aansluiting gezocht bij de landelijke werkwijze en afspraken. Bedrijven worden bij gemeenten dan niet geconfronteerd met steeds verschillende eisen/voorschriften.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Bestuurszaken	Lasten	-1.948	-1.982	-1.991	-9
College	Lasten	-4.440	-4.440	-4.311	129
Erfgoed	Lasten	-70	-120	-69	51
Plattelandsbeleid/wijkmanagement	Lasten	-647	-922	-704	218
Maak het! en nieuwe rollen	Lasten	-139	-139	-38	101
Totaal Lasten		-7.244	-7.603	-7.114	490
Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Bestuurszaken	Baten	-	-	46	46
College	Baten	-	-	457	457
Erfgoed	Baten	-	-	-	-
Plattelandsbeleid/wijkmanagement	Baten	-	225	100	-125
Maak het! en nieuwe rollen	Baten	-	-	-	-
Totaal Baten			225	603	378
Saldo van baten en lasten		-7.244	-7.378	-6.510	868
Toevoegingen reserve			-50	-50	
Onttrekking reserve			25	25	
Resultaat		-7.244	-7.403	-6.535	868

College

De lasten van het College zijn in 2021 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een gemiddeld lagere leeftijd van de wethouders. Om deze reden is de premie voor pensioenafdrachten in 2021 € 92.000 lager dan begroot.

Voor de baten geldt: in 2021 zijn de middelen voor de toekomstige pensioenen van wethouders die voorheen in een extern kapitaalfonds stonden teruggestort naar de gemeente. De dekking in de Appa voorziening is voldoende, waardoor deze middelen grotendeels vrijvallen.

Erfgoed

In 2021 is er een decentrale uitkering van € 50.000 ontvangen inzake de kerkenvisie. In het 4e verzamelbesluit zijn deze middelen toegevoegd aan de begroting. De uitwerking heeft nog niet plaatsgevonden daarom vallen deze middelen vrij.

Plattelandsbeleid/wijkmanagement

Voor de Regiodeal onderdeel Regiofonds was voor 2021 een budget beschikbaar van € 225.000. Hiervan is € 100.000 op basis van de eerste openstelling van de subsidie toegekend. De overige € 125.000 blijven beschikbaar voor de volgende open stellingen.

De externe kosten voor wijk- en dorpsbudgetten, plattelandsbeleid en recreatiegebied De Heide zijn € 61.000 lager dan verwacht. We hebben minder externe contacten gehad, bijvoorbeeld het wegvallen van de jaarlijkse dag voor plaatselijke belangen en wijkverenigingen. De tegenvallende weersomstandigheden drukten de beheerskosten op De Heide. Daarnaast zijn er minder interne uren toegeschreven aan deze activiteiten voor een bedrag van € 32.000.

Door de onderbesteding van het budget voor het regiofonds, wat een voordeel op de lasten inhoudt. Zien wij bij de baten eenzelfde bedrag, maar nu als nadeel. Dit betreft de nog niet gerealiseerde ontvangen subsidie. Per saldo is het resultaat op het regiofonds neutraal.

Maak het! en nieuwe rollen

Uit het Maak het budget worden subsidies verstrekt voor projecten die bijdragen aan de leefbaarheid van een wijk of dorp. In 2021 zijn er lagere lasten door minder aanvragen subsidie in verband met Corona.

Thema Zorg en Welzijn

Kernboodschap

"We helpen inwoners van alle leeftijden om gezond en met plezier te kunnen leven"

Iedereen doet mee in onze gemeente. We bouwen veerkracht op voor inwoners in kwetsbare situaties en we helpen inwoners van alle leeftijden om gezond en met plezier te kunnen leven. Om dit te realiseren werken we aan doorontwikkeling van het sociaal domein en zoeken we verbinding met partners.

We gaan aan de slag met:

- Jeugdzorg
- Armoede
- Lezen en schrijven
- Zorg en ondersteuning
- Preventieve gezondheid
- Welzijn
- Sport

In deze raadsperiode gaan we aan de slag met de onderstaande onderwerpen die zijn opgenomen in het hoofdlijnenakkoord.

Zorg en welzijn
Doorontwikkeling van het sociaal domein.
Ontwikkelen en uitvoeren van gebiedsgerichte aanpak.
Inwoners helpen om langer thuis te blijven wonen.
Ondersteuning bieden aan mantelzorgers en vrijwilligers.
Aanpakken van de problematiek bij de grootste risicogroepen (verwarde personen, verslaafden, inwoners met psychische problemen).
Terugbrengen van het aantal laaggeletterden.
Bereiken en ondersteunen van inwoners met een risico op gezondheidsproblemen.
Aandacht voor roken, alcohol- en drugsmisbruik en overgewicht.
Verminderen van problematische eenzaamheid.
Vergroten van sport- en beweegactiviteiten, waaronder wandelpaden en buiten fitness.
Bereikbare, duurzame en toegankelijke sport- en cultuurvoorzieningen.
Uitvoeren van sportbeleid 2017

Onderwerpen

- Opvoeden & opgroeien
- Leefbaarheid, meedoen en gezondheid
- Participatie en bestaanszekerheid

Opvoeden & opgroeien

Opvoeden en opgroeien met samenhangende preventie

Wat hebben we bereikt?

Veel vooruitgang is er in 2021 niet geboekt bij het verder uitbouwen van de basisstructuur voor opvoeden en opgroeien in samenhang met preventie. Corona heeft gemaakt dat in 2021 de grootste zorg lag bij het bereikbaar houden van de basisstructuur voor kinderen en jongeren. Door de coronamaatregelen was de bereikbaarheid lastiger. Dat heeft gevolgen voor het verder uitbouwen of optimaliseren van voorzieningen. Uitbouwen of optimaliseren is lastig wanneer alles via videocalls moet gebeuren. Onze voornaamste zorg is in 2021 dan ook geweest dat de bestaande voorzieningen toch zoveel mogelijk werden benut.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 zijn we doorgegaan met het huidige beleid en hebben we zoveel mogelijk geprobeerd de bereikbaarheid van voorzieningen te waarborgen. Dat was een uitdaging door de coronamaatregelen. Er zijn extra uren beschikbaar gesteld voor de JGZ pedagoog omdat er meer vraag is. Corona is de hoofdoorzaak van de toegenomen vraag. Daarnaast is er veel afstemming geweest met partners in het onderwijs en in het voorliggende veld om met elkaar te waarborgen dat opvoeden en opgroeien in Heerenveen de aandacht krijgt die noodzakelijk was.

Sterke pedagogische basisvoorzieningen en kansengelijkheid

Wat hebben we bereikt?

We hebben dit jaar weer een klein stapje verder gezet met de ontwikkeling van het basisaanbod voor jonge kinderen. Onze ambitie is alle kinderen ondanks hun diverse achtergrond zoveel mogelijk dezelfde kansen te bieden. Wij zijn er dit jaar weer in geslaagd daarin een stap vooruit te zetten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De toeleider Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is in 2021 begonnen en ook is de peutercampagne gestart. Concrete aantallen zijn moeilijk te noemen, omdat de campagne gefaseerd is uitgevoerd. Dit werd bemoeilijkt door corona. De opvang moest daardoor periodes dicht. Maar ondanks die problematiek hebben we 2 peuteropvanglocaties, die gemeentelijke toeslagplekken aanbieden, toe kunnen voegen aan het aantal locaties. Dat is positief, ouders hebben meer keus en steeds meer kinderen kunnen in hun eigen wijk gebruik maken van het aanbod. Wel is er veel reactie geweest op de campagne, ouders die contact hebben opgenomen met de gemeente of met locaties en vervolgens hun kind aangemeld hebben voor peuteropvang. Landelijk gezien doen we het 'goed' in Heerenveen. Er is een klein percentage die geen gebruik maakt van peuteropvang, maar dat is vaak een bewuste keuze en het loont niet om daar nog op in te zetten. Een groot deel van de Heerenveense kinderen maakt dus gebruik van peuteropvang of kinderen gaan naar kinderopvang of gastouder.

Daarnaast is het project rondom Skoaterwiis geëvalueerd en is besloten dit project tijdelijk te verlengen. De grote uitdaging hierbij is dit project structureel een plaats te geven waarbij de verbinding wordt gelegd met ontwikkelingen in de wijk.

Getransformeerde en beheersbare jeugdhulp

Wat hebben we bereikt?

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanbesteding van de hulp die verleend wordt op basis van de Jeugdwet. De huidige aanbesteding liep af en er moest opnieuw worden aanbesteedt. Dat heeft een groot deel van het jaar 2021 in beslag genomen. In dezelfde periode hebben we ook kritisch gekeken naar de wijze van sturing binnen de huidige structuur.

In Heerenveen hebben we de afgelopen jaren daar waar mogelijk een begin gemaakt met de zorginhoudelijke transformatie. Wij zijn voorzichtig begonnen afspraken met scholen te maken en er is een eerste praktijkondersteuner vanuit de gemeente ingezet. De komende jaren zetten we de omslag naar getransformeerde (sneller, dichterbij en meer op maat) en beheersbare (inhoudelijk, financieel en procesmatig) jeugdhulp verder door.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De aanbesteding (in SDF verband) van pleegzorg en Ernstige dyslexie is in 2021 voorbereid en afgerond. De aanbesteding van wonen in relatie tot specialistische jeugdhulp is in 2021 voorbereid en de gunning is gestart: de daadwerkelijke afronding van deze aanbesteding krijgt in 2022 vorm. De aanbesteding van het perceel specialistische jeugdhulp is in 2021 gestart en als gevolg van een uitspraak van de Rechtbank stilgelegd. In het najaar is opnieuw een aanbestedingsproces gestart dat eind 2022 moet zijn afgerond.

Bij de uitwerking van de aanbestedingen en keuzes over de gehanteerde methodiek heeft de gemeente zowel ambtelijk, managerial als bestuurlijk nadrukkelijk een positie ingenomen. De bestaande GR SDF (ook ingesteld om inkoop van jeugdhulp centraal via de centrumgemeente vorm te geven) is op onderdelen aangescherpt zodat eenvoudiger en beter ingezet kan worden op kostenbeheersing.

De gemeenteraad heeft de bestuursopdracht lokaal akkoord Jeugd vastgesteld waarmee een weg is ingeslagen om tot een uitvoerbaar en betaalbaar beleid te komen in de toekomst.

Via de gemeente Heerenveen als verantwoordelijke financier, krijgen 1277 unieke jeugdigen jeugdzorg; 30% van hen is via de gemeentelijke toegang, het team jeugd en gezin, verwezen naar gespecialiseerde jeugdzorg.

Om goed zicht te krijgen op de ontwikkelingen binnen het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke uitgaven zijn we in 2021 bezig geweest met de ontwikkeling van een goed registratiesysteem, een adequate kostenprognose en een managementrapportagesysteem voor de gemeentelijke jeugdzorg. Dat bleek uiteindelijk ontzettend bewerkelijk te zijn omdat veel nieuw is en nog ontwikkeld moest worden. In 2022 hopen we dit project af te kunnen ronden.

Leefbaarheid, meedoen en gezondheid

Inwoners wonen langer thuis

Wat hebben we bereikt?

Alle zeilen zijn bijgezet om er voor te zorgen dat mensen zelfstandig kunnen blijven wonen. Dat is een lastige opgave, omdat het aantal intramurale plekken daalt, de groep mensen waarvoor het moeilijk is om zelfstandig te wonen stijgt en er een tekort is aan zorgpersoneel. Ook constateren we dat de druk op de mantelzorg toeneemt. Binnen onze mogelijkheden

hebben we meer en intensiever voorzieningen ingezet, die bijdragen aan zelfstandig wonen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben verschillende zorg- en ondersteuningsvormen ingezet.

- Mantelzorgers zijn door meitinkers en welzijnswerkers ondersteund.
- We hebben ingezet op betrokken buurten door het versterken van sociale cohesie, vergroten van het netwerk en zelfredzaamheid van mensen en het stimuleren van vrijwilligerswerk.
- Ons preventief gezondheidsaanbod, activiteiten gericht op het terugdringen van eenzaamheid en het ondersteunen van mensen met dementie, dragen er aan bij dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.
- Voorbereidingen zijn getroffen voor het nieuwe Wmo-preventieplan. Langer thuis blijven wonen is daarin één van de speerpunten. Er is aandacht voor de ontwikkelingen op het gebied van e-health en domotica bij het thuis wonen.
- We werken samen met partijen, onder andere vastgelegd in prestatieafspraken met corporaties, wanneer het gaat over de beschikbaarheid van het woningaanbod en de verhuisbereidheid van inwoners.

De betaalbaarheid en daarmee de kwaliteit van onze Wmo-ondersteuning staat onder druk

Wat hebben we bereikt?

Zonder de noodzaak van ondersteuning uit het oog te verliezen proberen we er in uitvoering kostenbewust mee om te gaan. Het feit dat bij het verstrekken van een voorziening geen rekening mag worden gehouden met het inkomen of vermogen van de inwoner en we te maken blijven houden met verdergaande vergrijzing betekent een verdere toename van het aantal Wmo cliënten. In 2021 is het aantal mensen met een Wmo voorziening gestegen van 3239 naar 3761 (16%).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Door verdere scholing van meitinkers proberen we aan de poort scherp te zijn op de inzet van voorzieningen. We hebben inwoners geïnformeerd over de eigen verantwoordelijkheid voor het treffen van maatregelen om zelfstandig te kunnen blijven wonen. Mensen die ondersteuning van de gemeente nodig hebben, hebben deze in 2021 ook gekregen.

Voorkomen roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik

Wat hebben we bereikt?

De GGD meet de resultaten van het stimuleren van gezond gedrag over meerdere jaren. Onze inzet is gericht op een zo gezond mogelijk leven, uitgedrukt in minder rokers, minder inwoners met problematisch overgewicht en minder problematisch alcoholgebruik.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het uitvoeringsprogramma Gezondheid is vastgesteld. Thema's roken, overgewicht en alcoholgebruik komen terug in verschillende maatregelen. Er is een "aanjager gezondheid" aangesteld, die ervoor zorgt dat Positieve Gezondheid onder de aandacht komt. Zij heeft verschillende activiteiten uitgevoerd gericht op leefstijl en vitaliteit. Zorgmedewerkers zijn getraind in het signaleren en bespreekbaar maken van een ongezonde leefstijl en van gezondheidsvaardigheden. Verder zijn er activiteiten uitgevoerd gericht op:

- Rookvrij Heerenveen;
- stimuleren verbeteren van naleving alcoholgrens;
- gezonde wijkaanpak.

De pilot Welzijn op Recept is bij drie huisartsenpraktijken gedraaid.

Buurtsportcoaches zijn ingezet in de rol van beweegmakelaar en hebben bijgedragen aan het stimuleren van gezonde scholen, sportverenigingen en dorpshuizen.

Meer mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen

Wat hebben we bereikt?

We hebben ongeveer 600 mantelzorgers in beeld, die we gericht ondersteunen bij hun werkzaamheden. Hoewel dit maar een deel is van het werkelijk aantal mantelzorgers in Heerenveen, merken we dat steeds meer ons weten te vinden. Onze ondersteuning is gericht op het verminderen van de druk op de mantelzorger, waardoor hij in staat blijft om mantelzorg te blijven geven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben er extra aandacht aan gegeven dat mantelzorgers met vragen terecht kunnen bij de meitinker en de mantelzorgcoördinator van Caleidoscoop.

Er is uitvoering gegeven aan een ruim aanbod aan ondersteuningsmogelijkheden:

- Respijtzorg;
- informatie- en adviespunten;
- contacten met lotgenoten;
- praktische hulp zoals hulp bij het huishouden, maaltijden aan huis, thuiszorg of dagbesteding;
- mantelzorgwaardering.

Ook hebben we meer mantelzorgers in beeld. In 2021 waren dat bijna 600 (in 2017: 22). Verder krijgen we ook jonge mantelzorgers in beeld. Caleidoscoop heeft speciaal voor deze groep activiteiten georganiseerd. Voor de ondersteuning van vrijwilligers zijn voorbereidingen getroffen in het Wmo-preventieplan.

Zorgen voor een lager risico op psychische problemen

Wat hebben we bereikt?

We krijgen meer inwoners met psychische problemen in beeld, maar zien ook dat in een coronajaar het aantal mensen met psychische problemen is toegenomen. Er zijn meer meldingen van overlast geweest. De afstemming met andere instellingen over de opvang van deze groep inwoners is verbeterd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De wijk-ggd'er, het team Zorg en Veiligheid en de preventieteam zijn intensief ingezet.
- We hebben een convenant 'zorgveiligheid' afgesloten met partijen.
- In prestatieafspraken met de corporaties hebben we afgesproken dat er drie woningen ter beschikking zijn voor mensen die door (psychische) omstandigheden dakloos zijn geraakt.
- We hebben voorzieningen ingezet, zoals het inlooppreekuur bij de GGZ
- We hebben voor de doelgroep huisvestingsprojecten uitgevoerd, zoals De Opstapper en Housing first.
- We hebben een vervolg gegeven activiteiten, die samen met de andere 17 Friese gemeenten worden uitgevoerd, over ondersteuning en huisvesting van onder andere mensen met psychische problemen, zoals Maatschappelijke Opvang en Brede aanpak Dakloosheid.

Meer uitstroom beschermd wonen

Wat hebben we bereikt?

Het aantal mensen dat beschermd woont is afgenomen. Voorbereidingen op de decentralisatie van deze taak (van de centrum gemeente naar de individuele gemeenten) is in volle gang.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Prestatieafspraken gemaakt met corporaties over beschikbaarheid huisvesting.
- Programma's als Housing first, Kamers met Kansen ingezet en gecontinueerd.

- Uitrol van het programma Weer thuis (corporaties en Friese gemeenten) en gestart met de inzet van een transferpunt.
- Monitoring van de uitstroom van cliënten beschermd wonen naar de WLZ.
- Tekentafelsessies met zorgaanbieders afgerond.
- Een inkooptraject voor beschermd wonen (samen met 18 gemeenten) gestart.

Participatie en bestaanszekerheid

Samen op weg naar duurzaam passend werk

Wat hebben we bereikt?

Afgelopen jaar was hectisch. De gevolgen van corona hadden ook nu weer impact op het kunnen werken. Daarnaast was er veel ophef over de bejegening van onze mensen in de bijstand. Na onderzoek ontvingen we een dikke 7,5 en aanbevelingen om het nog beter te doen.

We hadden als doel om zo snel en passend mogelijk bijstand te verlenen en het aantal uitkeringen zoveel mogelijk te stabiliseren. Dat doen we zelf en in samenwerking met Bureau Zelfstandigen Fryslân (zij voerden de 5 TOZO regelingen voor ons uit).

Dat is gelukt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners aan werk geholpen:

- Het aantal uitkeringen is met 60 gedaald. Op 1 januari 2021 hadden we 1.309 mensen in de bijstand. Eind van het jaar is dit gedaald naar 1.249.
- We hebben meer dan 100 mensen aan werk geholpen met loonkostensubsidie voor een bedrag van bijna 1 miljoen.
- We hebben onze taakstelling voor beschut werk gehaald (13).

Financieel gezonder worden

Wat hebben we bereikt?

We hebben 172 mensen aan studie/werk/ander inkomen kunnen helpen.

We hechten veel waarde aan onze NVVK-belofte namelijk:

Aanmelding zonder drempels, hulp op basis van vertrouwen, geen klanten buiten de boot laten vallen, druk van schuldeiser verlagen, zo goed mogelijk vrij van schuldenzorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben de TONK regeling uitgevoerd en 22 saneringskredieten verstrekt.

We zijn bezig om hulp en ondersteuning te geven aan de 100 potentieel gedupeerden van de toeslagenaffaire. Daarnaast helpen we ruim 400 inwoners actief om schulden te regelen.

Er zijn 244 budgetbeheerklanten. Ook zijn we geaudit door de NVVK om lid te kunnen blijven en zodoende kwalitatief goede schuldhulp te geven.

We helpen meer mensen die moeite hebben met lezen en schrijven

Wat hebben we bereikt?

Veel maatschappelijke problemen zijn te herleiden naar het feit dat mensen (digitale) tekst niet altijd goed begrijpen. We willen inwoners helpen die moeite hebben met lezen, schrijven en de digitalisering..

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben alle voorbereidingen op tijd klaar voor de nieuwe wet inburgering. Dit doen we langs de lijnen van het uitvoeringsprogramma Inburgering 2022.
- We hebben 3 digitaal huizen en een informatiepunt digitale overheid in de bibliotheek.
- De budgetgids is aangepast door ervaringsdeskundigen.

De inzet van onze twee medewerkers vroegsignalering helpt om inwoners eerder in beeld te krijgen.

- We hebben in een half jaar zo'n 200 inwoners bereikt via vroegsignalering (van de 751 meldingen over huur en zorgpremies). Daarvan hebben 70 inwoners een hulpaanbod geaccepteerd.

Caparis

Wat hebben we bereikt?

Caparis is redelijk goed door de COVID-19-pandemie doorgekomen. Dit komt mede door de compensatie die het Rijk heeft gegeven. Deze bedragen hebben we doorgesluisd.

We moeten in ieder geval tot 2024 een sterke sociale onderneming neerzetten die uitvoering geeft aan de sociale werkvoorziening en onderdelen van de Participatiewet. Met de nieuwe CAO en pensioenregeling Wsw die afgelopen jaar in werking is getreden moeten we het business model opnieuw beoordelen. Dit is nodig omdat meer werknemers nog sneller uit dienst gaan (naar verwachting 20%).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er werken 242 fte's bij Caparis. We hebben tien inwoners met een Bab-indicatie aan het werk en veertien inwoners werken binnen beschut werk.

Er zijn 50 re-integratietrajecten.

Onderzoek terugvorderingen en boete

Wat hebben we bereikt?

Op 22 januari 2021 hebben wij besloten een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de opgelegde terugvorderingen en boetes binnen de Participatiewet. In de raadsvergadering van 10 juni 2021 heeft u de opzet, uitvoering en vraagstelling van het onderzoek naar de terugvorderingen en boetes vastgesteld. En u heeft vanuit de algemene reserve daarvoor een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 100.000.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onderzoeksbureau Pro Facto heeft in 2021 het onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is u ter informatie aangeboden. Het totale onderzoek heeft € 70.000 gekost. Dit is conform de offerte. Het onderzoek werd via een interne begeleidingscommissie uitgevoerd. De interne begeleidingscommissie werd voorgezeten door een onafhankelijk toezichthouder. De inzet van de onafhankelijk toezichthouder heeft € 13.750 gekost.

De totale kosten van het onderzoek komen daarmee uit op € 83.750. Het overschot vloeit via de jaarrekening terug naar de algemene reserve.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Bijstand	Lasten	-19.164	-25.598	-25.294	304
Gymnastiekonderwijs	Lasten	-247	-247	-251	-4
Jeugd	Lasten	-21.827	-24.969	-23.995	974
Maatschappelijk dienstverlening	Lasten	-1.862	-1.963	-1.863	100
Minimabeleid	Lasten	-5.334	-3.533	-3.500	33
Onderwijs	Lasten	-4.631	-4.887	-3.867	1.021
Participatie	Lasten	-11.889	-12.512	-12.486	26
Sociaal beleid algemeen	Lasten	-	-	-	-
Sport	Lasten	-1.397	-2.434	-1.578	855
Sportaccommodaties	Lasten	-2.580	-2.489	-2.055	434
Volksgezondheid	Lasten	-1.947	-1.947	-2.066	-119
WMO	Lasten	-18.419	-20.649	-20.873	-224
Totaal Lasten		-89.297	-101.228	-97.829	3.400

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Bijstand	Baten	19.467	23.758	23.041	-717
Gymnastiekonderwijs	Baten	-	-	-	-
Jeugd	Baten	743	835	1.059	224
Maatschappelijk dienstverlening	Baten	21	21	-	-21
Minimabeleid	Baten	118	131	170	39
Onderwijs	Baten	5	326	6	-321
Participatie	Baten	-	-	2	2
Sociaal beleid algemeen	Baten	-	-	-	-
Sport	Baten	65	1.118	160	-958
Sportaccommodaties	Baten	206	505	379	-126
Volksgezondheid	Baten	-	-	-	-
WMO	Baten	797	827	1.282	455
Totaal Baten		21.422	27.521	26.098	-1.423
Saldo van baten en lasten		-67.875	-73.707	-71.730	1.977
Toevoegingen reserve			-566	-521	45
Onttrekking reserve		541	6.141	4.700	-1.441
Resultaat		-67.335	-68.132	-67.551	581

Bijstand

Het overschot op de lasten wordt veroorzaakt door lagere uitgaven op de TOZO van € 675.000. Er zijn minder aanvragen geweest dan wij beschikbaar hadden aan middelen van het Rijk. Daarnaast zijn de uitgaven BUIG en loonkostensubsidies € 334.000 hoger dan begroot. Door Corona is de afname van het aantal klanten langzamer gegaan dan begroot.

Het tekort op de baten wordt ook veroorzaakt door de uitkering TOZO, er zijn minder uitgaven gedaan, waardoor € 675.000 terugbetaald moet worden aan het Rijk.

Jeugd

Lagere lasten van € 974.000 wordt veroorzaakt doordat er in de prognose rekening was gehouden met hogere lasten op de jeugdzorg in natura, waardoor er in het verzamelbesluit 2021-4 € 2.900.000 uit de reserve aan het budget is toegevoegd. Na de verwerking van de productieverklaringen van de zorgaanbieders is de totale realisatie lager dan begroot en hoeft er in totaal € 2.000.000 uit de reserve onttrokken te worden. Hogere baten van € 224.000 wordt veroorzaakt door inzet van het restant voorgaande jaren op het onderwijsachterstanden beleid.

Maatschappelijke dienstverlening

Lagere lasten door minder aanvragen in verband met Corona

Onderwijs

De in totaal 1 miljoen voordeel op de lasten bestaat uit lagere (interne) huur gebouwen € 700.000. Tegenover dit voordeel staat een gelijk nadeel op het product vastgoed. Dit voordeel is ontstaan doordat lagere kapitaalslasten bij vastgoed niet hebben geleid tot het aframen van deze interne huur verrekening (Thema Toekomstbestendig en Duurzaam). Per saldo is dit neutraal. Daarnaast is in de begroting een specifiek budget opgenomen voor het ventileren van scholen (vanuit corona). Dit betreft € 320.000.

Binnen de baten een nadeel van € 320.000. Dit bestaat uit de bijdragen aan de nog niet aangewende Spuk uitkeringen, die eind 2021 zijn ontvangen en nog niet tot uitgaven hebben geleid in 2021. Deze ontvangen subsidies zijn op de balans geplaatst. Het betreffen hier middelen die wij krijgen voor het beter ventileren van de scholen in verband met Corona. Per saldo is dit een budget neutrale afwijking.

Participatie

Er is een overschot op de uitgaven door lagere uitgaven Participatiefonds voor volwassenen van € 83.000. Dit komt omdat er door de lockdown minder aanvragen waren. Daarnaast zijn de ontvangen Corona middelen Flankerend beleid van € 515.000 niet volledig uitgegeven. Er resteert een bedrag van € 127.000. Dit komt omdat er via het Werkbedrijf Fryslân Werkt! ook is geïnvesteerd in (om en bij) scholing, 'werk naar werk' trajecten en overige herstel en steunpakketten.

Sport

Om de coronaschade bij ijsbanen en zwembaden in Nederland af te dekken heeft het Rijk een specifieke regeling opengesteld. Gemeenten voeren de regeling uit. Heerenveen heeft twee tranches ontvangen, € 993.000 en € 997.000. De eerste tranche hebben we verwerkt in de begroting, de tweede verantwoorden we direct in de jaarrekening. In verband met het risico op staatssteun zijn beide bedragen aangemeld bij de Europese commissie. We rekenen op een positief oordeel van de E.C. en zullen daarna tot uitbetaling aan IJssstadion Thialf overgaan.

Sportaccommodaties

Het overschot op de lasten komt voornamelijk doordat er minder lasten zijn doorbelast vanuit het product vastgoed. De toelichting hierop staat onder het thema Toekomstbestendig en Duurzaam.

De afwijking bij de baten komt doordat er minder huuropbrengsten zijn gerealiseerd in 2021. Dit komt hoofdzakelijk door verminderd gebruik in verband met corona. Daarnaast is er sinds 2005 een inkomst in de begroting van SC Heerenveen voor een aflossing van een investering op Sportpark SKW. Deze financiering is in 2020 volledig afgelost, waardoor er in 2021 geen ontvangst meer was. Het betreft een bedrag van € 53.000.

Volksgezondheid

Hogere lasten door niet correcte verdeling begroting Veiligheidsregio, zie ook bij product brandweer. De mutatie in de begroting was volledig toegevoegd aan het product Brandweer bij thema Wonen en Leven. In de begroting 2022 is dit aangepast.

WMO

Hogere lasten van € 224.000 wordt veroorzaakt door een hogere last van € 595.000 door een toename op het gebruik van WMO voorzieningen door vergrijzing, abonnementstarief en verhoging van de kostprijs. Op preventie is een lagere last van € 394.000 met name op mantelzorg. In 2022 komt er een nieuw preventieplan, waarin ook de mantelzorg wordt meegenomen.

Hogere baten van € 455.000 worden voornamelijk veroorzaakt door een inkomst van € 588.000 op beschermd wonen en lagere inkomsten op de eigen bijdragen van € 191.000. Per saldo hoeft € 230.000 minder aan de reserve te worden onttrokken.

Thema Wonen en Leven

Kernboodschap

"Inwoners staan centraal bij de ontwikkeling van leefbare wijken en dorpen"

We willen graag dat iedereen in onze gemeente toegang heeft tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisvoorzieningen. Bereikbaarheid, veiligheid en duurzame ontwikkelingen in wijken en dorpen staan centraal. We spannen ons in voor het stimuleren van cultuur en een aantrekkelijke groene omgeving.

We gaan aan de slag met:

- Leefbare wijken en dorpen
- Vitale kernen
- Mobiliteit en bereikbaarheid
- Sport
- Cultuur
- Recreatie en toerisme

In deze raadsperiode gaan we aan de slag met de onderstaande onderwerpen die zijn opgenomen in het hoofdlijnenakkoord.

Wonen en leven
* Samen met inwoners de leefbaarheid in dorpen en wijken verbeteren.
Wijken en dorpen zijn schoon, heel en veilig.
Er is een goede balans in de beschikbaarheid van verschillende soorten woningen.
* Stimuleren en faciliteren van wijk- en dorpsvoorzieningen.
Uitvoering geven aan integraal veiligheidsplan 'Samen leven, samen doen' 2017-2021.
Heerenveen wordt fietsgemeente.
Uitvoering geven aan project Beter Bereikbaar (A32).
Uitvoering Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan 2017.
Maken van een mobiliteitsanalyse en proactief acteren op OV concessie van de provincie.
Uitvoering van cultuurbeleid 2017.
Budget voor aansprekende (inter)nationale evenementen op het gebied van sport en cultuur.
* Onderzoek, voorbereiding en start uitvoering van aanpassingen in centra van Heerenveen, Akkrum, Aldeboarn en Jubbega.
Verkenning en besluit Cultuurhuis Heerenveen.
Beschikbaarheid van snel internet in de dorpen en in het buitengebied.

De onderwerpen die zijn aangeduid met een * hebben een relatie met het thematisch raadsakkoord.

Verbeteren mobiliteit en bereikbaarheid

Fietsplan

Wat hebben we bereikt?

Het college van B&W heeft het 'Actieplan Fiets Heerenveen 2030' op 16 november 2021 ter kennisname behandeld en doorgestuurd naar de raad. Het plan kan onderdeel worden van het nieuwe raadsprogramma 2022-2025 en in de financiële afweging worden meegenomen. De nieuwe raad kan dit plan verder betrekken bij de Investeringsagenda 2022 en Perspectiefnota 2022. Hierbij kan de nieuwe raad een integrale afweging maken in vergelijking met de financiële wensen vanuit andere taakvelden. Met dit Actieplan Fiets ligt er een basis voor concrete uitvoeringsprogramma's voor de komende jaren in Heerenveen. De kostenindicatie voor het ambitieniveau 'Zilver' bedraagt maximaal € 2.200.000. Binnen ambitieniveau 'Zilver' met een gouden randje zet de gemeente zich actief in om de fiets te promoten. Fietsen dient ook andere aspecten binnen de gemeente. Denk aan duurzaamheid, gezondheid en een aantrekkelijker centrum. Op deze manier stimuleren we niet alleen een betere leefbaarheid door de hele gemeente, maar ook een transitie richting meer gebruik van duurzame mobiliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 hebben we het 'Actieplan Fiets Heerenveen 2030' opgesteld. Dit is de uitwerking van het eerder voorgestelde ambitieniveau 'Zilver met een gouden randje'. Met dit Actieplan Fiets ligt er een basis voor concrete uitvoeringsprogramma's in Heerenveen voor de komende jaren.

Snelfietsroutes

Wat hebben we bereikt?

In de begroting 2022 hebben we voor snelfietsroutes een investeringskrediet van € 2,9 miljoen opgenomen. De kwaliteitsverbetering van de regionale hoofdfietsroutes heeft als doel om in de regio extra prioriteit te geven aan het stimuleren van het fietsgebruik. Dit doen we door het comfortabeler, sneller en aantrekkelijker maken van het regionaal fietsnetwerk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In de Fietsagenda Zuidoost is ingezet op de aanleg van regionale snelfietsroutes en de kwaliteitsverbetering van de regionale hoofdfietsroutes in Zuidoost Fryslân.

Bereikbaarheid A32

Wat hebben we bereikt?

De uitvoering van werkzaamheden aan de A32 is opgestart in diverse deelprojecten:

- Aansluiting A32 – K.R. Poststraat.
- Aansluiting A32 – Oranje Nassaulaan.
- Kruising Burgemeester Falkenaweg en de Oranje Nassaulaan.

De aanpassingen aan de aansluiting A32 – K.R. Poststraat zijn inmiddels afgerond. De aanbesteding voor de afrit A32 – Oranje Nassaulaan en kruising Burgemeester Falkenaweg en de Oranje Nassaulaan is geweest. Eind 2021 is het voornemen uitgesproken één van de inschrijvers het werk 'te gunnen'.

Het geheel moet leiden tot een betere bereikbaarheid van Heerenveen via de A32 en een betere verbinding tussen het gemeentelijk wegennet en de Rijksweg. Een ander doel is om de verkeerssituatie op de A32 veiliger te maken en de doorstroming te bevorderen.

Naast de afritten moet het kruispunt Burgemeester Falkenaweg - Oranje Nassaulaan worden aangepakt. Door opstoppen leidt de huidige situatie tot overlast op het gemeentelijk wegennet en verstoring van de leefbaarheid. Het veroorzaakt daarbij terugslag van files richting de aansluiting op de A32.

Wat hebben we er voor gedaan?

Aansluiting A32 – K.R. Poststraat

De aansluiting van de K.R. Poststraat op de A32 is volledig aangepast en afgerond.

Aansluiting A32 - Oranje Nassaulaan

We hebben gekozen om de K.R. Poststraat en Oranje Nassaulaan niet gelijktijdig met elkaar op de schop te nemen. De voorbereidingen voor de aansluiting op de Oranje Nassaulaan zijn in volle gang. Het betreffende ontwerp is vastgesteld en de ruimtelijke procedure is afgerond. In het najaar van 2021 is het contract op de markt gezet. Inmiddels is na een selectieprocedure, een aannemer voor het werk geselecteerd. Het jaar 2022 is nodig om het schetsontwerp uit te werken tot een technisch uitvoeringsontwerp. Dit wordt in het bouwteam met de aannemer gedaan. De uitvoeringsaanvang vindt vanaf 2023 plaats.

Burgemeester Falkenaweg en de Oranje Nassaulaan/ A32

Na een intensief participatieproces ligt er voor dit kruispunt een scenario waarin de huidige rotonde plaats maakt voor een kruispunt met verkeerslichten. De benodigde investering van € 4.000.000 en de bijbehorende kapitaallasten zijn opgenomen in de begroting. De werkzaamheden voor deze kruising zijn opgenomen in het hetzelfde contract en wordt gelijktijdig gedaan met de aanbesteding voor de aansluiting A32 – Oranje Nassaulaan.

In vervolg op de reconstructie van de afritten maken we ook dit verkeersknooppunt op deze manier toekomstbestendig.

Leefbare, vitale wijken en dorpen

Realisatie glasvezelnetwerk

Wat hebben we bereikt?

Zowel in het buitengebied als in de dorpskernen hebben marktpartijen glasvezel aangelegd voor wooneenheden. Dit is nodig voor een toekomstbestendige digitale infrastructuur. Een groot deel van de woningen is al aangesloten op het aangelegde netwerk. De afronding daarvan is in 2022.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de aanleg van het glasvezelnetwerk voor woningen en bedrijven te bevorderen hebben we dit afgestemd met marktpartijen. Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over de realisatie en over de manier waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd. Ook hebben we toezicht gehouden op de kwaliteit.

Transitie veenweidegebied

Wat hebben we bereikt?

- Het Veenweideprogramma 2021-2030 en het Samenwerkingsplan Veenweide zijn vastgesteld.
- De gebiedscommissie Aldeboarn-De Deelen is geïnstalleerd en werkt aan een integraal gebiedsplan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben samen met Provincie, Wetterskip, landbouworganisaties en natuur- en milieuorganisaties gewerkt aan het veenweideprogramma en het Samenwerkingsplan.
- Er zijn aanvragen gedaan voor financiële middelen voor gebiedsontwikkeling in Aldeboarn-De Deelen zoals de Erfgoeddeal.
- Met de inkoop van energie zijn certificaten in het kader van Valuta voor Veen ingekocht. Op deze manier gaat een geldstroom naar de boeren voor het vernatten van hun landerijen.
- Er is gewerkt aan een voorlopige inrichtingsschets voor Aldeboarn-Zuid.
- We hebben verschillende bouwstenen ontwikkeld voor het gebiedsplan. Hierbij valt te denken aan landschap, cultuurhistorie, energietransitie, recreatie en toerisme en eventuele 'rode' functies zoals woningbouw en herbestemming van bestaande bouw.

Gasdossier

Wat hebben we bereikt?

De lopende aanvraag voor een nieuwe gaswinning bij Nieuwehorne is afgerond. Er is planologische toestemming verleend om hier gas te mogen winnen. Wij blijven er op toezien dat de initiatiefnemer de belanghebbenden goed informeert over en betreft in het verdere proces. Daarnaast zijn we kritisch op ontwikkelingen rond gaswinning op andere locaties en eventuele nieuwe winningsverzoeken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De planologische procedure voor de gaswinning is afgerond

Actualisatie onderhoud kapitaalgoederen en beheer openbare ruimte

Wat hebben we bereikt?

De nota kapitaalgoederen openbare ruimte is vastgesteld. In dit plan staat de gewenste en na te streven onderhoudskwaliteit voor de kapitaalgoederen (onder andere verhardingen, groen, civiele kunstwerken en oevers). Elke vijf jaar is een actualisatie nodig. Om financiële redenen (BBV) is in 2021, in afwijking van de gewenste looptijd van 5 jaar, een geactualiseerd plan voor slechts twee jaren (2021-2022) vastgesteld. Ook hebben we bij deze vaststelling het nieuw opgestelde beheerplan gebouwen betrokken. Dit laatste omdat de hierbij geconstateerde financiële voordelen een toekomstige bijdrage kunnen leveren aan het beperken van de financiële opgaven zoals die zijn geconstateerd bij de kapitaalgoederen openbare ruimte (met namen verhardingen). Bij de vaststelling is besloten in 2022 een 'Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027' op te stellen. Hierin zijn de kapitaalgoederen openbare ruimte opgenomen met het kapitaalgoed "gebouwen" (integrale nota).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 is de Nota Kapitaalgoederen (openbare ruimte) 2021 en 2022 en het Beheerplan Gebouwen (en beeldende kunst) 2021 en 2022 opgesteld en vastgesteld. In 2021 hebben we de voorbereiding en realisatie gedaan van de hierin opgenomen werkzaamheden. Daarnaast is nog sprake van doorgeschoven werkzaamheden naar 2022.

Snippergrondbeleid

Wat hebben we bereikt?

Eind 2021 is het Snippergroenbeleid, uit 2007, geactualiseerd. Bij de actualisatie zijn de laatste ontwikkelingen meegenomen aangaande klimaatadaptatie en duurzaamheidsopgaves. Het nieuwe "Snippergrondbeleid" spreekt zich nu ook uit tegen o.a.:

- onwenselijke verstening van groen;
- verlies van waterberging;
- beperkingen voor invulling geven aan de klimaatopgave en verbetering biodiversiteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het oude beleid is tegen het licht gehouden en er is brede afstemming geweest met diverse vakdisciplines op welke onderdelen het beleid geactualiseerd diende te worden.

Oeverbescherming Compagnonsvaart

Wat hebben we bereikt?

De stapelstenen oeverbescherming langs de Schoterlandse Compagnonsvaart hebben we vervangen door een nieuwe oeverbescherming. Daarmee zorgen we voor een toekomstbestendige beheersituatie. Zo hebben we de afstroming van de Compagnonsvaar en de stabiliteit van de weg en berm geborgd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Op kritische locaties op het traject De Knipe-Bontebok waar stapelsteen aanwezig was en waar sprake was van instortingsgevaar, hebben we een stalen damwand aangebracht.

Deze zorgt voor een bestendige grondkering. De stalen damwand is na bewonersparticipatie afgewerkt met een vanuit esthetisch oogpunt houten voorhang (schotten). Zo creëren we een passend beeld voor de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Fonds vitale kernen

Wat hebben we bereikt?

In 2017 heeft u het Fonds Vitale Kernen ingesteld voor toekomstige aanpassingen en investeringen in de centra van Heerenveen, Jubbega, Akkrum en Aldeboarn. In het huidige Meerjarenperspectief hebben we rekening gehouden met de volgende middelen voor het fonds:

2021: € 250.000

2022: € 500.000

2023: € 1.000.000

Daarbij heeft u de volgende verdeling tussen dorpen vastgesteld:

- 70% Heerenveen
- 15% Akkrum
- 11% Jubbega
- 4% Aldeboarn

Wat hebben we er voor gedaan?

Centrum Heerenveen

Voor het centrum van Heerenveen doorliepen we een uitgebreid participatietraject (G1000 en G20). Aan de hand van de bouwstenen uit dit proces stelde u in december 2019 een visie voor het centrum van Heerenveen vast. In mei 2021 nam u vervolgens een besluit over de inzet van de beschikbare financiële middelen en de keuze waarvoor deze middelen worden ingezet. Op diverse plaatsen in het centrum van Heerenveen vinden inmiddels ontwikkelingen plaats. Onder andere is een gebiedsvisie vastgesteld voor centrum Oost. In een samenwerking met private partijen werken we toe naar een transformatie van dit gebied. De transformatie houdt onder andere het volgende in: de realisatie van een parkeergarage, groene dakpassage, verplaatsing van de Albert Heijn en bouw van een woontoren met sociale huurwoningen. Tot slot hebben we de realisatie van de Romkessteeg opgestart. We verwachten dat dit in de eerste helft van 2022 wordt

afgerond.

Dorpen Akkrum, Jubbega en Aldeboarn

Op dit moment lopen er verschillende processen voor (her)inrichtingsplannen van centra. Voor Jubbega stelde u in september 2021 een centrumvisie vast. Deze is samen met de inwoners en ondernemers opgesteld. Inmiddels zijn de voorbereidingen gestart om de plannen vanaf 2023 te realiseren.

In Akkrum hebben in een participatieproces met inwoners en ondernemers bouwstenen voor een centrumvisie opgesteld. Hieraan is een investeringsagenda gekoppeld. We verwachten dat we de visie medio 2022 aan u kunnen aanbieden.

Tot slot is in Aldeboarn onlangs gestart met de DorpsOntwikkelingsMaatschappij (DOM). Met deze methodiek worden leefbaarheidsinitiatieven in het dorp ondersteund én werken wij aan de vitaliseringsslag. Het Fonds vitale kernen zetten we in voor het stukje fysieke ruimte in het dorpscentrum.

Versterken van recreatie en toerisme

Overname Hooivaartbrug

Wat hebben we bereikt?

Samen met Rijkswaterstaat (RWS) stelden we een plan van aanpak op. Dit moet leiden tot een overdracht van de brug naar de gemeente Heerenveen. Uitgangspunt is dat de gemeente Heerenveen een goed functionerende brug overneemt. En ook dat al het achterstallig onderhoud is weggewerkt en waarbij de komende twintig jaar geen noemenswaardige conflicten mogen optreden. De overdracht gaat gepaard met een bruidsschat voor de afkoop van toekomstig onderhoud en bediening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In een projectgroep, met vertegenwoordigers van RWS, provincie Fryslân en gemeente, zijn alle technische aspecten van de brug doorlopen. Deze worden vertaald in een plan van aanpak. Dit werken we verder uit naar een uitvoeringsplan. Tegelijkertijd is gezamenlijk bepaald dat de fietsveiligheid op de brug verbeterd moet worden. Dit houdt in dat het fietspad op de brug breder gemaakt moet worden. RWS moet er ook voor zorgen dat de Hooivaartbrug geoptimaliseerd wordt voor bediening op afstand. Omdat de brug op termijn bediend wordt door de provincie Fryslân, is de provincie ook aangehaakt in deze ontwikkeling.

Brugbediening op afstand

Wat hebben we bereikt?

De aanleg van het glasvezelnet door de provincie Fryslân, voor het op afstand bedienen van diverse bruggen in de gemeente Heerenveen, is afgerond. De Warrebrêge (provincie) wordt inmiddels op afstand bediend. De gemeentelijke Poolsbrug in Gersloot, is de eerstvolgende. Met de provincie hebben we overeenstemming om deze brug in 2024 op afstand te bedienen vanuit het Swettehûs in Leeuwarden. In 2023 moet daarom de brug gereed worden gemaakt voor bediening op afstand.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De voorbereidingen voor de nodige technische ingrepen zijn inmiddels gestart. Dat gebeurt in samenwerking met de provincie Fryslân.

Mogelijk maken van aansprekende sport- en cultuurevenementen

Sportieve en culturele evenementen in Heerenveen

Wat hebben we bereikt?

Het professionele evenementenbureau Heerenveen 'n Gouden Plak is in 2021 gestart. Dit is gekoppeld aan de regiomarketing organisatie. Door deze ontwikkeling zijn we als Heerenveen beter in staat (inter)nationale evenementen op het gebied van sport en cultuur binnen te halen. En dan gaat het om evenementen die aansluiten bij het profiel van Heerenveen als sportstad van het noorden en 'n gouden plak voor iedereen. Een voorbeeld is het binnenhalen van De Zandtovenaar. Heerenveen was zo ook op cultureel gebied zichtbaar op nationale televisie.

Het projectbureau levert daarnaast ook ondersteuning aan andere evenementenorganisatoren op het gebied van evenementen, subsidies, lobbywerkzaamheden, vergunningen en veiligheid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben het proces aangejaagd om te komen tot het evenementenbureau en zijn samen met de stakeholders aan de slag gegaan.
- We hebben financiële middelen beschikbaar gesteld (4 jaar) voor de realisatie van dit evenementenbureau.
- We hebben onze expertise op het gebied van evenementen en veiligheid ingezet.

Toekomstbestendig en slagvaardig cultureel aanbod organiseren

In de gemeente Heerenveen kennen we een uitstekend aanbod van cultuur en van cultuureducatie gericht op de vraag vanuit de (basis)scholen. Onder cultuur vallen onder meer musea, molens, monumenten, bibliotheken, muziekverenigingen, theater, cultuureducatie, herdenkingen en kunst in de openbare ruimte.

Wat hebben we bereikt?

Vanwege COVID-19 zijn alle culturele instellingen blijvend ondersteund via onze gemeentelijke subsidieregelingen.

Hiermee is getracht te voorkomen, dat verschillende culturele instellingen in de knoei zouden komen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We zijn in nauw contact gebleven met het culturele veld waardoor we snel konden acteren wanneer er toch financiële problemen dreigden. We hebben maatwerk toegepast wanneer dit nodig was en hiervoor met name onze reguliere (eenmalige)subsidies ingezet, om enig perspectief te bieden.

Daarnaast hebben we alle individuele culturele makers, die zich uit nood hadden gemeld, verwezen naar de TONK- en TOZO-regelingen en het Bureau Zelfstandigen Fryslân.

Naast de financiële middelen vanuit de reguliere subsidiemiddelen, hebben we de corona Rijkssteun ingezet voor het Posthuis Theater en de culturele makers die –door sluiting van het Posthuis –deriving van inkomsten hadden.

Geschikte, veilige en betaalbare huisvesting voor iedereen

Huisvestingsbeleid, afspraken en monitoring

Vanuit de woonvisie maken we elk jaar prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersverenigingen. Dit gaat om onderlinge afspraken over betaalbaarheid, beschikbaarheid, duurzaamheid en wonen-welzijn en zorg.

De prestatieafspraken maken we op basis van bestaand vastgesteld woonbeleid. De demografische en maatschappelijke ontwikkelingen geven aanleiding om een nieuwe woonvisie te maken. Zo hebben we meer regie op de volkshuisvestingsopgaven in de gemeente. We zijn gestart met het opstellen van een nieuwe woonvisie.

Wat hebben we bereikt?

- Afspraken over geschikte, veilige en betaalbare huisvesting voor iedereen in de sociale sector.
- Overzicht van de woningprogrammering zoals deze nu in uitvoeringsprojecten tot 2030 zit.
- Inzicht gekregen in de kwalitatieve en kwantitatieve woonopgave en bijbehorende ontwikkelruimte voor gemeente Heerenveen voor de komende 10 jaar.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Als voorbereiding op de nieuwe prestatieafspraken hebben we de voortgang van de prestatieafspraken van 2020 geëvalueerd. Samen met de woningcorporaties en huurderverenigingen hebben we prestatieafspraken voor 2022 gemaakt en vastgesteld. In 2021 deden we een uitgebreid woonbehoefteonderzoek om zicht te krijgen op zowel de kwantitatieve en kwalitatieve woonbehoefte in de gemeente Heerenveen voor de komende tien jaar. Daarbij analyseerden we niet alleen allerlei demografische data. Ook hebben we een bewonersenquête gehouden en zijn we op de avond van het wonen in gesprek gegaan met alle stakeholders uit het veld. Vervolgens hebben we de opgaven vertaald in een startnotie voor een nieuwe woonvisie. Deze werken we in 2022 uit.

Implementatie Omgevingswet

Programma implementatie omgevingswet

Wat hebben we bereikt?

De invoering van de Omgevingswet is in 2021 opnieuw uitgesteld naar 1 juli 2022. De belangrijkste aanleiding is dat het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) niet op tijd operationeel is. Ter voorbereiding op de invoering brachten we de kosten in kaart voor de implementatie van de Omgevingswet. Verder hebben we een prognose gemaakt van de kosten tot aan de inwerkingtreding op 1 juli 2022.

Doelen van de Omgevingswet zijn:

- Een verbeterde en snellere dienstverlening.
- Meer samenhang in beleid en regels (integraal).
- Inzichtelijk beleid waarin de fysieke leefomgeving centraal staat.

Concreet te bereiken resultaten zijn:

- Een integrale, gemeentebrede Omgevingsvisie (beleid op hoofdlijnen).
- Een gemeentedekkend Omgevingsplan (regels), te beginnen met een handboek.
- De gemeente is aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
- De dienstverlening met klantreizen is op tijd op orde.
- Houding en gedrag in de gehele organisatie moeten passen bij de ambities.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het inzicht in de implementatiekosten heeft geleid tot voorstellen in de Begroting 2022. Dit gaat om zowel extra personele kosten als een kredietverhoging voor de uitvoering van het programma Omgevingswet. U heeft hiermee ingestemd. Tegelijkertijd worden de

meerjarige kosten tot 2029 inzichtelijk gemaakt. Deze volgen nog en presenteren we in 2022.

Omgevingsvisie

Wat hebben we bereikt?

In juli 2021 is de Omgevingsvisie Heerenveen vastgesteld. Met de Omgevingsvisie geeft u richting aan de ontwikkeling, inrichting en gebruik van de fysieke leefomgeving, voor de middellange en lange termijn. De kaders uit de Omgevingsvisie werken we uit in het Omgevingsplan (regels) en in programma's (beleid). Ook vormt de visie het toetsingskader voor vergunningaanvragen die niet passen binnen het Omgevingsplan. Om het gebruiksgemak voor inwoners en bedrijven zo groot mogelijk te maken, is de visie ook digitaal toegankelijk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben de Omgevingsvisie voorbereid en opgesteld en voor besluitvorming aan u aangeboden.

Omgevingsprogramma's

Wat hebben we bereikt?

Met het vaststellen van de Omgevingsvisie in juli 2021 heeft u de kaders vastgesteld voor omgevingsprogramma's. In de visie is benoemd dat er een programma Buitengebied en een programma Groenstructuur wordt opgesteld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is gewerkt aan:

- De Omgevingsvisie.
- De eerste voorbereidingen voor de programma's.

Omgevingsplan

Wat hebben we bereikt?

In de jaren 2022-2029 stellen we het Omgevingsplan Heerenveen stapsgewijs op. Een plan van aanpak hebben we u met de Startnotitie Omgevingsplan aangeboden. Hierin zijn de beleidsuitgangspunten opgenomen. Ook staat er een planning in voor de jaren 2022-2029 met de gebieden waar een deel van het omgevingsplan wordt opgesteld.

Voor het opstellen van een omgevingsplan voor de hele gemeente is in 2021 een eerste concept handboek samengesteld. Daarin staan de beleidsregels die kunnen worden opgenomen. Dit is afhankelijk van het omgevingsplangebied waar zij hun doorwerking moeten hebben.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het opstellen van een omgevingsplan voor de hele gemeente hebben we in 2021 voorbereid. Ook is gestart met een pilot omgevingsplan. Dat gaat als leerschool en prototype gelden voor andere delen van het omgevingsplan. De nieuwe deel omgevingsplannen vervangen uiteindelijk alle bestemmingsplannen. Plannen waar geen inhoudelijke aanleiding is voor omzetting, moeten we uiterlijk 2029 alsnog hebben opgenomen in het integrale Omgevingsplan.

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Wat hebben we bereikt?

In 2021 koppelden we de gemeentelijke applicaties, informatiesystemen en processen stap-voor-stap aan het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Daarmee komt het doel dichterbij dat alle digitale informatie op één centrale plek te vinden is: het

Omgevingsloket. Heerenveen zit in de voorhoede van gemeenten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Koppelingen tussen Centric Leefomgeving, DecosJoin en Key2Finance hebben grote stappen gemaakt, zijn ingericht en getest.

Klantreizen

Wat hebben we bereikt?

In 2021 maakten we een begin met het digitaal inrichten van de werkprocessen in de applicatie Centric Leefomgeving voor de verschillende servicelevels. De tussenstations van intake-, omgevings- en opgavetafel waren daarvan een onderdeel. Die dragen bij aan een goede centrale registratie, integrale beoordeling van en beslissing over het al dan niet meewerken aan een initiatief.

Ook de bestuurlijke afstemming maakt hiervan deel uit. Deze inrichtingsprocessen faciliteren een eenduidige, snelle en evenwichtige gemeentelijke 'ja, mits'-benadering. Daarnaast zetten we in op het ontwikkelen van vergunningenchecks in het DSO voor de meest aangevraagde activiteiten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De nieuwe Omgevingswet zet inwoner en ondernemer nog centraler dan nu. Onze werkprocessen richten wij in vanuit het perspectief van de inwoners en ondernemers. Met als doel om hen snel en op maat van dienst te kunnen zijn. Voor reguliere aanvragen is dat binnen de wettelijke acht weken en voor complexe aanvragen binnen 26 weken. Bovendien voegen we een snelservice toe om eenvoudige aanvragen af te handelen binnen vijf werkdagen.

Financiën en Leges

Wat hebben we bereikt?

In 2021 kregen we inzicht in de kosten van invoering van de Omgevingswet. In totaal € 1,5 miljoen over de jaren 2016-2020. De Rekenkamercommissie heeft daarover aan u gerapporteerd in juni 2021. De continuïteit van de implementatie van de Omgevingswet is verzekerd in 2021 met aanvullende middelen. In 2021 hebben we een analyse gemaakt van de huidige kosten-baten verhouding rondom leges voor omgevingsvergunningen. Hiermee wordt de toekomstige situatie na inwerkingtreding inzichtelijk gemaakt.

De Rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar de implementatiekosten van de Omgevingswet. De raad heeft twee kredieten ter beschikking gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. Hiervoor is in 2018 een programmateam ingericht en zijn deelprojecten gestart. De inwerkingtreding is uitgesteld naar 1 juli 2022. Voor de continuering van de implementatie hebben we in de begroting van 2022 een aanvullend krediet beschikbaar gesteld.

De leges dekken voor een belangrijk deel de operationele uitvoeringskosten die we direct kunnen toeschrijven aan de Omgevingswet volgens de BBV. Na de inwerkingtreding is er een nieuwe situatie van producten, gemaakte kosten en ondersteuning. Om inzicht te krijgen in de financiële situatie is in 2021 een projectgroep Financiën en Leges gestart. Daardoor kunnen we ook goede keuzes maken in de balans dienstverlening-kostendekkendheid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De Rekenkamercommissie ondersteund in het opstellen van haar rapportage aan de raad.
- Een overzicht van de kosten van implementatie van de Omgevingswet 2016-2020.
- De projectgroep Financiën en Leges is gestart. Deze heeft Kostendekkendheid.nl ingeschakeld voor de analyse huidige kosten-batenverhouding leges omgevingsvergunningen.

Opleiden en competentieontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

In 2021 startte de projectgroep Kennis- en competentieontwikkeling en is het plan van aanpak opgesteld. Doel van dit project is:

- In beeld gebracht over welke kennis en competenties de medewerkers moeten beschikken om hun functie (en rollen) goed uit te kunnen oefenen onder de Omgevingswet
- Welke kennis en competenties ontwikkeld moeten worden en hoe we die ontwikkeling gaan bereiken.

Een grote groep van ongeveer honderd medewerkers, inclusief leidinggevend, is benaderd voor het maken van afspraken over ontwikkeling van kennis en competenties. Daarnaast wordt in de praktijk geoefend en geleerd met het nieuwe initiatievenproces. Dit gebeurt tijdens de zogenoemde intake-, omgevings- en opgavetafels waarmee we in 2021 gingen werken. Het plan omvat meerdere jaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Project Kennis- en competentieontwikkeling is gestart. Intake-, omgevings- en opgavetafels zijn ingericht als leermomenten. Workshops en individuele gesprekken met medewerkers en leidinggevende gingen van start met de ondersteuning van het externe bureau Libereaux. Dit is gericht op de ontwikkeling van vaardigheden. We stimuleren bewustwording en kennissessies. Onder andere door het organiseren van De Dag van de Omgevingswet voor de interne organisatie. We doen dit op verschillende momenten.

Wet kwaliteitsborging bouwen, preventieve bouwtoets

Op 14 mei 2019 nam de Eerste Kamer de 'Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)' aan. Deze wet moet de kwaliteit van bouwwerken verbeteren en de positie van de opdrachtgever versterken. De aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van opdrachtgevers wordt uitgebreid. Invoering van de wet is gepland tegelijk met de invoering van de Omgevingswet die op 1 oktober 2022 of 1 januari 2023 wordt ingevoerd. Hier neemt het Rijk nog een besluit over.

Nu voeren gemeenten de preventieve bouwtechnische toets uit voor alle aanvragen omgevingsvergunningen 'bouw'. Straks geldt dit alleen nog voor complexe bouwwerken en geldt het nieuwe stelsel. De 'kwaliteitsborger' voert dan de bouwtechnische toets uit. Met de introductie van de kwaliteitsborger (private partij) ontstaat een nieuwe taak en rol in het bouwproces. Als organisatie willen wij ons hier samen met de 'bouwketen' in Heerenveen adequaat op voorbereiden.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ervaring opgedaan in proefprojecten. Met deze ervaring kunnen we te zijner tijd werken met de nieuwe wet. De ervaring gebruiken we ook om de basis te leggen voor het opstellen van een plan van aanpak voor de invoering van de Wkb.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is één proefproject Wkb volledig doorlopen en een tweede proefproject nadert afronding. Ervaringen van deze en andere proefprojecten buiten de gemeenten worden op provinciale en landelijke schaal gedeeld.

Veiligheidsdomein

Ontwikkeling veiligheidsdomein

Wat hebben we bereikt?

We hebben een nieuw veiligheidsdomein ontwikkeld binnen de afdeling vergunningen. De beleidsregisseurs veiligheid zijn samengevoegd met het team bijzondere wetten/evenementen en het BOA team. Door deze samenvoeging zijn we beter in staat om veiligheidsvraagstukken op te pakken. Ook is er naast tijdelijke ook structurele uitbreiding gekomen voor de beleidsregisseurs, het BOA team en de juridische schil. Zo kunnen we slagvaardiger optreden in de openbare ruimte. Beleidsmatig en juridisch is een goede schil gevormd. De extra bevoegdheden de burgemeester heeft gekregen, kunnen we op deze manier correct inzetten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is een nieuw BOA team gevormd waarbij handhavers in vaste dienst zijn gekomen van de gemeente. Daarnaast is (tijdelijk) extra personeel aangetrokken. Hiermee kunnen we proactief inspringen op veranderende veiligheidsvraagstukken en nieuwe burgemeestersbevoegdheden. In 2021 is verder vorm gegeven aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Maar ook hebben we actief ingespeeld op de steeds veranderende COVID-19 maatregelen.

Gemeentelijk Vastgoed

Strategisch accommodatiebeleid

Wat hebben we bereikt?

Eind 2021 is de Nota Vastgoedbeleid vastgesteld. De nota biedt een kader voor het vastgoed in eigendom van gemeente Heerenveen, voor het maken van toekomstige afwegingen over behouden, afstoten of (her)ontwikkelen van vastgoed/accommodaties. Vastgoed is immers geen doel op zich maar moet primair bijdragen aan het bereiken/ondersteunen van beleidsdoelen. Bijvoorbeeld het bieden van passende huisvesting voor cultuur of gemeentelijke diensten.

Als onderdeel van de vaststelling van de nota in 2021, werken we dit per (vastgoed)object verder uit. Vervolgens moet dit leiden tot nadere voorstellen over hoe we omgaan met de vastgoedportefeuille cq. de individuele objecten.

Op basis van de vastgestelde Nota vastgoedbeleid en de nadere uitwerking (2022) kunnen vervolgens afwegingen worden gemaakt over onder meer:

- Investerings voor duurzaamheid (keuze/mate duurzaamheidsmaatregelen).
- Mate van onderhoud (relatie met op te stellen Brede nota kapitaalgoederen).
- Verhuur en prijsstelling (in relatie tot Wet Markt en Overheid).
- Financiële (af)waarderingen (materiële activa).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 hebben we de Nota Vastgoedbeleid opgesteld die vervolgens op 16 december 2021 is vastgesteld. Ook startten we met de nadere portefeuille analyse voor de op te stellen uitwerking in 2022.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil
Beeldende kunst	Lasten	-51	-51	-9	42
Begraafplaatsen	Lasten	-507	-507	-459	48
Beleid groen	Lasten	-1.215	-1.130	-1.070	60
Ruimtelijk beleid c.a.	Lasten	-1.038	-1.494	-1.421	72
Betaald parkeren	Lasten	-1.279	-1.197	-1.093	104
Brandweer	Lasten	-3.409	-3.409	-3.307	102
Cultuur en recreatie	Lasten	-2.610	-2.610	-2.624	-14
Dierenopvang	Lasten	-68	-68	-54	14
Evenementen	Lasten	-343	-344	-298	47
GEO	Lasten	-392	-392	-352	40
Grondbank	Lasten	-71	-90	-47	43
Grondexploitaties	Lasten	-6.669	-11.232	-11.790	-557
Handhaving	Lasten	-1.414	-1.414	-1.386	28
Leges titel 1	Lasten	-1.642	-1.588	-1.648	-60
Leges titel 2	Lasten	-169	-422	-433	-11
Leges titel 3	Lasten	-369	-369	-367	2
Openbare orde / rampenbeheersing	Lasten	-419	-419	-559	-140
Planologisch beleid	Lasten	-1.040	-1.045	-974	72
Posthuis	Lasten	-1.938	-1.845	-1.518	327
Verkeersveiligheid	Lasten	-499	-452	-363	89
WABO	Lasten	-4.192	-4.192	-4.154	38
Watergangen	Lasten	-599	-598	-487	112
Wegen	Lasten	-4.866	-4.890	-4.556	334
Wijken	Lasten	-8.155	-8.155	-8.041	114
Wonen	Lasten	-112	-112	-131	-19
Totaal Lasten		-43.065	-48.027	-47.141	885

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil
Beeldende kunst	Baten	-	-	-	-
Begraafplaatsen	Baten	212	262	255	-8
Beleid groen	Baten	-	-	31	31
Ruimtelijk beleid c.a.	Baten	1	95	161	67

Betaald parkeren	Baten	2.300	2.022	1.929	-94
Brandweer	Baten	-	-	-	-
Cultuur en recreatie	Baten	2	2	-	-2
Dierenopvang	Baten	-	-	-	-
Evenementen	Baten	195	122	102	-20
GEO	Baten	3	3	2	-1
Grondbank	Baten	54	54	90	36
Grondexploitaties	Baten	6.210	13.176	21.157	7.981
Handhaving	Baten	-	-	9	9
Leges titel 1	Baten	775	585	694	109
Leges titel 2	Baten	2	2	-	-2
Leges titel 3	Baten	32	32	3	-29
Openbare orde / rampenbeheersing	Baten	-	-	-	-
Planologisch beleid	Baten	-	-	-	-
Posthuis	Baten	580	405	315	-90
Verkeersveiligheid	Baten	-	-	5	5
WABO	Baten	1.621	1.971	2.071	100
Watergangen	Baten	16	16	7	-9
Wegen	Baten	175	689	697	8
Wijken	Baten	286	286	311	24
Wonen	Baten	-	6	6	-
Totaal Baten		12.465	19.729	27.844	8.115
Saldo van baten en lasten		-30.600	-28.298	-19.297	9.000
Toevoegingen reserve		-379	-3.684	-3.558	127
Onttrekking reserve		151	2.961	2.701	-260
Resultaat		-30.829	-29.021	-20.154	8.868

Beleid groen

Bij de lasten zien we een voordeel van € 60.000. Dit wordt veroorzaakt doordat we minder activiteiten op het uitvoeringsprogramma beplantingen en op onderhoud hebben gerealiseerd. Door het natte najaar konden diverse werkzaamheden niet worden uitgevoerd.

Ruimtelijk beleid

De kosten van dit product zijn € 72.000 lager dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat:

- Er in 2021 geen externe kosten gemaakt zijn voor de actualisatie van bestemmingsplannen. Daarnaast zijn er geen kosten gemaakt voor planschades, tezamen € 85.000. De interne personele kosten voor beiden zijn € 19.000 lager.

- De kosten van inzet van eigen personeel voor de invoering van de omgevingswet € 31.000 lager is dan geraamd.
- De kosten van De Friese Aanpak zijn € 65.000 hoger zijn dan werd geraamd in Verzamelbesluit 2021-4. Dit bedrag wordt minder overgeheveld via de reserve naar 2022.

De verantwoorde bijdragen van Provincie, Wetterskip en Friese gemeenten voor De Friese Aanpak is gelijk aan de verantwoorde kosten. Dit veroorzaakt de hogere baten op dit product. Het overschot van deze bijdragen is als vooruitontvangst toegevoegd aan de overlopende passiva op de balans.

De lagere reservemutaties worden volledig veroorzaakt door de hogere kosten en baten bij De Friese Aanpak.

Betaald parkeren

Het overschot op de lasten wordt veroorzaakt bij de Geert Willigen parkeergarage. Er zijn minder handhavingskosten geweest in 2021 dan begroot. Daarnaast is er een lagere doorbelasting vanuit het product vastgoed. Deze afwijking wordt toegelicht in het thema Toekomstbestendig en Duurzaam.

Bij de baten is een nadeel zichtbaar van € 94.000. In dit product is het effect van Corona zichtbaar. Over 2020 en 2021 zijn minder inkomsten gerealiseerd dan begroot.

Brandweer

Lagere lasten door niet correcte verdeling begroting Veiligheidsregio, zie ook bij product Volksgezondheid. De mutatie in de begroting was volledig toegevoegd aan het product Brandweer. In de begroting 2022 is dit aangepast.

Grondexploitaties

Dit product sluit met een positief resultaat van € 7.423.000. De belangrijkste verschillen in de actieve grondexploitaties zijn:

De kosten van faciliterend grondbedrijf zijn € 294.000 lager dan geraamd. De afwikkeling van de overeenkomst met Elken met betrekking de voormalige melkfabriek Aldeboarn is doorgeschoven naar 2022. Het gaat hierbij om een last van € 330.000. Ook de daarbij behorende baat te ontvangen van Elken schuift door.

Hogere winstneming IBF omdat de afzet zich positief ontwikkelt. De voorzieningen voor verlies voor de grondexploitaties Skoatterwâld 1+2 en 3 en het Stadiongebied zijn fors verlaagd omdat met name de verwachte grondprijzen aanzienlijk stijgen.

De baten van het faciliterend grondbedrijf zijn € 282.000 lager dan geraamd. Het gaat daarbij om de eerde genoemde bijdrage van Elken van € 330.000. Dit is per saldo neutraal. Om in de parkeerbehoefte te voorzien is € 35.000 ontvangen van de ontwikkelaar. Middels resultaatbestemming wordt de raad voorgesteld dit bedrag aan de bestemmingsreserve toe te voegen.

In de paragraaf grondbeleid is een uitsplitsing per grondexploitatie opgenomen.

Leges titel 1

Er zijn in 2021 meer reisdocumenten aangevraagd dan begroot. Door corona zijn er in 2020 minder reisdocumenten aangevraagd, dit is voor een groot deel gecompenseerd in

2021. Daarnaast heeft de Brexit ook tot een toename in de aanvraag van het aantal paspoorten geleid.

Openbare orde/rampenbeheersing

De Raad heeft in maart 2021 de kosten van Niet Geëxplodeerde Explosieven 2020 vastgesteld. In de kosten zat ook een bedrag van € 30.000 voor Elkien. Deze is abusievelijk niet als verplichting verwerkt ten laste van 2020 en was niet uitgekeerd aan Elkien. Deze omissie is begin 2022 recht gezet.

In maart 2022 wordt de Raad voorgesteld om de kosten van NGE's 2021 vast te stellen. De kosten bedragen € 26.000, waarvan € 23.000 voor Elkien en het resterende bedrag voor gemeentelijke kosten. Deze last was niet geraamd.

Planologisch beleid

De kosten voor Planologische beleid zijn € 72.000 lager dan geraamd. Dit komt met name door de vrijval van de beschikbare structurele middelen van het Fonds Vitale Kernen voor met name Akkrum, Jubbega en Aldeboarn. Voor Jubbega heeft de Raad in september uitvoeringskredieten beschikbaar gesteld. Die voor Akkrum volgen begin 2022.

Posthuis

De langdurige sluiting van het Posthuis Theater heeft een voordelig resultaat van € 140.000 opgeleverd. Een grote kostenonderschrijding waren de lagere uitkoopsommen voor artiesten. Immers veel voorstellingen werden geannuleerd. Hiertegenover staat dat ook de horeca-opbrengsten flink lager waren.

Hiernaast wordt een deel van het voordeel (€ 88.500) veroorzaakt door een storting in de voorziening onderhoud van het gebouw. Deze storting vindt niet meer plaats op het product het Posthuis, maar wordt vanaf 2021 centraal geboekt.

In de begroting 2022 is hiermee al rekening gehouden.

Verkeersveiligheid

Totaal voordeel op de lasten op dit product is € 89.000. Dit wordt veroorzaakt door dat geen inzet nodig was van een stelpost onvoorzien levert hier een voordeel op van € 50.000. Daarnaast is er sprake van een lagere realisatie van het uitvoeringsprogramma onderhoud markeringen, waardoor een voordeel ontstaat van € 42.000.

Wabo

Er zijn in 2021 meer Wabo aanvragen binnengekomen dan verwacht. Het budget is in de loop van 2021 al bijgesteld. Het is van tevoren moeilijk in te schatten hoeveel aanvragen er komen.

Watergangen

De lagere lasten in 2021 komen doordat er een uitgave vanuit de reserve voor baggeren gepland stond die niet is uitgevoerd. In 2022 stellen we een plan op voor de uit te voeren baggerwerkzaamheden. Omdat de werkzaamheden niet zijn uitgevoerd, wordt de dekking ook niet onttrokken aan de reserve.

Wegen

Het product wegen bestaat uit meerdere deelproducten. Onder dit product vallen: Onderhoud verhardingen, gladheidsbestrijding, kunstwerken, straatinrichting, openbare verlichting en de Light Challenge. Op deze deelproducten zijn meerdere kleinere afwijkingen. De voornaamste afwijkingen worden veroorzaakt door niet gemaakt kosten

voor de Light Challenge en een afwijking op de geboekte kapitaallasten voor onderhoud verhardingen. Deze afwijking komt doordat ten tijde van het aanpassen van de kapitaallasten, de startdatum van een investering afweek van de werkelijke start.

Wijken

Bij de wijken is op de lasten een voordeel zichtbaar van € 114.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door minder werkzaamheden op onkruidbestrijding en hekkelen.

Thema Werken en Ondernemen

Kernboodschap

"We willen middelen en kansen benutten voor een constante economische groei"

In Heerenveen willen we middelen en kansen benutten voor een constante economische groei. Er is voldoende werkgelegenheid en we willen zoveel mogelijk inwoners helpen aan passend werk. We voorzien in een goede infrastructuur waarvan iedereen gebruik kan maken en we bevorderen innovatie.

We gaan aan de slag met:

- Economische groei.
- Werkgelegenheid.
- Fatsoenlijk werk voor iedereen.
- Circulaire economie.

In deze raadsperiode gaan we aan de slag met de onderstaande onderwerpen die zijn opgenomen in het hoofdlijnenakkoord.

Werken en Ondernemen
Investeren in nieuwe bedrijventerreinen zoals Klaverblad Noord-Oost
Meer inwoners hebben betaald regulier werk
Een pact sluiten tussen onderwijs, werknemers, bedrijfsleven en overheden
Het in samenhang uitvoeren van de Wsw en de Participatiewet met relevante stakeholders
Experimenteren met andere vormen van werktoeleiding
Invulling en ontwikkeling van circulaire economie

Investeren in een toekomstgerichte, duurzame economie

Algemeen

In 2030 leven we in een economie die duurzaam en vitaal is. Ondernemers zijn in staat zich aan te passen aan de eisen van de tijd en in te spelen op kansen die zich voordoen. Onderwijs, ondernemers en overheden werken samen aan maatschappelijke opgaven en voegen waarde toe aan de samenleving. De werkgelegenheid sluit aan bij onze kracht en de behoefte van de samenleving. De Heerenveense economie is klaar voor de toekomst.

Welzijn en welvaart

We zijn een gemeente waarin economische ontwikkeling ten goede komt aan het welzijn van de regio en de welvaart van onze inwoners. We zijn de banenmotor van Fryslân en laten iedereen meedoen. We stimuleren en faciliteren ondernemers zodat zij kunnen ondernemen. Ook kunnen ze zo goede banen blijven bieden voor onze inwoners en die van de regio om ons heen. We zetten in op toekomstbestendige werkgelegenheid en economische ontwikkeling op basis van onze kracht.

We vinden het belangrijk om een duurzame, vitale gemeente te zijn met krachtige, levendige kernen en goed bereikbare voorzieningen. Een gemeente waarin bedrijven volop ruimte en mogelijkheden krijgen om te innoveren, te 'vergroenen' en te verdienen aan maatschappelijke opgaven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Tot 2025 zetten we in op de volgende pijlers:

- Inspelen op de kracht van Heerenveen.
- Faciliteren en stimuleren van ons MKB.
- Versterken van het vestigingsklimaat.

Deze pijlers zijn opgenomen in ons economisch beleid 2020-2030 en waren ook onze rode draad in 2021.

Corona

Net als in 2020 hebben we ook in 2021 veel aandacht besteed aan onze (MKB-)ondernemers. Zij hadden het zwaar als gevolg van de coronapandemie. We hebben ingezet op:

- Contacten met ondernemers en ondernemersverenigingen om te horen wat er speelt en wat ze nodig hebben.
- Intermediair tussen ondernemers en instellingen die concreet ondersteuning kunnen bieden, zoals Ynbusiness en BZF.
- Frequentie communicatie met een positieve boodschap of informatie op LinkedIn.
- Specifieke maatregelen of lastenverlichting voor bepaalde sectoren.
- Samen met ondernemersverenigingen en Plaatselijke belangen plannen voor de corona-budgetten uitwerken. De raad heeft deze beschikbaar zijn gesteld. Ze worden ingezet voor de leefbaarheid, vitaliteit en toeristische aantrekkingskracht van de kernen en het buitengebied.

Inspelen op de kracht van Heerenveen

Wat hebben we bereikt?

We bouwen voortdurend aan de sterke punten van onze economie. Dat zijn:

- De belangrijke sectoren rondom logistiek (groothandel, vervoer en opslag) en industrie.

- De voedingsmiddelenindustrie op zichzelf, maar vooral ook samen met de grote zorgsector, in combinatie met de aanwezige voorzieningen op het gebied van sport, recreatie, vitaliteit.
- De verdere ontwikkeling van een circulaire economie waar kansen liggen.

De genoemde speerpunten hebben dynamiek laten zien, middels uitbreidingen en werkgelegenheidsgroei. Een paar voorbeelden:

Ausnutria en Aware bouwen verder op het IBF en Transportbedrijf AB Texel heeft daar grond aangekocht. Portena is overgenomen door Nedcargo. Van Wijnen en Heijmans ontwikkelen (duurzaam) door, evenals AP van den Berg. Uitbreiding Nedcam en hun samenwerking met DSM. Dit alles zorgt voor kansen en banen voor onze inwoners en regio.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben het onderzoek Circular Valley Heerenveen afgerond. Hierin presenteren we een analyse van kansrijke sectoren, een materiaalstromenanalyse en een visie voor Circular Valley.
- We hebben een uitvoeringsagenda Circulariteit 2022 ontwikkeld. We gaan in 2022 verder met de lopende projecten en starten met de afgesproken nieuwe projecten. Op basis van de ambities voor Circular Valley Heerenveen geven we hier samen met bedrijven en organisaties in 2022 verder invulling aan. Communicatie, evenementen en activiteiten zijn hier belangrijk onderdeel van.
- We werken aan 'Het Schone Noorden' om Heerenveen en Fryslân een sterkere positie en een eigen profiel te geven op het gebied van circulaire plastics in Noord Nederland. Dit realiseren we samen met andere gemeenten (Emmen) en door ondersteuning van Heerenveense bedrijven (samenwerking O3, regionale netwerkpartners, toegang tot financiën etc.).
- We onderhouden ons netwerk op het gebied van logistiek en we zijn gestart met het onderzoeken van de haalbaarheid en wenselijkheid van een multifunctionele logistieke hub.
- We zijn samen met alle andere Friese gemeenten, de provincie en kennisinstellingen gestart met de Friese Projecten Machine. Hiermee willen we kansen in Europa benutten.
- Ons strategisch accountmanagement is alert op kansen en faciliteert de behoeftes uit het bedrijfsleven.

Faciliteren en stimuleren van ons MKB

Wat hebben we bereikt?

Onze speerpunten zijn:

- Onze dienstverlening is zo georganiseerd dat we ondernemers optimaal kunnen ondersteunen.
- We weten waar ondernemers behoefte aan hebben. Onze ondernemers weten ons uitstekend te vinden.
- We hebben ons netwerk (regionaal, provinciaal en noordelijk) op orde.

Dit is een continu proces van aandacht geven, verbeteren en vernieuwen van ons relatiebeheer en de gemeentelijke dienstverlening. Hierbij gaat het meer om het DOEN dan om een DOEL.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De focus van ons relatiebeheer heeft gelegen op aandacht voor onze ondernemers in verband met corona.

- Een groot deel van onze dienstverlening bestaat uit het beantwoorden van een breed scala aan vragen van ondernemers en ondernemersverenigingen en meedenken bij plannen en initiatieven.
- We hebben bedrijfsbezoeken afgelegd en diverse (digitale) bijeenkomsten georganiseerd.
- We hebben regelmatig overleg gevoerd met de ondernemersverenigingen over diverse gemeentelijke beleidsonderwerpen, projecten en corona.
- Onze communicatie is geprofessionaliseerd en geïntensiveerd. We zetten veel meer social media in, waarin we vooral aandacht besteden aan ondernemers. We laten hier vooral positieve dingen zien.
- We hebben veel tijd besteed aan grondverkoop. Dit wordt door de toenemende schaarste aan bedrijfsgrond steeds complexer.
- We zijn actief gebleven in ons netwerk zodat we weten waar onze ondernemers terecht kunnen voor specifieke ondersteuning.

Versterken van ons vestigingsklimaat

Wat hebben we bereikt?

We blijven:

- Investeren in het vestigingsklimaat en zorgen voor goede werklocaties, bruisende kernen en toeristische recreatieve voorzieningen.
- Samenwerken met onderwijs en ondernemers om zo de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs te versterken.
- De kwaliteiten van ons gebied professioneel uitdragen. Dit doen we op het terrein van werk en economie, maar ook voor de vrijetijdseconomie en toerisme. Hiervoor werken we in regionaal verband samen in F4 en de regio Zuidoost-Friesland.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We werken (op basis van recente prognoses) aan een regionaal bedrijventerreinplan Zuidoost-Friesland. En we stemmen bedrijfsterreinontwikkeling ook in F4-verband af.
- We hebben gewerkt aan het masterplan KNO. Het Masterplan KNO is vastgesteld. We merken nu al dat er belangstelling is vanuit de markt voor dit bedrijventerrein.
- De gemeenteraad heeft de visie Waterrecreatie is in december 2021 vastgesteld.
- We hebben nieuw beleid voor detailhandel en horeca opgesteld. De raad stelde deze beleidsnota in januari 2022 vast.
- We werken aan een regionale ontwikkelstrategie voor toerisme en recreatie. Deze strategie ronden we in het eerste kwartaal van 2022 af.
- We stimuleren ondernemerschap, marketing en profilering vanuit (subsidie)mogelijkheden van de Friese Retailaanpak. Dit nemen we mee in de lopende centrumprocessen.
- We werken steeds intensiever samen met de regiomarketingorganisaties Het Andere Friesland, Regio Heerenveen 'n Gouden Plak en Merk Fryslân.
- Het andere Friesland heeft zich ontwikkeld tot een waardevolle partij. Om de regionale ambities waar te maken en HAF te versterken zetten we met de andere gemeenten in op structurele verdubbeling van het budget vanaf 2022.
- Regio Heerenveen 'n Gouden Plak is nu een stichting waaraan ook een professioneel evenementenbureau is gekoppeld. De raad heeft in 2021 voor deze impuls middelen beschikbaar gesteld (2021 tot en met 2024).
- In het kader van de uitwerking van de centrumvisie en de ontwikkeling van het evenementenbureau heeft ook het CPH een financiële impuls (2021 tot en met 2024) gekregen. Het doel hiervan is om de organisatie voor centrummanagement te

professionaliseren en om de samenhang tussen profilering en activiteiten in het centrum van Heerenveen te versterken.

- In 2021 is het actieprogramma vitale logiesaccommodaties afgerond. Dit biedt goede verdere ontwikkelkansen van het toeristisch aanbod ook in Heerenveen. We werken dit in regionaal verband verder uit.
- We hebben in regioverband gewerkt aan het projectplan Ervaren en Turf. Dit is een meerjarig plan. Er zijn in de regio negen projecten ontwikkeld vanuit dit plan. Een aantal projecten is nog niet volledig uitgevoerd (TOP-locaties en Entreelocaties). Na overleg met de provincie is het mogelijk dat de middelen en projectonderdelen overgaan in het onderdeel Recreatie en Toerisme van de Regiodeal ZOF.
- We werken aan de realisatie van een aantal TOP's (De Heide, Akkrum, Jubbega).
- We hebben de wensen (routes, verbindingen) op het gebied van paardrijden, menen en ATB-en geïnventariseerd, in het regionale project Routegebonden Recreatie.
- We hebben het ontwikkelplan De Heide afgerond. De raad heeft budget beschikbaar gesteld (uit regiodeal).
- We organiseerden diverse ontmoetingen en bijeenkomsten met ondernemers en onderwijs in het KnOOppunt. De samenwerking met studenten is inspirerend. Na corona kan dit nog verder worden geïntensiveerd.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Sociaal economisch beleid	Lasten	-1.433	-1.511	-1.466	45
Totaal Lasten		-1.433	-1.511	-1.466	45
Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Sociaal economisch beleid	Baten	140	3	3	-
Totaal Baten		140	3	3	
Saldo van baten en lasten		-1.294	-1.508	-1.464	45
Toevoegingen reserve			-290	-274	16
Onttrekking reserve			516	516	
Resultaat		-1.294	-1.282	-1.221	60

Thema Toekomstbestendig en Duurzaam

Kernboodschap

"Samen beschermen we onze natuurlijke rijkdommen en zorgen we voor een gezonde leefomgeving"

Ons klimaat verandert en dat is merkbaar in de natuur. Actie is nodig om de effecten van deze verandering te bestrijden. Duurzame en moderne energie draagt daar aan bij. In Heerenveen willen we duurzaam leven, wonen en werken. We werken aan bewustwording om onze natuurlijke rijkdommen te beschermen. Samen zorgen we voor een gezonde leefomgeving.

We gaan aan de slag met:

- Duurzaamheid
- Energietransitie
- Duurzaam beheer bodem

In deze raadsperiode gaan we aan de slag met de onderstaande onderwerpen die zijn opgenomen in het hoofdlijnenakkoord.

Toekomstbestendig en duurzaam
* Invulling geven aan de energietransitie op basis van de Friese energiestrategie door het opstellen van een lokale strategie en een vertaling naar een plan van aanpak.
Uitvoering geven aan klimaatadaptatie.
* Stimuleren van lokale en gebiedsgerichte oplossingen.
* Duurzame energie is toegankelijk voor inwoners en we creëren draagvlak.
Behoud en vergroten van biodiversiteit.
Strategie en visie op gebruik en benutting ondergrond.

De onderwerpen die zijn aangeduid met een * hebben een relatie met het thematisch raadsakkoord.

Onderwerpen

- Heerenveen klimaatneutraal
- Energietransitie
- Circulaire economie
- Klimaatadaptatie en biodiversiteit
- Overkoepelende activiteiten

Heerenveen klimaatneutraal

Algemeen

Wat hebben we bereikt?

Onze lange termijnambitie is Heerenveen klimaatneutraal in 2050. Dit doen we samen, sociaal en sportief met voldoende speelruimte; iedereen kan meedoen!

We willen bereiken dat de gemeente in 2050:

- Energieneutraal is (95% CO₂-reductie) waarbij energie-armoede is voorkomen (energietransitie).
- Afvalstoffen inzet als grondstof, we denken in kringlopen (circulaire economie).
- Optimale leefomstandigheden heeft voor inheemse dieren en plantensoorten (biodiversiteit).
- Klaar is voor extremer weer zoals extreme droogte, langdurige hitte en clusterbuien (klimaatadaptatie).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Alle projecten en maatregelen die we uitvoeren dragen bij aan bovenstaande doelen. In het duurzaamheidsprogramma 2019-2022 zijn onze activiteiten per thema uitgewerkt. Kijk voor het complete duurzaamheidsprogramma [hier](#). Uitgevoerde activiteiten zijn gerapporteerd via de Herfstmonitor 2021. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste activiteiten en resultaten.

Energietransitie

Transitievisie warmte en wijkuitvoeringsplannen

Wat hebben we bereikt?

In 2050 moeten de meer dan 23.500 woningen in de gemeente Heerenveen en de 2.500 andere gebouwen zoals kantoren, goed geïsoleerd zijn en gebruik maken van duurzame warmte en schone elektriciteit. In 2030 moet 20% daarvan zijn gerealiseerd. Elke gemeente moet eind 2021 een visie voor 2030 hebben: de transitievisie warmte (TVW). Daarin moet staan hoe 20% van de gebouwen wordt afgekoppeld van het aardgas en welke duurzame warmteoplossing er wordt ontwikkeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben een transitievisie warmte opgesteld die in december 2021 door de raad is vastgesteld. In deze visie staat op hoofdlijnen hoe de gebouwen en woningen in onze gemeente duurzaam verwarmd gaan worden en met welke gebieden we beginnen. Daarnaast zijn we begonnen met de voorbereidingen van een wijkuitvoeringsplan in Heidemeer.

Lokale productie duurzame energie

Wat hebben we bereikt?

In de RES (regionale Energie Strategie) 1.0 (raadsbesluit RES 1.0, 30 april 2021) is onderbouwd dat het realistisch en haalbaar is voor Heerenveen om in 2030 0,16 TWh

duurzame elektriciteit op te wekken, waarmee Heerenveen in 74% van de elektriciteitsbehoefte (lokaal en duurzaam) kan voorzien.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Op de daken in de gemeente Heerenveen is ongeveer 25 MW aan opwek zonnestroom gerealiseerd. Daarnaast is ca. 32 MW aan zonneparken gerealiseerd (Omweg, Shell, A32, Drijvend zonnepark, Wetterskip Akkrum).

De Samenwerkende Heerenveense Energiecoöperaties (SHEC) hebben recent het drijvende zonnepark Oudehaske overgenomen van GroenLeven. Voor het tweede drijvende zonnepark in Oudehaske is de vergunning verstrekt. Ook is de benodigde subsidie binnen. In 2022 wordt gestart met de bouw. De SHEC onderzoekt momenteel de mogelijkheid ook dit park over te nemen. Voor zonnepark KNO is het masterplan vastgesteld. Met de SHEC werken we aan een intentieovereenkomst voor het gezamenlijke zonnepark.

Lokaal Energie Experimenten Fonds (thematisch raadsakkoord)

Wat hebben we bereikt?

In het thematisch raadsakkoord heeft u aangeven transparant en volgbaar experimenten binnen de energietransitie te willen faciliteren. Het gaat dan concreet om experimenten van onderaf op initiatief van inwoners, lokale bedrijven, scholen of andere (maatschappelijke) organisaties. Het onderliggende doel is toewerken naar aardgasloze dorpen, wijken, straten en bedrijven(terreinen).

Een van de concrete uitwerkingen is het opstarten van een Lokaal Energie Experimenten Fonds (LEEF). Het LEEF-experimentenfonds levert een essentiële bijdrage aan de doelstellingen van het programma Duurzaamheid en geeft inzichten in hoe lokale initiatieven vanuit de gemeente zo goed mogelijk kunnen worden geholpen. Deze inzichten kunnen ook weer worden gebruikt bij het opstellen van de Transitievisie Warmte (TVW).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 hebben tien initiatieven een plan ingediend om mee te doen aan het experiment. Een onafhankelijke jury heeft hiervan vijf initiatieven gekozen op basis van de beoordelingscriteria. Deze Groene Gangmakers zijn:

- AEngwirden Aardgasvrij
- Baanbrekers Nieuweschoot
- Nieuweschoot zet stap CO2 neutraliteit
- Rijwoningen renoveren Buitengewoon Duurzaam De Greiden; meer info vindt u [hier](#)
- Samen verduurzamen bedrijventerrein Heerenveen Zuid; meer informatie vindt u [hier](#)

Deze projectgroepen zijn half april gestart om hun initiatief uit te voeren. De eerste inspiratiesessie is gehouden in de herfst. Vrijwel alle initiatieven zijn ondertussen op stoom en hebben al eerste ervaringen opgedaan en stappen gezet.

Energieloket (thematisch raadsakkoord)

Wat hebben we bereikt?

In het thematisch raadsakkoord heeft u aangeven transparant en volgbaar experimenten met de energietransitie te willen faciliteren. Een van de concrete uitwerkingen is het plan voor het ontwikkelen van een Energie informatiepunt (website), eventueel aangevuld met een backoffice.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Sinds juni 2021 is het digitale energieloket online, dit kunt u [hier](#) vinden. In eerste instantie waren er gemiddeld drie bezoekers per dag op website, 13% komt terug als bezoeker. Deze aantallen zijn de afgelopen periode sterk toegenomen. Populairste onderwerpen zijn

financiering/subsidies, aan de slag met de energiebesparende maatregelen en aardgasvrij. Daarnaast organiseren we regelmatig een -digitale- bijeenkomst over duurzaam wonen. We vergroten de naamsbekendheid van de website en voorlichtersrol door middel van campagnes op social media, regionale kranten en de (digitale) bijeenkomsten.

Verledden openbare verlichting

Wat hebben we bereikt?

Een deel van onze openbare verlichting is voorzien van ledverlichting. Indien noodzakelijk is hierbij ook het armatuur aangepast, zodat het licht zo weinig mogelijk direct naar de hemel schijnt. Dit is onderdeel van het vastgestelde lichtbeleid en de beoogde energiebesparing van minimaal 46.000 kWh per jaar. Het doel is om het energieverbruik van de openbare verlichting, dat op het ogenblik 1.440.000 kWh per jaar bedraagt, uiteindelijk terug wordt gebracht naar 900.000 kWh per jaar. Dit bereiken we voor / uiterlijk in 2029.

Er is uitvoering gegeven aan de vastgestelde visie uit het lichtbeleidsplan:

Binnen de gemeente Heerenveen bestaat een gezonde balans tussen kunstlicht en donkerte. Deze balans houdt rekening met sociale veiligheid en verkeersveiligheid, met sfeer en beleving van de ruimtelijke kwaliteit, maar ook met het verstorende effect dat kunstlicht in de nacht heeft op mens en dier. Bedrijven, particulieren en verenigingen zijn zich nog onvoldoende bewust van de lichthinder van de eigen bedrijfs-, tuin- of woningverlichting. Sommigen hebben deze waar mogelijk al aangepast of uitgeschakeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 hebben we de bewustwordingscampagne 'In het donker zie je meer' ontwikkeld. Deze is begin 2022 (ná de feestdagen en in de donkere maanden) gelanceerd, onder andere met een reportage op Omrop Fryslân. Het doel van de campagne was om inwoners en organisaties bewust te maken van hun eigen aandeel in de lichtvervuiling. Daarnaast hebben we, conform de meerjarenplanning in 2021, een aantal gebieden in de gemeente vanuit regulier onderhoud voorzien van ledverlichting. Ook vervangen we versneld conventionele armaturen door energiezuinige LED armaturen. Van het gehele areaal verlichting in de gemeente is per 01-01-2022 bijna 25% uitgevoerd met LED.

Acties energie besparen

Wat hebben we bereikt?

In 2020 en 2021 hebben we van het Rijk respectievelijk € 495.000 (RRE) en € 798.000 (RREW) ontvangen, om te besteden aan kleine energiebesparende maatregelen in koop- en huurwoningen in onze gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Tijdens de eerste actie hebben we energiebespaarboxen aangeboden aan eigenaren van particuliere koopwoningen. In totaal hebben 5.500 huishoudens in koopwoningen hiervan gebruik van gemaakt. De tweede fase is in december 2021 van start gegaan. Deze keer boden we vooral aan huurders in onze gemeente energiebespaarboxen aan. Binnen vier weken hebben we reeds duizenden energiebespaarboxen kunnen uitreiken. Daarnaast hebben we een energiecoach geworven. Deze coach gaat advies geven over hoe mensen energie kunnen besparen in woningen zonder dat dit (grote) investeringen vraagt. De coach is gestart in 2022.

Het aantal laadvoorzieningen in de openbare ruimte is fors toegenomen

Wat hebben we bereikt?

Tot op heden hebben we circa zestig laadpalen gerealiseerd en inwoners/bedrijven geadviseerd hoe te laden op eigen terrein. Dit is onderdeel van het streven dat er in 2030

een dekkend laadnetwerk is gerealiseerd in de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de realisatie van een goed functionerend en dekkend laadnetwerk tegen gunstige voorwaarden voor gemeente en inwoners te versnellen hebben we op 19 januari 2021 ingestemd met de deelname aan een Friese concessie voor openbare laadinfrastructuur. Sinds november 2021 werken we samen met de provincie Fryslân, de overige Friese gemeenten en TotalEnergies. Samen willen we onze doelstellingen realiseren om te komen tot een dekkend netwerk voor laadinfrastructuur. Hiermee spelen we in op de sterke groei van het aandeel elektrische voertuigen. In 2019 was het marktaandeel 14,8%, begin 2020 was dit 27% terwijl begin 2021 er al een marktaandeel van 36% is gerealiseerd. In het klimaatakkoord is de ambitie bekrachtigd om in 2030 de volledige nieuwverkoop van personenvoertuigen uitstootvrij te laten zijn.

Circulaire economie

De hoeveelheid te verbranden huishoudelijk restafval is afgenomen tot 100 kg in 2020 en 30 kg in 2025 (per inwoner per jaar, programma VANG)

Wat hebben we bereikt?

Ons voorlopige VANG cijfer over 2021 bedraagt 108 kg/inwoner, daarmee zijn we koploper in Friesland

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Nadat we in 2019 diftar+ hebben ingevoerd, hebben we goed kunnen zien dat met name de relatief zware gft-fractie inclusief etensresten veel beter gescheiden werd en wordt. Uit sorteeranalyses blijkt dat er qua afvalscheiding weliswaar nog wat ruimte voor verbetering is. We constateren echter ook dat de hoeveelheid écht restafval inclusief milieustraatafval substantieel groter is dan 30 kg per inwoner per jaar. Hierin is al rekening gehouden met aftrek van nascheiding van de PMD-fractie. Dit betekent dat de volgende stap is dat we kritisch naar ons consumptie- en afdankgedrag zullen moeten kijken. Hiervoor ontwikkelen we het circulair ambachtscentrum. Één van de doelen van het circulair ambachtscentrum is om veel meer producten en materialen die op de milieustraat worden aangeboden in de keten te houden, waardoor er veel minder hoeft te worden verbrand.

Zwerfvuil beloningssysteem "Schoon Belonen Heerenveen"

Wat hebben we bereikt

Een schonere gemeente: 34 deelnemende organisaties hebben gezamenlijk zeventig gebieden geadopteerd. In de beginfase troffen de deelnemers relatief veel zwerfafval aan; naderhand is het vaak een kwestie van bijhouden geworden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Medio 2020 hebben we het zwerfvuilbeloningssysteem Schoon Belonen Heerenveen opgezet en opengesteld voor non-profit organisaties in onze gemeente. Deelnemers hebben een contract afgesloten voor twee school-/verenigingsjaren (september 2020 t/m augustus 2022). Gedurende deze periode houden ze hun adoptiegebied(en) vrij van zwerfvuil door minimaal eens per maand een opruimactie te organiseren. Ze maken dit via eigen kanalen zichtbaar aan ouders/leden/publiek. Deelnemers ontvangen een vergoeding van € 750 per adoptiegebied per school-/verenigingsjaar. Op de [website](#) is een reeks met interviews met deelnemers te vinden. In de loop van 2022 worden de adoptiegebieden opnieuw verdeeld voor de volgende contractperiode.

Circulair Ambachtscentrum

Wat hebben we bereikt

Samen met onze stakeholders hebben we subsidie (2 x € 50.000) vanuit het Rijk ontvangen. Daarvoor hebben we een projectleider aangetrokken met een projectteam vanuit Omrin, Omrin Estafette, EZ onderwijs en sociale werkvoorziening. Doel is te onderzoeken hoe we een circulair ambachtscentrum haalbaar en betaalbaar kunnen realiseren in de gemeente Heerenveen, inclusief verhuizing/ vervanging van de huidige milieustraat.

Het gaat er dan om welke partijen zich hieraan willen verbinden, hoe de businesscase eruitziet, wat de ideale locatie is en hoe het ruimtelijk kan worden ingepast. De rapportage wordt begin 2022 aan de raad aangeboden. Het circulair ambachtscentrum wordt een bruisende nieuwbouwlocatie voor vraag en aanbod van tweedehands spullen en materialen, ambacht en reparatie, demontage, onderwijs en sociale werkvoorziening. Studenten van het Friesland College maken samen met architect Hans Achterbosch het ontwerp. Dit gebeurt in het kader van de landelijke ontwerpwedstrijd smart circular challenge.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Gesprekken voeren en regie voeren op de ontwikkeling samen met o.a. Omrin, Friesland College, Caparis en Het Knooppunt ter planvorming.

Circular Valley krijgt vorm; de eerste kansrijke projecten zijn gestart

Wat hebben we bereikt

Circulaire economie is één van de speerpunten in zowel het duurzaamheidsprogramma als het economisch beleid. In ons economisch beleid hebben we als visie dat we in 2030 in een economie leven die duurzaam en vitaal is. Ook kunnen ondernemers zich hier aanpassen aan de eisen van de tijd en verder sluit werkgelegenheid aan bij de kracht van de samenleving. Één van de krachtige stuwende sectoren in Heerenveen is de verdere ontwikkeling van de circulaire economie. We spreken hierbij van Circular Valley. Heerenveen krijgt een steeds sterkere positie binnen Het Schone Noorden (circular plastics Noord Nederland) met een duidelijk eigen profiel.

We hebben een impuls gegeven aan de ontwikkelingen op het gebied van circulaire economie. We hebben dit gedaan door samen met bedrijven en kennisinstellingen te werken aan de uitvoeringsagenda Circulariteit 2022 die richting geeft aan onze (gezamenlijke) inzet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben een Uitvoeringsagenda Circulariteit opgesteld. U heeft deze agenda eind 2021 vastgesteld.
- We zijn veel in gesprek met Heerenveense bedrijven en we proberen waar mogelijk te steunen, helpen bij netwerken, faciliteren etc.
- Vanuit Circular Valley en Het Schone Noorden onderzoeken we de mogelijkheden voor samenwerkingen tussen bedrijven, onderwijs, startups in één of meer 'campussen'. Samen met de Friese Projectenmachine proberen we (Europese) subsidies te verkrijgen.
- We werken samen met de werkgroep Circulaire economie van de Ondernemerskring. De groep is een goed klankbord voor onze plannen en ambities en onderneemt zelf ook ondernemersgerichte projecten. De werkgroep wordt ook actief betrokken bij projecten zoals Circulaire Ambachtscentrum en bedrijventerrein KNO.

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie en biodiversiteit

Wat hebben we bereikt?

We hebben met de uitvoering van een aantal projecten een bijdrage geleverd aan het bereiken van de doelen voor klimaatadaptatie en biodiversiteit zoals opgenomen in het Duurzaamheidsprogramma 2019-2022, Samen duurzaam in Heerenveen. De basis hiervoor

is de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie & Biodiversiteit 2020-2022. In deze uitvoeringsagenda zijn tien projecten uitgewerkt. Hierin werken we samen met inwoners, bedrijven en organisaties werken aan het bereiken van de doelstellingen voor de buitenruimte. Concreet gaat het om de doelstellingen:

- 2030: We zijn klimaatactief en versterken biodiversiteit
- 2050: We zijn klimaatrobuust met een optimale biodiversiteit

Het gaat hierbij om projecten en (beheer)oplossingen ter voorkoming van schade/overlast door hitte, water en droogte en om pilots voor natuurinclusieve landbouw en bermbeheer, vergroening bedrijventerreinen en stedelijk gebied, en schakels voor het natuurnetwerk. Communicatie en kennisvergroting maken een belangrijk onderdeel uit van de projecten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 is de subsidieregeling "Groener beloont" geïntroduceerd. In 2021 is ca. 180 keer door inwoners/bedrijven gebruik gemaakt van deze regeling. In totaal is een bedrag aan subsidie toegekend van bijna € 60.000,- als bijdrage in de te maken kosten. Het gaat daarbij om maatregelen die bijdragen aan het beperken van wateroverlast, droogte, hitte of die de biodiversiteit verbeteren. Vooral van de regelingen voor het aanbrengen van regentonnen, de aanleg van groene daken en het vervangen van verharding door groen is goed gebruik gemaakt.

In 2021 is samen met vele andere gemeenten via de Stichting Steenbreek meegedaan aan het NK tegelwippen, waarbij vele vierkante meters verharding zijn verwijderd waarvoor groen in de plaats is gekomen.

Samen met het hoger onderwijs en bedrijfsleven wordt via de projecten LEEF en RAAK gekeken naar de mogelijkheden tot verduurzaming van het bedrijventerrein Heerenveen zuid. RAAK zet hierbij vooral in op onderzoek naar het proces om te komen tot verduurzaming op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit. LEEF is primair gericht op verduurzaming van bedrijven ten aanzien van energieverbruik, maar kijkt ook samen met de bedrijven en gemeenten naar maatregelen ter voorkoming en het beperken van water-, droogte- en hitte overlast. Hierbij wordt tevens gekeken naar kansen voor het vergroten van biodiversiteit.

Er zijn projecten uitgevoerd en gestart die zijn gericht op bewustwording, draagvlak en vergroting van biodiversiteit. We hebben de pilot Natuurinclusieve landbouw op KNO is voorbereid en deze wordt in 2022 nader geconcretiseerd. We zijn pilots gestart om kennis en ervaring op te doen met vergroting van biodiversiteit in (berm)beheer en inrichting. De resultaten hiervan worden gebruikt om verder uit te rollen over Heerenveen. Met concrete maatregelen in beheer en inrichting geven we vorm aan het natuurnetwerk en leveren we een bijdrage aan klimaatadaptatie en biodiversiteit. Dit betreft ook ondersteuning van bewonersinitiatieven.

In 2020 zijn we gestarte met het nestkastproject. Dit project is voortgezet en uitgebreid met beheerpilots ter ondersteuning van de natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups.

Om bewustwording te vergroten zijn verschillende projecten uitgevoerd gericht op inwoners. Bredere communicatie is opgezet via social media, websites van de gemeente en via Een voor een groener.

Voor nadere (detail) informatie verwijzen wij graag naar de Herfstmonitor 2021 van het programma Duurzaamheid.

Overkoepelende activiteiten

Inwoners, organisaties en gemeente hebben meer kennis over de duurzaamheidsthema's

Wat hebben we bereikt?

Samen met onze inwoners, bedrijven en organisaties werken we aan duurzaamheid. Vanuit de gemeente werken we aan veel projecten en ook in de samenleving worden grote en kleine initiatieven opgepakt. We krijgen vanuit de lokale samenleving feedback: wat doet de gemeente eigenlijk? Waar kan ik terecht met vragen over isolatie, een groen dak, recycling, een bijentuin? We willen graag dichtbij de samenleving staan, antwoord op vragen kunnen geven, herkenbaar zijn, een platform bieden en we willen graag dat het voor onze inwoners helder is wat projecten en processen bijdragen aan de verduurzaming van onze gemeente. We zorgen voor helderheid en betrokkenheid via een doeltreffende boodschap met een duidelijke afzender. Voor ons staat hierbij de mens centraal; iedereen kan meedoen, hoe groot of klein je ook begint. Iedereen kan iemand zijn die meehelpt aan een groener Heerenveen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Na de lancering van één voor één groener in 2020 hebben we deze communicatiecampagne op verschillende manieren benut. Alle acties en projecten die de gemeente initieert, communiceren we onder de 'één voor één groener' vlag. Dit om herkenbaarheid te creëren en vindbaarheid te vergroten. Op de website eenvooreengroener.nl zijn alle actuele activiteiten terug te vinden. Daarnaast vragen we lokale ambassadeurs (inwoners, ondernemers, etc.) om hun goede voorbeelden te delen.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Afvalinzameling	Lasten	-6.364	-6.916	-7.128	-212
Duurzaamheid	Lasten	-1.703	-2.230	-2.013	217
Riolering	Lasten	-5.699	-5.428	-6.308	-880
Vastgoed	Lasten	-2.552	-1.869	-2.224	-355
Totaal Lasten		-16.317	-16.443	-17.673	-1.230
Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Afvalinzameling	Baten	7.405	8.026	8.268	242
Duurzaamheid	Baten	-	697	752	55
Riolering	Baten	6.131	6.131	6.530	399
Vastgoed	Baten	1.942	1.952	1.578	-374
Totaal Baten		15.478	16.806	17.128	322
Saldo van baten en lasten		363	363	-545	-908
Toevoegingen reserve		-477	-2.561	-2.501	60
Onttrekking reserve		539	2.314	2.254	-60
Resultaat		116	116	-792	-908

Afvalinzameling

De lasten zijn lager voor de inzameling, verwerking GFT en kosten van de milieustraat. De baten van afval zijn € 242.000 hoger dan geraamd omdat de opbrengsten van kunststoffen, oud papier en heffingen (met name de variabele Diftar component) hoger zijn.

Deze twee positieve effecten zorgen voor een hogere storting (lasten) in de egalisatievoorziening van € 417.000, wat zichtbaar wordt bij de lasten.

Duurzaamheid

De lasten van duurzaamheid zijn € 217.000 lager met name omdat van de beschikbare middelen voor de Groene Gangmakers in het kader van de LEEF gelden maar € 147.000 als voorschot is uitgekeerd, terwijl er voor 2021 € 350.000 beschikbaar was. De interne uren die zijn toegerekend aan dit product zijn € 68.000 lager. Aan de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen is € 55.000 meer besteed dan bij de overheveling in Verzamelbesluit 2021-4 was verwacht. De overheveling wordt met dit bedrag verlaagd.

De baten van duurzaamheid zijn € 55.000 met name hoger omdat er meer van de beschikbare rijksmiddelen voor de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) zijn aangewend voor dit doel.

De hogere kosten en baten van de RREW leidden er toe dat de reservemutaties, zowel toevoegingen als onttrekkingen ook beiden lager zijn.

Riolering

De kosten van riolering zijn, na aftrek van de extra storting van € 1.448.000 in de voorziening, € 568.000 lager.

De belangrijkste reden dat de kosten van riolering achter blijven bij de doelstellingen van het in december 2020 vastgestelde watertakenplan is het onvoldoende kunnen vrijmaken van capaciteit. Ook kunnen we de specialist riolering (nog) niet invullen. Geplande werkzaamheden blijven daardoor liggen. De lagere kosten bedragen € 568.000.

Lagere investerings- en exploitatielasten zorgen voor een lagere compensabele Btw-verrekening van € 481.000. Dit is een nadeel voor de exploitatie.

De baten van riolering zijn € 399.000 hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door hogere opbrengst voor aansluitingen op het riool van (nieuwe) woningen/bedrijven. Daarnaast is de opbrengst van rioolheffingen € 333.000 hoger dan geraamd. Bij de woningen is er sprake van de stijging van de baten met ± € 70.000. Daarnaast is er een incidenteel surplus van ongeveer € 30.000 vanwege de overstap naar een nieuw belastingpakket. In verband met de invoering van dit nieuwe pakket is er in 2020 een aantal voorzorgsmaatregelen genomen. Als gevolg hiervan is er bij de bedrijfsmatige aansluitingen sprake van een voordeel van € 233.000, waarvan ongeveer de helft kan worden aangemerkt als structureel.

De bovenstaande positieve baten, lasten en compensabele btw leidden tot een hogere storting in de voorziening van € 1.448.000, wat zichtbaar wordt bij de lasten.

Vastgoed

Op het product vastgoed is een nadeel zichtbaar van € 355.000. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt doordat lagere kapitaalslasten niet geleidt hebben tot het aframen van de interne huur van vastgoed € 700.000. Tegenover dit nadeel staat een gelijk voordeel op het product onderwijs.

Met het vaststellen in 2021 van het nieuwe beheerplan gebouwen door uw raad is de storting in de onderhoudsvoorziening met 1 miljoen verlaagd. Dit financiële voordeel is niet gelijk in de begroting verwerkt. Dit betrekken we bij de bredere nota kapitaalgoederen voor een integrale afweging.

De afwijking op de baten € -374.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door leegstand in werkstate, MFC de Barte, de buitenkans en de kubus. Hierdoor zijn er lagere inkomsten op de huuropbrengsten en servicekostenvergoedingen.

Thema Financiën en organisatie

Kernboodschap

"Er is financiële ruimte om samen invulling te geven aan dat wat wij belangrijk vinden."

De vijf eerste thema's geven de belangrijkste speerpunten van het afgelopen jaar aan. In het thema Financiën en organisatie is verder gewerkt aan de gezonde financiële basis, de reserve positie en de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie.

In deze raadsperiode gaan we aan de slag met:

- Lastendruk;
- De organisatie is klaar voor de toekomst.

Onderwerpen

- Organisatieontwikkeling
- Financiële duurzaamheid
- Personele mutaties

Organisatieontwikkeling

Toekomstbestendig leiderschap

Wat hebben we bereikt?

We willen werken vanuit de bedoeling. Dit betekent dat we een gemeente zijn die inspeelt op de behoeften en verwachtingen van de omgeving in plaats van te werken vanuit regels en procedures. We willen doen wat helpt en niet wat moet. Dit geldt bij alles, zowel bij maatschappelijke opgaven als individuele klantvragen. Dat is onze missie en die stelt andere eisen aan onze organisatie. Dit geldt zowel voor leidinggevenden als voor medewerkers.

Van onze leidinggevenden verwachten wij een stijl van leidinggeven die nodig is om invulling te geven aan deze missie. Daarom zetten wij in op het versterken van het leiderschap. Het uitgangspunt is dat wij gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het totaal.

Onze leidinggevende:

- Richt zich op de bedoeling;
- Werkt samen;
- Is transparant;
- Stelt zich kwetsbaar op;
- Is betrouwbaar en geeft vertrouwen;
- Toont eigenaarschap;
- Draagt de missie uit en vertaalt deze naar de afdeling en naar medewerkers;
- Geeft ruimte aan medewerkers om te ontwikkelen en faciliteert dit;

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De verwachtingen van onze leidinggevenden geconcretiseerd en vastgesteld.
- Gewerkt aan ontwikkeling van onze leidinggevenden, zowel individueel als in teamverband.
- Feedback op leidinggeven geborgd in de vanaf 2022 te voeren voortgang- en ontwikkelgesprekken.
- Onze leidinggevenden ondersteund met een programma voor leiderschapontwikkeling.

Door de coronamaatregelen in 2021 is dit niet altijd even gemakkelijk gegaan of volgens de beoogde planning gerealiseerd. Werken aan ontwikkeling van leidinggevenden gaat het beste als je elkaar daarvoor fysiek kunt treffen. Dat was door de coronamaatregelen vaak niet mogelijk. Hiervoor zijn andere oplossingen gezocht of de beoogde planning is aangepast tot een moment waarop fysiek treffen weer kon of mocht.

Toekomstbestendige medewerkers

Wat hebben we bereikt?

De maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende behoeften vragen andere kwaliteiten van onze medewerkers. Dit geldt zowel voor inhoud als in manier van werken, kennis en vaardigheden. De medewerker van de toekomst speelt in op de verwachtingen. De toekomstbestendige medewerker is vitaal en wendbaar. We hebben onze medewerkers gefaciliteerd in deze ontwikkeling en hen gestimuleerd om eigenaarschap te nemen, samen te werken en zich te richten op de bedoeling. We

hebben daarnaast geïnvesteerd in de vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vanuit onze organisatiekoers en HR visie hebben we ingezet op het volgende beleid, faciliteiten en instrumenten:

- Vitaliteit en duurzame inzetbaarheid: we hebben een actief aanbod en faciliteiten aan onze medewerkers aangeboden om bij te dragen aan hun vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, bijvoorbeeld activiteiten via fit@work en een vitaliteitspact. We hebben onze aanpak ziekteverzuim aangescherpt.
  - Werken vanuit de bedoeling: Er is op afdelings- en teamniveau aandacht besteed aan werken vanuit de bedoeling door aan te sluiten bij de dagelijkse praktijk en lopende projecten/opgaven, zodat de toepasbaarheid is vergroot.
- Ontwikkeling van medewerkers:
- We hebben het voortgang- en ontwikkelgesprek geïmplementeerd. We hebben een concernopleidingsplan opgesteld en uitgevoerd en zijn gestart met een aanpak strategische personeelsplanning.
  - Het nieuwe werkconcept: We hebben een visie op het nieuwe werkconcept opgesteld die we projectmatig vertalen naar dat wat het voor onze medewerkers en organisatie betekent. We hebben ingezet op het optimaal faciliteren van medewerkers in het thuiswerken en hybride werken.

Financiële duurzaamheid

We zetten in op financiële duurzaamheid. Met als doel een financieel solide basis voor nu en in de toekomst én ruimte voor ambities

Wat hebben we bereikt?

Wij willen een stabiele financieel duurzame basis voor de gemeentelijke financiën. Ook willen we een basis met flexibiliteit, met ruimte voor nieuwe ambities, investeringen en om tegenvallers op te kunnen vangen.

Monitoring en beheersing van kosten

Wij vinden het van belang om reëel te ramen, niet te weinig maar ook niet te veel. Op onderdelen, zoals het sociaal domein, is sprake van een scherp risicoprofiel dat mede wordt veroorzaakt door het open einde van de regelingen in het sociaal domein. Het is noodzakelijk om deze uitgaven scherp te monitoren en continu in te zetten op de beheersing van de kosten. In het thema Zorg en Welzijn is beschreven hoe wij dit doen.

In de voorbereiding van de begroting 2021 is een voorstel aan u gedaan om tot een sluitende begroting 2021 te komen en het meerjarenperspectief terug te brengen naar de uitkomsten zoals deze in perspectiefnota 2020 zijn vastgesteld. In de aanloop naar de perspectiefnota 2021 gaan we met u in gesprek over een proces om te komen tot een integrale afweging van ambities en ombuigingen. Ook willen we de betrouwbaarheid van de planning en control systematiek borgen zodat u kan vertrouwen op de systematiek en op de (toekomstgerichte) financiële informatie.

Stabiele financiële duurzaamheid en flexibiliteit

Voorspelbaarheid in de gemeentelijke financiën is een belangrijk element voor stabiele financiële duurzaamheid én voor de gewenste flexibiliteit. Deze is niet alleen nodig voor onze ambities maar ook voor het omgaan met onzekerheden. De financiële middelen vanuit het Rijk zijn steeds minder gekoppeld aan de taken en opgaven waar wij als gemeente voor staan. De hoogte van de algemene uitkering kent schommelingen.

Bovendien zijn er veel risico's waarmee we als gemeente te maken krijgen en waar we maar beperkt invloed op kunnen uitoefenen. Al deze gevolgen op de gemeentelijke financiën zijn nog ongewis. Binnen al deze onzekerheden willen wij toch een stabiel financieel beleid voeren en betrouwbare toekomstgerichte informatie aan u voorleggen.
Wat hebben we daarvoor gedaan?

Monitoring en beheersing van kosten

Bij de perspectiefnota 2021 is een ombuigingsbundel aangeboden aan de raad, met daarin alle geïnventariseerde bezuinigingen. Op basis hiervan is in de perspectiefnota een voorstel gedaan om te komen tot een sluitende begroting 2022. Dit heeft geleid tot een proces om te komen tot een integrale afweging van ambities en ombuigingen binnen de perspectiefnota. Na amendering is de begroting 2022 meerjarig structureel sluitend vastgesteld.

Stabiele financiële duurzaamheid en flexibiliteit

De planning en control cyclus van de organisatie is sinds begin 2021 in ontwikkeling. Dit heeft als bovenliggende bedoeling om college en raad in staat te stellen verantwoorde afwegingen en keuzes te maken over beleidsdoelstellingen en inzet van middelen.

We zijn gestart met een verbetertraject en in 2021 hebben we de volgende zaken opgepakt:

- Er is een fundament gelegd om de financiële basis op orde te brengen en vast te houden (cijfers kloppen en cijfers zijn op tijd);
- De focus ligt op verbetering van de leesbaarheid en de presentatie van de P&C-documenten, met als concreet voorbeeld de begroting 2022;
- In het begrotingsproces van de begroting 2022 is voor het eerst een verbijzonderde interne controle uitgevoerd en aanvullend daarop een high level review;
- Binnen het team Financiën is hard gewerkt om een cultuur te bevorderen van openheid, aanspreken, leren van fouten en eigenaarschap;
- Er zijn expliciet controlemomenten opgenomen in de planning van de P&C-documenten;
- Er zijn interactieve sessies in Thialf gehouden om als raad, bestuur en organisatie te kijken naar de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.

Personele mutaties

Wat hebben we bereikt?

We hebben onze formatie aangepast om te borgen dat we onze wettelijke, extra taken en ambities kunnen uitvoeren. In totaal is de structurele formatie over 2021 met 2,74 fte toegenomen. De formatieve taakstelling voor digitalisering over 2021 is daarin gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De benodigde ambtelijke capaciteit is gekoppeld aan ambities. Daarnaast toetsen we periodiek aan de hand van benchmarks per branche in hoeverre wij als organisatie vergelijkbaar zijn met andere organisaties.

Eind 2021 is gestart met de benchmark overhead. In 2022 worden de resultaten aan u gepresenteerd.

In de begroting van 2020 hebben wij u toegezegd in 2021 een benchmark te doen voor de domeinen Werk & Inkomen en Wmo. Omdat op dit moment de werkprocessen nog niet voldoende actueel zijn, is het uitvoeren van een benchmark nog niet goed mogelijk

en ook niet representatief. Eerst moeten we een project doorlopen, waarbij wij alle (werk)processen actualiseren, deze zoveel mogelijk lean en passend bij de dienstverleningsvisie maken. Op basis daarvan zullen wij dan een formatiecalculatie (laten) uitvoeren voor deze domeinen en de vergelijking trekken met de toegestane vaste formatie. We gaan dan graag met u in overleg of een benchmark nog noodzakelijk is. Wij verwachten dit in 2023 te kunnen doen.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie	Vershil
Algemene uitkering gemeentefonds Lasten		-153	-153	-150	3
Algemene uitgaven en inkomsten	Lasten	545	-100	95	195
Bedrijfsvoering	Lasten	-869	-3.958	-3.764	195
Belastingen	Lasten	-699	-699	-559	141
Beleggingen	Lasten	-852	-876	-875	1
Personeel & Detachering	Lasten	-11	-11	-	11
Totaal Lasten		-2.039	-5.798	-5.252	545
Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Algemene uitkering gemeentefonds Baten		91.226	97.731	99.095	1.363
Algemene uitgaven en inkomsten	Baten	618	123	137	14
Bedrijfsvoering	Baten	480	1.021	1.093	71
Belastingen	Baten	17.924	17.786	17.947	162
Beleggingen	Baten	954	954	947	-7
Personeel & Detachering	Baten	12	12	9	-3
Totaal Baten		111.213	117.626	119.226	1.600
Saldo van baten en lasten		109.174	111.829	113.974	2.145
Toevoegingen reserve		-5.387	-28.975	-28.945	30
Onttrekking reserve		4.844	22.868	22.470	-398
Resultaat		108.631	105.722	107.499	1.777

Algemene uitkering gemeentefonds

De afwijking wordt veroorzaakt door de financiële gevolgen van de decembercirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De decembercirculaire is op 14 december 2021 verstuurd. In 2022 zullen wij met voorstellen komen voor de inzet van deze middelen. De totale omvang was 1,3 miljoen euro.

Algemene uitgaven en inkomsten

De post onvoorzien € 130.000 is in 2021 niet besteed. Dit bedrag valt vrij in het rekeningresultaat 2021.

Belastingen

In 2021 zijn hogere belastingopbrengsten gegenereerd dan begroot. De OZB is hoger dan geraamd € 110.000 door extra OZB-inkomsten van Liander en de aanleg van enkele zonneparken in 2020. Ook is de Toeristenbelasting 2021 hoger dan geraamd € 14.700. Voor deze belastingopbrengst geldt dat deze moeilijk in te schatten was door de gevolgen van de Corona-pandemie.

Bedrijfsvoering

Lagere lasten van € 195.000 worden voornamelijk veroorzaakt doordat er een lagere onttrekking aan de reserve nodig was dan begroot.

Hogere baten van € 71.000 worden grotendeels veroorzaakt door de incidentele vrijval van de voorzieningen inventaris gemeentehuis van € 104.000.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in het BBV.

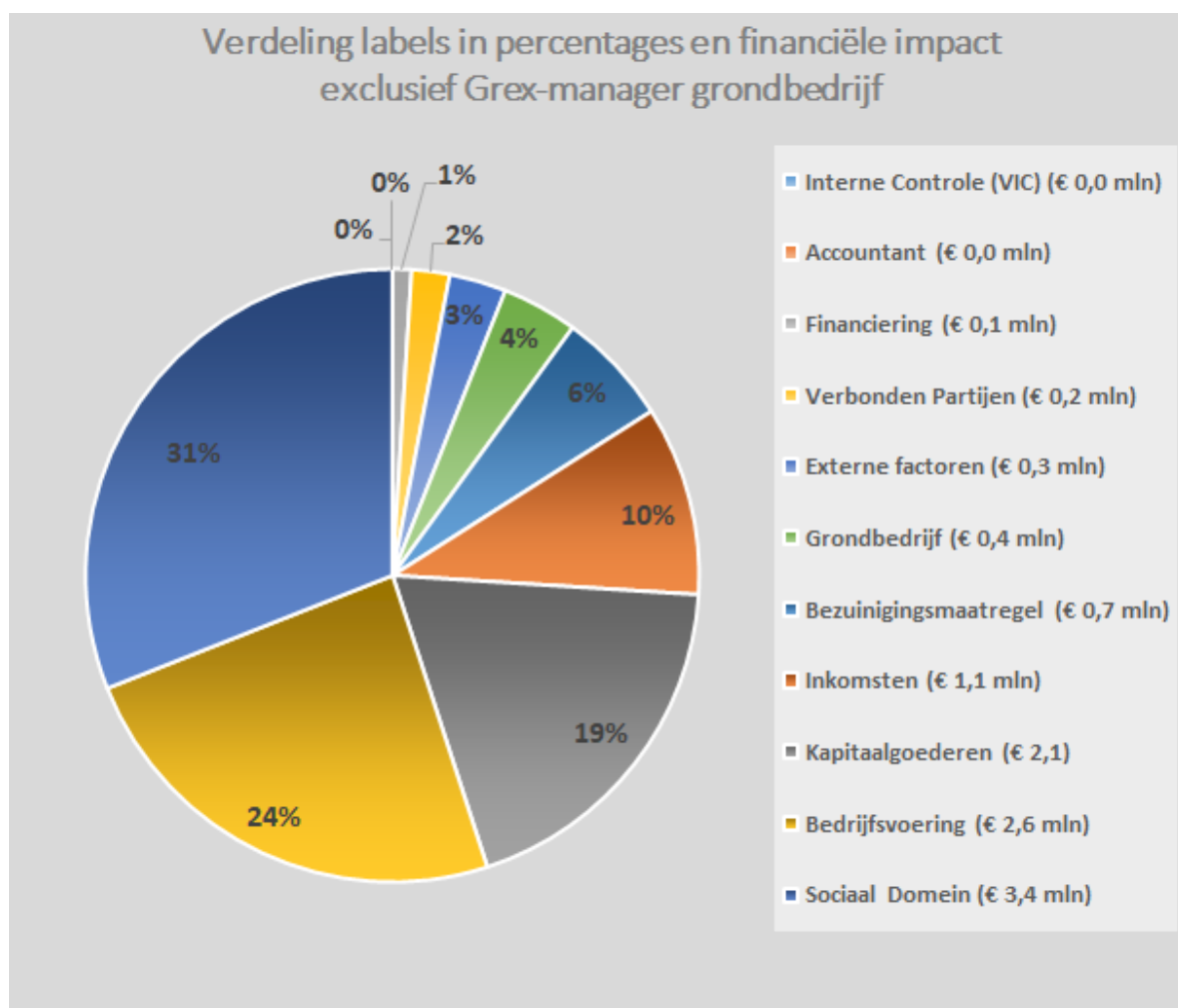
Deze paragraaf is aangevuld met een aantal relevante financiële kengetallen die een beeld geven van de financiële positie van onze gemeente.

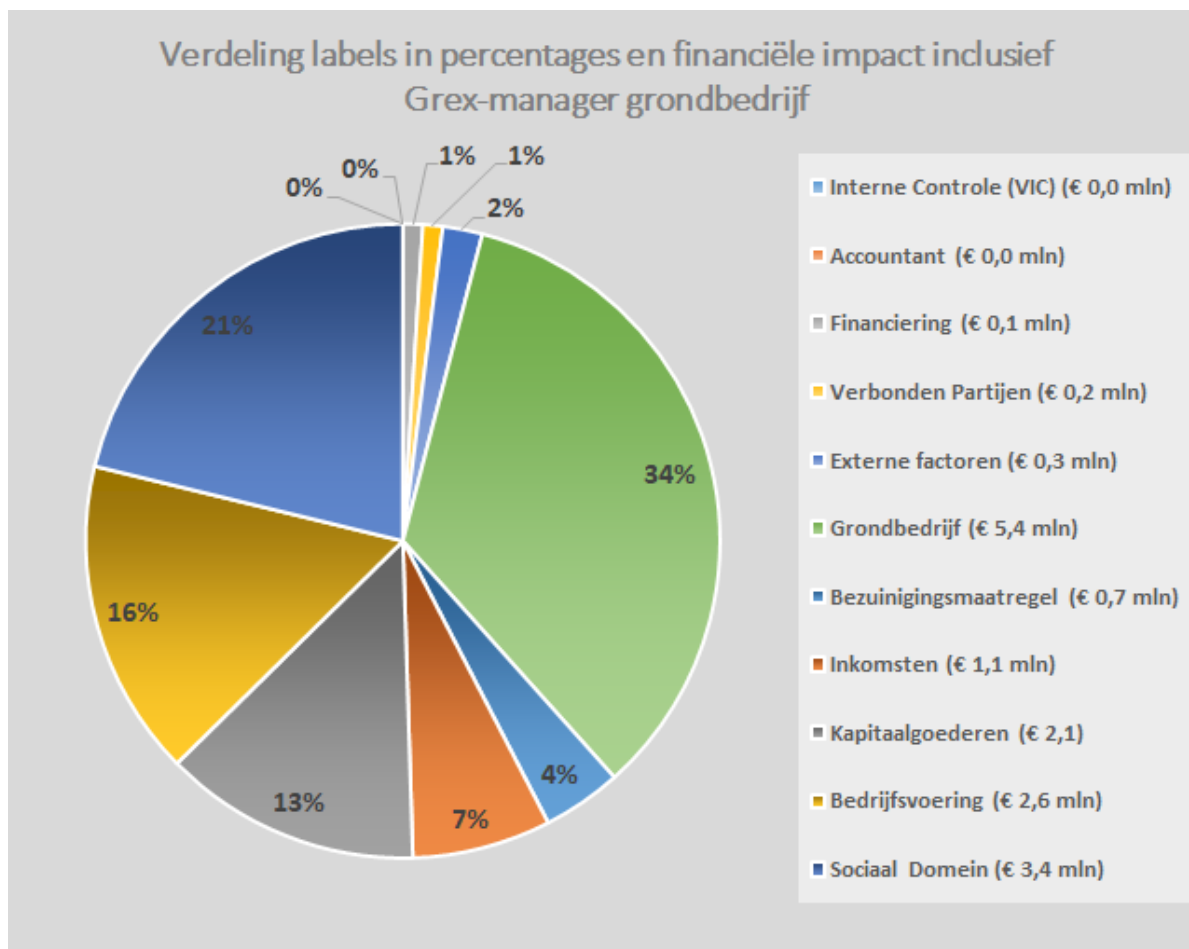
Risico's en weerstandsratio

Risicoprofiel

Het risicoprofiel (per maart 2022) van gemeente Heerenveen kan over verschillende categorieën, oftewel labels, worden verdeeld. De onderstaande afbeeldingen geven dit weer.

De eerste afbeelding geeft uitsluitend de Naris risico's (exclusief de risico's grondbedrijf Grex-manager) weer. De tweede afbeelding laat de gecombineerde verdeling (Naris en grondbedrijf Grex-manager samen) zien.

Risicosimulatie

Op basis van het risicoprofiel voeren we een risicosimulatie uit. Hieruit blijkt dat de omvang van het netto risico € 15,9 mln. is bij 90% zekerheid (en factor 1,2).

Dit is opgebouwd uit:

1. Grondexploitatie	€ 5,0 miljoen
2. Overige risico's	<u>€ 10,9 miljoen</u>
Totaal	€ 15,9 miljoen

De reguliere risico's van de grondexploitatie worden buiten Naris om berekend. De omvang daarvan is gebaseerd op een inventarisatie van februari 2022.

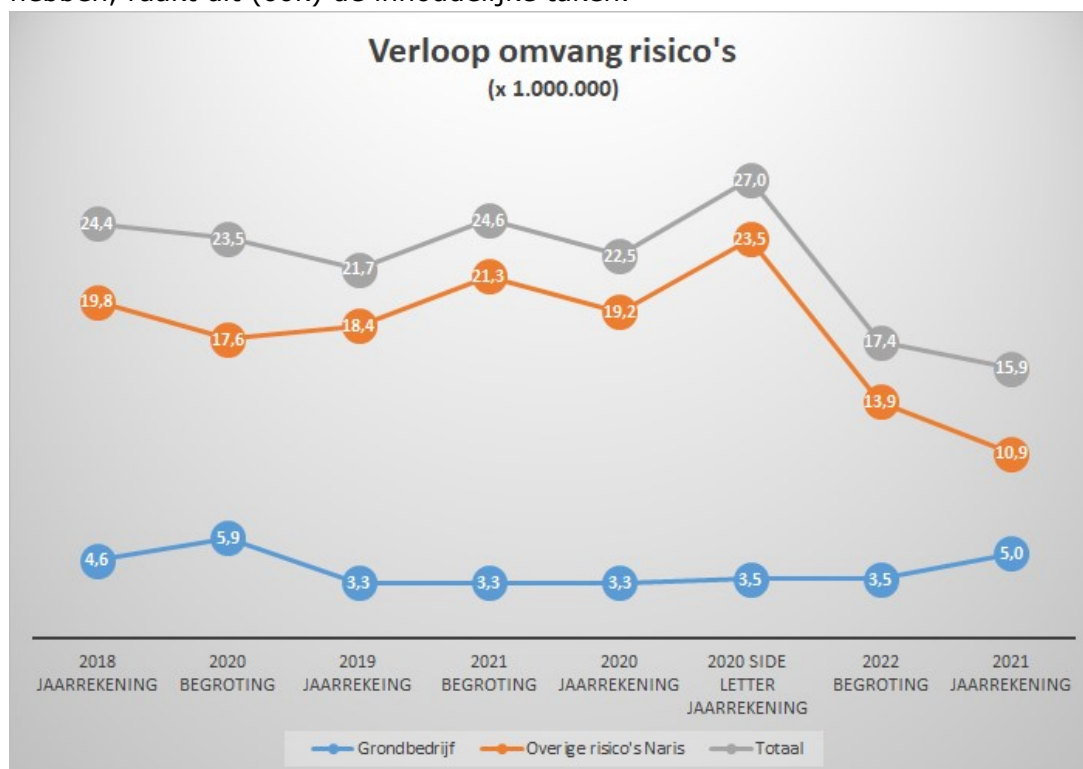
In onderstaande grafiek is het verloop van de omvang van het risicovolume over de afgelopen jaren zichtbaar.

We zien dat de risico's van het grondbedrijf de afgelopen jaren zijn afgenomen, maar dat er nu sprake is van een behoorlijke stijging (ondanks het verlagen van de algemene opslagfactor van x1,4 naar x1,2). Dit komt met name door een combinatie van het groter worden van de risico's (onder andere openen nieuwe grondexploitatie (KNO), het verhogen van de grondprijzen voor de woningbouw in de kern van Heerenveen) en het slinken van de voorzieningen als gevolg de stijging van de grondprijzen van de woningbouw in de kern Heerenveen.

De omvang van de overige risico's is de laatste jaren toegenomen, maar laat bij de begroting 2022 een grote daling laten zien. Dit komt met name door het verwijderen van enkele grote risico's naar aanleiding van besluitvorming over de perspectiefnota op 8 juli

2021. Bij de jaarrekening 2021 is wederom sprake van een behoorlijke daling. Dit komt grotendeels door de gewijzigde systematiek rond structurele risico's (niet meer automatisch verhogen met een opslagfactor x2, maar per risico bekijken of er een opslagfactor nodig is) en het verlagen van de algemene opslagfactor van x1,4 naar x1,2. Met name in het Sociaal Domein (onder andere Jeugd en Wmo) zijn enkele grote structurele risico's verhoogd met de opslagfactor x2. Beheersing van het risico binnen 1 jaar is niet mogelijk. Bij alle andere labels/categorieën speelt de opslagfactor x2 bij structurele risico's nagenoeg niet.

Bij het onderdeel bedrijfsvoering (totaal € 2,6 mln) kan de kanttekening worden geplaatst, dat dit bedrag al voor ca. € 0,9 mln bestaat uit twee grote ICT risico's. Het grootste risico betreft het vervangen van grote software systemen. In het verleden is de politieke keuze gemaakt geen geld te reserveren voor vervanging/niet af te schrijven, maar dit op te nemen in Naris. Achterliggende gedachte was het voorkomen van "dood geld" in de begroting. Daarnaast betalen gemeenten momenteel niet voor JAVA. Hier speelt een ontwikkeling waardoor in de toekomst mogelijk wel voor moet worden betaald. Naast de twee grote ICT risico's is een grote hoeveelheid risico's te zien, die verband houdt met formatie/ capaciteit. Alhoewel deze risico's het label bedrijfsvoering hebben, raakt dit (ook) de inhoudelijke taken.

In de ratio weerstandsvermogen wordt een relatie gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) en de benodigde weerstandscapaciteit (totaal van de risico's).

Deze ratio geeft aan in welke mate we de risico's, indien zij zich op enig moment voordoen, kunnen opvangen door het inzetten van de algemene reserve.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\begin{array}{l} \text{Beschikbare weerstandscapaciteit} \\ \text{(algemene reserve)} \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{€ 43.647.000} \end{array}}{\begin{array}{l} \text{Benodigde weerstandscapaciteit} \\ \text{(totaal van de risico's)} \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{€ 15.824.000} \end{array}} = 2,8$$

Deze ratio wordt aan de hand van de onderstaande tabel beoordeeld.

Ratio	Waardering	Betekenis
> 2	A	Uitstekend
1,4 – 2,0	B	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	C	Voldoende
0,8 – 1,0	D	Matig
0,6 – 0,8	E	Onvoldoende
< 0,6	F	Ruim onvoldoende

Voldoende weerstandsvermogen

De gemeente streeft naar een Ruim voldoende weerstandsvermogen (waarderingscijfer B). Bij de begroting 2022 werd nog uitgegaan van Voldoende (waarderingscijfer C). De gemeenteraad heeft dit met de vaststelling van de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen door de gemeenteraad op 15 december 2021 gewijzigd.

De actuele ratio heeft een waardering aan van 'Uitstekend' (waarderingscijfer A). We voldoen daarmee ruimschoots aan onze streefwaarde.

Top 25 grootste risico's					
Risicogebeurtenis	Maatregelen	Netto Kans	Netto Financieel Minimum	Netto Financieel Maximum	Specifiek kenmerk (label)
Grondexploitaties	Aan de hand van afwijkingen in de halfjaarlijkse monitor grondbedrijf wordt bijgestuurd. De betrouwbaarheid van deze cijfers is toegenomen door de aanschaf het technische systeem; 'grexmanager metafoor'	Diverse kansen ivm meerdere onderliggende risico's	-	€ 4.944.000	nvt
Het aantal klanten stijgt en de intensiteit van jeugdzorg neemt toe	We houden vinger aan de pols bij directe verwijzingen door opvallende en dure indicaties te bespreken met de betrokken zorgaanbieder. Aan de hand van de te ontwikkelen monitor worden de uitgaven gemonitord en waar het mogelijk is bijgestuurd.	0,8	€ 0	€ 3.400.000	Sociaal domein
De kosten van het project 'Heerenveen beter bereikbaar' vallen hoger uit	De totale omvang van de risico's uit de deelprojecten bedroeg € 3 mln. Het effect van het niet kunnen compenseren van BTW bedraagt circa € 1 mln. Dit afgezet tegen het restant projectbudget (projectonvoorzien € 1 mln) bedroeg het netto risico circa € 3 mln. De impact wordt momenteel geactualiseerd. Verder worden de volgende beheersmaatregelen getroffen: - Bestuurlijk overleg en evt. stuurgroep HBB om oplossing te vinden voor richtlijnen-discussie met RWS - Samenwerking opzoeken met RWS en provincie Fryslan in de discussie met de belastingdienst - Besparing op kosten door bv hergebruik van materialen (dit heeft wel een negatief effect op het risicoprofiel) - Efficiënt en effectief inzetten van het projectbureau (samenwerking opzetten in bouwteam met aannemer) - Schaalvoordelen benutten door toevoeging kruising B. Falkenaweg	0,5	€ 0	€ 3.000.000	Kapitaal-goeder-en

Eén of meerdere informatiesystemen/grote applicaties (software) moeten vervangen worden	Inventariseren hoe afdelingen in het risico zitten. Verwachting is dat sommigen bestaande software willen/moeten vervangen., (1) Verbeteren contractmanagement en -administratie door I&I voor het functioneren van software (2) Vervangen van software wanneer onontkoombaar en onvermijdelijk	0,7	€ 550.000	€ 850.000	Bedrijfsvoering
Herverdeling gemeentefonds	Verantwoorden en bijsturen in een planning en control document.	0,5	€ 0	€ 1.000.000	Inkomsten
De budgetverhoging in de P-nota 2021 ten behoeve van de WMO-voorzieningen is niet toereikend	In 2021 steeg het aantal inwoners dat een beroep doet op de Wmo met 16% naar ruim 3700. De opwaartse druk, die dit , naast de prijsstijging van de voorzieningen, legt op de budgetten proberen we te dempen door onze Meitinkers te instrueren om nog zorgvuldiger om te gaan met het inzetten van voorzieningen. De wettelijke mogelijkheden daartoe zijn echter beperkt. Met gecontracteerde zorgverleners hebben we afgesproken dat er, in overleg met de cliënt, geen leverplicht is op momenten dat er geen personeel beschikbaar is. Met deze maatregelen proberen we binnen de bestaande budgetten te blijven. De resultaten worden gedurende het jaar nauwkeurig gemonitord. In 2021 zijn de beschikbare budgetten toereikend geweest door aantal incidentele meevallers, die wij in 2022 op voorhand niet verwachten.	0,5	€ 0	€ 1.000.000	Sociaal domein
Verplichte afname van grond en boerderij op het IBF voor een getaxeerde waarde	Afhankelijk van derden en marktomstandigheden.	0,2	€ 1.146.000	€ 1.146.000	Grond-bedrijf

We moeten gaan betalen voor JAVA (programmeertaal).	We volgen de VNG.	0,8	€ 140.000	€ 400.000	Bedrijfsvoering
Er geen structurele dekking is voor het personeel dat vast is aangenomen met tijdelijke financiering (flexpool)	Richting vragen aan college/raad (collegeonderhandelingen eerste kwartaal 2022 + perspectiefnota 2022 (2023 en verder). Laten instromen van de medewerkers op bestaande vacatures en/of het uitlenen van medewerkers aan andere gemeenten (en hiervoor inkomsten ontvangen), Inzet van de medewerkers op andere inhoudelijke opdrachten/projecten, inhoudelijke of procesopgaven die ook gefinancierd worden met tijdelijke middelen na 2021 (en hiervoor weer tijdelijke middelen aanvragen).	0,75	€ 0	€ 500.000	Bedrijfsvoering
De ombuiging "Verlagen budget Wmo huishoudelijke hulp" (P-nota 8 juli 2021/nr 66a) wordt (deels) niet gehaald.	In plaats van een generieke maatregel maatwerk toepassen wat betekent dat iedereen apart geïndiceerd wordt. Totale omvang van bezuiniging blijft hierbij mogelijk echter wel met een vertraging. Definitieve resultaten zullen in de komende 4 maanden in beeld zijn. Indien deze niet voldoende zijn, zal er mogelijk een voorstel voor in de P-nota worden opgenomen.	0,5	€ 0	€ 700.000	Bezuinigingsmaatregel
De extra inkomsten jeugd vallen lager uit	In de meicirculaire zal naar alle waarschijnlijkheid duidelijkheid komen over de definitieve meeropbrengsten.	0,1	€ 0	€ 3.322.000	Inkomsten
De ombuiging "Verlagen subsidies sportstimulering" (P-nota 8 juli 2021/nr 65a) wordt (deels) niet gehaald.	Bij de ombuiging zou het voorstel zijn om de tarieven voor de buurtsportcoaches te verhogen. Nu er sprake is van een groter taakstelling van in totaal 300.000 wordt gekozen voor een beleidsaanpassing. Ipv meer inkomsten wordt ingezet op een verlaging van de kosten. Hiervoor is inmiddels een voorstel in de maak.	0,5	€ 0	€ 600.000	Sociaal domein

Ontoereikend budget voor uitkeringen (BUIG) als gevolg van de open einde regeling	Aanvragen Vangnetregeling (voorheen MAU) en Monitoren	0,5	€ 0	€ 600.000	Sociaal domein
Gemeente treedt op als BTW-ondernemer voor de inzameling van verpakkingsafval	Contact is gelegd met onze externe fiscalist. Bezwaar bij Belastingdienst loopt.	0,7	€ 150.000	€ 250.000	Inkomst-en
Concernsaldering ontoereikend	Afdelingen monitoren eigen budgetten en maken afwegingen/keuzes. Tijdens managementgesprekken (afdelingshoofd/directie) wordt de concernsaldering in beeld gebracht en gemonitord.	0,5	€ 0	€ 500.000	Bedrijfsvoering
Niet voldoende startklaar voor de invoering van de Omgevingswet.	Er moet meer geld , tijd en ruimte komen om medewerkers hier mee bezig te laten zijn	0,8	€ 0	€ 250.000	Bedrijfsvoering
Meer onderhoud kades/oeveren langs vaarwegen van provincie/wetterskip/particulieren/ondernemingen/landbouw-/natuurbeheerorganisaties richting gemeente dan omgekeerd.	Besluitvorming door PS. Mogelijk extra uitkering gemeentefonds (echter onduidelijk). Geen gereserveerde doeluitkering. Regelen in begroting	0,75	€ 0	€ 250.000	Kapitaal-goeder- en
Er moet worden geïnvesteerd in de huisvesting van bestuur en medewerkers op het gemeentehuis	Er is een budget voor verbouwen van de raadszaal en realiseren van werkplekken in de bestaande raadszaal. Visie op huisvesting op grond daarvan de keuzes maken en eventueel financieel gevolg voorleggen aan de Raad. College, raad en organisatie in gesprek over goedkopere huisvestingsscenario's.	0,25	€ 0	€ 625.000	Kapitaal-goeder-en

Het woonplaatsbeginsel wordt toegepast	Via SDF en door een interne werkgroep worden de mogelijke effecten (overheveling van financiële verantwoordelijkheid van de ene naar de andere gemeente) in beeld gebracht. Daarmee houden we grip op mogelijk mutaties.	0,5	€ 0	€ 300.000	Sociaal domein
De ombuiging "verlagen subsidies maatschappelijk werk" (P-nota 8 juli 2021/nr 67a) wordt (deels) niet gehaald	Er wordt gezocht naar een zo effectief mogelijk invulling met de resterende middelen.	0,3	€ 0	€ 500.000	Bezuinigingsmaatregel
Inroepen borgstellingsovereenkomst BNG/Sportstad	Op basis van de huidige financiële situatie van Sportstad Heerenveen BV is de kans van optreden zeer gering. Als aandeelhouder blijven wij echter de financiële positie van Sportstad Heerenveen BV nauwlettend in de gaten houden. Tevens is er een informatieverplichting.	0,01	€ 0	€ 14.000.000	Verbonden partijen
Ontbreken van rittenregistratie in het verleden	De interne controle zo in te richten dat de fiscus hierop kan vertrouwen. Dit risico loopt door de terugwerkende kracht nog tot ca. half 2024	0,5	€ 50.000	€ 200.000	Kapitaal-goeder-en
Niet voldoende dekking in de voorziening ter dekking van de betaling van de (toekomstige) pensioenen (APPA wethouders)	Indien noodzakelijk vermelden in een P&C document (bij voorkeur een verzamelbesluit of anders in de jaarrekening).	0,25	€ 0	€ 500.000	Financiering
Een inbraak van buiten of van binnen waarbij informatie wordt gestolen, gegijzeld en/of schade wordt toegebracht aan de ICT/digitale informatievoorziening.	Informatieveilig werken in Heerenveen - Samen houden we de gegevens van onze gemeente in veilige handen (beleid en plan) en door Plan B (plan voor als het mis is gegaan).	0,5	€ 0	€ 250.000	Bedrijfsvoering

Aanzuigende werking voor woningaanpassingen	Resultaten worden gemonitord.	0,5	€ 0	€ 214.000	Sociaal domein

Financiële kengetallen

Beoordeling van de kengetallen	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021
De netto schuldquote lager of gelijk is aan 100%	78,8%	79,3%	73,8%	66,6%	63,8%	54,7%	46,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd < of gelijk aan 95%	78,6%	79,1%	73,6%	66,5%	63,7%	54,5%	46,6%
De solvabiliteitsratio groter of gelijk is aan 20%	11,1%	17,3%	19,1%	20,5%	21,2%	21,0%	25,9%
De grondexploitatie minimaal 0% is	21,9%	22,6%	21,4%	15,7%	10,7%	10,3%	12,2%
Structurele exploitatieruimte groter of gelijk is aan 0%	9,9%	9,6%	0,6%	0,7%	-2,7%	-1,5%	5,9%
De belastingcapaciteit kleiner is dan 100%	101,5%	99,3%	101,3%	103,3%	103,0%	107,5%	118,4%
de ratio weerstandsvermogen > 2				1,7	2,0	1,9	2,7

Conclusie

Bij de beoordeling van de kengetallen zijn de indicatoren 'structurele exploitatieruimte groter dan 0' en 'weerstandsvermogen van 1,4 < 2' de belangrijkste om de gezondheid te bepalen.

We constateren dat de relevante ratio over de structurele exploitatieruimte voldoet aan onze eisen. Onze woonlasten zijn hoger dan het landelijke gemiddelde. Voor een verdere duiding van de woonlasten verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale heffingen.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Indien de netto schuldquote boven de 100% ligt spreekt men van een hoge gemeenteschuld. Hoger dan 130% betekent dat gemeenten wordt geadviseerd direct maatregelen te treffen om de schulden te verminderen. De netto schuldquote laat over de afgelopen jaren een dalende trend zien.

Criterium voor mate van gezondheid: "De netto schuldquote is lager of gelijk aan 100%".

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Het aandeel verstrekte leningen is stabiel en zeer gering. De uitkomsten hiervan zijn in lijn met de netto schuldquote zonder dat deze is gecorrigeerd voor verstrekte leningen.

Criterium voor mate van gezondheid: "De netto schuldquote gecorrigeerd is lager of gelijk aan 100%".

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen op lange termijn te voldoen. Bij een ratio kleiner dan 20% heeft een gemeente zijn bezit zeer zwaar belast met schuld. Normaal bevindt de ratio van een gemeente zich tussen de 20% en 70%. Door een forse groei van het eigen vermogen laat de solvabiliteit een stijgende lijn zien ten opzichte van voorgaande jaren.

Criterium voor mate van gezondheid: 'De solvabiliteitsratio is groter of gelijk aan 20%'.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Over 2021 was deze ratio positief, dit ligt in lijn met eerdere jaren.

Criterium voor mate van gezondheid: 'De grondexploitatie is minimaal 0%'.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Criterium voor mate van gezondheid: 'De structurele exploitatieruimte is groter of gelijk aan 0%'.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de lokale lastendruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De uitkomsten laten zien dat wij boven het landelijk gemiddelde uitkomen.

Criterium voor mate van gezondheid: 'De woonlasten ten opzichte van het landelijke gemiddelde zijn lager dan 100%'.

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. De gemeente heeft die nodig voor de dienstverlening. In deze paragraaf moeten ten minste de volgende kapitaalgoederen staan: infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen. Van deze kapitaalgoederen moeten het beleidskader, de financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien en een vertaling van de financiële consequenties in de begroting zijn opgenomen. Hiernaast geven we nog een toelichting op enkele andere kapitaalgoederen. Namelijk: huisvesting onderwijs, sportvelden en bijbehorende gebouwen en informatie en communicatietechnologie.

Bedragen x € 1.000

Naam beheerplan	Vastgesteld in de raad	Looptijd	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Is er achterstallig onderhoud?
Beheerplan Verhardingen (wegen, fiets- en voetpaden etc.)	7-10-2021	2021 t/m 2022	€ 1.635	€ 1.519	nee
Beheerplan Kunstwerken (bruggen, tunnels/viaducten, steigers, duikers)	7-10-2021	2021 t/m 2022	€ 465	€ 445	nee
Beheerplan Oevers (beschoeiing, damwand, natuurlijke oever, kade)	7-10-2021	2021 t/m 2022	€ 332	€ 278	nee
Beheerplan Groen (bomen, bos, bosplantsoen, gras, hagen, heesters, houtwallen, plantenbakken)	7-10-2021	2021 t/m 2022	€ 2.482	€ 2.210	nee
Beheerplan Gemeentelijke gebouwen (76 gebouwen en 68 beeldende kunstobjecten)	7-10-2021	2021 t/m 2022	€ 1.839	€ 768	nee
Watertakenplan (beheer en instandhouding riolering)	14-12-2020	2021 t/m 2024	€ 4.348	€ 3.146	nee
Sportvelden (breedtesportvelden en de atletiekbaan)	23-6-2016	2022 t/m 2036	€ 214	€ 308	nee

Infrastructuur

Het geheel aan wegen en civieltechnische kunstwerken (bruggen en tunnels) hebben we onderhouden op basis van het beleidskader Kwaliteitsplan openbare ruimte. Kapitaalvernietiging is hiermee voorkomen en we hebben gezorgd voor een veilige en functionele infrastructuur. De financiële afschrijving van de kapitaalgoederen civieltechnische kunstwerken is aangepast van 40 jaar naar gesplitst 40 en 20 jaar in aansluiting bij werkelijke levensduur.

De volgende infrastructurele projecten realiseerden we in 2021.

Verhardingen:

- Reconstructie Leeuwarderstraatweg (Heerenveen – Haskerdijken).
- Herinrichting kern Katlijk.
- Afronding renovatie Eerste en Tweede Compagnonsweg (Bontebok).
- Verbeteren van asfaltconstructies op diverse wegen zoals onder andere: Kapellewei (Haskerdijken), De Pean (Akkrum/Nes), Atalantastaat (Heerenveen).
- Aanbrengen slijtlagen: Tjeerd Roslaan/Tjaarda'slaan (Oranjewoud), Hooivaartsweg (Gersloot), Bornego (Luinjeberd).
- Straatwerk diverse wegen onder andere: Prins Bernhardweg (Oranjewoud) Van Bienemalaan (Oudeschoot) herstel diverse fiets- voetpaden.

Civieltechnische kunstwerken bruggen onder andere:

- Renovatie Doelhofbrêge (Aldeboarn).
- Renovatie Boerstegebrêge (Akkrum).
- Vervanging voetgangersbrug Albert Mol's Menninghe (Gersloot).
- Vervanging fiets- voetgangersbrug Brandeleane (Oranjewoud).
- Diverse reparaties fiets- voetgangersbruggen.

Kade- en oeverbescherming onder andere:

- Vervanging oeverbescherming/stapelsteen Schoterlandse Compagnonsvaart (De Knipe).
- Vervanging damwand De Seine (Akkrum).
- Vervanging damwand Leppedyk (Akkrum).
- Vervanging damwand Folkert Kuipersstrjitte.
- Vervanging damwand Mounedyk (Akkrum).
- Vervanging damwand Sake Visserstjitte.
- Vervanging damwand W.J. Koopmansstrjitte.

Riolering

Eind 2020 is het Watertakenplan 2021-2024 vastgesteld. In dit Watertakenplan zijn visie, strategie en actie/opgaven voor de riolering en (hemel)water vastgelegd. Naast de opgaven voor beheer, onderhoud en vervanging van riolering is in dit nieuwe Watertakenplan in het bijzonder aandacht voor de klimaatopgaven. Beleid en doelstellingen voor klimaatadaptatie hebben we ook opgenomen en vertaald in het *Duurzaamheidsprogramma 2019-2022 Samen duurzaam in Heerenveen* en de *Uitvoeringsagenda 2020-2022 Klimaatadaptatie & Biodiversiteit*.

In 2021 hebben we vooral ingezet op de (door)ontwikkeling van plannen om te komen tot een zo optimaal mogelijk inzicht in de meerjarige opgaven (de te volgen strategie). Het gaat hierbij om de te volgen strategie bij vervanging, onderhoud en beheer van de riolering-assets. Denk hierbij bijvoorbeeld aan riolering, gemalen en persleidingen. Deze (door)ontwikkeling dient ook als opmaat naar een meer risicogestuurde benadering van de assets om te komen tot een doelmatige inzet van de middelen. Aanvullend werkten we, zoals opgenomen in het Watertakenplan, aan de basisrioleringsplannen voor Akkrum-Nes en Heerenveen. Dit alles vormt de input en basis voor de te volgen strategie.

In 2021 is de daadwerkelijke vervanging van riolering slechts beperkt geweest. Dit komt met name door de inzet op het onderdeel *strategie*. Een andere oorzaak was bijvoorbeeld

vertraging (door beperkingen van capaciteit nutsbedrijven) van een groot gepland werk in Akkrum (circa € 350.000). Hier zouden we de riolering vervangen/optimaliseren.

Opgaven/acties schuiven dan ook door naar 2022. Uiteraard is er ook (regulier) beheer en onderhoud uitgevoerd aan de diverse onderdelen/assets van het complexe rioleringsstelsel in de gemeente Heerenveen.

Ook hebben we in 2021, zoals opgenomen in het Watertakenplan, opdracht gegeven tot het maken van een uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie. Dit plan moet in 2022 op dit gebied inzicht geven in de concretisering en prioritering van de opgaven voor de periode 2023 en verder.

In 2021 zijn onder andere de volgende acties/opgaven uitgevoerd:

- Afronding aanpassing/reparatie riolering van herinrichting Mildam.
- Aanpassing/optimalisatie riolering c.a. in Akkrum (Poeisz supermarkt/Mounedyk).
- Vervanging pomp(en) transportgemaal Skoatterwald.
- Onderhoud en vervanging diverse pompen/gemalen.
- Vervanging diverse modems/bewaking pompgemalen (telemetrie).

Water

Wij hebben het onderhoud (uitmaaien van begroeiing/riet) van watergangen en vijvers in het stedelijk gebied uitgevoerd in opdracht van de waterbeheerder, het Wetterskip Fryslân. In het landelijk gebied heeft het Wetterskip Fryslân ons aangewezen (zogenaamde schouw) voor een deel van het onderhoud. Aannemers en/of agrariërs voerden dit uit tegen een vergoeding. In 2021 is het onderhoud opnieuw aanbesteed voor een periode van vier jaar. In de uitvoering zijn wij geconfronteerd met de aanwezigheid van grote waternavel, een invasieve soort die leidt tot meer noodzakelijk onderhoud.

In het kader van de overdracht van het onderhoud stedelijk water in 2016, hebben wij de verplichting om voor 2025 achterstallig baggeronderhoud weg te werken. Hiervoor is in combinatie met diepte voor ligplaatsen een baggerplan opgesteld. Dit bieden we u in het voorjaar 2022 aan ter behandeling.

Groen

Groen

Het technisch en verzorgend onderhoud van het groen hebben we uitgevoerd op basis van het kwaliteitsplan openbare ruimte. Op diverse plaatsen hebben we groen gerenoveerd en bomen voor de veiligheid gesnoeid of gekapt. De maatregelen volgen uit jaarlijkse schouw en inspectie. Ook vervangen we groen in het kader van integrale projecten. Uitgangspunt bij renovatie en inrichting is het leveren van een bijdrage aan klimaatadaptatie en vergroting biodiversiteit. De beeldkwaliteit wordt drie maal per jaar geschouwd. De resultaten van deze schouw laten zien dat de beeldkwaliteit in 2021 aan het vastgestelde kwaliteitsniveau voldeed.

Invasieve soorten

De in 2019 gestarte bestrijding van invasieve exoten op land en in water is in 2021 voortgezet. Daarmee voldoen we aan onze wettelijke verplichting. De bestrijding bleek

ook in 2021 zeer lastig. Er zijn namelijk geen afdoende methodes. Per soort en per locatie zijn maatwerk en specifieke bestrijdingsmethoden nodig.

De hoeveelheid invasieve exoten in water is in 2021 explosief gestegen. Dit vraagt in toenemende mate inzet en investeringen. De bestrijding van invasieve exoten op land is gericht op zowel bestrijding als beheersing. Het afgraven van Aziatische duizendknoop (daar waar mogelijk) heeft ook in 2021 tot positieve resultaten geleid. De bestrijding van waterwaaier in het Heidemeer met de methode hydroventuri leidde in 2021 niet op alle locaties tot het gewenste resultaat. Dit heeft in 2022 de aandacht. De explosieve groei van waternavel in 2021 heeft tot gevolg dat iedere vorm van bestrijding slechts tijdelijk resultaat heeft.

De bestrijding van invasieve exoten voeren we tot en met 2022 uit met eenmalige middelen. Gezien de ervaringen tot nu toe is echter duidelijk dat de bestrijding in toenemende mate investeringen vraagt en dat er structurele middelen noodzakelijk zijn. De hoogte van toekomstige bestrijdingskosten volgt in de loop van 2022 uit de actualisatie en evaluatie van het huidige plan van aanpak.

Eikenprocessierups

Ook in 2021 hebben we een combinatie van preventieve, reactieve en natuurlijke bestrijding uitgevoerd. Deze aanpak was de afgelopen jaren effectief om ernstige overlast te voorkomen. Hoewel we al jaren een stijgende lijn in het aantal rupsen zien, betrof dit in 2021 ongeveer de helft van voorgaande jaren. Dit landelijk beeld was het gevolg van het koude voorjaar en relatief koude zomer. De selectief toegepaste bespuiting met nematoden heeft ook het gewenste resultaat gehad. In 2020 is vanuit het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie en biodiversiteit een nestkastproject gestart om natuurlijke bestrijding te stimuleren. Dit gaat om een aanvulling op de reguliere bestrijding. Monitoring van de nestkasten laat zien dat deze in 2021 goed bezet waren door vogels. Specifiek resultaat is niet aantoonbaar omdat dit deel uitmaakt van de combinatie van maatregelen.

Hoewel 2021 positief uitviel, is de tendens al meerdere jaren dat het aantal rupsen toeneemt. Het beschikbare budget is hierdoor niet toereikend meer. In de Investeringsagenda hebben we een uitzetting van € 75.000 opgenomen. Dit is gebaseerd op de werkelijke bestrijdingskosten van afgelopen jaren.

Onkruidbestrijding

De werkzaamheden 'onkruidbestrijding door middel van branden en heet water' zijn aanbesteed. De laagste inschrijver voert de werkzaamheden uit door heet water te gebruiken. Dit is de meest geschikte methode voor de verhardingen. Het is milieuvriendelijker dan borstelen en deze methode beschadigt de kwetsbare bestrating niet.

Gebouwen

Het gemeentelijk vastgoed onderhouden we op basis van een beheerplan gebouwen (beleidskader) en ons gemeentelijk gebouwenbeheersysteem (beheer en uitvoering). Hiervoor is in 2021 het Beheerplan Gebouwen (en beeldende kunst) 2021 en 2022 vastgesteld. Dit geeft inzicht in de meerjarige opgaven voor gebouwen (en beeldende

kunst) voor beheer, onderhoud en vervanging aan gebouwen en installaties en de hiertoe benodigde inzet van (langjarige) middelen.

Op basis van dit beheerplan zijn we in 2021 begonnen met de voorbereiding en realisatie van onder andere de volgende werkzaamheden:

- Vervanging dakbedekking gemeentehuis en MFA De Kempeneer (inclusief dakisolatie).
- Jaarlijkse schilderwerkzaamheden aan diverse gebouwen.
- Vervanging verwarmingsinstallatie MFA De Kempeneer.
- Vervanging akoestische wandbekleding Posthuis Theater.

In 2022 stellen we een Brede Nota Kapitaalgoederen 2023-2027 op. Hierin worden naast de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, zoals verhardingen en groen, ook het kapitaalgoed gebouwen voor die periode geïntegreerd.

Huisvesting onderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvestingscapaciteit en voor een adequate huisvestingssituatie van het onderwijs. Dit geldt voor het basis-, het speciaal en het voortgezet onderwijs. Er is geen gemeentelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting van het middelbaar beroepsonderwijs.

Herijking Integraal huisvestingsplan Primair Onderwijs

U heeft het huidige huisvestingsplan voor het Primair Onderwijs in 2016 vastgesteld. De afgelopen jaren en komende jaren zijn er verschillende ontwikkelingen (geweest) die impact hebben of hebben gehad op dit plan. Bij de vaststelling van de begroting van 2021 heeft u uitgesproken om samen met de schoolbesturen het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP PO) te herijken.

De herijking van het IHP PO is gestart in Q1 2021. Er zijn twee informatiesessies geweest met de raad in 2021. Wij verwachten u de herijking van dit plan in mei 2022 ter vaststelling voor te leggen.

Haalbaarheidsonderzoek De Greiden

In 2020 startte het haalbaarheidsonderzoek voor vier basisscholen in De Greiden. Het gaat hier om de basisscholen Ekke de Haan, het Vogelnest, het Kompas en de Roerganger. U bent in september 2021 geïnformeerd dat het onderzoek wordt meegenomen in de herijking van het IHP PO. De verwachting is dat we u deze in mei 2022 voorleggen, met daarin een scenario voor de huisvesting van de eerdergenoemde basisscholen.

NB. Voor de huisvesting van De Buitenkans hebben wij in 2020 een apart haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Een scenario daarvoor nemen we ook in het IHP PO mee.

Huisvesting voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs ontbreekt een huisvestingsplan. En daarmee ontbreekt ook inzicht in de langjarige investeringsbehoefte. Samen met relevante partners hebben we daarom in opdracht van u de vastgoedopgave al wel verkend. Dit is vastgelegd in de

eindrapportage 'Verkenning toekomstperspectief voortgezet onderwijs' d.d. juni 2018. De inspanningen in 2018 hebben nog niet geleid tot een Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs (IHP), inclusief het bewegingsonderwijs. Er lijkt zich een scenario te gaan ontwikkelen van het gefaseerd tegen elkaar uitruilen van enkele onderwijslocaties in Heerenveen. Voordat we dit kunnen uitwerken, is een verdiepingsonderzoek nodig. Dit heeft u inmiddels besloten (raad 21 januari 2019). Dat het onderwijs altijd in beweging is, merken we ook in dit proces. De schoolbesturen van Bornego en Sevenwolden hebben eind 2019 aangegeven eerst onderling in overleg te willen treden om daarna terug te komen bij de gemeente. Midden 2020 is het proces weer opgepakt. De directe aanleiding daarvoor is het capaciteitstekort op het Facet waar het speciaal onderwijs is gehuisvest. Via een intentieverklaring hebben schoolbesturen en gemeente gezamenlijk vastgelegd om te onderzoeken of (een deel van) de Duisterhoutschool zich kan huisvesten in de Buitenbaan 3. Dit schoolgebouw is nu nog eigendom van OSG Sevenwolden. Om deze carroussel op gang te brengen is overeenstemming nodig over de gehele toekomstvisie VO. We verwachten dat we een IHP VO (en SO) ook in mei 2022 aan u ter vaststelling kunnen voorleggen.

Afronding bouw nieuwe basisschool Tjalleberd

De locatie voor de nieuwbouw van de school in Tjalleberd is bekend. Voor de huisvesting van de Samenwerkingsschool De Nijewier hebben wij op 3 juli 2018 gekozen voor nieuwbouw. Het gaat om een locatie ten westen van de MFA Ængwirden aan It Hiem in Tjalleberd. Om de nieuwbouw hier mogelijk te maken, is in 2019 een afwijkingsprocedure van het geldende bestemmingsplan geweest. U heeft een verklaring van geen bedenkingen afgegeven en het college heeft de omgevingsvergunning verleend. Op 6 oktober 2020 heeft u de middelen beschikbaar gesteld voor de bouw van de school. In november 2020 ging het schoolbestuur als opdrachtgever van start met de bouw. De bouw verliep voorspoedig. Het nieuwe schoolgebouw is de na de kerstvakantie op 10 januari 2022 in gebruik genomen. Door de coronamaatregelen waren de feestelijkheden rond de opening sober.

Voor de bouw van de school heeft u een budget € 3.068.003 beschikbaar gesteld. Door een voordelige aanbesteding vielen de kosten voor de bouw mee ten opzichte van de verwachting. Er is nog een resterend budget over van € 296.293.

Sportvelden en bijbehorende gebouwen

De gemeente onderhoudt de gemeentelijke sportvelden. Bij sommige sportvelden hebben we de dagelijkse onderhoudswerkzaamheden overgedragen aan de verenigingen. Hiervoor ontvangen zij jaarlijks een vergoeding van ons Alle.

Sportvelden

De gemeente onderhoudt de gemeentelijke sportvelden. Bij sommige sportvelden hebben we de dagelijkse onderhoudswerkzaamheden overgedragen aan de verenigingen. Hiervoor ontvangen zij jaarlijks een vergoeding.

Voor de sportvelden is het uitgangspunt de meerjarenonderhoudsplanning 'Actualisatie nulmeting sportvelden Heerenveen' van 6 januari 2016. De financiële dekking van de benodigde onderhoudsmaatregelen hebben we geregeld in het product Sportaccommodaties in de begroting en in de Voorziening Sportvelden. In dit budget hebben we ook de periodieke renovatiekosten van de natuur- en kunstgrasvelden en van de kunststofatletiekbaan opgenomen. Bij de vaststelling van het 'Actualisatie Accommodatieplan Sport' op 23 juni 2016 heeft u besloten dat het beheer en het

onderhoud van de sportvelden bij de gemeente blijft. In december 2021 stemde u in met de herijking van de actualisatie. De financiële vertaling nemen we mee in de perspectiefnota 2023.

Onderhoud sportgebouwen

Er is ook een meerjarenonderhoudsplanung voor de gemeentelijke sportgebouwen. Het beleid ('Actualisatie Accommodatieplan Sport' d.d. 23 juni 2016) is om de was- en kleedgebouwen in eigendom over te dragen aan de hoofdgebruikers van dit sportcomplex. Alle was- en kleedgebouwen zijn in eigendom overgedragen. Enkel binnensportvoorzieningen, zoals gymzalen en de Utingeradeelhal zijn nog eigendom van de gemeente. De onderhoudswerkzaamheden pakken we op met behulp van het gebouwenbeheersysteem Systematisch Onderhoud.

Uitbreiding en/of vernieuwing

Voor specifieke uitbreiding en/of vernieuwing van sportvoorzieningen (anders dan renoveren) reserveren we niet. Dit betekent dat hiervoor van geval tot geval een investeringskrediet nodig is. Deze lasten verwerken we in de begroting. Bij verzoeken voor dergelijke investeringen in sportaccommodaties betaalt een vereniging in principe een derde van de werkelijke kosten (mee). Dit heeft u besloten bij vaststelling van eerdergenoemde 'Actualisatie Accommodatieplan Sport'.

Online verhuur sportaccommodaties

In de zomer van 2021 is het nieuwe (online) verhuursysteem live gegaan. Met dit systeem kunnen de inwoners 24/7 onze binnensportaccommodaties reserveren. Het stimuleert de sportdeelname van inwoners en sluit goed aan bij het huidige digitale tijdperk.

Onderzoek versnippering sportaccommodaties

In de sport- en beweegvisie 2017-2025 heeft u aangegeven dat er in 2021 een onderzoek wordt verricht naar mogelijke versnippering op sportaccommodaties. Hierover bent u in november 2021 ingelicht. Het is niet direct noodzakelijk om toe te werken naar een efficiënter gebruik van de ruimte op buitensportaccommodaties. Omwille van behoefte en capaciteit zijn er vrijwel geen passende mogelijkheden. Waar die mogelijkheden er wel zijn spelen andere argumenten een belangrijke rol om het zo te laten. In de gemeente Heerenveen zijn enkele mooie voorbeelden van gezamenlijk gebruik en multifunctionele sportaccommodaties.

In 2025 kijken we opnieuw naar de versnippering.

Intentieverklaring Skoatterwâld

Sinds geruime tijd zijn er gesprekken tussen gemeente Heerenveen, SC Heerenveen en vv Heerenveen over Sportpark Skoatterwâld. Toen is uitgesproken en vastgelegd met een intentieverklaring om een gezamenlijk traject te starten. Zo verkrijgen we een gedeeld beeld over de toekomst van het sportpark. Er worden verschillende scenario's geschetst voor het gewenste eindbeeld. De uitkomsten van het onderzoek verwachten we in het eerste of tweede kwartaal van 2022.

Covid-19 en sportaccommodaties

COVID-19 heeft ook in haar tweede jaar impact gehad op het gebruik van de binnen- en buitensportaccommodaties en de sportverenigingen. Het bewegingsonderwijs is – los van volledige sluiting van scholen – volledig doorgegaan in 2021. Waar mogelijk binnen en anders ergens buiten. Zeker in het tweede en derde kwartaal van 2021 hebben veel sportverenigingen zich hard ingezet om leden en niet-leden zoveel mogelijke gelegenheid te geven om te sporten. Dit deden ze steeds binnen de veranderende maatregelen. De buurtsportcoaches hebben daar samen met de verenigingen een mooie stimulerende rol in gespeeld.

De laatste maanden van 2021, tijdens een harde lockdown, was er weinig mogelijk. Evenals vorig jaar is algehele tendens betreffende sportaccommodaties positief. Het is financieel goed gegaan met de (breedte)sportverenigingen in Heerenveen, op enkele uitzonderingen na. Er is regelmatig contact met de sportverenigingen. De huur van de gemeentelijke sportaccommodaties in deze maanden compenseren we aan de sportverenigingen conform de mate van lockdown en het gebruik.

Informatiemanagement en ICT

In 2021 hebben we de onderstaande investeringen gedaan en/of afgerond:

- Kantoorautomatisering en systeemprogrammatuur.
- Netwerk en Data.
- Servers (rekenkracht) en storage (opslag).

In 2021 zijn de onderstaande investeringen gestart. Die ronden we in 2022 af:

- Randapparaten (printers en multifunctionals - kopiëren, scannen en printen).
- Spraak en beeld (telefooncentrale).

De restantkredieten van deze investeringen worden overgezet naar 2022.

In 2021 zijn de onderstaande investeringen uitgesteld om een goede afweging te kunnen maken welke ICT past bij (nieuwe) huisvesting en/of na corona:

- ICT werkplekken (draagbare computers en docking stations).

De restantkredieten van deze investeringen worden overgezet naar 2022.

Financiering

In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van gemeente Heerenveen uiteengezet over het afgelopen boekjaar. In het eerste onderdeel geven we een korte toelichting op de wettelijke kaders en het treasurystatuut van de gemeente Heerenveen. In het onderdeel financiering gemeente Heerenveen geven we een toelichting op het gevoerde risicobeheer (kasgeldlimiet, renterisiconorm en het schatkistbankieren), de financiering van de gemeente en de gehanteerde rentemethodiek.

Kaders

Voor de uitvoering van de treasuryfunctie hebben we als gemeente te maken met verschillende wettelijke kaders. De belangrijkste worden hieronder toegelicht.

Wet HOF

In de wet HOF (houdbare overheidsfinanciën) is vastgelegd dat het Rijk en de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) een gelijkwaardige inspanning leveren om een eventueel begrotingstekort (EMU-tekort) weg te werken. Gemeenten worden hierdoor bijvoorbeeld beperkt in het aantrekken van geldleningen.

Wet Fido

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de wettelijke kaders van de Wet Fido (financiering decentrale overheden). In de wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt onder andere tot uitdrukking in een financieringsparagraaf in de begroting en jaarrekening. Eind 2013 is de Wet Fido gewijzigd door de invoering van het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden. Reden voor de invoering van het verplicht schatkistbankieren is het beheersen van de overheidsschuld en het reduceren van het financiële risico voor decentrale overheden.

Ruddo

In de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) staan de regels waar uitzettingen aan moeten voldoen. Dit voor zover die niet in de schatkist worden aangehouden. De Ruddo beperkt zich tot regelgeving over het uitzetten van gelden in de vorm van een belegging in waardepapieren en het aangaan van transacties in financiële derivaten.

Treasurystatuut

In het treasurystatuut gemeente Heerenveen zijn binnen de mogelijkheden van de wet Fido en de Ruddo de kaders vastgelegd voor de uitvoering van de treasuryfunctie. Het statuut is eind 2021 geactualiseerd en is in het voorjaar van 2022 aangeboden aan de raad ter besluitvorming. Voor de jaarstukken 2021 is het treasurystatuut 2007 nog van toepassing.

Treasury

Uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer

De gemeente Heerenveen kent enkele uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer. Deze bestaan uit de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer. Over een deel van de uitzettingen wordt een (rente) vergoeding ontvangen aangezien er

sprake is van (krediet) risico door mogelijke insolventie of deficit van tegenpartijen. Het verloop van de uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Mutaties	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	13.781	-	13.781
Voorziening participatie Thialf	-1.500	-	-1.500
Overige langlopende leningen	400	-25	375
Overige uitzettingen, met een looptijd van 1 jaar of langer	102	-	102
Totaal kapitaalverstrekkingen	12.783	-25	12.758

Bovenstaande financiële vaste activa zijn nader toegelicht in de toelichting op de balans.

Leningenportefeuille gemeente Heerenveen

In het verleden is de financieringsbehoefte grotendeels gefinancierd met langlopende geldleningen (vreemd vermogen). De afgelopen jaren is de financieringsbehoefte van de gemeente Heerenveen voornamelijk gefinancierd met eigen vermogen en zijn er geen nieuwe (langlopende) geldleningen aangetrokken.

Onderhandse leningen

Hieronder staat het verloopoverzicht van de onderhandse leningen met een looptijd van langer dan 1 jaar. In 2021 is in totaliteit € 5,1 miljoen afgelost en zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De omvang van de onderhandse leningen bedraagt eind 2021 nog € 114,1 miljoen. De ontwikkeling van de leningenportefeuille is in onderstaande tabel gegeven. De gespecificeerde stand van de leningenportefeuille is terug te vinden bij de toelichting op de balans.

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling leningenportefeuille (OG)		Boekjaar 2021
Stand per 1 januari 2021		119.175
+	Nieuwe afgesloten geldleningen	-
-/-	Reguliere aflossingen	5.104
-/-	Vervroegde aflossingen	-
Stand per 31 december 2021		114.071

Renterisicobeheer en schatkistbankieren

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast is een toelichting gegeven op het schatkistbankieren over het afgelopen boekjaar.

Kasgeldlimiet

Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet Fido de kasgeldlimiet ingesteld. Deze moet voorkomen dat gemeenten te veel kort geld lenen waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens explosief zouden toenemen. Deze kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Heerenveen is de kasgeldlimiet bepaald op € 14,18 miljoen in 2021.

Voldoen aan de wettelijke bepalingen houdt in dat als de vlottende schuld structureel de kasgeldlimiet overschrijdt de kortlopende schulden moeten worden omgezet naar een langlopende schuld. Ook dient bij een overschrijding een toelichting gegeven te worden, bovendien zal de toezichthouder geïnformeerd moeten worden als de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden. Het verloop van de kasgeldlimiet gedurende het jaar 2021 is als volgt weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet	Boekjaar 2021			
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Vlottende schulden	2	2	2	-
Vlottende middelen	13.039	11.591	25.874	28.636
Per saldo	13.041	11.593	25.876	28.636
Kasgeldlimiet	14.177	14.177	14.177	14.177
Ruimte (+), overschrijding (-)	27.218	25.770	40.053	42.813

Zoals te zien is deze limiet in het verantwoordingsjaar in geen van de kwartalen overschreden. Dit is met name het gevolg van het hoge saldo aan liquide middelen en doordat er geen kasgeldleningen zijn aangetrokken in 2021.

Renterisiconorm

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is in de wet Fido de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal in enig jaar voor herfinanciering in aanmerking komt. Voor de gemeente Heerenveen is dit een bedrag van € 33,4 miljoen in 2021. Dit bedrag mag niet overschreden worden en dat betekent dat slechts een geringe omvang aan langlopende leningen mag worden aangetrokken of een goede spreiding van leningen in omvang, looptijden en renteaanpassingen. In 2021 zijn geen nieuwe, langlopende leningen aangetrokken. De berekening van de renterisiconorm voor 2021 is op de volgende pagina opgenomen. Hieruit blijkt dat de norm in 2021 niet is overschreden.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm jaarstukken 2021		Boekjaar 2021
a.	Renteherzieningen	-
b.	Aflossingen	5.104
c.	Renterisico (a + b)	5.104
d.	Begrotingstotaal	166.791
e.	Percentage regeling	20%
f.	Renterisiconorm (c * d)	33.358
g.	Ruimte onder risiconorm (f > c)	28.255
h.	Overschrijding renterisiconorm (c > f)	-
Overschrijding renterisiconorm?		Nee

Schatkistbankieren

Decentrale overheden, waaronder dus ook gemeenten, zijn verplicht alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak (en die in het verleden daarom op een bank- of spaarrekening stonden) in de schatkist aan te houden. Het is niet toegestaan om middelen aan te houden op een rekening-courant of spaarrekening bij private partijen zoals een bank. Ook het uitzetten van middelen door te beleggen is niet toegestaan. Een belangrijke uitzondering op de hoofdregel dat alle middelen in de schatkist moeten worden aangehouden, is het drempelbedrag dat buiten de schatkist mag blijven. Met ingang van 1 juli 2021 is de berekening van hoogte van dit zogenaamde drempelbedrag gewijzigd. Daarnaast vallen middelen die vanuit de publieke taak worden aangehouden bij derden ook niet onder schatkistbankieren. Het gaat dan bijvoorbeeld om onderpand of derdengelden (zoals in het kader van schuldhulpverlening). De verplichting tot schatkistbankieren is eind 2013 ingegaan.

De laatste jaren is het saldo schatkistbankieren, met name als gevolg van het financiële herstel van gemeente Heerenveen, sterk gestegen. Per 31 december 2021 bedraagt de rekeningcourantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren) ruim € 22,7 miljoen. Om er voor te zorgen dat de gemeente Heerenveen altijd voldoet aan de wet- en regelgeving voor het schatkistbankieren is met de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) een overeenkomst afgesloten. Dit houdt in dat alle liquide middelen boven de € 1 miljoen automatisch dagelijks worden afgeroomd ten gunste van het schatkistbankieren. Een overschrijding van het drempelbedrag heeft dan ook niet plaatsgevonden zoals uit onderstaand overzicht blijkt:

Bedragen x € 1.000				
Benutting drempelbedrag schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(1) Op dagb. buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	666	668	467	480
(2) Drempelbedrag	1.251	1.251	3.336	3.336
(2 -/- 1) Benutting van het drempelbedrag	585	583	2.869	2.855
Overschrijding van het drempelbedrag?	Nee	Nee	Nee	Nee

Rentemethodiek en renteresultaat

Rentevisie

De gemiddelde rente op de leningen van de huidige vaste schuld bedraagt circa 2,5%. De verwachting is dat zowel de rente op de geld- als kapitaalmarkt voorlopig op een laag niveau blijft.

Renteresultaat

De gemeente heeft uitstaande geldleningen waaruit rentebaten voortvloeien. Deze rente komt ten goede aan het exploitatieresultaat op het taakveld treasury (thema Financiën en Organisatie). Daarnaast heeft de gemeente langlopende geldleningen afgesloten waarvoor een rentevergoeding betaald moet worden. Het verloop van de rentebaten en rentelasten over het afgelopen jaar ziet er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)			
Renteresultaat 2021	Begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil
Externe rentelasten (onderhandse leningen)	2.837	2.837	-
Externe rentelasten (overige)	74	21	-54
a. Totaal rentelasten	2.911	2.858	-54
Externe rentebaten (uitzettingen)	5	6	2
Externe rentebaten (overige)	-	-	-
b. Totaal rentebaten	5	6	2
Saldo rentelasten en rentebaten (a -/- b)	2.907	2.851	-55

Renteomslag

Door toepassing van de rente-omslagmethode worden de rentelasten aan de hand van de stand van de investeringen toegerekend aan de taakvelden in de exploitatie. De achterliggende gedachte is hierbij dat de gehanteerde omslagrente een reëel percentage is. De omvang van de rente die over het eigen vermogen mag worden berekend, is gemaximeerd op het gemiddelde rentepercentage dat de gemeente over haar extern aangetrokken leningen betaalt (2,5%). In opvolging van het advies van de commissie BBV is 2021 het laatste jaar dat gemeente Heerenveen rente toerekent over het eigen vermogen. Hieronder is het renteschema voor de jaarstukken 2021 opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

Renteschema jaarstukken 2021		Realisatie 2021
a.	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	2.858
b.	De externe rentebaten voor de korte en lange financiering -/-	6
Saldo rentelasten en rentebaten		2.851
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend -/-	542
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend -/-	-
c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend. +/-	-
Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente		2.309
d1.	Rente over eigen vermogen +/-	750
d2.	Rente over voorzieningen +/-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		3.059
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) -/-	3.581
Renteresultaat op het taakveld treasury (0.5)		-521
Afwijking rentelasten vs. voorgecalculeerde rentelasten		14,56%

Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan 25% dient de gehanteerde omslagrente aangepast te worden. Zoals is te zien is de afwijking tussen de werkelijke rentelasten en voorgecalculeerde rentelasten kleiner dan 25%. Dit betekent dat het begrote renteomslagpercentage van 2,5% voor 2021 niet is aangepast. De hogere rentetoerekening aan de taakvelden leidt wel tot een voordelig resultaat op het taakveld treasury en is verantwoord in het thema Financiën en Organisatie.

Bedrijfsvoering

Algemeen

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering bedoelen we de bedrijfsprocessen die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de thema's te realiseren. Het betreft de beleidsmatige (primaire) processen, de ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan.

Verbetering getrouwheid en/ of rechtmatigheid

Op basis van de bevindingen die de accountant heeft gedaan, zijn het format en de inhoud van de managementletter verder doorontwikkeld.

Hieronder is per onderdeel de actie op de bevindingen van de accountant opgenomen.

Proces Uitkeringen (autorisatie)

Bevindingen van de accountant:

1. Autorisatie van de ingevoerde normbedragen wordt niet technisch afgedwongen.

Opvolging:

De technische afdwingbaarheid van het 4-ogen principe is niet mogelijk binnen de applicatie. De accountant heeft vastgesteld dat de gemeente de invoer en controle (4-ogen) principe van de normbedragen op een hardcopy document zichtbaar vastlegt. Op basis van de inspanningen van de gemeente en de reactie van de software aanbieder vervalt de bevinding.

Proces Tussenrekeningen

Bevindingen van de accountant:

1. Periodieke beoordeling/ controle van de tussenrekeningen wordt niet zichtbaar vastgelegd.

Opvolging:

Het meer (zichtbaar) beheersmatig inrichten van dit proces is onderhanden. Dit wordt gedaan door een eenduidige wijze van controleren en vervolgens het vastleggen van een periodieke totaalcontrole.

Proces Subsidies

Bevindingen van de accountant:

1. Zichtbare controle op de toetsing van de subsidieaanvragen wordt niet consistent toegepast.

Opvolging:

Met de invoering van het subsidievolgsysteem wordt de zichtbare samenhang gewaarborgd. Dit systeem wordt gefaseerd ingevoerd met jaarlijkse subsidies, eenmalige subsidies en het controlesysteem.

Proces Investeringskredieten

Bevinding van de accountant:

1. Geen zichtbare monitoring/toekenningscontrole op investeringskredieten.

Opvolging:

Het aanvragen van nieuwe investeringskredieten hebben we nu vastgelegd in een proces. Toetsing op en vastlegging van nieuwe investeringen vindt hierdoor zichtbaar plaats (controle in de lijn). Dit betreft een inhoudelijke controle op de juiste stuurgegevens (BBV, financiële verordening, IV3 en fiscaal), en op aanwezigheid van onderliggende besluitvorming. Bij de opmaak van de jaarrekening wordt een steekproefsgewijze 'zichtbare' controle op de investeringskredieten uitgevoerd.

Proces Uitkeringen (Participatiewet), Jeugdzorg en Wmo

Bevinding van de accountant:

1. Geen zichtbare inhoudelijke toetsing op toewijzing van uitkeringen en op de toekenning van de zorg.

Opvolging:

De afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling is in 2021 een project gestart inzake proces- en kwaliteitsverbetering binnen het Sociaal Domein. Vanuit dit project is, samen met de collega's van de VIC, gewerkt aan een 'kwaliteitsplan Sociaal Domein', inclusief een visie op controle voor het Sociaal Domein. Vanuit deze gedachte en gelet op de eerdere aanbevelingen is eerst prioriteit gegeven aan het steekproefsgewijs controleren van toekenningen binnen de uitkeringen, de Wmo en de Jeugdzorg. Met de invoering van de verdere kwaliteitstoetsing wordt in 2022 invulling gegeven aan het 4-ogen principe binnen de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling.

Proces Plaatselijke belastingen en Heffingen

Bevinding van de accountant:

1. Autorisatie van de ingevoerde belastingtarieven wordt niet technisch afdgedwongen.

Opvolging:

De vraag inzake het technisch afdwingen is direct bij de leverancier van het softwarepakket neergelegd. Tot die tijd vinden er extra controles plaats om te borgen dat de juiste tarieven worden gehanteerd.

Verbetering doelmatigheid Belastingen, Financiën en Juridische zaken

De overgang naar het nieuwe belastingpakket VRiS is gerealiseerd, de aanslagen gemeentelijke belastingen 2021 zijn grotendeels met dagtekening 25 februari 2021 verzonden, de rest volgde binnen afzienbare tijd.

Uiteraard waren er wat overgangssperikelen, met name voor de aanslagen Diftar, maar ook deze worden nu geheel op eigen kracht vervaardigd.

De werkprocessen van belastingen verlopen door de overgang naar VRiS grotendeels efficiënter, de echte winst zal de komende jaren worden behaald.

Door de inrichting van een aantal workflows in VRiS zijn een paar trajecten nu veel beter in beeld, denk aan het invorderingstraject en het traject voor de afhandeling van de WOZ-bezwaren.

Met de ervaringen uit 2021 kunnen deze processen in 2022 nog beter worden uitgevoerd.

Om te zorgen dat er een maatschappelijk draagvlak voor en vertrouwen in de WOZ-waarden blijft, moet de WOZ-uitvoering de komende jaren mee-ontwikkelen met maatschappelijke en technische ontwikkelingen. Om de genoemde kwalificatie te behouden en om te borgen dat er mee-ontwikkeld wordt met de maatschappelijke en technische ontwikkelingen, is er in 2021 een extern taxateur ingehuurd. Tegelijkertijd is er bij de directie verzocht om een nieuwe functie "WOZ-taxateur" binnen het team Belastingen te realiseren. Hiermee heeft de directie ingestemd en deze functie is vanaf 1 februari 2022 dan ook ingevuld.

Verder is er samen met VTH al een aanzet gemaakt tot intensievere samenwerking tussen BAG en WOZ. Zo hebben een medewerker van VTH en een medewerker van

Belastingen een cursus Samenhang BAG/WOZ gevolgd, om op deze manier te leren wat de samenhang tussen deze Basisregistraties is en hoe men elkaar kan aanvullen.

Ontwikkelingen

Digitalisering

Wij rapporteren u jaarlijks de stand van zaken. Hieronder is deze in samengevatte vorm nogmaals gegeven.

ICT visie

In 2022 komt een nieuwe visie op digitaal duurzaam werken. Die visie zal aansluiten op de dienstverleningsvisie en de huisvestingsvisie en zal beschrijven welke financiële middelen de komende jaren nodig zijn. De nieuwe visie gaat ook in op de gevolgen van een groeiende omvang en complexiteit van de gemeentelijke ICT. Die gevolgen zijn dusdanig dat op langere termijn verwacht mag worden dat de schaalgrootte van de gemeente te klein is om zelf in die ICT, de veiligheid en betaalbaarheid daarvan te kunnen blijven voorzien.

Samen Digitaal

De structureel beschikbaar gestelde financiële middelen zijn grotendeels besteed. Vanaf 2022 werken wij digitaal duurzaam werken uit naar toegevoegde waarde voor de bestuurlijke doelen en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. De resultaten daarvan worden per thema opgenomen in de P&C documenten.

Gebruikers

Ruim 700. Meldingen/wijzigingen van gebruikers zijn gestegen van ruim 600 naar ruim 700 per maand. Onze Helpdesk had met enige regelmaat te maken met een te hoge workload.

Digitale werkplek

Er zijn maximaal 430 werkplekken beschikbaar voor gebruikers. Er zijn projecten in uitvoering of gerealiseerd voor grafische werkzaamheden en overname van werkplekken op afstand.

Werkplekken en randapparatuur

Gegroeid naar ruim 2.500 apparaten. De randapparaten zijn rond 40 gebleven. Er zijn projecten in uitvoering of gerealiseerd voor het bijwerken van laptops op afstand en passende ICT in overleg ruimten.

Thuiswerken

85% voldoet aan de zorgplicht voor ons als werkgever. Daarvoor zijn ruim 200 bestaande en op kantoor aanwezige apparaten voor werkplekken in bruikleen gegeven en ruim 60 laptops aangeschaft en in bruikleen gegeven. Een thuiswerkregeling wordt voorbereid.

Digitale en/of ICT oplossingen

Er zijn projecten in uitvoering of gerealiseerd voor belastingen, burgerzaken, frontoffice, informatiebeheer, sociaal domein, klantcontact/-relaties, besluitvorming, facturering, huisstijl, openbare ruimte, parkeren, managementinformatie, huisvesting, begraven, contractmanagement, telefonie, leerplicht, jeugd en schuldhulpverlening.

Digitale snelweg

Er zijn projecten in uitvoering of gerealiseerd voor uitwisseling van data, basisregistraties, zaak- en documentmanagement.

Computernetwerk

Is aangepast van 1 netwerk naar 25 segmenten voor informatieveiligheid. Het gezamenlijke glasvezelnetwerk met de gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren is in gebruik genomen.

Apparatuur voor rekenkracht (servers) en opslag (storage) van data

Is vervangen en daarmee uitgebreid van 13 naar 20 apparaten voor rekenkracht met daarop ruim 160 servers en van 50 naar 110 terabytes opslag waarvan rond 40 in gebruik. Er zijn projecten in uitvoering of gerealiseerd voor vervanging en bijwerken van systeemprogrammatuur.

Datacenter of rekencentrum

Is gewijzigd van 1 groot en 1 klein datacenter of rekencentrum in gemeentelijke huisvesting naar 2 datacentra in Leeuwarden.

Digitaal informatieveilig werken

Een security assessment (ethische hack) is weer gedaan. Er zijn projecten in uitvoering of gerealiseerd voor ICT Posthuis Theater, dataverkeer, gebruikersnamen met hoge toegangsrechten, netwerksegmentatie, twee factor authenticatie, toegangsbeheer, gebruikersbeheer, autorisaties en authenticatie, sociaal domein, mobiele apparaten, blokkeren 'malware' en misbruik van buitenaf.

Als gevolg van de maatregelen tegen het coronavirus

Er zijn projecten in uitvoering of gerealiseerd voor digitale communicatie en participatie, digitaal ondertekenen en kantoorautomatisering.

Samenwerking

Voor digitalisering is samenwerking met anderen nodig. Wij hebben niet de schaal om dat alleen te kunnen. In 2021 waren wij tevreden over de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (VNG) en ontevreden over de Samenwerking beeldmateriaal. Die samenwerking wordt op een andere manier opgepakt door een aantal Friese gemeenten waarvan wij er één zijn. De ICT-samenwerking (met de gemeenten De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân) is minder geweest door organisatieveranderingen binnen deze gemeenten.

Gemeentelijke huisvesting

Al enkele jaren werken we aan onze eigen huisvesting. Uit de risico-inventarisatie & evaluatie (RI&E) blijkt dat het gemeentehuis niet overal voldoet aan Arbo-eisen, klimaat, akoestiek en beschikbare ruimte. Medewerkers bevestigen dit in een uitgevoerde evaluatie. Daarnaast moeten kantoorgebouwen energiezuinig zijn conform wettelijke duurzaamheidsvoorschriften, wat inhoudt dat kantoorruimten minimaal een energielabel A moeten hebben vanaf 2030. Hier voldoet het huidige gebouw nog niet aan. Dit geldt uiteraard dan ook voor de hogere (bovenwettelijke) ambities: een energie-neutraal

kantoorgebouw; zoals verwoord in het door de raad vastgestelde duurzaamheidsprogramma.

Daarnaast zijn we sinds enige jaren gestart met tijd- en plaatsonafhankelijk werken. De huidige huisvesting faciliteert onvoldoende de wijze waarop we willen werken. Zowel in de dienstverlening als in de interne samenwerking.

Alles met elkaar leidde dit tot de huisvestingsvisie die u in mei 2020 heeft vastgesteld. Deze visie is in 2021 vertaald in een globaal programma van eisen (PVE). Daarin staat hoe we willen werken en hoeveel m2 per ruimtelfunctie nodig is. Het PVE is gebruikt om zes verschillende huisvestingsscenario's te vergelijken. Op basis van deze vergelijking heeft u in december 2021 besloten om de volgende twee scenario's nader uit te werken:

2. Huisvesting in het stadioncomplex en renovatie Crackstate
3. Sloop/ nieuwbouw op de huidige locatie + Crackstate.

Als achtervang blijft scenario 0 gelden; geen scenario kiezen. Dit laatste scenario behoeft geen nadere uitwerking.

De uitwerking van de resterende twee scenario's is mede nodig om tot een volledig financieel overzicht te komen.

Duurzaam digitaal werken met informatie

Voor inwoners, ondernemers en bezoekers willen wij makkelijk en snel digitaal bereikbaar zijn. Daarom hebben we ons digitaal archiveringssysteem, dat we in 2020 in gebruik namen, slimmer ingericht. Informatie kunnen we sneller en eenvoudiger opslaan en terug vinden, om vragen en meldingen sneller te beantwoorden. Dat sluit aan bij de Wet open overheid (Woo) die 1 mei 2022 in werking gaat. Deze wet zorgt er namelijk voor dat overheden actief en transparant informatie openbaar maken.

Om onze medewerkers bewust(er) te maken van het veilig werken met (digitale) informatie, zijn we in 2021 gestart met een bewustwordingscampagne informatiebewust werken. Dit is een thema wat constant onder de aandacht blijft in de dagelijkse praktijk. Samen werken we aan een organisatie die veilig en vertrouwelijk met informatie omgaat.

Nieuwe archivaris

De nieuwe Archiefwet is nog niet ingegaan. Er is nog geen nieuwe ingangsdatum bekend. In 2021 hebben we gebruik gemaakt van een tijdelijke archivaris. Dit heeft geleid tot het inzicht dat de gemeente Heerenveen in de overgang van papieren naar digitaal archief gespecialiseerde kennis nodig heeft. In 2022 maken we opnieuw gebruik van een ingehuurd ervaren archivaris en intussen volgt een medewerker de opleiding tot archivaris.

Toekomstbestendige bedrijfsvoering

We willen meer toekomstgericht, samenhangend en flexibel inspelen op veranderingen, behoeften en verwachtingen. Dit stelt andere eisen aan onze bedrijfsvoering. Wij werken continu aan het verbeteren van een toekomstbestendige en flexibele bedrijfsvoering die de dienstverlening en de opgaven voor de omgeving ondersteunt. Hiertoe zijn de volgende inspanningen gepleegd in 2021.

Ontwikkelen visies en verbeterplannen

We hebben in het afgelopen jaar gewerkt aan een visie op Informatiemanagement en een visie op duurzame digitalisering. Tevens zijn we gestart met de verbetering van de

planning en controlcyclus van de concerndocumenten: perspectiefnota, begroting, jaarrekening en Verzamelbesluiten.

Ook zijn we gestart met een nieuw werkconcept waarin we tijd- en plaatsonafhankelijk werken mogelijk maken; dit stelt nieuwe eisen aan informatievoorziening en digitalisering van de werkplek. We zijn gestart met het digitaal maken van onze informatievoorziening; onder andere de besluitvormings- en postprocessen. In 2022 ontwikkelen we dit verder en maken afdelingen plannen om de overstap van analoog naar digitaal de komende jaren te kunnen maken. We werken continue aan de basis op orde en hebben in 2021 extra geïnvesteerd in het digitaliseren van werkprocessen (o.a. op het gebied van HRM, belastingen en jeugdzorg).

Verbetertraject p en c

De planning en control cyclus van de organisatie is sinds begin 2021 in ontwikkeling. Met als bovenliggende bedoeling om college en raad in staat te stellen verantwoorde afwegingen en keuzes te maken over beleidsdoelstellingen en inzet van middelen.

We zijn gestart met een verbetertraject en in 2021 hebben we de volgende zaken opgepakt:

- er is een fundament gelegd om de financiële basis op orde te brengen en vast te houden (cijfers kloppen en cijfers zijn op tijd);
- verbetering leesbaarheid en presentatie van de P&C-documenten, met als concreet voorbeeld de begroting 2022;
- in het begrotingsproces van de begroting 2022 is voor het eerst een verbijzonderde interne controle uitgevoerd en aanvullend daarop een high level review;
- binnen het team Financiën is hard gewerkt om een cultuur te bevorderen van openheid, aanspreken, leren van fouten en eigenaarschap;
- er zijn expliciet controlemomenten opgenomen in de planning van de P&C-documenten;
- er zijn interactieve sessies in Thialf gehouden om als raad, bestuur en organisatie te kijken naar de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.
-

HR beleid

Vanuit onze organisatiekoers Samen voor Goud en de HR visie hebben we ingezet op het volgende beleid, faciliteiten en instrumenten:

- *Leiderschap*: we hebben gewerkt aan de ontwikkeling van onze leidinggevenden, individueel en in teamverband, o.a. door het organiseren van een programma voor leiderschapsontwikkeling. Feedback voor leidinggevenden in relatie tot het leiderschapsprofiel is geborgd in het voortgang- en ontwikkelgesprek.
- *Vitaliteit en duurzame inzetbaarheid*: we hebben een actief aanbod en faciliteiten aan onze medewerkers aangeboden om bij te dragen aan hun vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, bijvoorbeeld activiteiten via fit@work en een vitaliteitspact. We hebben onze aanpak ziekteverzuim aangescherpt.
- *Werken vanuit de bedoeling*: Er is op afdelings- en teamniveau aandacht besteed aan werken vanuit de bedoeling door aan te sluiten bij de dagelijkse praktijk en lopende projecten/opgaven, zodat de toepasbaarheid is vergroot.
- *Ontwikkeling van medewerkers en strategische personeelsplanning*: We hebben het voortgang- en ontwikkelgesprek geïmplementeerd. We hebben een concernopleidingsplan opgesteld en uitgevoerd en zijn gestart met een aanpak strategische personeelsplanning (spp). Door diverse afdelingen is gericht

gewerkt aan het formuleren van meerjarige koers- en bijbehorende structuurplannen. Daarnaast zijn vanuit de collectieve aanpak van spp de volgende speerpunten geformuleerd:

1. Sturen op taakstelling
  2. Fit for the job: nu en in de toekomst en voor alle loopbaanfasen
  3. Planning, formatie en inhuur
  4. Aantrekkelijk werkgeverschap
- *Het nieuwe werkconcept:* We hebben een visie op het nieuwe werkconcept opgesteld die we projectmatig vertalen naar dat wat het voor onze medewerkers en organisatie betekent. We hebben ingezet op het optimaal faciliteren van medewerkers in het thuiswerken en hybride werken.

Bedrijfsmatig hebben we onze werkprocessen verbeterd. We hebben meerdere HR werkprocessen opnieuw gedefinieerd en gedigitaliseerd en gewerkt aan verbeterde stuur- en managementinformatie, o.a. op het gebied van de personeelsbegroting.

Rechtmatigheidsverantwoording college

In juni 2021 is door het ministerie van Binnenlandse zaken bekend gemaakt dat de rechtmatigheidsverantwoording college is uitgesteld. Onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring is de invoering nu vanaf boekjaar 2022. Dit betekent dat wij als gemeente zelfstandig vaststellen of, rekening houdend met de verantwoordingsgrens, wordt voldaan aan het normenkader waarin de relevante wet- en regelgeving is opgenomen. De verantwoordingsgrens is door de raad vastgesteld.

Vooruitlopend op de aanpassing van de wetgeving, is er een stappenplan opgesteld. Hierin worden onderdelen van de bedrijfsvoering en accountantscontrole aangestipt die raken aan de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit plan is intern gedeeld en met college, audit-commissie en raad.

Wij vinden het van belang om onze ambities op het gebied van control te formuleren. Diverse bedrijfsvoeringaspecten zijn hierop van invloed, zoals:

- werkprocessen,
- lijncontroles,
- interne controle,
- procesmanagement,
- risicomanagement.

Onze ambities zijn gericht op werken vanuit de bedoeling en gebaseerd op kansen en risico's. Met de groei naar een rechtmatigheidsverantwoording dragen we zorg voor transparantie en borging op het gebied van control.

Indicatoren

Indicatoren	Kosten	Jaar	Heerenveen	Eenheid	Bron
Formatie	per 1000 inwoners	2021	9,68	fte	Gemeente Heerenveen
Bezetting	per 1000 inwoners	2021	10,47	fte	Gemeente Heerenveen
Organisatiekosten	per inwoner	2021	933	€	Gemeente Heerenveen
Externe inhuur	inhuur van totale loonsom	2021	19	%	Gemeente Heerenveen

Samenwerking

Algemeen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Is er alleen sprake van een financieel belang dan gaat het niet om een verbonden partij.

In deze paragraaf worden nieuwe verbonden partijen en ontwikkelingen op het gebied van samenwerken toegelicht. Dat geldt ook voor de beleidsontwikkelingen op het gebied van samenwerken.

De maatschappelijke doelen, het beleid, (financiële) belangen en risico's, vermogenspositie en omvang financieel resultaat staan ook weergegeven per hoofdfunctie in deel 2 van deze begroting. Dit is een gevolg van het vernieuwde BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Inleiding

Nota samenwerken

Sinds 2019 werkt gemeente Heerenveen volgens de Nota Samenwerken, door u vastgesteld op 16 september 2019. Deze nota bestaat uit drie pijlers:

1. Samenwerking is breder dan alleen verbonden partijen

De vorige nota Verbonden partijen uit 2006 zag uitsluitend toe op samenwerkingsverbanden die voldoen aan de criteria van het BBV, de verbonden partijen. De Nota Samenwerken kijkt breder. Namelijk ook naar partijen die grote invloed hebben op het realiseren van onze doelen. Dit noemen we de Nota Samenwerken-partijen.

2. Geen kaders vooraf, maar maatwerk

Het beleggen van een publieke taak bij een andere organisatie heeft als gevolg dat de gemeenteraad geen directe controle heeft. In plaats van dat u bijvoorbeeld een besluit neemt over een begroting, dient u een zienswijze in. De afweging om een taak zelf te doen of hierin samen te werken kan daarom voor uw macht verminderen. Afhankelijk van het maatschappelijk belang, wat noodzakelijk is om dit belang te dienen en de sturing die u hier zelf op wilt houden kan samenwerken een prima oplossing zijn. Ondanks dat uw directe beïnvloedbaarheid zal afnemen. Het is op voorhand erg lastig te zeggen of samenwerken of zelf doen de juiste keuze is. Ook de vorm is situatie afhankelijk en dus maatwerk. Wij brengen u daarom op voorhand in positie en samen kijken we of samenwerken gewenst is en in welke vorm.

3. Meer grip op onze samenwerkingspartners

De gemeente Heerenveen voert verschillende taken uit. Soms worden deze taken door externe organisaties uitgevoerd. Ook in deze gevallen is het van belang om hier voldoende inzicht in en grip op te houden. Een risicoanalyse biedt zicht op de risico's. Daarom werken we aan een risicoanalyses van de Nota Samenwerken-partijen. De uitkomsten van de analyse bepalen uiteindelijk ook welke beheersmaatregelen we inzetten. Dat is maatwerk.

Categorieën

In onderstaand overzicht ziet u in de categorieën Gemeenschappelijke regelingen, Vennootschappen en coöperaties en Stichtingen en verenigingen de vormen van samenwerking die voldoen aan de definitie van verbonden partijen zoals opgenomen in het BBV en waarin de gemeente Heerenveen participeert.

Overzicht (bijdragen) verbonden partijen

Verbonden partij	(bedragen x €1.000)		
	Bijdrage		
	2019	2020	2021
Gemeenschappelijke regelingen			
Bedrijvenpark A7	0	0	0
Veiligheidsregio Fryslân	4517	4753	5169
Sociale werkvoorziening Fryslân	0	0	0
De Marrekrite	44	46	49
Welstandszorg Hûs en Hiem	0	0	0
Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	266	465	470
Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân	226	247	202
Vennootschappen en Coöperaties			
Afvalsturing Friesland NV	0	0	0
NV Fryslân Miljeu	0	0	0
Fryslân Miljeu Zuidoost BV	0	0	0
Caparis NV	0	9.267	8.515
Dataland BV	0	0	0
Sportstad Heerenveen BV	0	0	0
Gemeentelijk Sportcentrum Heerenveen BV	0	0	0
Thialf OG BV	0	212	455
IJshockeyhal Thialf Heerenveen BV	0	0	0
BNG Bank NV	0	0	0
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA	34	40	45
Stichtingen en Verenigingen			
Vereniging Nederlandse Gemeenten	69	72	75
Vereniging van Friese Gemeenten	24	24	24
Stichting Ambion	0	0	0
Stichting OSF Sevenwolden	0	0	0
Vereniging van eigenaars Sportcentrum Heerenveen	0	0	0
MFA De Akkers	15	15	15
Totaal	5.195	15.141	15.019

Nota Samenwerken-partijen

De commissie BBV adviseert gemeenten om ook andere organisaties op te nemen. Bij deze organisaties is geen sprake van een financieel belang, maar wel van structurele bekostiging en grote mate van afhankelijkheid van de gemeente. Dit betreft de volgende partijen:

- Stichting Caleidoscoop
- Stichting Maatschappelijk Werk Friesland
- Bibliotheken Mar en Fean
- Atelier Majeur
- Museum Heerenveen

- Kinderwoud Kinderopvang
- Sport Fryslân
- InPublic
- Werken in Friesland
- Heerenveen 'n Gouden Plak

Gemeenschappelijke regelingen

Bedrijvenpark A7				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling			
Zeggenschap	De gemeenten Heerenveen en De Fryske Marren hebben ieder 50 % zeggenschap in het Algemeen bestuur.			
Doelstelling	Het stimuleren van de ontwikkeling en verzorgen van een optimale afstemming van de in het werkingsgebied gelegen bedrijventerreinen. Het beleidskader voor de ontwikkeling van de bedrijvenparken A7 is de integrale visie Heerenveen- Skarsterlân. Het doel is een optimale benutting van de kansen op economische groei door de aanwezigheid van de rijksweg A-7, zonder afbreuk te doen aan het positieve woon- en leefklimaat.			
Ontwikkelingen	In 2021 is 1,32 hectare meer verkocht dan geraamd tegen een hogere prijs dan waarmee gerekend wordt in de exploitatie. Voor 2022 wordt verwacht ca. 1,5 hectare af te zetten. Voor 2023 en daarna wordt een afzet geraamd van 0,7 hectare per jaar. De verwachting is dat de grondexploitatie kan worden afgesloten in 2031 in plaats van 2034.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	728	529	1.465
	Vreemd vermogen	361	53	129
	Resultaat	319	-176	935
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Bestaande risico's grondexploitatie worden jaarlijks geïnventariseerd en leiden tot een aanpassing van de grondexploitatie; het betreft de aan de exploitatie van bedrijfsterreinen inherente risico's van hoeveelheid gronduitgifte, marktprijzen en renteontwikkeling.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	Geen eigen website			

De Marrekrite	
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Zeggenschap	Heerenveen deelt de zeggenschap in het Algemeen bestuur met de Provincie Fryslân en andere Friese gemeenten.
Doelstelling	Recreatie en toerisme hebben ontwikkelpotentie en dragen bij aan de economische ontwikkeling, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in de deelnemende gemeenten. Marrekrite heeft als doel het behartigen van de belangen van de deelnemers om een uniforme, toeristisch-recreatieve infrastructuur op het water en het land te realiseren en te behouden. In de praktijk gaat het bijvoorbeeld om fiets-, wandel-, ATB- en ruiterpaden.

Ontwikkelingen	Per jaar kan het planmatig onderhoud aan voorzieningen sterk wisselen. Tot 2016 werd altijd begroot op basis van vervanging van de historische voorraad. Na zorgvuldige afweging, onderzoek en overleg, is gebleken dat de Marrekrite met een situatie van overcapaciteit aan ligplaatsen te maken heeft. Daarom wordt voorlopig gekoerst op vervanging van 70% van de bestaande capaciteit. Momenteel voert de Marrekrite een grote vervangingsoperatie uit, waarbij een groot gedeelte van de voorzieningen duurzaam wordt vervangen. Naast de reguliere taken voert de Marrekrite in opdracht van de gemeenten in Zuid Oost Friesland ook een aantal projecten uit ter bevordering van recreatie en toerisme in de gemeente Heerenveen en de regio Zuid Oost Friesland. De basis hiervoor ligt in het regionale Koepelproject "Ervaren en Turf. Projecten zijn o.a.: bebording Turfroute, realisaties Toeristische Overstappunten. Hiervoor is reeds apart budget beschikbaar gesteld. De Marrekrite heeft besloten haar eigen vermogen af te bouwen. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 resulteert dit in een aan de gemeente uit te keren bedrag van € 8.000 per jaar.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	4.750	5.163	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	613	423	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	44	46	49
Risico's	Het grootste risico voor de Marrekrite is dat er, als gevolg van ziekte, vertrek of uitval, extra of duurder personeel moet worden aangetrokken om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. De kans dat dit risico zich voordoet is reëel.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://www.marrekrite.frl			

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	
Vestigingsplaats	Grou
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Zeggenschap	Heerenveen deelt de zeggenschap in het Bestuur met de andere Friese gemeenten, het Wetterskip Fryslân en de Provincie Fryslân. Het aantal stemmen van de deelnemer wordt bepaald door diens financiële bijdrage. Er is voorzien in meervoudig stemrecht.
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht.
Ontwikkelingen	De FUMO voert de werkzaamheden uit het basistakenpakket conform het vth-beleid van de gemeente Heerenveen uit. Dit betekent dat de prioriteit bij de thema's Veiligheid, Gezondheid en Energie (Informatieplicht bedrijven) ligt. Op het gebied van het geplande aantal controles en de beoogde efficiencyverbetering dienen nog stappen te worden gezet. Op 1 januari 2020 zijn extra Wabo-taken overgedragen aan de FUMO. Dit betreft taken op het gebied van asbest, bodem en handhaving. In het kader van de AMvB VTH zijn er 54 bedrijven als basistaak overgegaan naar de FUMO. De op handen staande invoering van de Omgevingswet (waarschijnlijk 1 januari 2023) zal volgens de concept wetteksten een verdere overdracht van taken (bedrijven) naar de FUMO met zich mee brengen. Hierdoor zal er ook een verschuiving in bijdragen plaatsvinden van provincie naar gemeenten. Ook zullen er meer bedrijven/milieu belastende activiteiten qua uitvoering wettelijk verplicht moeten worden weggezet bij de FUMO, waardoor de bijdrage zal stijgen. Eén en ander is afhankelijk van de inwerkingtreding van het Besluit activiteiten leefomgeving.

	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	1.365	1.626	n.v.t.
	Vreemd vermogen	500	500	n.v.t.
	Resultaat	391	325	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	266	465	470
Risico's	Op basis van een risico-inventarisatie is het benodigde weerstandsvermogen vastgesteld op € 1.309.000. Het huidige weerstandsvermogen is van voldoende omvang om risico's af te dekken.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	www.fumo.nl			

Sociale werkvoorziening Fryslân				
Vestigingsplaats	Drachten			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling			
Zeggenschap	Zeggenschap is georganiseerd in het Algemeen bestuur.			
Doelstelling	Uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening om de maatschappelijke participatie van inwoners met een arbeidsbeperking te bevorderen, veelal door een beschutte werkplek aan te bieden.			
Ontwikkelingen	Over 2021 heeft GR SW Fryslân de loonkosten bij uitvoeringsbedrijf Caparis NV gedeclareerd. Caparis brengt haar kosten via de dienstverleningsovereenkomsten in rekening bij de gemeenten. In deze structuur is geen sprake meer van een direct beslag door de GR op financiële middelen van de gemeenten.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	458	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	5.161	7172	n.v.t.
	Resultaat	-142	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	9.426	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	De risico-ontwikkeling is afhankelijk van de CAO-stijging en de Rijksvergoeding.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	Geen eigen website, zie bij Capars NV			

Veiligheidsregio Fryslân	
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling

Zeggenschap	Samen met de Friese gemeenten via dagelijks en algemeen bestuur en de bestuurscommissies veiligheid en gezondheid. De burgemeesters hebben met voor ieder een gelijk stemrecht zitting in het Algemeen bestuur.			
Doelstelling	Een zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde repressieve en preventieve brandbestrijding en hulpverlening bij ongevallen en rampen, en het in stand houden en continu paraat hebben van een centrale post ambulancevervoer, die voor het lokale grondgebied van de deelnemende gemeenten het ambulancevervoer dirigeert. Het behartigen van de preventieve taken op het gebied van de volksgezondheid, de taken op dit terrein waartoe door de deelnemende gemeenten of andere instanties specifieke opdrachten zijn verstrekt, en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en de voorbereiding daarop.			
Ontwikkelingen				
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	3.615	6.076	n.v.t.
	Vreemd vermogen	51.260	46686	n.v.t.
	Resultaat	-524	3.791	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	4.517	4.753	5.169
Risico's	Het coronavirus heeft voor de activiteiten van de VRF een zeer grote impact. De verwachting is dat de meerkosten worden vergoed door het ministerie van VWS.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://www.veiligheidsregiofryslan.nl			

Welstandszorg Hûs en Hiem				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling			
Zeggenschap	Heerenveen deelt de zeggenschap in Hûs en Hiem met de Friese gemeenten.			
Doelstelling	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkunstige en landschappelijke schoonheid in de provincie. De Welstandsnota is voor Hûs en Hiem de basis om de doelstelling voor gemeente Heerenveen uit te voeren.			
Ontwikkelingen	Onder de vlag van de Vereniging Fryske Gemeenten (VFG) is een proces in gang gezet voor de gemeentelijke samenwerking op het gebied van de herijking van welstand in de Friese gemeenten. De invoering van de omgevingswet en de ruimte die de wetgever biedt om met behulp van de kan-bepaling de uitvoering van het welstandsbeleid anders te organiseren, heeft invloed op de bedrijfsvoering en resultaten van Hûs en Hiem. Voor de dienstverlening van Hûs en Hiem is de gemeente een vergoeding verschuldigd, welke via de gemeentelijke leges wordt doorberekend aan de afnemers. Er is geen specifieke bijdrage vanuit de gemeente.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	334	350	n.v.t.

	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	7	8	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's				
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://www.husenhiem.nl			

Vennootschappen en coöperaties

Afvalsturing Friesland NV				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap			
Zeggenschap	De zeggenschap is in de AVA georganiseerd naar rato van het aantal inwoners in Heerenveen t.o.v. het totaal in de provincie Friesland. Met 155 aandelen A heeft Heerenveen 5,2% van de aandelen. De nominale waarde is € 453,78 (€ 70.300).			
Doelstelling	Doelstelling is het inzamelen, scheiden en verwerken van afvalstoffen, inclusief het sluiten van kringlopen, tegen zo laag mogelijke kosten.			
Ontwikkelingen	De koers met het sluiten van de kringlopen, die uiteindelijk moet resulteren in een laag uniform verwerkingstarief, wordt ook in de nieuwe strategische koers vanaf 2021 doorgezet. Daarbij is de vollast van installaties (bijvoorbeeld de REC/Harlingen, SBI en KSI beiden in Heerenveen) een belangrijke taak die bij de onderneming rust, dit in het belang van bijvoorbeeld het aandeelhouderstarief. Als het gaat om de prioritering van hergebruik van materialen en produceren van duurzame energie, dient het produceren van duurzame energie primair voort te vloeien uit de activiteit be- en verwerken van stromen.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	57.000	61.055	n.v.t.
	Vreemd vermogen	142.008	95087	n.v.t.
	Resultaat	6.536	5.176	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Omrin voert een financieel solide beleid, waarbij niet wordt gestreefd naar winstmaximalisatie, maar er wordt een balans gezocht tussen tarieven die de aandeelhouders moeten betalen voor de inzameling en verwerking van hun afval en de winst die de onderneming maakt om voldoende solvabiliteit te hebben om tegenvallers te kunnen opvangen en investeringen te kunnen doen.			
Thema	5. Toekomstbestendigheid en Duurzaam			
Link	https://www.omrin.nl			

BNG Bank NV	
Vestigingsplaats	Den Haag

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap			
Zeggenschap	De gemeente heeft via de Algemene vergadering van aandeelhouders zeggenschap in BNG Bank N.V., via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). Overigens is in het aandelenkapitaal sprake van een verdeling van 50% Rijk en 50% gemeenten, provincies e.a.			
Doelstelling	De BNG is bankier ten dienste van overheden. Door middel van zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening biedt de bank toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector.			
Ontwikkelingen	De statutaire eis van voldoende overheidsbetrokkenheid begrenst het werkgebied van de bank. Het aankoersen op de mogelijkheid van wijziging van overheidseigendom is ook bij de bank zichtbaar en door de statutaire begrenzing zijn enkele cliënten afgevallen. De bank wordt verder geconfronteerd met nieuwe en/of gewijzigde wetgeving op financieel gebied (de bank is niet langer vrijgesteld van vennootschapsbelasting) en ten aanzien van bancaire toezicht. Heerenveen neemt met 65.267 aandelen van nominaal € 2,50 deel in de NV.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	5.000.000	5.100.000	n.v.t.
	Vreemd vermogen	117.000.000	132000000	n.v.t.
	Resultaat	163.000	221.000	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Algemene bancaire risico's.			
Thema	6. Financien en Organisatie			
Link	https://www.bngbank.nl			

Caparis NV				
Vestigingsplaats	Drachten			
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap			
Zeggenschap	Gemeente Heerenveen heeft samen met Leeuwarden, Smallingerland en Opsterland zitting in de AVA.			
Doelstelling	Het bieden van beschutte arbeid onder aangepaste omstandigheden aan de in de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet bedoelde mensen met een arbeidshandicap. Praktisch werkt zich dit uit in het realiseren van dienstbetrekkingen, detacheringen en leerwerkplekken voor die mensen.			
Ontwikkelingen	In 2021 zijn bij Caparis 279 inwoners aan het werk geweest. Na de herstructurering in 2019 zorgt Caparis NV voor de organisatie en uitvoering van alle werkzaamheden. Caparis betaalt de loonkosten van de SW-cliënten aan GR SW Fryslan en brengt deze en andere bedrijfskosten via dienstverleningsovereenkomsten in rekening bij de opdrachtgevende gemeenten. In 2019 liep de geldstroom direct van de gemeenten naar de GR.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	6.694	8.496	n.v.t.
	Vreemd vermogen	17.368	26850	n.v.t.
	Resultaat	-563	1.803	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	9.267	8.515

Risico's	De Participatiewet vormt een risico voor de toekomst van Caparis. Het risico zit met name in het genereren van voldoende omzet (aanbestedingsplicht).
Thema	2. Zorg en Welzijn
Link	https://www.caparis.nl

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA

Vestigingsplaats	Leeuwarden, kantoorhoudend te Sneek.			
Rechtsvorm	Coöperatie			
Zeggenschap	Leden zijn de Friese gemeenten en de Provincie Fryslân.			
Doelstelling	Adequaat en betaalbaar beheer en onderhoud van openbare verlichting en het behalen van financiële voordelen met de gezamenlijke inkoop van energie, gericht op verbeteren van de verkeers- en sociale veiligheid.			
Ontwikkelingen	Uitbreiding met inkoop van energie (voor meerdere partners).			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	338	327	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	73	-10	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	34	40	45
Risico's	Geen algemene of specifieke risico's.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	Geen eigen website			

Dataland BV

Vestigingsplaats	Gouda			
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap			
Zeggenschap	Heerenveen participeert met 22.372 certificaten van aandeel van nominaal € 0,10 in Dataland BV.			
Doelstelling	Het realiseren en in stand houden van een landelijke voorziening die leidt tot - Het breed toegankelijk maken van alle mogelijke gegevens betreffende registergoederen uit het informatiedomein van gemeenten en/of andere publiekrechtelijke lichamen voor de publieke en private markt; - Het ter beschikking stellen en verstrekken van rapportages, adviezen, en aanverwante diensten van gemeenten.			
Ontwikkelingen	Per 31 december 2021 wordt de dienstverlening van Dataland BV gestaakt. Dataland BV wordt vervolgens per 31 maart 2022 geliquideerd.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021

	Eigen vermogen	422	817	858
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	310	387	41
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	De opheffing van Dataland kan zonder extra bijdragen van de participerende gemeenten gebeuren.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://dataland.nl			

Fryslân Miljeu Zuidoost BV				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap			
Zeggenschap	Middels houder van aandelen is de zeggenschap in de AVA indirect.			
Doelstelling	Het bevorderen en leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van de inzameling van huishoudelijke herbruikbare grond- en afvalstoffen en de daarmee verband houdende beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van de gemeenten.			
Ontwikkelingen	Het door de gemeente vastgestelde beleid is primair gericht op een duurzame circulaire economie. Daarbij past dat de gemeente de landelijk vastgestelde VanAfvalNaarGrondstof (VANG) doelstellingen tot haar uitgangspunt van beleid heeft verheven. Richting huishoudens heeft dat o.a. consequenties voor het inzamelbeleid en de daarbij behorende tarieven en uitvoeringsregel.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	1.193	1.351	n.v.t.
	Vreemd vermogen	4.374	3479	n.v.t.
	Resultaat	44	188	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Geen.			
Thema	5. Toekomstbestendigheid en Duurzaam			
Link	Geen eigen website			

Gemeentelijk Sportcentrum BV	
Vestigingsplaats	Heerenveen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Zeggenschap	Heerenveen is 100 % aandeelhouder
Doelstelling	Het realiseren, beheren en exploiteren van sportvoorzieningen in het multifunctioneel centrum "Sportstad Heerenveen".

Ontwikkelingen	De huurovereenkomst met Sportstad Heerenveen BV (SSH) loopt af in 2026. De exploitatie van Gemeentelijk Sportcentrum BV binnen het geheel van SSH laat een structureel tekort zien. Dat wordt nu door de andere onderdelen van SSH gecompenseerd. Dat is op termijn niet houdbaar. In najaar 2019 is een onderzoek naar de exploitatie afgerond. In het onderzoek is een passende financiële bijdrage van gemeente Heerenveen geformuleerd. Gemeente Heerenveen moet daarover nog een formeel standpunt innemen. Een gemeentelijke bijdrage moet voorkomen dat Sportstad Heerenveen BV in 2026 de huurrelatie niet wenst te continueren.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	16	16	n.v.t.
	Vreemd vermogen	2	0	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Risico is een passende exploitatiebijdrage van Heerenveen aan Gemeentelijk Sportcentrum BV c.q. Sportstad Heerenveen BV.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	Niet van toepassing			

Ijshockeyhal Thialf Heerenveen BV				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap			
Zeggenschap	Heerenveen bezit 100 % van de aandelen IJshockeyhal Thialf Heerenveen BV			
Doelstelling	Het beheer en het (doen) exploiteren van de IJshockeyhal als onderdeel van het Thialf IJsstadion. Daarbinnen streven we naar behoud van een High Performance Topsportcentrum voor topsportontwikkeling, innovatie en (top)sportevenementen op Europees en wereld niveau in samenhang en samenwerking met Thialf.			
Ontwikkelingen	In oktober 2021 heeft u € 1.555.000 voor vervanging van de ijsvloer, de boarding in de brandmeldinstallatie beschikbaar gesteld. De voorbereiding en uitvoering zal tot en met zomer 2022 plaatsvinden. Daarnaast is € 100.000 uit het Reddingskrediet Thialf beschikbaar gesteld voor voorbereiding en toezicht. De governance van de ijshockeyhal en nadere investeringen (bijvoorbeeld renovatie fase 2 en dakconstructie) worden nog bekeken. Eventuele keuzes en financiële consequenties worden u op het geëigende moment voorgelegd.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	18	18	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Vergelijkbaar met Thialf zet de uitbraak van het Corona-virus in Nederland ook de exploitatie van de IJshockeyhal onder druk. Thialf heeft ingezet op gebruikmaking van de Rijksregeling SPUK-IJZ om de Coronaschade zoveel mogelijk te dempen.			

Thema	2. Zorg en Welzijn
Link	Zie website Thialf

NV Fryslân Miljeu				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap			
Zeggenschap	De aandelen zijn in handen van 12 Friese gemeenten en 3 Groningse gemeenten. Gemeente Heerenveen beschikt over 19.063 aandelen C van nominaal € 4,53 (€ 86.504). Dit vertegenwoordigt 12,6% van het totale aandelen kapitaal.			
Doelstelling	Het bevorderen en leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van de inzameling van herbruikbare grondstoffen en van afvalstoffen en de daarmee verband houdende beleidsondersteuning. De vijf regio-B.V.'s sturen de inzameling van huishoudelijk afval aan namens de deelnemende gemeenten. Beleidsmatig richt de gemeente zich op een duurzame, circulaire economie met de landelijk vastgestelde VanAfvalNaarGrondstof (VANG)-doelstellingen als uitgangspunt.			
Ontwikkelingen	Fryslân Miljeu/Omrin staat met haar gemeenten voor de uitdaging om bij te dragen aan de totstandkoming van een circulaire economie waarin afval door zoveel mogelijk hergebruik, waarde krijgt en houdt. Naast het belang van deze duurzaamheidsdoelstelling blijft het zaak om de kosten die hiermee gemoeid zijn, zo laag mogelijk te houden.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	8.286	9.426	n.v.t.
	Vreemd vermogen	17.289	10942	n.v.t.
	Resultaat	507	1.348	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Geen.			
Thema	5. Toekomstbestendigheid en Duurzaam			
Link	Geen eigen website			

Sportstad Heerenveen BV	
Vestigingsplaats	Heerenveen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Zeggenschap	Het belang van gemeente Heerenveen is als gevolg van de uittreding van De Friesland Zorgverzekeraar toegenomen van 50 % naar 55,9 %. De huidige omvang kan er toe leiden dat voor specifieke besluiten alleen de goedkeuring van de gemeente voldoende is. In de aandeelhoudersvergadering wordt de wenselijkheid hiervan besproken. SC Heerenveen Vastgoed BV bezit 44,1 % van de aandelen.

Doelstelling	Het realiseren, besturen en beheren van een multifunctioneel centrum voor sport, gezondheid, zorg, onderwijs en vrije tijd. Met het multifunctionele centrum zet gemeente Heerenveen in op bevordering van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid en de bevordering van actieve deelname aan sport.			
Ontwikkelingen	Het eigen vermogen in Sportstad Heerenveen BV bedraagt ultimo 2021 bijna € 22,8 miljoen waarin gemeente Heerenveen met 55,9 % deelneemt. Recente exploitatieresultaten van Sportstad Heerenveen BV zijn positiever dan in het Masterplan is opgenomen. Het Gemeentelijk Sportcentrum wordt tot 2026 door Sportstad geëxploiteerd. De exploitatie van het Gemeentelijk sportcentrum kent een onrendabele top. Er zijn nog geen afspraken voor de periode na 2026. De kosten van het sportcentrum worden binnen de exploitatie van Sportstad opgevangen. De exploitatie als geheel is winstgevend. Gemeente Heerenveen overweegt naar Sportstad te verhuizen. Daarnaast is er interesse van marktpartijen. Sc Heerenveen heeft aangegeven toe te willen naar een lagere huursom (zie risico's).			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	21.469	22.243	n.v.t.
	Vreemd vermogen	24.877	23171	n.v.t.
	Resultaat	681	775	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Het Masterplan heeft een kostendekkende exploitatie als uitgangspunt. Binnen het Masterplan liggen de risico's bij de huurders. SC Heerenveen heeft te kennen gegeven toe te willen naar een lagere huursom. Voor Sportstad is de verhuurbaarheid van het stadion aan SC Heerenveen een risico. Het risico van verhuurbaarheid is ook van toepassing op andere ruimten in het complex.			
Thema	3. Wonen en Leven			
Link	https://www.sportstad.nl			

Thialf OG BV	
Vestigingsplaats	Heerenveen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Zeggenschap	De zeggenschap is georganiseerd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Provincie Fryslan bezit tweederde van de aandelen en gemeente Heerenveen éénderde. Heerenveen heeft zich voor € 1,5 miljoen ingekocht waarbij voorzichtigheidshalve direct een voorziening met dezelfde omvang is getroffen Heerenveen neemt ingaande februari 2005 deel met 6.000 aandelen van nominaal € 1,00 (€ 6.000) in Thialf OG B.V. (1/3 deel).
Doelstelling	De holding Thialf OG BV is opgericht ten behoeve van het Thialf IJsstadion. Doel is het behoud van een High Performance Topsportcentrum voor topsportontwikkeling, innovatie en (top)sportevenementen op Europees en wereldniveau. Daartoe biedt Thialf trainingsfaciliteiten aan topsporters van wereldniveau, Thialf organiseert schaatswedstrijden voor zowel de nationale, de Europese als de wereldcompetitie. Waar mogelijk is Thialf ook open voor recreatieve schaatser.

Ontwikkelingen	Thialf heeft in april 2020 een Herstelplan opgesteld, waarin Provincie Fryslân (€ 1,9 miljoen) en Gemeente Heerenveen (€ 991.000) deelnemen. Met deze € 2,9 miljoen kan Thialf de periode tot en met september 2022 financieel doorkomen. Met het Herstelplan als aanzet heeft Thialf een reorganisatie en andere bezuinigingen doorgevoerd en hebben gesprekken met de stakeholders plaatsgevonden om de inkomsten te verhogen. Het Herstelplan ligt momenteel nog voor bij de Europese Commissie in verband met een staatssteunbeoordeling. De commissie Eringa heeft de exploitatie beoordeeld. Daaruit kwam naar voren dat de aandeelhouders € 813.000 beschikbaar moeten stellen voor een sluitende exploitatie (Provincie € 542.000 en Heerenveen € 271.000). Deze bedragen zijn gebaseerd op het scenario waarbij de zonnepanelen op het dak van Thialf niet zijn ingeschakeld. Met inschakeling van de zonnepanelen kwam commissie Eringa uit op € 633.000 (respectievelijk € 422.000 en € 211.000). Het opnieuw inschakelen van de zonnepanelen kost ca. € 400.000. Provinciale Staten van Fryslân (GS) hebben dat bedrag op 16 februari 2022 beschikbaar gesteld. Tegen de achtergrond van stijgende energieprijzen is toen tevens besloten om de bijdrage op maximaal € 542.000 te handhaven en een eventueel overschot na afloop van het jaar te verrekenen. De verwachting is dat de zonnepanelen met deze investering met toestemming van verzekeraars weer ingeschakeld kunnen worden. Voor het Herstelplan is richting de Europese Commissie (EC) van belang dat de aandeelhouders laten zien bij te dragen in het exploitatietekort. GS hebben voor het bedrag van € 542.000 reeds een besluit genomen in de vorm van een aanwijzing Dienst Algemeen Economisch Belang (DAEB). Op 3 maart 2022 ligt een soortgelijk voorstel voor in de Raad van Heerenveen voor € 271.000. Dit was afhankelijk gemaakt van een Rijksbijdrage voor Thialf. Het Rijk heeft eind 2021 eenmalig € 1 miljoen voor Thialf beschikbaar gesteld. Op 15 december 2021 was daarnaast de budgettaire bijlage van het landelijke coalitieakkoord beschikbaar. Hierin staat te lezen, dat er vanaf 2022 € 25 miljoen per jaar beschikbaar is voor sport en bewegen. Hierbij is Thialf als enige sportaccommodatie en –locatie met name genoemd. De verwachting is, dat Thialf tijdens de kabinetsperiode ook na 2022 op € 1 miljoen per jaar kan rekenen. Uiteraard is dit nog geen feit en moet dit nog verder uitkristalliseren. Het overleg met het ministerie over Thialf loopt door. De DAEB besluiten worden aan de EC gezonden als nadere onderbouwing voor het Herstelplan. Door de Corona-pandemie heeft ook Thialf in 2020 en 2021 schade ondervonden. Hiervoor zijn via gemeente Heerenveen bij het ministerie van VWS twee aanvragen voor de rijksregeling SPUK IJZ ingediend met een omvang van samen € 1,9 miljoen. Deze zijn eveneens bij de EC gemeld. In 2022 wordt de Regeling SPUK IJZ wederom opengesteld. Thialf zal ook in deze tranche een aanvraag indienen.																				
	<table><tr><th>Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)</th><th>31-12-2019</th><th>31-12-2020</th><th>31-12-2021</th></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>1.264</td><td>69</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>2.839</td><td>4124</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>-776</td><td>-1.195</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Bijdrage Heerenveen</td><td>n.v.t.</td><td>212</td><td>455</td></tr></table>	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	Eigen vermogen	1.264	69	n.v.t.	Vreemd vermogen	2.839	4124	n.v.t.	Resultaat	-776	-1.195	n.v.t.	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	212	455
Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021																		
Eigen vermogen	1.264	69	n.v.t.																		
Vreemd vermogen	2.839	4124	n.v.t.																		
Resultaat	-776	-1.195	n.v.t.																		
Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	212	455																		
Risico's	De beoordeling door de EC van het Herstelplan en de schadeclaim COVID-19 in de Rijksregeling SPUK-IJZ vormen een risico voor de exploitatie van Thialf. Op moment van schrijven dezes is de uitkomst van de beoordeling van de EC over beide onderwerpen nog onzeker. Wij vertrouwen echter op een positieve uitkomst																				
Thema	2. Zorg en Welzijn																				

Link	https://thialf.nl

Stichtingen en verenigingen

MFA De Akkers				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	Gemeente Heerenveen, Stichting Ambion en CBO Meilân, ieder voor éénderde deel.			
Doelstelling	De vereniging heeft als doel het beheer van het gebouw en de grond en het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de eigenaars.			
Ontwikkelingen				
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	14	6	n.v.t.
	Vreemd vermogen	206	214	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	-7	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	15	15	15
Risico's	Het vertrekken van een partij zou als risico meebrengen dat de kosten onder de overgebleven partijen verdeeld moeten worden.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link				

Stichting Ambion				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Stichting			
Zeggenschap	In de statuten is vastgelegd dat de gemeenteraad de begroting en jaarrekening blijft goedkeuren. Omdat ook de Raad van Toezicht van Stichting Ambion deze stukken moet goedkeuren, is er sprake van gestapeld toezicht.			
Doelstelling	Het in stand houden van de scholen voor openbaar primair onderwijs in de gemeente Heerenveen en de Fryske Marren. Statutair doel: het geven van openbaar onderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs, alsmede al hetgeen daarmee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.			
Ontwikkelingen				
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	7.823	6.336	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	305	-1.487	n.v.t.

	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	De realisatie van de begroting is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de leerlingenaantallen en de bekostiging vanuit het rijk.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	https://www.ambion.nl			

Stichting OSG Sevenwolden				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Stichting			
Zeggenschap	De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de gemeenteraad van Heerenveen.			
Doelstelling	Het in stand houden van de scholen voor openbaar voortgezet onderwijs in de gemeente Heerenveen.			
Ontwikkelingen	Intensivering samenwerking met bijzonder voortgezet onderwijs; de beide schoolbesturen hebben het voornemen uitgesproken een bestuurlijke fusie aan te gaan per januari 2022.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	9.534	10.753	n.v.t.
	Vreemd vermogen	4.604	5421	n.v.t.
	Resultaat	2.145	1.219	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	De realisatie van de begroting is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de leerlingenaantallen en de bekostiging vanuit het Rijk.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	https://www.sevenwolden.nl			

Vereniging Nederlandse Gemeenten				
Vestigingsplaats	Den Haag			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	De zeggenschap is georganiseerd in de Ledenvergadering. Door het aantal leden is de zeggenschap en invloed voor een individueel lid beperkt.			
Doelstelling	De Vereniging staat haar leden-gemeenten bij in de vervulling van bestuurstaken, zowel collectief als individueel. In praktijk worden bijvoorbeeld modelverordeningen ontwikkeld en aan de leden aangereikt.			
Ontwikkelingen	De ontwikkeling bij de VNG is stabiel.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	64.627	62.379	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.

	Resultaat	1.833	3.691	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	69	72	75
Risico's				
Thema	6. Financien en Organisatie			
Link	https://vng.nl			

Vereniging van eigenaars Sportcentrum Heerenveen				
Vestigingsplaats	Heerenveen			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	Gemeente en Sportstad ieder 50% zeggenschap			
Doelstelling	De Vereniging van Eigenaars Sportcentrum Heerenveen heeft als doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de eigenaars. Hieronder valt uitdrukkelijk ook het verkrijgen, bezwaren, vervreemden en beheren van registergoederen. Het betreft hier het registergoed Abe Lenstra Boulevard 23-27.			
Ontwikkelingen	Enige activiteit is belangenbehartiging in voorkomende gevallen. Binnen de Vereniging is geen sprake van enige vermogenspositie.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Bijdrage Heerenveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Risico's	Geen.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	Niet van toepassing			

Vereniging van Friese Gemeenten				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Vereniging			
Zeggenschap	De zeggenschap is georganiseerd door middel van stemrecht in de Ledenvergadering. De leden zijn de 18 Friese gemeenten.			
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de leden (Friese gemeenten); het verstrekken van advies aan de leden; het uitoefenen van een platformfunctie voor afstemming met en communicatie tussen de leden; het regelen van vertegenwoordigingen voor en namens de leden. De activiteiten moeten leiden tot kwaliteitsverbetering bij de gemeenten. VFG werkt samen met Provincie Fryslân.			
Ontwikkelingen	Er zijn geen specifieke ontwikkelingen.			
	Omschrijving	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021

(Bedragen *€ 1.000)			
Eigen vermogen	260	260	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	0	n.v.t.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bijdrage Heerenveen	24	24	24
Risico's	Geen.		
Thema	6. Financien en Organisatie		
Link	https://www.friesegemeenten.nl		

Overige verbonden partijen

Centrumregeling samenwerking Sociaal domein Fryslân				
Vestigingsplaats	Leeuwarden			
Rechtsvorm	Overige			
Zeggenschap	Door het aangaan van de gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente regeling is de zeggenschap over de onderwerpen die in deze regeling zijn opgenomen, feitelijk en formeel overgedragen aan de gemeente Leeuwarden. In de centrumregeling nemen alle 18 Friese gemeenten deel.			
Doelstelling	De Friese gemeenten streven binnen het Sociaal Domein, zowel ten aanzien van de wettelijk verplichte samenwerking als ten aanzien van de vrijwillige samenwerking, naar maximale efficiëntie en effectiviteit in de uitvoering van de aan hen opgelegde wettelijke taken. De Regeling stroomlijnt de beleidsvoorbereiding ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van Jeugdzorg, Maatschappelijke ondersteuning en Participatie. Ook beoogt de Regeling de inkoop van de Jeugdzorg en Maatschappelijke ondersteuning doelmatig te organiseren. Beoogd worden lage administratieve lasten bij de centrumconstructie, de deelnemende gemeenten en de zorgaanbieders.			
Ontwikkelingen	Er is zorg ingekocht op de taken behorende bij de doelstelling, er wordt via het accounthouderschap gemonitord of gestelde doelen worden gerealiseerd door de zorgaanbieders en voor de beleidsvoorbereiding worden aan de hand van de actualiteit voorstellen ontwikkeld en besluiten genomen. In de regeling is opgenomen dat er een periodieke evaluatie van de samenwerking plaatsvindt.			
	Omschrijving (Bedragen *€ 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen			
	Vreemd vermogen			
	Resultaat			
	Bijdrage Heerenveen	226	247	202
Risico's	Risico's doen zich voor op het terrein van aanbestedingsrecht en/of fiscaal terrein waaronder de BTW. Verder kunnen bij beëindiging van deelname risico's ontstaan rond de uitvoering en de continuïteit van de zorgverlening jegens cliënten. Bij beëindiging kunnen frictiekosten ten laste van de gemeente ontstaan.			
Thema	2. Zorg en Welzijn			
Link	https://www.sdfryslan.nl			

Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. De paragraaf Grondbeleid moet in ieder geval bestaan uit:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting
- een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie
- een onderbouwing van de geraamde winstneming
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Nota Grondbeleid

De actuele nota Grondbeleid, die op 7 november 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld, beschrijft de kaders. Kaders in de vorm van beleidsregels. Het accent ligt op het acteren in een situatie, waarbij sprake is van veel grond en relatief weinig programma en een hoog risicoprofiel. De nota richt zich, anders dan de vorige nota, vooral op:

- het beheersbaar maken van risico's
- het verbeteren van de processen binnen het grondbedrijf
- het beter structureren van de informatievoorziening
- en bovenal op een sterkere focus op de projecten- en grondportefeuille

Beleidsregels opgenomen in de nota Grondbeleid

Onderstaand worden de kaders voor het huidige grondbeleid, zoals in deze nota beschreven, en voor zover in de huidige situatie relevant, vermeld:

- de gemeente legt de nadruk op de instrumenten van het kostenverhaal. Wij willen gemaakte kosten terugverdienen tegen een zo beperkt mogelijk risicoprofiel.
- de gemeente neemt een kritische houding aan ten aanzien van het behoud van haar vastgoed en grondportefeuille.
- met het grondprijsbeleid beoogt de gemeente de bouwgrond te verkopen tegen marktconforme condities en prijzen. Daarbij wordt voortdurend rekening gehouden met wijzigingen in marktomstandigheden.
- gronden worden uitgegeven tegen marktwaarde. Deze waarde wordt objectief en transparant vastgesteld. In eerste aanleg wordt gebruik gemaakt van de residuele grondwaardebepaling en waar nodig wordt expertise ingehuurd van makelaars en taxateurs en adviseurs om bouwkosten te toetsen.
- voor niet commerciële functies hanteert de gemeente in eerste aanleg de kostprijsmethode.
- voor alle grondexploitaties worden onderbouwde exploitatieberekeningen gemaakt.
- de exploitatieberekeningen worden aan de raad ter vaststelling aangeboden en jaarlijks herzien.
- naast de reguliere informatie in het kader van de P&C-cyclus en het vaststellen van de grondexploitaties informeren wij u minimaal twee maal per jaar over de voortgang van de grondexploitatie. Via deze monitoring betrekken wij u bij de inhoudelijke en kwalitatieve voortgang binnen de afzonderlijke projecten. Afwijkingen worden vroegtijdig gesignaleerd, zodat kan worden bijgestuurd indien gewenst.

- bij het opstellen van grondexploitaties worden ook risicoanalyses opgesteld.
- winsten worden in beginsel pas genomen bij afsluiting van een complex.
- verlies wordt genomen door een voorziening te treffen ter grootte van het volledige verlies. Het verlies wordt direct genomen zodra het zich voordoet.

Op basis van een recente uitspraak van de Hoge Raad (Didam) is een actualisatie van het gemeentelijk grondbeleid noodzakelijk. Wij verwachten eind 2022 of begin 2023 een geactualiseerde nota grondbeleid aan te bieden.

Monitoring projecten grondbedrijf, risico analyse en actualisatie

De monitor Grondbedrijf is inmiddels enkele jaren actief. De monitor voldoet aan de verwachtingen. Deze geeft goede handvatten voor het beheersen van de grondexploitaties en maakt de inhoudelijke voortgang van de verschillende projecten en processen inzichtelijk. Bij het monitoren richten we ons telkens op de referentiesituatie zoals die jaarlijks wordt vastgesteld bij de behandeling van de themarekening. Daarbij wordt per project de situatie per 1 januari van het betreffende jaar geschetst en vastgelegd in de vorm van:

- boekwaarde
- exploitatieresultaat
- programmering en fasering (welke kosten en opbrengsten voor de komende jaren)
- nog te realiseren opbrengsten en te maken kosten

Voor de jaarrekening stellen wij een position paper op. In dit document lichten we de waardering van de grondexploitaties toe. Wij zijn in control door:

- aan te geven welke werkzaamheden worden verricht, door wie dit is gedocumenteerd en wie de werkzaamheden heeft gecontroleerd.

De ramingen in de grondexploitaties worden betrouwbaarder en potentiële risico's zijn eerderesignaleerd.

Techniek grondexploitaties

De grondexploitaties worden gebouwd en onderhouden in het systeem "GREX-manager". Het systeem maakt de opbouw van de verschillende projecten helderder en eenduidiger. Ook maakt het systeem snellere (management)analyses mogelijk. Daarnaast biedt het de afzonderlijke disciplines meer mogelijkheden en comfort bij het werken aan de afzonderlijke projectonderdelen binnen de verschillende grondexploitaties.

Boekwaarden zonder aftrek van voorzieningen

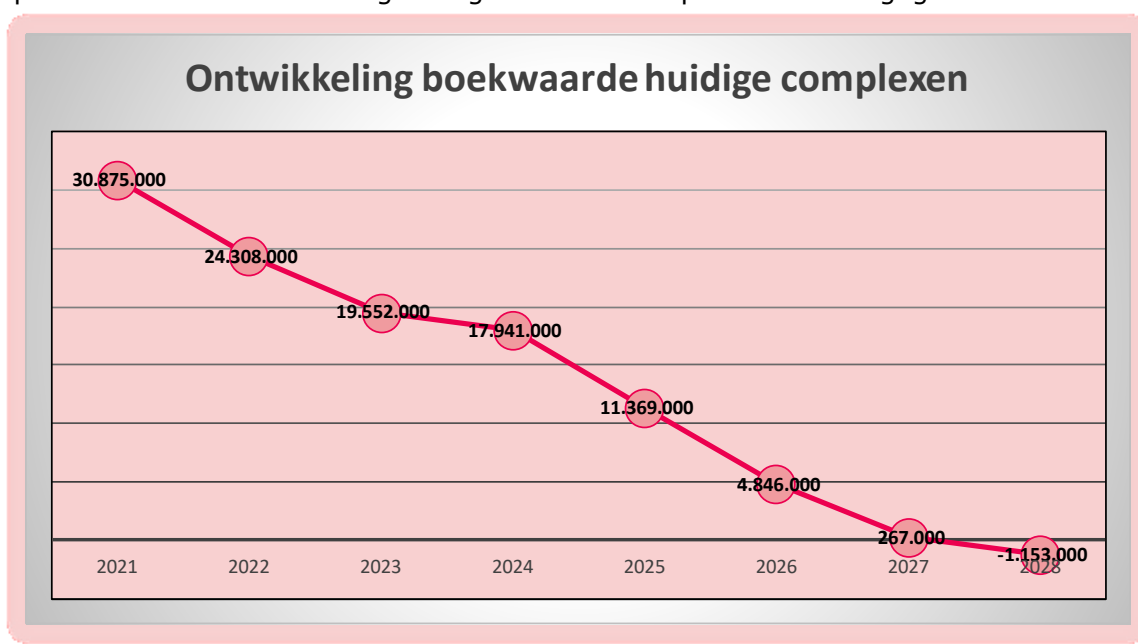
Indien in de presentatie de boekwaarde van de complexen wordt getoond zonder rekening te houden met de getroffen voorzieningen dan bedraagt de boekwaarde van alle complexen tezamen per ultimo 2021 € 30.875.500. Naar verwachting neemt de boekwaarde van de huidige complexen de komende jaren in snel tempo af.

In tabelvorm kunnen de geprognosticeerde baten en lasten (hierbij rekening houdende met inflatie en rentetoerekening) als volgt worden weergegeven:

	Boekwaarde per 1-1	Kosten	opbrengsten	Boekwaarde per 31-12
2022	30.875	11.615	18.182	24.309
2023	24.309	9.876	14.633	19.551
2024	19.551	5.518	7.128	17.941
2025	17.941	2.773	9.345	11.369
2026	11.369	3.597	10.120	4.846
2027	4.846	3.062	7.641	267
2028	267	2.749	4.169	-1.152

(bedragen x € 1000)

Op basis hiervan kan het volgende grafische verloop worden weergegeven:

Grondexploitatie

De grondexploitatie bij gemeenten kunnen een forse impact hebben op de financiële positie. In positieve en negatieve zin. In het verleden heeft het bijvoorbeeld tot afwaarderingen geleid. Een tegengestelde beweging zien we in 2020 en 2021. De marktvraag is groot, grondprijzen stijgen en de afzet verloopt sneller dan eerder ingeschat.

Resultaat grondbedrijf 2021**(Bedragen x € 1.000)**

Afwijkingen resultaat	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar	Saldo
Winstnemingen:			
Kavels	210	280	70
IBF	2.100	6.480	4.380
Spikerboor Zuid	200	130	-70
Fedde Schurer	10	-	-10
Tellegebied	-	-	-
Voorzieningen voor verlies:			
Tellegebied	-	13	13
Tjalleberd - De Eide	-	-29	-29
De Fjilden Nieuwehorne	-	-14	-14
Schoollocatie Jubbega	-	-19	-19
Haskerdijken	-	-12	-12
Skoatterwâld fase 1+2	-	769	769
Skoatterwâld fase 3	-	1.709	1.709
Stadiongebied	-	588	588
Subtotaal	2.520	9.895	7.375
Grondbedrijf algemeen	-576	-528	48
Totaal product grondexploitatie	1.944	9.367	7.423
reserve mutaties	-831	-831	-
Totaal	1.113	8.536	7.423

Toekomstperspectief

Ten aanzien van het op termijn te verwachten resultaat, plaatsen we de kanttekening dat het behalen hiervan voor een belangrijk deel afhankelijk is van economische factoren. Als het 'economische tij tegenzit', kan dit enerzijds leiden tot een stijging van de nog te maken kosten. Anderzijds kan het leiden tot een stagnatie van de verkopen en/of lagere verkoopopbrengsten. Een stagnatie in de verkopen leidt in het algemeen tot een drukkend effect op de winstgevendheid van de complexen. Vermeldenswaardig in dit kader is dat de coronacrisis vooralsnog geen negatieve invloed heeft gehad op de verkopen van kavels.

Bouwgrond in exploitatie	boekwaarde	nog te maken kosten	nog te realiseren baten	verwacht NCW ¹ eindresultaat
- wonen				
1000 Tjalleberd - De Eide	564.870	973.000	1.344.000	-
1017 De Fjilden Nieuwehome	849.752	699.000	1.431.000	-
1021 Fedde Schurerplein	575.461	820.000	1.799.000	354.000
1025 Schoollocaties Jubbega	316.920	178.000	491.000	-
1026 Tellegebied	-387.494	398.000	7.000	-
1038 Haskerdijken	149.581	179.000	318.000	-
1040 Skoatterwâld fase 1+2	2.360.142	8.230.000	10.571.000	-
1041 Skoatterwâld fase 3	8.986.270	13.140.000	22.252.000	348.000
subtotaal wonen	13.415.503	24.617.000	38.213.000	702.000
- werken				
1002 Heerenveen Oost Stadiongebied	3.473.245	3.327.000	6.546.000	-
1008 De Kavels	587.894	155.000	1.061.000	586.000
1016 IBF II	5.048.416	6.298.000	21.310.000	7.010.000
1037 Spikerboor Zuid	-203.475	81.000	6.000	123.000
1042 KNO	875.916	9.772.000	10.898.000	259.000
subtotaal werken	9.781.997	19.633.000	39.821.000	7.978.000
totaal	23.197.500	44.250.000	78.034.000	8.680.000

¹⁾ NCW: Netto contante waarde: het betreft hier voordelige resultaten

Voor een aantal grondexploitaties is de afgelopen jaren een voorziening voor verlies gevormd op grond van de verslaggevingsvoorschriften. Door de gunstige ontwikkelingen binnen met name Skoatterwâld en het Stadiongebied kunnen de voorzieningen voor verlies met ruim € 3 miljoen verlaagd worden naar € 7.678.000.

Een overzicht van alle complexen waarvoor per 31 december een voorziening is getroffen kan als volgt worden weergegeven:

Voorzieningen grondexploitaties	Saldo 31-12-2020	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2021
- wonen				
Tjalleberd - De Eide	1.511.000	29.000		1.540.000
De Fjilden Nieuwehome	2.886.000	14.000		2.900.000
Schoollocaties Jubbega	55.000	19.000		74.000
Tellegebied	168.000		13.000	155.000
Haskerdijken	166.000	12.000		178.000
Skoatterwâld fase 1+2	898.000		769.000	129.000
Skoatterwâld fase 3	3.548.000		1.709.000	1.839.000
- werken				
Heerenveen Oost Stadiongebied	1.451.000		588.000	863.000
Totaal	10.683.000	74.000	3.079.000	7.678.000

Risicomanagement grondbedrijf

Voor het grondbedrijf wordt via de GREX-manager een risicoanalyse uitgevoerd. De GREX-manager biedt de mogelijkheid om per complex en rekening houdend met de looptijd en omvang, de financiële risico's te bepalen. Op deze manier brengen we per complex de risico's in kaart. Deze risico's hebben betrekking op bijvoorbeeld de stijging van kosten, daling van verkoopprijzen, verschuiving van de doorlooptijd/ geplande afzetten en dergelijke. De zogenaamde MonteCarlo-analyse berekent het resultaat van 10.000 mogelijke resultaten. Hierbij is rekening gehouden met de ingevoerde risico's.

De uitkomsten van de MonteCarlo-analyse zijn per complex uitgevoerd en leiden tot de volgende uitkomsten

	NCW pp 1-1-2022	Risicoprofiel bij 90%	Benodigde buffer
1 1002 Stadiongebied	€ -863.000	€ -1.782.031	€ 1.782.000
2 1008 De Kavels	€ 586.000	€ 559.852	€ -
4 1017 De Fjilden	€ -2.900.000	€ -2.971.870	€ 2.972.000
5 2025 Schoollocaties Jubbega	€ -74.000	€ -95.283	€ 95.000
6 t/m 13 Subtot:Skoatterwald fase 1+2	€ -129.000	€ -806.890	€ 807.000
14 t/m 19 Subtot:Skoatterwald fase 3	€ -1.839.000	€ -3.513.431	€ 3.513.000
20 1038 Exploitatie Haskerdijken	€ -178.000	€ -195.910	€ 196.000
21 1021 Fedde Schurerplein	€ 354.000	€ 175.359	€ -
22 1037 Spikeboor Zuid	€ 253.000	€ 248.538	€ -
23 1016 IBF	€ 13.490.000	€ 12.459.160	€ -
24 1000 Tjalleberd de Eide	€ -1.540.000	€ -1.633.607	€ 1.634.000
25 1026 Tellegebied	€ -155.000	€ -184.657	€ 185.000
26 1042 KNO	€ 261.000	€ -613.736	€ 614.000
Subtot:Bedrijventerreinen	€ 13.727.000	€ 11.485.519	€ 2.396.000
Subtot:Woningbouwlocaties	€ -6.461.000	€ -9.226.289	€ 9.402.000
Totaal	€ 7.266.000	€ 2.259.230	€ 11.798.000

De meest risicovolle projecten in kwantitatieve zin zijn Skoatterwâld (alle fases), Tjalleberd de Eide, de Fjilden en het Stadiongebied. In vergelijking met vorig jaar is de benodigde buffer circa € 0,2 miljoen. lager. De verhoging van het risicoprofiel is daarmee nagenoeg in balans met de voortgang van de exploitaties.

De benodigde buffer dekt 90% van de mogelijke scenario's af. De benodigde buffer wordt met een factor 1,2 verhoogd. Er ontbreken namelijk mogelijk risico's ('zwarte zwanen') en er zijn strengere regels voor winstneming ingevoerd. Dit heeft als gevolg dat de buffer door potentiële winst hiermee niet langer aanwezig is. Het percentage van 90% zekerheid en de factor 1,2 is gelijk aan de uitgangspunten zoals u die voor het 'algemene weerstandsvermogen' heeft vastgesteld. In onderstaande tabel is deze berekend.

Totaal	€ 11.798.000
Reeds beschikbare voorziening	€ 10.683.000
Mutatie voorziening jaarrekening 2021	€ -3.005.000
Saldo (1-[2+3])	€ 4.120.000
Factor 1,2 (Zwarte Zwanen)	€ 4.944.000

Dit resulteert in een benodigd weerstandsvermogen voor het grondbedrijf van € 4,9 miljoen.

Woningbouw

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Raming begrotings jaar voor wijziging	Raming begrotings jaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar
Totaal kosten	L	3.503	3.726	3.149
Totaal opbrengsten	B	4.910	5.215	5.284
Saldo exploitatie		1.407	1.489	2.135
Verhoging onderhanden Werk	B	24	10	3.204
Verlaging onderhanden Werk	L	-1.409	-1.490	-2.922
Resultaat		22	9	2.417
Boekwaarde 1-1		15.304	13.134	13.134
Mutatie onderhanden Werk		-1.385	-1.480	282
Boekwaarde 31-12		13.919	11.654	13.416

Bedrijventerreinen

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Raming begrotings jaar voor wijziging	Raming begrotings jaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar
Totaal lasten	L	864	1.994	1.206
Totaal baten	B	1.021	1.296	3.922
Saldo		157	-698	2.716
Verhoging onderhanden Werk	B	250	1.074	8.439
Verlaging onderhanden Werk	L	-157	-1.490	-3.677
Resultaat		250	792	7.478
Boekwaarde 1-1		1.316	5.020	5.020
Mutatie onderhanden Werk		93	-416	4.762
Boekwaarde 31-12		1.409	4.604	9.782

Lokale Heffingen

Algemeen

Bij de paragraaf lokale heffingen hebben wij bij het opstellen van de begroting 2022 een verbeter slag doorgevoerd. Dezelfde verbeter slag hebben wij nu doorgevoerd in deze paragraaf in de jaarrekening 2021. De consequentie van deze werkwijze is dat de tabellen van de nieuwe paragraaf niet aansluiten bij de tabellen van de begroting 2021.

Tarievenbeleid algemeen

Ons beleid is er op gericht om waar mogelijk de kosten voor dienstverlening aan individuele inwoners en bedrijven door te belasten. De door te belasten begrote kosten worden jaarlijks geïndexeerd. Voor 2021 geldt een index van 1,0%. Het dekkingspercentage van de totale legesverordening mag (wettelijk) op begrotingsbasis maximaal 100% bedragen. Individuele leges mogen wel een overdekking hebben, maar alle leges gezamenlijk mogen maximaal 100% van de kosten dekken. Waar wettelijke maximumtarieven zijn vastgesteld, hanteren we die.

Lastendruk 2021

Onderstaande tabel geeft het verschil weer tussen de gemiddelde lokale lasten van de gemeente Heerveen en het landelijke gemiddelde.

	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
OZB-lasten gezin WOZ-waarde	306	301	306
Rioolheffing gezin	216	226	226
Lasten mini-containers, per aansluiting	275	285	294
Totale woonlasten	797	812	826
Woonlasten landelijk gemiddelde t-1	721	740	776

(bron Coelo, Atlas van de lokale lasten)

	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
Gemiddelde WOZ-waarde	209.000	227.000	245.000
Belastingcapaciteit	111%	110%	106%

Voor inzicht in de lokale lastendruk maken wij gebruik van de [lokale lasten meter](#). Deze meter geeft iedereen inzicht in de lokale lasten. Ook kan vergeleken worden met andere gemeenten, waaronder de omliggende gemeenten De Fryske Marren, Súdwest-Fryslân, Leeuwarden en Smallingerland. De meter geeft inzicht in:

- de OZB;
- de rioolheffing;
- de afvalstoffenheffing;
- de hondenbelasting

[Raadsleden](#) kunnen met de meter de hoogte van belastingen en heffingen berekenen en bekijken wat dat doet voor de burgers en/of ondernemers en voor de opbrengsten voor de gemeente.

Kostendekkendheid

Voor een deel van de bestemmingsheffingen is wettelijk geregeld dat de belastingopbrengst de lasten niet mag overschrijden. Dit is de zogenaamde eis van maximaal 100% kostendekkendheid.

Bij overschrijding van de norm kostendekkendheid bestaat het risico dat de verordening onverbindend kan worden verklaard en de aanslag wordt verminderd of vernietigd. De toelichting op de kostendekkendheid is in onderstaande tabel opgenomen.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving heffing	Lasten	Perceptie kosten	Overhead	mutatie voorzien	BTW	Lasten totaal	Baten	Kosten dekking
Afvalstoffenheffing	6.213	86	95	630	1.186	8.210	8.210	100%
Rioolheffing	3.770	91	286	1.859	523	6.529	6.529	100%
Begraafrechten	255	45	98	-		398	255	64%

Kwijtscheldingsbeleid

In Heerenveen is kwijtschelding (kws) mogelijk van OZB-woningen, rioolheffing woningen, het vaste deel van de afvalstoffenheffing en (gedeeltelijk) van de Diftar. Ondernemers kunnen gebruik maken van de kwijtscheldingsregeling als het hun privé aanslag betreft.

(Bedragen x € 1.000)

	rekening 2020	begroting 2021	rekening 2021
Afvalstoffenheffing vast	401	375	461
Diftar	94	101	101
Rioolheffing	288	304	361
OZB	20	3	6
Totaal	803	783	929

In de [Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen 2021](#) heeft u de belastingen bepaald waarvan kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder de kwijtscheldingsprocedure plaatsvindt.

Invorderingsbeleid

Het grootste deel van de belastingen/ heffingen wordt op een gecombineerde aanslag opgelegd aan de belastingplichtigen. De rest wordt op andere wijze opgelegd. Als niet op tijd wordt betaald, start de invordering. Daarin worden de wettelijke regels opgenomen in de door u besloten belasting- en heffingsverordeningen en de [Leidraad Invordering Gemeentelijke Belastingen](#) gevolgd.

Verordeningen

De verordeningen van de heffingen en belastingen, zijn de actuele verordeningen. In de raadsvergadering van december 2020 heeft uw raad de verordeningen voor 2021 vastgesteld.

Heffingen en belastingen

Opbrengsten	Begroting 2021 voor wijzigingen	Begroting 2021 na wijzigingen	Realisatie 2021	Saldo
Afvalstoffenheffing	6.526	6.589	6.702	113
Forensenbelasting	36	36	38	2
Haven-, kade- en opslaggeld	29	29	53	24
Leges	2.487	3.002	3.130	128
Lijkbezorgingsrechten	212	262	255	-7
Onroerende zaakbelasting	14.457	14.247	14.367	120
Parkeerbelasting	2.301	2.023	1.928	-95
Precariobelasting	41	11	44	33
Precariobelasting kabels en leidingen	3.315	3.387	3.412	25
Reclamebelasting	136			
Rioolheffing	6.083	6.083	6.417	334
Toeristenbelasting	115	115	130	15
Totalen	35.738	35.784	36.476	692

Afvalstoffenheffing

We heffen voor alle percelen, waar als gevolg van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt, een afvalstoffenheffing. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van afvalstoffenheffing](#). In Heerenveen maken we bij afvalstoffenheffing onderscheid tussen een vast deel en een variabel deel. Dit noemen we Diftar.

De afvalstoffenheffing dient ter dekking van de kosten van het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hier is sprake van een wettelijke inzamelplicht. In onderstaande tabel zijn de tarieven afvalstoffenheffing van het voorgaande jaren weergegeven.

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Gemiddelde lasten minicontainers:			
Vastrecht Diftar	172,00	173,00	173,00
Diftar + minicontainers	103,00	112,00	118,00
Milieustraat opbrengst per aansluiting	13,90	8,15	10,09
gemiddelde kosten per aansluiting	288,90	293,15	301,09
mutatie			
Diverse belasting eenheden:			
minicontainers restafval per container	1,00	1,00	1,00
minicontainers restafval per kg	0,35	0,35	0,35
huisvuilzakken per zak * 1	2,00	2,05	2,05
Eenpersoonshuishoudens zonder diftar	244	249	249
Meerpersoonshuishoudens zonder diftar	302	310	310

De begroting is gebaseerd op de verwachte kosten en opbrengsten. De meerjarig verwachte stijging van de kosten van klein huishoudelijk restafval vlakt af. Dit wordt veroorzaakt door lagere verwerkingskosten, met name rijksafvalkostenbelasting, omdat Omrin meer herbruikbare afvalstromen uit het afval kan halen. Door het meer thuis werken is er wel meer aanbod van afval. We zien in 2021 een groter aanbod van klein huishoudelijk restafval met als gevolg een hogere opbrengst voor Diftar+.

Forensenbelasting

Personen die langer dan de in de verordening genoemde periode een gemeubileerde woning

beschikbaar houden, zonder te zijn ingeschreven in het gemeentelijke bevolkingsregister, moeten forensenbelasting betalen. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van een forensenbelasting](#).

Haven-, kade- en opslaggeld

Haven-, kade- en opslaggeld heffen we voor:

- het innemen van ligplaatsen in de gemeentelijke industriehaven.
- het gebruik maken van gemeentelijke kaden, oevers, aanlegsteigers of meerpalen.
- het opslaan of hebben van goederen of voorwerpen op gemeentelijke kaden.

Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van haven-, kade- en opslaggeld](#).

Leges

Voor, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten worden (onder de naam leges) rechten geheven. Dit geldt ook voor de werkzaamheden die verband houden met het

aanvragen van een Nederlandse identiteitskaart of een reisdocument. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van leges](#).

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

In het thema Wonen en Leven zijn we bij de doelen en speerpunten al ingegaan op de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Invoering van deze wet staat gepland op 1 juli 2022. De wet heeft zoals gezegd invloed op de inhoud van de werkzaamheden voor gemeenten bij de behandeling van aanvragen omgevingsvergunning activiteit bouw. Voor een deel van de aanvragen ligt de technische toetsing niet meer bij de gemeente, maar gaat dat over naar een 'kwaliteitsborger' (dit is een gecertificeerde marktpartij). In de gemeente Heerenveen volstaan we weliswaar met een geprioriteerde afgeslankte technische toets op veiligheid en gezondheid. Maar dat neemt niet weg dat ook voor Heerenveen er minder technisch toetswerk zal zijn.

De legeskosten van de behandeling van aanvragen dekken de uren/ kosten. Daarom neemt bij een afname van de werkzaamheden de legesinkomsten die in rekening wordt gebracht ook af. Dit geldt dus ook voor het aantal uren (fte's) dat de gemeente op de behandeling van deze aanvragen in hoeft te zetten.

Zoals we eerder al aanstipten worden er proefprojecten gedraaid. Met als doel om een zo exact mogelijke inschatting van het aantal uren dat bij ons vrij valt te kunnen maken. Daarnaast wordt ook inzichtelijk gemaakt wat de afname aan legesinkomsten is. De inschatting die we nu kunnen maken is dat het zeker tot een vermindering van 25% van de legesinkomsten op omgevingsvergunningen leidt.

Omgevingswet

Naast de Wkb zijn er nog andere ontwikkelingen die het benodigd aantal uren voor de behandeling van omgevingsvergunningen gaan bepalen. De belangrijkste daarvan is de invoering van de Omgevingswet. Een van de doelstellingen van de Omgevingswet is om dynamischer beleid te ontwikkelen en meer maatwerk te leveren. Maatwerk vraagt meer tijd dan een gestandaardiseerd product. De mate waarin de verhouding maatwerk en 'standaard' werk gaat veranderen, is daarom medebepalend voor de benodigde inzet op omgevingsvergunningen. Op dit moment wordt met input van de ervaringen die zijn en worden opgedaan met klantreizen voor deze nieuwe processen kengetallen gegenereerd en passende legeskosten voor ontwikkeld. Vanwege de invoering van de Omgevingswet op 1 juli 2022 zullen er voor 2022 twee legesverordeningen worden opgesteld en vastgesteld. Eén voor het eerste half jaar op de 'oude voet' op basis van de huidige processen en één met de doorwerking van de nieuwe Omgevingswet processen.

Lijkbezorgingrechten

We heffen rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor door ons verleende diensten in verband met de begraafplaats. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten](#).

In de Verordening op de lijkbezorgingsrechten en de daarbij behorende tarieventabel hebben

we de keuze voor het vastleggen van een grafrecht met meerdere mogelijkheden verfijnd.

Onroerende zaakbelasting

We heffen onroerende zaakbelasting (OZB) op onroerende zaken in de gemeente Heerenveen. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van onroerendezaakbelastingen](#).

Op grond van de wet WOZ wordt jaarlijks de economische waarde van de onroerende zaken in Heerenveen bepaald. Voor het belastingjaar 2021 geldt als waardepeildatum 1 januari 2020. Op basis van de uitkomsten van de taxaties tot dusver is voor 2021 bij de woningen uitgegaan van een waardestijging van 8% en bij niet-woningen van -1%. Zie ook onderstaande tabel voor het verloop over de afgelopen jaren.

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Woningen	8,50%	8,00%	8,00%
Niet-woningen	-4,00%	-1,00%	-1,00%

De OZB bestaat uit drie afzonderlijke belastingen:

- een belasting voor de gebruikers van niet-woningen;
- een belasting voor de eigenaren van niet-woningen;
- een belasting voor de eigenaren van woningen.

Bij de berekening van de tarieven OZB wordt van bepaalde vaste verhoudingen uitgegaan. Hiermee wordt beoogd een stabiele lastendruk te bevorderen en daarmee de acceptatiegraad van de lokale belastingen.

Tussen het gebruikers- en eigenarentarief is een vaste verhouding van 1 : 1,25. Daarnaast is er een 'vaste' verhouding tussen het aandeel van de woningen en de niet-woningen in de totale opbrengst. Met deze laatste verhouding wordt voorkomen dat verschillen in waardeontwikkeling tussen woningen en niet-woningen leiden tot verschillen in ontwikkeling van de belastingdruk.

(Bedragen x € 1.000)

Tabel Vaste verhoudingen opbrengsten OZB			
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Woningen	49,2%	49,9%	49,6%
Niet-woningen	50,8%	50,1%	50,4%
OZBE won	6.922	7.115	7.126
OZBE nwon	4.148	4.167	4.226
OZBG nwon	2.999	2.965	3.015
OZB nwon totaal	7.147	7.132	7.241
OZB totaal	14.069	14.247	14.367

Tabel Ontwikkeling opbrengsten OZB (% stijging t.o.v. vorig jaar)			
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Woningen	-0,26%	2,79%	2,95%
Niet-woningen	-2,89%	-0,21%	1,32%

Tabel Ontwikkeling tarieven OZB (% stijging t.o.v. vorig jaar)			
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Woning	-9,17%	-6,02%	-5,85%
Niet-woningen	-4,87%	1,80%	1,80%

Bij de stijgingen en dalingen van de opbrengsten onroerendezaakbelastingen wordt geen rekening gehouden met de aanpassing van de tarieven als compensatie van de wijzigingen in de WOZ-waarde. In geval van een verschil in gemiddelde waardeestijging tussen de categorieën woningen en niet-woningen worden de tarieven dusdanig aangepast dat de opbrengst in elke categorie gelijk blijft. Dit heeft dan uiteindelijk geen gevolg voor de reële belastingdruk (opbrengst OZB blijft ongewijzigd).

Ondernemersfonds

De tarieven OZB voor de niet-woningen zijn inclusief een opslag van 4,76% ten behoeve van het ondernemersfonds. Deze extra opbrengst wordt, na aftrek van de gemeentelijke objecten, volledig in een door de ondernemers zelf beheerd fonds gestort. Het Heerenveen Ondernemers Fonds (HOF) is van, voor en door ondernemers in de gemeente Heerenveen. Alle ondernemers dragen bij via de onroerendezaakbelasting (OZB) en deze bijdrage komt vervolgens weer ten goede aan de ondernemers. Stichting Heerenveen Ondernemers Fonds heeft de opdracht het fonds te beheren en projecten, voorzieningen, activiteiten mogelijk te maken.

Voor meer informatie over het HOF: [website ondernemersfonds](#)

Parkeerbelasting

We heffen parkeerbelasting voor het parkeren van een motorvoertuig en voor een parkeervergunning. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelasting](#).

Precariobelasting

We heffen precariobelasting op het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting](#).

Sinds 2011 heffen we deze belasting ook op nutsnetwerken (gas en elektriciteit). Deze belasting wordt opgelegd aan nuts en particuliere bedrijven die daarvan eigenaar zijn. Kabels in het kader van de Communicatiewet moeten worden gedoogd en kunnen niet worden belast.

Sinds 1 juli 2017 kunnen gemeenten geen precariobelasting meer heffen over nutsnetwerken die nuts- en particuliere bedrijven in, op of boven gemeentegrond exploiteren. Vanaf die datum is de wet tot afschaffing van de precariobelasting op nutsnetwerken van kracht.

Gemeenten die op 10 februari 2016 in hun belastingverordening een tarief hadden voor nutsnetwerken, mogen uiterlijk tot 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken blijven heffen. Onder deze overgangsregeling kan een gemeente maximaal het tarief in rekening brengen dat op 10 februari 2016 gold. Heerenveen valt binnen deze overgangsregeling. Dat tarief is € 0,19 per meter kabels/leidingen per maand.

De precario voor gebruik van gemeentegrond is, los van de inflatiecorrectie, onveranderd.

Reclamebelasting

In het centrumgebied van Heerenveen heffen we reclamebelasting. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en invordering van reclamebelasting](#). We houden de gemeentelijke perceptiekosten (kosten die te maken hebben met de heffing en invordering van belastingen) in op de opbrengsten. Wat overblijft verstrekken we als subsidie aan de stichting Centrum Promotie Heerenveen. Het grootste deel van de opbrengsten is dus bestemd voor de evenementen in het centrum.

Rioolheffing

We heffen een rioolheffing op alle percelen die direct of indirect zijn aangesloten op de riolering. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en de invordering van rioolheffing](#). Met deze rioolheffing op woningen en niet-woningen dekken we de kosten van onderhoud en vervanging van de gemeentelijke voorzieningen voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater (hemel- grond- en afvalwater) in de gemeente. In het vastgestelde Gemeentelijk Riolerings Plan met bijbehorende kostendekkingsplan van december 2015, is afgesproken dat de rioolheffing(en) elk jaar met 4,75% stijgen. Dit geldt voor woningen en niet-woningen.

Bij de vaststelling van het nieuwe Watertakenplan 2021-2024 (inclusief kostendekkingsplan) kunt u beleids- en financiële keuzes bepalen rekening houdend met een langjarige doorkijk van de kosten en dekking via de rioolheffing.

De kosten voor riolering worden aan de bewoners in rekening gebracht via twee afzonderlijke rioolheffingen:

- een belasting voor de gebruikers van woningen (RIOP);
- een belasting voor de gebruikers van niet woningen (RIOZ).

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
tariefstijging			
<u>Woningen</u>			
tarief eenpersoonshuishoudens	162	170	170
tarief meerpersoonshuishoudens	216	226	226
<u>Niet woningen</u>			
Tarief tot 50m ³ geloosd afvalwater	324	340	340
Tarief 50 tot 200 m ³ geloosd afvalwater	506	530	530

Vanaf 200m³ geloosd afvalwater wordt een aflopende staffel toegepast per 100m³.

Toeristenbelasting

We heffen een toeristenbelasting op nachtverblijf. De logiesverstrekker mag deze belasting

verhalen op degene die overnacht. Dat heeft u geregeld in de [Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting](#).

De werkelijke opbrengsten zijn € 15.000 hoger dan begroot. Waarvan € 2.000 een hogere opbrengst van 2020 en een hogere opbrengst in 2021 van € 13.000.

Corona

Een aantal paragrafen zijn verplicht voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast staat het de gemeente vrij om paragrafen toe te voegen aan de jaarstukken. Het onderwerp corona raakt meerdere thema's en producten, vandaar dat er is gekozen om deze paragraaf op te nemen.

Algemeen

De crisis als gevolg van het coronavirus leidt sinds februari 2020 tot grote onzekerheid. Corona heeft de afgelopen jaren een grote impact gehad op de gemeentelijke taken en uitgaven. De organisatie is voor een deel belast met de uitvoering van de afgekondigde maatregelen. Dit is van invloed op de personele inzet en uitgaven van ondersteunende maatregelen. De impact op medewerkers en de wijze waarop het werk wordt gedaan is groot. In sommige gevallen was externe inhuur nodig, deze kosten maken deel uit van het overzicht binnen de financiële effecten. Corona raakt veel beleidsterreinen van de organisatie, er wordt gestreefd naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming. Beleidsopgaven lopen soms vertraging op door moeizame participatietrajecten of vertraging bij de stakeholders.

Over 2020 zijn de door de gemeente gederfde inkomsten/meerkosten als gevolg van corona door de Rijksoverheid gecompenseerd. Ook voor 2021 heeft de VNG een principeafspraken met het Rijk gemaakt dat gemeenten reëel gecompenseerd worden voor inkomstenderving en alle coronagerelateerde meerkosten.

Financiële effecten

De coronacrisis heeft financiële gevolgen voor de gemeente Heerenveen. In het onderstaande overzicht staat weergegeven wat de meerlasten en de meerbaten zijn per thema over 2021. Op basis van de beschikbare gegevens is de financiële corona-impact zo zorgvuldig mogelijk tot stand gekomen. Het is niet altijd vast te stellen of gevolgen (in zijn geheel) aan corona te relateren zijn en daarmee binnen het onderwerp corona te verantwoorden zijn.

(Bedragen x € 1.000)					
Thema	Meerlasten	Meerbaten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Saldo
1. Samen met inwoners	-	-	-	-	-
2. Zorg en Welzijn	3.322	2.522	-	52	-852
3. Wonen en Leven	119	-	275	1.039	-883
4. Werken en Ondernemen	59	-	-	-	-59
5. Toekomstbestendig en Duurzaam	258	118	-	-	-140
6. Financiën en Organisatie	665	2.698	19	290	1.762
Totaal	4.423	5.338	294	1.381	-172

De coronaschade die de gemeente Heerenveen heeft geleden ten gevolge van corona betreft € 172.000. De inkomsten en uitgaven binnen het thema Zorg en Welzijn zijn te verklaren door de TOZO-regeling. Het positieve saldo binnen het thema Financiën en

Organisatie komt door de eenmalige ontvangen middelen uit de Decembercirculaire 2020 en de Maartbrief 2021. De niet-gerealiseerde lasten betreffen niet gemaakte organisatiekosten, zoals bijvoorbeeld kantoorartikelen. Daarnaast waren er in 2021 geen energiekosten voor de kermis en door de (tijdelijke) sluiting van het Posthuis waren er minder uitgaven. Hieronder staan de meerlasten en niet-gerealiseerde baten per thema weergegeven.

Thema Samen met inwoners

Hiervoor zijn geen onderwerpen van toepassing.

Thema Zorg en Welzijn

Onderwerpen:

- TOZO-regeling (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)
- TONK-regeling (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke lasten)
- Extra kosten re-integratie en bijzondere bijstand
- Vervoerskosten naar vaccinatielocaties en continuïteitsbijdrage
- SW bedrijven

Thema Wonen en Leven

Onderwerpen:

- Integrale veiligheid
- Noodzakelijke (extra) bezetting en kosten voor Tweede Kamerverkiezingen
- Geen staangelden kermis
- Legesvermindering
- Lagere inkomsten betaald parkeren
- Lager inkomsten Posthuis

Thema Werken en Ondernemen

Onderwerpen:

- Subsidie impuls culturele activiteiten

Thema Toekomstbestendig en Duurzaam

Onderwerpen:

- Ventilatie bedrijfsgebouwen
- Meerlasten milieustraat
- Meerlasten verwerking afval

Thema Financiën en Organisatie

Onderwerpen:

- Aanschaffen licenties thuiswerken
- Minder precariobelasting
- Inhuur beveiliging

Verbonden partijen

Ook de verbonden partijen van de gemeente Heerenveen ondervinden gevolgen van corona. Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk of financieel belang heeft. Bij de Veiligheidsregio Fryslân worden de extra lasten ten gevolge van corona volledig gecompenseerd door het Rijk. Sportstad Heerenveen heeft ook een directe declaratielijm met het Rijk. De gemeente doet geen betalingen aan Sportstad betreffende schade ten gevolge van corona. Thialf maakt voor de declaratie van coronaschade gebruik van de Rijksregeling SPUK-IJZ (Specifieke Uitkering IJsbanen

en Zwembaden). Gemeenten zijn intermediair tussen de Rijksoverheid en de instellingen. Indien wij het bedrag van het Rijk ontvangen zal dit worden doorbetaald aan Thialf. De totale schade voor het sociale werkbedrijf Caparis wordt geschat op 1,8 miljoen euro. Een deel zal ten laste van de gemeente Heerenveen komen. Gemeenten ontvangen voor SW-bedrijven middelen in het gemeentefonds, deze worden daarna overgemaakt aan de betreffende organisatie. Duidelijkheid voor gemeenten wordt verwacht in de decembercirculaire 2021.

Weerstandsvermogen en Risico's

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft de gemeente op basis van een risico-inventarisatie inzicht in haar financiële positie. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de middelen die nodig zijn om de risico's op te vangen. Hierbij worden ook de risico's als gevolg van corona meegenomen.

Verwachtingen voor 2022 en verder

In 2022 zal de impact van corona zowel financieel als maatschappelijk nog steeds merkbaar zijn. Het is nu onmogelijk te voorzien wat de impact exact zal zijn, welke nasleep de pandemie heeft in de komende jaren zal moeten blijken. Mogelijk lopen nog een aantal in 2021 gestarte corona gerelateerde activiteiten door in 2022. De gemeente Heerenveen monitort de risico's van de eigen organisatie en haar partners voortdurend.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De onderstaande uiteenzetting van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling is bedoeld als een leidraad voor een juiste interpretatie van de in deze jaarrekening gepresenteerde financiële gegevens.

De Gemeentewet en de Provinciewet schrijven voor dat elke gemeente en elke provincie jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de regelgeving daarvoor. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de inrichting en functioneren van het financiële stelsel en de regelgeving met betrekking tot de inrichting van de begrotings- en verantwoordingsstukken van medeoverheden.

Wijziging in vergelijkende cijfers 2020

In deze jaarrekening zijn diverse herrubriceringen op de balans doorgevoerd. Ten behoeve van het inzicht en de vergelijkbaarheid van de jaarcijfers in dit boekwerk zijn de vergelijkende jaarcijfers 2020 hierop aangepast. Hierdoor is het mogelijk dat de omvang of specificatie van balansposten afwijken van de balansposten zoals opgenomen in de jaarstukken 2020. De verschillen ten opzichte van de jaarstukken 2020 zijn inzichtelijk gemaakt en toegelicht in b. De herrubricering heeft geen invloed op het eigen vermogen per 31-12-2020.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het BBV en de (financiële) verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. De financiële verordening 2020 is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering van 14 december 2020.

De in de jaarrekening 2021 opgenomen tabellen zijn gepresenteerd in duizendtallen en opgenomen in euro's. De genoemde bedragen in de toelichting op de balans zijn, tenzij anders vermeld, afgerond op honderdtallen.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde

accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij kan worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming; te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een voorziening gevormd te worden.

Algemeen

Op grond van de financiële verordening 2020 worden investeringen - met uitzondering van gronden en terreinen - kleiner dan € 10.000 of met een technische levensduur die korter is dan drie jaar niet geactiveerd, maar worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Er wordt gestart met afschrijving op een actief in het begrotingsjaar dat volgt op de datum van ingebruikname.

Krachtens artikel 63, lid 1 BBV dienen alle activa te worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen dienen in mindering te worden gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62, lid 2 BBV).

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke

investeringsbijdragen worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De verkregen bijdrage wordt in die gevallen als bate verantwoord.

In de balans worden op grond van het BBV onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden door de gemeente Heerenveen op grond van de financiële verordening 2020 direct ten laste van het resultaat gebracht.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Onder activa met een economisch nut wordt verstaan investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid om middelen te genereren of welke (mogelijk) verhandelbaar zijn.

In erfpacht uitgegeven gronden.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het verzamelen van huishoudelijk afval, worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie onder de investeringen met economisch nut. Indien in de heffing bijdragen zijn opgenomen voor de toekomstige vervanging van investeringen voor deze beide taken, dan komen deze gelden in een

vervangingsvoorziening. Op het moment dat vervolgens de daadwerkelijke vervangingsinvestering plaats vindt, worden deze investeringen geactiveerd en worden de bedragen opgenomen in de voorzieningen rechtstreeks op de vervangingsinvesteringen in mindering gebracht. Deze situatie is van toepassing op de riolering, omdat in het tarief van de rioolheffing een component is opgenomen ter dekking van toekomstige investeringen. In de afvalstoffenheffing is geen spaarbedrag voor toekomstige investeringen opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven. De waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden worden in mindering gebracht op het actief (artikel 62, lid 2 BBV). Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken worden geactiveerd en afgeschreven in 40 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en daarop wordt dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en overige uitzettingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Van een "deelneming" is krachtens artikel 1e van de BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering plaats.

Vlottende activa

Vorraden

Onderhanden werk

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals

grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor het bepalen van de tussentijdse winst geldt de percentage of completion (poc) methode. Deze methode houdt rekening met de specifieke kenmerken van de gemeentelijke grondexploitaties en de (financiële) fase waarin de grondexploitatie zich bevindt. De tussentijdse winst wordt berekend op basis van de kosten en opbrengsten die zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. De totale winst wordt aan de reeds verkochte kavels van de individuele grondexploitatie toegerekend. Er kan geen sprake zijn van gerealiseerde winst als nog geen gronden verkocht zijn. De realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie is daarbij leidend.

Eventueel te verwachten verliezen op complexen zijn in mindering gebracht op de boekwaarde of er is daarvoor een voorziening voor verlies getroffen.

Overige grond- en hulpstoffen

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen inkoopprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Op het punt van uitzettingen is gekozen om de terminologie van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) te volgen. Het begrip uitzettingen heeft zowel betrekking op vorderingen als op effecten. Het onderscheid tussen beiden is komen te vervallen.

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is hierop een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inbaarheid. Voor openstaande publiekrechtelijke vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van ervaringscijfers (gebaseerd op de laatste 5 jaar).

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat over 2021. Conform de verslaggevingsvoorschriften wordt het saldo van de rekening van baten en lasten separaat in de balans onder het eigen vermogen verantwoord. Een nadere uiteenzetting van de reserves is opgenomen in de toelichting op de balans. Reserves worden gevormd en bestemd overeenkomstig de door de raad genomen raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van (gewezen) wethouders is echter tegen de contante waarden van de (reeds opgebouwde)

toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De voorzieningen zijn conform artikel 44 van het BBV onderverdeeld in de volgende vijf categorieën:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De aflossingen die binnen een jaar vervallen, worden in de toelichting apart vermeld evenals de daarmee gepaard gaande rentelast in het betreffende jaar.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit 'vooruitontvangen bedragen' en 'nog te betalen bedragen'. Beide posten worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Op grond van artikel 53, lid a van het BBV worden in de toelichting op de balans opgenomen de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

Gegarandeerde en gewaarborgde geldleningen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Tevens zijn hier de gemeentelijke garantstellingen (achternavig) vermeld.

Gebeurtenissen na balansdatum

Of een 'gebeurtenis na balansdatum' moet worden verwerkt in de jaarrekening is afhankelijk van het tijdstip waarop deze gebeurtenis zich voordoet en de impact daarvan.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gebeurtenissen die:

- *tijdens het opstellen van de jaarrekening plaats hebben gevonden:* tot en met de formele opmaakdatum van de jaarrekening worden 'de gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum' in de jaarrekening opgenomen.

- *ontstaan na het opstellen van de jaarrekening tot het moment van vaststelling door de raad:*
na de formele opmaakdatum moet alleen de jaarrekening worden aangepast 'voor zover de gebeurtenissen na balansdatum onontbeerlijk zijn voor het inzicht', ofwel van materieel belang zijn.

Exploitatie

De baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen. Conform de voorschriften van het BBV wordt het zogenaamde stelsel van baten en lasten gehanteerd.

De begrotingscijfers 2021 zijn ontleend aan de door de raad vastgestelde primitieve begroting en aan de in 2021 doorgevoerde begrotingswijzigingen. In het verantwoordingsjaar 2021 zijn 21 bestuurlijke begrotingswijzigingen geweest.

De lasten en de baten worden tegen de nominale waarde toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Verliezen worden genomen zodra ze voorzienbaar zijn. Winsten worden eerst verantwoord zodra ze gerealiseerd zijn. De afschrijvingslasten worden conform de afschrijvingstermijnen berekend.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Balans

(Bedragen x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa		
<u>Immateriële vaste activa</u>	<u>13.859</u>	<u>14.870</u>
• Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	526
• Bijdragen aan activa in eigendom van derden	13.859	14.345
<u>Materiële vaste activa</u>	<u>118.741</u>	<u>113.773</u>
• Investerings met een economisch nut	65.912	64.836
• Investerings met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	17.685	18.115
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	35.144	30.821
<u>Financiële vaste activa</u>	<u>12.758</u>	<u>12.783</u>
• Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	12.281	12.281
• Overige langlopende leningen	375	400
• Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	102	102
Totaal vaste activa	145.358	141.426
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>	<u>23.210</u>	<u>18.160</u>
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	23.197	18.153
• Gereed product en handelsgoederen	13	7
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	<u>40.182</u>	<u>32.325</u>
• Vorderingen op openbare lichamen	10.579	8.577
• Rekening-courantverhouding met het Rijk	22.761	17.721
• Overige vorderingen	6.841	6.027
<u>Liquide middelen</u>	<u>1.271</u>	<u>1.188</u>
<u>Overlopende activa</u>	<u>10.472</u>	<u>9.472</u>
• Voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- het Rijk	1.336	-
- overige Nederlandse overheidslichamen	774	2.984
• Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	8.361	6.488
Totaal vlottende activa	75.134	61.145
Totaal activa	220.492	202.571
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vpb 1969	96	137

(Bedragen x € 1.000)

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>	<u>57.016</u>	<u>42.588</u>
• Algemene reserve	43.647	37.503
• Bestemmingsreserves	2.123	2.383
• Nog te bestemmen resultaat	11.246	2.703
<u>Voorzieningen</u>	<u>22.060</u>	<u>20.516</u>
<u>Vaste schulden met een looptijd < 1 jaar</u>	<u>114.083</u>	<u>119.176</u>
• Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen;	114.071	119.175
• Waarborgsommen	12	2
Totaal vaste passiva	193.159	182.280
Vlottende passiva		
<u>Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>	<u>5.078</u>	<u>3.920</u>
• Overige schulden	5.078	3.920
<u>Overlopende passiva</u>	<u>22.255</u>	<u>16.371</u>
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	10.356	9.590
• Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	6.902	5.397
- overige Nederlandse overheidslichamen	3.616	1.131
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.381	253
Totaal vlottende passiva	27.333	20.290
Totaal passiva	220.492	202.571
Garant- en borgstellingen	281.469	301.478

Toelichting op de balans

Activa

De activa omvatten alle bezittingen van de gemeente. De activa worden onderverdeeld in vaste activa en vlottende activa. Vaste activa zijn bezittingen van de gemeente die voor langere tijd dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering; in het algemeen kan worden gesteld dat indien de bezittingen voor langer dan 1 jaar dienstbaar zijn, deze als vaste activa worden beschouwd.

Het begrip vlottende activa wordt gehanteerd voor alle bezittingen van de gemeente welke over het algemeen korter dan 1 jaar dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering.

Vaste activa

Het verloopoverzicht van de vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Vaste activa	Boek- waarde 31-12- 2020	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2021
Immateriële vaste activa	14.870	-446	-	-565	-	-	13.859
Materiële vaste activa	113.773	15.112	-	-4.896	-5.208	-38	118.741
Financiële vaste activa	12.783	-	-	-25	-	-	12.758
Totaal vaste activa	141.426	14.666	-	-5.487	-5.208	-38	145.358

Hierna worden de afzonderlijke posten binnen de vaste activa inhoudelijk toegelicht. Voor een nadere specificatie van de vaste activa wordt ook verwezen naar de staat van investeringen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa hebben in z'n algemeenheid betrekking op kosten samenhangende met het sluiten van geldleningen, kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief en bijdragen aan activa in eigendom van derden. Het verloopoverzicht van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Immateriële vaste activa	Boek- waarde 31-12- 2020	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2021
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald	526	-526	-	-	-	-	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	14.345	80	-	-565	-	-	13.859
Totaal immateriële vaste act.	14.870	-446	-	-565	-	-	13.859

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

De gemeenteraad heeft in september 2021 de grondexploitatie Klaverblad Noord-Oost (KNO) vastgesteld. De lasten van het voorbereidingskrediet zijn volledig ingebracht in de grondexploitatie en daarmee overgeheveld van de immateriële vaste activa naar de voorraden. Ultimo 2021 bedraagt de boekwaarde dan ook nihil.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Bijna de helft van de boekwaarde per 31 december 2021 van de 'bijdragen aan activa in eigendom van derden' (€ 13,9 miljoen) bestaat uit de boekwaarde van de bijdrage aan het gemeentelijke sportcentrum.

De oorspronkelijke bijdrage in het gemeentelijke sportcentrum bedroeg € 9.215.000. Deze bijdrage wordt in 40 jaar annuïtair afgeschreven. De jaarlijkse annuïteit bedraagt € 469.000. Binnen dit bedrag is voor 2021 een bedrag aan afschrijvingen beschikbaar van € 295.300. Per 31 december 2021 bedraagt de boekwaarde nog € 6.655.600.

De provincie Fryslân heeft zich ten doel gesteld om zoveel mogelijk provinciale bruggen aan te sluiten op glasvezel om die vervolgens op afstand te kunnen bedienen. Voor het aansluiten van de Hooivaartsbrug (gelegen in de oude N32) op het glasvezelnet is een investeringsbedrag geraamd van € 594.000. De gemeentelijke bijdrage in dit provinciale project bedraagt € 160.000. In 2021 is de laatste termijn van 50% (€ 80.000) betaald.

Drie andere belangrijke onderdelen van deze post hebben betrekking op 'Uitbreiding en nieuwbouw Bornego College' (€ 1.509.300), 'Nieuwbouw SBO' (€ 3.939.300) en 'Sportcomplex Nieuwehorne' (€ 1.547.500). Deze bijdragen worden hier verantwoord omdat de gemeente geen eigenaar is van de betreffende gebouwen, maar alleen een geldelijke bijdrage beschikbaar heeft gesteld voor de realisering van de uitbreiding/nieuwbouw. Recapitulerend kan van de 'bijdragen in eigendom van derden' het volgende overzicht worden verstrekt:

(Bedragen x € 1.000)

Specificatie bijdragen aan activa in eigendom van derden	Boek-waarde 31-12-2020	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2021
Verb. dorps huis Haskerdijken	50	-	-	-2	-	-	48
Gemeentelijk Sportcentrum	6.951	-	-	-295	-	-	6.656
Glasvezelkabel Provincie	80	80	-	-	-	-	160
Uitbreiding Bornego College	1.353	-	-	-63	-	-	1.288
Nieuwbouw SBO	4.083	-	-	-144	-	-	3.939
Nieuwbouw Bornego College	229	-	-	-8	-	-	222
Sportcomplex Nieuwehorne	1.599	-	-	-52	-	-	1.547
Totaal bijdr. act. eigend.derd.	14.345	80	-	-563	-	-	13.859

Materiële vaste activa

Op grond van de verslaggevingsvoorschriften dienen de materiële vaste activa te worden verbijzonderd naar materiële vaste activa met een economisch nut en materiële vaste activa met een maatschappelijk nut. De verslaggevingsregels schrijven daarnaast ook voor dat binnen de materiële vaste activa met een economisch nut de erfpachtgronden separaat worden benoemd. Daarnaast dient ook inzichtelijk te worden gemaakt voor welk bedrag aan investeringen met een economisch nut een heffing kan worden geheven. Het verloopoverzicht van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa	Boek-waarde 31-12-2020	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2021
Invest. economisch nut	64.836	4.332	-	-3.218	-	-38	65.912
Invest. econ. nut, waarv. heffing	18.115	284	-	-714	-	-	17.685
Invest. maatschappelijk nut	30.821	10.496	-	-964	-5.208	-	35.144
Totaal materiële vaste activa	113.773	15.112	-	-4.896	-5.208	-38	118.741

Erfpachtgronden

De in de balans gepresenteerde materiële vaste activa bestaan naast reguliere investeringen ook uit erfpachtgronden. In onderstaand overzicht is aangegeven welke activa opgenomen onder de investeringen met economisch nut in erfpacht zijn uitgegeven.

(Bedragen x € 1.000)

Waarvan in erfpacht uitgegeven	Boek-waarde 31-12-2020	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2021
Industrieterrein "Het Kanaal"	26	-	-	-	-	-	26
Tjalleberd "De Eide"	17	-	-	-	-	-	17
Totaal in erfpacht uitgegeven	43	-	-	-	-	-	43

De volgende gronden zijn door de gemeente in erfpacht uitgegeven:

- Industrieterrein 'Het Kanaal' (1.275 m²);
- Tjalleberd 'De Eide' (22 m²).

De totale waarde van de erfpachtgronden bedraagt per 31 december 2021 zoals blijkt uit bovenstaand verloopoverzicht afgerond € 43.000. De waardering per vierkante meter (ruim € 32) is daarmee ten opzichte van voorgaande jaren ongewijzigd.

Investerings met een economisch nut

Het verloopoverzicht van de investeringen met een economisch nut, ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Investerings met een economisch nut	Boek-waarde 31-12-2020	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	8.388	-	-	-16	-	-	8.372
Woonruimten	114	-	-	-7	-	-	107
Bedrijfsgebouwen	49.203	2.857	-	-2.271	-	-38	49.750
Grond-, weg- en waterb. werk.	912	44	-	-51	-	-	905
Vervoermiddelen	2.049	348	-	-317	-	-	2.080
Machines, appar. en installaties	2.537	1.032	-	-501	-	-	3.069
Overige materiële vaste activa	1.632	52	-	-55	-	-	1.630
Totaal economisch nut	64.836	4.332	-	-3.218	-	-38	65.912

Gronden en terreinen

Tot de gronden en terreinen behoren onder andere de gronden voor schoolgebouwen, begraafplaatsen, gemeentelijke grondbank en overige gemeentelijke eigendommen. In beginsel wordt op gronden en terreinen niet afgeschreven. Alleen op de grond "uitbreiding begraafplaats Schoterhof" en "terreininrichting Park ten Woude" wordt afgeschreven. In 2021 hebben er geen (des)investeringen plaatsgevonden.

Woonruimten

De gemeente heeft een aantal woonruimten in eigendom. In 2021 hebben er geen (des)investeringen plaatsgevonden.

Bedrijfsgebouwen

Hiertoe behoren onder meer de gebouwen voor huisvesting van de gemeentelijke organisatie (personeel en materieel), het Posthuis, het museum Heerenveen, (voormalige) schoolgebouwen, multifunctionele centra, sportaccommodaties, de parkeergarage op het Geert Willigensplein en overige gebouwen waar bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden. De grootste investering die in het boekjaar 2021 heeft plaatsgevonden betreft de investering in de onderwijshuisvesting Tjalleberd (€ 2,86 miljoen).

De afwaardering heeft betrekking op een tweetal posten waarbij is vastgesteld dat er, achteraf gezien, onvoldoende grond bestond om deze posten te activeren (deels omdat onvoldoende duidelijk was welk activum het betrof, deels omdat de verrichte werkzaamheden toch niet als levensduur verlengend konden worden gekwalificeerd en meer het karakter droegen van onderhoud). In 2021 is dit hersteld en is de activering van deze posten alsnog ongedaan gemaakt door middel van een afwaardering van de boekwaarde.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Dit betreffen de investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken met een economisch nut. De boekwaarde bestaat volledig uit de investeringen in kunstgras- en sportvelden. In totaliteit is er in 2021 voor € 44.000 geïnvesteerd in een tweetal kunstgrasvelden.

Vervoermiddelen

De post vervoermiddelen betreft voornamelijk het materieel dat ingezet wordt bij het wijkbeheer. De investering in 2021 heeft betrekking op de aanschaf van (bestel)auto's en elektrische pick-up trucks voor een totaalbedrag van € 347.700.

Machines, apparaten en installaties

Hiertoe behoren onder meer de computers en installaties van het gemeentelijk apparaat, het Posthuis, de parkeergarage op het Geert Willigensplein en de parkeerautomaten en het materieel van de afdeling Wijkbeheer. De belangrijkste investeringen in 2021 hadden betrekking op de kosten samenhangende met de investeringen in:

- Hard- en software (€ 725.700);
- Materieel ten behoeve van wijkbeheer (€ 234.500);

Overige materiële vaste activa

Deze activa omvatten voornamelijk de met de aanschaf van zonnepanelen, aanleg van het glasvezelnetwerk, inventaris gymnastieklokalen en met theaterinventaris gepaard gaande kosten. De investeringen die hierop in 2021 zijn verantwoord, hebben met name betrekking op de aanschaf van inventaris voor gymnastieklokalen (€ 34.700) en diverse investeringen in het Posthuis theater (€ 17.300).

Investerings met een economisch nut; heffingen

Het verloopoverzicht van de investeringen met een economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden geheven, ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	Boek-waarde 31-12-2020	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterb. werk.	18.115	284	-	-714	-	-	17.685
Totaal economisch nut, heff.	18.115	284	-	-714	-	-	17.685

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen zoals die in 2021 voor dit onderdeel zijn verricht, hebben betrekking op klimaatmaatregelen (€ 50.600), uitbreiding van het rioleringsstelsel (€ 193.600), overige investeringen in de riolering (€ 40.000) en vervangingsinvesteringen voor riolering (€ 329.800). Deze laatste categorie wordt volledig gefinancierd vanuit de hiervoor getroffen voorziening ten behoeve van (toekomstige) vervangingsinvesteringen en is in mindering gebracht op de investering.

Investerings met een maatschappelijk nut

Tot 1 januari 2017 moesten alleen investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 1 januari 2017 moeten alle investeringen, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereedkomen, geactiveerd worden. Dit betekent een geleidelijke invoering, met als gevolg dat pas over 30 tot 40 jaar alle investeringen op een identieke manier op de balans worden opgenomen en worden afgeschreven. Een van de consequenties van deze wijziging is dat de kapitaallasten sterk stijgen. Hier staat tegenover dat er geen eenmalige investeringsuitgaven ten laste van de exploitatie meer plaatsvinden. Feitelijk is er dus sprake van een verschuiving van de lasten.

Door de geleidelijke invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is met ingang van de jaarrekening 2021 onderscheid gemaakt in de activa in de openbare ruimte met maatschappelijke nut met een aanschafdatum van voor 1 januari 2017 en een aanschafdatum van na 1 januari 2017. Met onderstaand overzicht is hierin inzicht gegeven.

(Bedragen x € 1.000)

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2020	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Bij-dragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2021
Aanschaf voor 1 januari 2017	13.012	-	-	-673	-	-	12.339
Aanschaf na 1 januari 2017	17.810	10.496	-	-291	-5.208	-	22.806
Totaal maatschappelijk nut	30.821	10.496	-	-964	-5.208	-	35.144

Het verloopoverzicht van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 31-12-2020	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	22	-	-	-	-	-	22
Grond-, weg- en waterb. werk.	30.694	10.484	-	-937	-5.208	-	35.032
Machines, appar. en installaties	106	-	-	-27	-	-	78
Overige materiële vaste activa	-	12	-	-	-	-	12
Totaal maatschappelijk nut	30.821	10.496	-	-964	-5.208	-	35.144

Gronden en terreinen

Tot de gronden en terreinen met een maatschappelijk nut behoort de grond van het parkeerterrein ten noorden van de K.R. Poststraat. In beginsel wordt op gronden en terreinen niet afgeschreven. In 2021 hebben er geen (des)investeringen plaatsgevonden.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De in het boekjaar 2021 gedane investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken met een maatschappelijk nut hebben met name betrekking op:

- Heerenveen Beter Bereikbaar, verbeteringen A32 (€ 5.247.300);
- Bruggen en oevers (€ 3.013.900);
- Verhardingen wegen en herinrichtingen openbare ruimte (€ 1.356.200);
- Verledden openbare verlichting (€ 766.700);
- Subsidieregeling Strategisch Plan Verkeersveiligheid (€ 85.500).

In 2021 is er bij een tweetal investeringen sprake van een bijdrage van derden. Deze bijdragen zijn in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. De ontvangen bijdragen hebben betrekking op:

- Heerenveen Beter Bereikbaar, verbeteringen A32 (€ 5.147.300);
- Subsidieregeling Strategisch Plan Verkeersveiligheid (€ 61.100).

Machines, apparaten en installaties

Hiertoe behoren diverse technische (regel)installaties in de openbare ruimte. In 2021 hebben er geen (des)investeringen plaatsgevonden.

Overige materiële vaste activa

De boekwaarde heeft volledig betrekking op de aanschaf van speel- en sporttoestellen in 2021 (€ 12.100).

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan per ultimo december 2021 uit:

(Bedragen x € 1.000)

Financiële vaste activa	Boek- waarde 31-12- 2020	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Aflos- singen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2021
Kap.verstrek. aan deelnemingen	12.281	-	-	-	-	-	12.281
Overige langlopende geldlening.	400	-	-	-25	-	-	375
Overige uitzettingen >1 jaar	102	-	-	-	-	-	102
Totaal financiële vaste activa	12.783	-	-	-25	-	-	12.758

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen kunnen als volgt verder worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	Boek- waarde 31-12- 2020	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Aflos- singen	Bij- dragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2021
Participatie Thialf	1.500	-	-	-	-	-	1.500
Voorziening participatie Thialf	-1.500	-	-	-	-	-	-1.500
Aand.kap. gem. sportcentrum	18	-	-	-	-	-	18
Deelname Sportstad H'veen	11.900	-	-	-	-	-	11.900
Deeln. IJshockeyhal Thialf	18	-	-	-	-	-	18
Aand. Afvalsturing Friesland N.V.	54	-	-	-	-	-	54
Aand. Bank voor Ned. Gem.	128	-	-	-	-	-	128
Aand. Afvalsturing Friesland NV	16	-	-	-	-	-	16
Aandelen BNG NV	22	-	-	-	-	-	22
Deelneming Friesland Milieu	125	-	-	-	-	-	125
Totaal kap.verstrekk.deeln.	12.281	-	-	-	-	-	12.281

In verband met een mogelijk risico van oninbaarheid is ten behoeve van deze balanspost een voorziening getroffen van € 1.500.000 inzake 'Thialf'. Op grond van de verslaggevingsvoorschriften wordt deze voorziening voor wat betreft de presentatie in de balans in mindering gebracht op het activum.

Overige langlopende geldleningen u/g

De overige langlopende geldleningen kunnen als volgt verder worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

Overige langlopende geldleningen (UG)	Oorspr. Bedrag	Einde lening	Rente %	Saldo 31- 12-2020	Saldo 31- 12-2021	Rente- opbr.
Hypothecaire geldlen. personeel	14.539	n.v.t.	div.	134	116	5
Lening vrouwenvoetbal	150	2027	0,70%	150	150	-
Lening H'veense Boys	119	2032	1,00%	116	109	2
Totaal over.langl.geldleningen	14.808			400	375	6

In totaliteit is € 25.000 aan aflossingen ontvangen in 2021. Deze zijn in mindering gebracht op de uitstaande leningen en verklaart het verschil tussen de boekwaarden per 31-12-2020 en 31-12-2021.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer kunnen als volgt verder worden onderverdeeld:

(Bedragen x € 1.000)

Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	Aanschafwaarde	Slotkoers 31-12-2020	Slotkoers 31-12-2021	Marktwaarde 31-12-2020	Marktwaarde 31-12-2021
Obligaties St. Samenwerk	27	116,90%	108,54%	31	29
Effecten gr.boek nat.schuld 2,5%	75	276,00%	273,00%	409	405
Effecten gr. nat.schuld 3%		330,00%	330,00%	28	28
Totaal overige uitzettingen	102			469	462

Aangezien de waardering van deze post plaatsvindt tegen de aanschafwaarde, is er hier sprake van een zogenaamde "stille reserve". De stille reserve bedraagt per ultimo 2021 circa € 360.000.

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(Bedragen x € 1.000)

Voorraden	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Bouwgronden in exploitatie	18.153	23.197
Gereed product en handelsgoederen	7	13
Totaal voorraden	18.160	23.210

Bouwgrond in exploitatie

De boekwaarde van de diverse in exploitatie genomen bouwgronden is in het afgelopen verantwoordingsjaar met ruim € 5,04 miljoen gestegen. In onderstaande tabel wordt het één en ander gespecificeerd per bouwgrond weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Specificatie bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2020	Uitgaven	Inkomsten	Voorziening	Resultaat	Boekwaarde 31-12-2021
Tjalleberd - De Eide	459	135	-	29	-29	565
De Fjilden Nieuwehorne	589	398	-123	14	-14	850
Fedde Schurerplein	576	11	-12	-	-	575
Schoollocaties Jubbega	308	27	-	19	-19	317
Tellegebied	-668	311	-44	-13	13	-387
Haskerdijken	153	9	-	12	-12	150
Skoatterwâld fase 1+2	2.812	427	-1.648	-769	769	2.360
Skoatterwâld fase 3	8.904	1.831	-3.457	-1.709	1.709	8.986
Subtotaal wonen	13.134	3.149	-5.284	-2.417	2.417	13.416

(Bedragen x € 1.000)

Specificatie bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2020	Uitgaven	Inkomsten	Voorziening	Resultaat	Boekwaarde 31-12-2021
Heerenveen Oost Stadiongebied	2.800	86	-	-588	588	3.473
De Kavels	683	29	-404	-	280	588
IBF II	1.798	156	-3.385	-	6.480	5.048
Spikerboor Zuid	-260	60	-133	-	130	-203
KNO	-	876	-	-	-	876
Subtotaal werken	5.020	1.206	-3.922	-588	7.478	9.782
Totaal bouwgronden in exploit.	18.153	4.355	-9.206	-3.005	9.895	23.197

Voor een verdere toelichting per complex word verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Gereed product en handelsgoederen

De per 31 december 2021 aanwezige voorraden van het Posthuis zijn verantwoord onder de gereed product en handelsgoederen.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van maximaal één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	8.577	10.579
Rekening-courantverhouding met het Rijk	17.721	22.761
Overige vorderingen	6.027	6.841
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	32.325	40.182

Vorderingen op openbare lichamen

Eind 2021 bedragen de vorderingen op openbare lichamen € 10.579.300. Dit betreft grotendeels de vordering op het btw-compensatiefonds (BCF) voor een bedrag van € 9.357.300. Daarnaast een bedrag van € 1.222.000 aan overige vorderingen op openbare lichamen waarvan de grootste vorderingen betrekking hebben op:

- Aanvullende algemene uitkering 2021 (€ 760.700);
- Bijdrage Regiodeal Gemeente Opsterland (€ 225.000);
- Verhuuropbrengsten en piketvergoedingen Veiligheidsregio Fryslân (€ 100.000);

Rekening-courantverhoudingen met het Rijk

Op 31 december 2021 is een bedrag van € 22.761.100 gestald in 's Rijks schatkist. Eind 2020 bedroeg de uitzetting in 's Rijks schatkist € 17.720.900.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Een bepaald bedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, het zogenaamde drempelbedrag, mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor de gemeente Heerenveen is dit een bedrag van € 1.250.900 (kwartaal 1 en 2) en

€ 3.335.800 (kwartaal 3 en 4)¹. Zoals uit de benutting drempelbedrag schatkistbankieren blijkt, is er in geen van de kwartalen van 2021 sprake geweest van een overschrijding van de kasgeldlimiet.

Bedragen x € 1.000

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(1) Op dagb. buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	666	668	467	480
(2) Drempelbedrag	1.251	1.251	3.336	3.336
(2 -/- 1) Benutting van het drempelbedrag	585	583	2.869	2.855
Overschrijding van het drempelbedrag?	Nee	Nee	Nee	Nee

Overige vorderingen

Het saldo van de overige vorderingen bestaat uit de openstaande debiteuren ultimo 2021 en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)

Overige vorderingen	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Debiteuren algemeen	1.479	2.300
<i>Af: voorziening dubieuze debiteuren</i>	-162	-79
Debiteuren gemeentelijke belastingen	4.779	4.712
<i>Af: voorziening dubieuze debiteuren belastingen</i>	-101	-98
Debiteuren sociale zaken	21	6
Overige vorderingen	11	-
Totaal overige vorderingen	6.027	6.841

Debiteuren algemeen

De grootste vorderingen ultimo 2021 hebben betrekking op:

- Koopsom perceel bouwterrein, Skoatterwâld fase 2 (€ 1.041.300);
- Ontvangsten belparkeren november en december 2021 (€ 127.800);
- Afrekening parkeerbeheer december 2021 (€ 100.000).

Daarnaast is bij de algemene debiteuren rekening gehouden met een voorziening voor oninbare vorderingen. In 2021 is voor een bedrag van € 18.000 aan vorderingen oninbaar verklaard en afgeboekt ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren. Tevens is berekend dat op basis van de openstaande debiteurenpositie einde 2021 een deel van de voorziening dubieuze debiteuren kan vrijvallen ten gunste van de exploitatie (€ 65.000), per saldo neemt de voorziening af met een bedrag van € 82.900 ten opzichte van 2020.

Debiteuren gemeentelijke belastingen

De omvang van de gemeentelijke belastingdebiteuren ultimo 2021 is nagenoeg gelijk aan voorgaand boekjaar. De grootste vorderingen ultimo 2021 hebben betrekking op:

- Nog te ontvangen precariobelasting (€ 3.387.200);
- Nog te ontvangen toeristenbelasting (€ 111.500);
- Overige belastingdebiteuren (€ 1.188.900).

¹ Het drempelbedrag schatkistbankieren is per 1 juli 2021 aangepast. Voor de verantwoording of in het eerste kwartaal en in het tweede kwartaal van dit jaar aan de regeling is voldaan, geldt het oude drempelbedrag nog.

Ook bij de belastingdebiteuren is rekening gehouden met een voorziening voor oninbare vorderingen. In 2021 is voor een bedrag van € 31.700 aan vorderingen oninbaar verklaard en afgeboekt ten laste van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren. Daarnaast is berekend dat er weer een bedrag van € 28.900 aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren toegevoegd dient te worden op basis van de openstaande belastingdebiteuren per 31-12-2021, per saldo neemt de voorziening af met een bedrag van € 2.800 ten opzichte van 2020.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(Bedragen x € 1.000)

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Kassaldi	10	4
Banksaldi	1.179	1.267
Totaal liquide middelen	1.188	1.271

Overlopende activa

De post overlopende activa bevat de volgende posten:

(Bedragen x € 1.000)

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Nog te ontvangen bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	2.984	2.110
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	6.488	8.361
Totaal overlopende activa	9.472	10.472

Nog te ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

De van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel dienen te worden uitgesplitst naar het soort overheidslichaam waarvan de uitkering is ontvangen. De post 'nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel' is gepresenteerd in onderstaand overzicht

(Bedragen x € 1.000)

Nog te ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerderingen	Verminderings	Boekwaarde 31-12-2021
Afrekening TOZO 2020	-	1.283	-	1.283
Toeslagenaffaire	-	26	-	26
Middelen Niet Gesprongen Explosieven (NGE)	-	26	-	26
Nog te ontvangen van het Rijk	-	1.336	-	1.336
Bijdr. onderst. controle coronatoegangsbew.	-	42	-	42
TOZO middelen Leeuwarden	2.984	732	-2.984	732
Nog te ontv. overige overheid	2.984	774	-2.984	774
Totaal nog te ontv. voorschotbedragen	2.984	2.110	-2.984	2.110

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Dit betreffen de overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen. De grootste posten ultimo 2021 hebben betrekking op:

- Nog te ontvangen bedragen (€ 5.430.400), w.o.:
  - TOZO-debiteuren/kapitaalverstrekkingen 2021 (€ 966.100);
  - Eindafrekening Sociaal Domein Fryslân 2021 (€ 715.000);
  - Nog te ontvangen Diftar 4^e kwartaal 2021 (€ 547.400);
  - Afrekening Caparis fairdeal (€ 536.500);
  - Nog te verrekenen bedragen soza-crediteuren 2021 (€ 397.400);
  - Nog te ontvangen huur 2021 Heerenveense school (€ 271.800);
  - Nog te ontvangen gemeentelijke belastingen 2021 (€ 201.900);
  - Afvalfondsvergoedingen 4^e kwartaal 2021 (€ 178.100);
  - Budget zwurfafvalconvenant 2018 t/m 2021 (€ 174.600);
- Vooruitbetaalde bedragen (€ 2.911.300), w.o.:
  - Bijdrage begeleid werken januari/februari/maart 2022 (€ 1.882.100);
  - Softwarelicenties 2022 (€ 127.800);
  - Onderhoud openbare verlichting 2022 (€ 126.100);
  - Jeugdhulp januari/februari 2022 (€ 107.900).

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. In overeenstemming met artikel 54 van het BBV is de aard en de reden van iedere reserve toegelicht.

Algemene reserve

De algemene reserve dient als buffer voor eventuele rekeningtekorten en maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen van de gemeente Heerenveen. Per 31 december 2021 bedraagt de algemene reserve € 43,65 miljoen. Hieronder volgt een overzicht van de mutaties in de reserve gedurende het verslagjaar

(Bedragen x € 1.000)

Algemene reserve	Boek- waarde 31-12- 2020	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2021
Algemene reserve n. geblokkeerd	4.965	763	-5.729	-	-	-
Algemene reserve	16.353	31.092	-6.357	-	2.558	43.647
Weerstandsvermogen	16.184	3.303	-19.487	-	-	-
Totaal algemene reserve	37.503	35.159	-31.572	-	2.558	43.647

Samenvoeging algemene reserve

Bij het vaststellen van de themabegroting 2022 (BWN 21 -2021) zijn de *algemene reserve niet geblokkeerd* en de *reserve weerstandsvermogen* samengevoegd met de *algemene reserve*. Ultimo 2021 is er dus nog sprake van één algemene reserve en is er geen onderverdeling meer in de algemene reservepositie. De aanwezige eindsaldi 2021 in de opgeheven *algemene reserve niet geblokkeerd* en de *reserve weerstandsvermogen* zijn administratief overgeheveld naar de *algemene reserve* en daardoor niet zichtbaar in de exploitatie van 2021 als reservemutatie. De andere mutaties op de reserves van de algemene dienst zijn wel verantwoord in de exploitatie. Voor een nadere specificatie van deze mutaties wordt verwezen naar het overzicht mutaties reserves.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven. De precieze doelstelling per reserve staat beschreven in de notitie 'Reserves en Voorzieningen'. In de jaarstukken wordt deze doelstelling daarom slechts kort toegelicht. Hieronder volgt een overzicht van de mutaties in de bestemmingsreserves gedurende het verslagjaar

(Bedragen x € 1.000)

Bestemmingsreserves	Boek- waarde 31-12- 2020	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2021
Projecten uit eigen middelen	68	74	-63	-	-	79
Sociaal Cult. werk Aengwirden	104	2	-	-	-	107
Leegst. Kompenije/ MFG Jubbega	77	-	-	-	-	77
Reserve Baggeren	129	-	-	-	145	274
Duurzaamheidsfonds	21	583	-	-	-	604
Mobiliteitsfonds	50	95	-	-	-	145
Frictiekosten concern	1.703	35	-976	-	-	762
Reserve BGT	230	-	-155	-	-	75
Totaal bestemmingsreserves	2.383	789	-1.194	-	145	2.123

Projecten uit eigen middelen

Er worden diverse projecten uitgevoerd die niet op de staat van investeringen terechtkomen omdat deze uit eenmalige middelen worden gefinancierd en/of uit subsidies en bijdragen van derden worden gedekt. Nog niet bestede gemeentelijke middelen per ultimo boekjaar worden ten gunste van deze reserve gebracht en in het volgende boekjaar weer beschikbaar gesteld voor de betreffende projecten.

Sociaal Cultureel werk Aengwirden

Het bevorderen van de sociale cohesie in de dorpen van de voormalige gemeente Aengwirden.

Leegstand Kompanije/MFG Jubbega

Dekking voor de huurinkomsten, voortvloeiende uit leegstand, als gevolg van gemeentelijke bezuinigingen.

Reserve Baggeren

Het reserveren van gelden voor het financieren van toekomstige baggerprojecten.

Duurzaamheidsfonds

Om uitvoering te kunnen geven aan de energietransitie zijn middelen nodig. Deze reserve is in 2021 gevoed met incidenteel € 400.000. Naast deze storting worden direct al de inkomsten uit de zonneparken in deze reserve gestort. De stortingen worden via de verzamelbesluiten en/of begroting aan de gemeenteraad voorgelegd.

Mobiliteitsfonds

De verwachting is dat in de toekomst zich steeds vaker situaties zullen voordoen, waarbij het parkeren op eigen terrein niet te realiseren is. Het 'Mobiliteitsfonds' kan worden ingezet voor die gebieden waar het parkeren moeilijk te realiseren is (met name in het centrum en de schil van Heerenveen).

Frictiekosten concern

Het vormen van een buffer voor het opvangen van frictiekosten met betrekking tot personeelskosten.

Reserve BGT

Deze bestemmingsreserve is er voor bedoeld om de kosten die gepaard gaan met de realisatie en implementatie van de Basisregistratie Grootschalige Topografie te dekken.

Gerealiseerd resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten

Dit betreft het gerealiseerde rekeningresultaat 2021 dat volgt uit het overzicht van baten en lasten. Het gerealiseerde rekeningresultaat in 2021 bedraagt € 11,25 miljoen voordelig.

Voorzieningen

Volgens artikel 55 van de BBV moet de aard en de reden van elke voorziening worden toegelicht. De precieze doelstelling per voorziening staat beschreven in de notitie 'Reserves en Voorzieningen'. In de jaarstukken wordt deze doelstelling slechts kort toegelicht. Het verloop van het totaal van de voorzieningen gedurende het verslagjaar is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeg- ingen	Aanwend- ingen	Vrijgefallen bedragen t.g.v. exploitatie	Boekwaarde 31-12-2021
Gevolgen wet APPA	4.918	-	-	-444	4.474
WGA-fonds	98	26	-11	-	114
Voorziening verpl. en verliezen	5.016	26	-11	-444	4.587
Verplichtingen Boarnsterhim	108	-	-103	-6	-
Voorz. t.b.v. risico's verplicht.	108	-	-103	-6	-
Faciliteiten Raad	41	5	-	-46	-
Voorziening sportvelden	991	308	-17	-	1.283
Onderh. kade- en oeverbesch.	139	51	-4	-	186
Onderhoud CT Kunstwerken	525	154	-73	-	606
Voorziening onderh. gebouwen	4.422	335	-697	-	4.060
Inventaris gemeentehuis	94	37	-27	-104	-
Voorz. ter egalisatie van kstn.	6.212	890	-817	-150	6.134
Riolerings	8.874	1.859	-330	-	10.403
Voorz. toek. vervangingsinvest.	8.874	1.859	-330	-	10.403
Voorziening afvalstoffenheffing	306	630	-	-	936
Voorz. van derden verk. midd.	306	630	-	-	936
Totaal voorzieningen	20.516	3.405	-1.261	-600	22.060

Voorzieningen voor toekomstige verplichtingen en te verwachten verliezen

Dit betreffen de voorzieningen voor toekomstige verplichtingen of verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten.

Gevolgen wet APPA

Deze voorziening is gevormd om te voorzien in de pensioenaanspraken die (voormalige) wethouders of hun nabestaanden hebben op de gemeente Heerenveen. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de totale pensioenverplichtingen.

WGA-fonds

Ter dekking van de kosten van WGA-uitkeringen voor arbeidsongeschikte werknemers in de zin van de WGA die voor eigen rekening komen.

Voorzieningen ter dekking van risico's

Dit betreffen de voorzieningen voor de op de balansdatum bestaande risico's met betrekking tot bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Verplichtingen Boarnsterhim

Voorziening ter dekking van de risico's van de nieuwbouw van woningen in Akkrum, welke voortvloeien uit de herindeling van Boarnsterhim. Deze voorziening is in 2021 opgeheven waardoor de boekwaarde ultimo 2021 nihil is.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten

Dit betreffen de voorzieningen voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het (voorgaande) begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Faciliteiten Raad

Egalisatie van kosten voor faciliteiten voor de raad. Deze voorziening is in 2021 opgeheven door het ontbreken van een wettelijke grondslag. Het eindsaldo van de voorziening is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie 2021.

Voorzieningen sportvelden

Egalisatie van onderhoudskosten van natuur- en kunstgrasvelden, inclusief atletiekbaan.

Onderhoud kade- en oeverbescherming

Egalisatie van onderhoudskosten ten behoeve van de kade- en oeverbescherming van die kades en oevers die in gemeentelijk eigendom zijn.

Onderhoud civieltechnische kunstwerken

Egalisatie van onderhoudskosten van de civieltechnische kunstwerken die in gemeentelijk eigendom zijn.

Onderhoud gebouwen

Egalisatie van onderhoudskosten van de gebouwen die in gemeentelijk eigendom zijn.

Inventaris gemeentehuis

Egalisatie van kosten van de inrichting. Deze voorziening is in 2021 opgeheven door het ontbreken van een wettelijke grondslag. Het eindsaldo van de voorziening is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie 2021.

Voorziening ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen

Dit betreffen de voorzieningen die zijn ingesteld ten behoeve van de toekomstige vervangingsinvesteringen. Als de daadwerkelijke vervangingsinvestering plaatsvindt, wordt deze investering geactiveerd op de balans. Vervolgens worden de bedragen die zijn opgenomen in de voorziening, rechtstreeks op de vervangingsinvestering in mindering gebracht.

Voorziening riolering

Voorziening hoofdzakelijk ten behoeve van de toekomstige vervangingsinvesteringen in de riolering. Hiermee voorkomen we grote schommelingen in het tarief van de

rioolheffing. Jaarlijks wordt een vast bedrag 'gespaard' door middel van een storting in de voorziening. De kosten van de jaarlijkse vervangingsinvesteringen worden vervolgens ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening ten behoeve van derden verkregen middelen die specifiek besteed worden
Dit betreffen de voorzieningen die zijn ingesteld voor de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Dit zijn middelen die aan betreffende taakvelden moeten worden besteed, dan wel aan de burger moeten worden teruggegeven.

Voorziening afvalstoffenheffing

Egalisatie ten behoeve van de tarieven afvalstoffenheffing.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

In het onderstaande overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2021.

Onderhandse leningen

De onderhandse leningen bestaan volledig uit onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. In 2021 is in totaliteit € 5,1 miljoen afgelost en zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De totale rentelast met betrekking tot de vaste schulden voor het jaar 2021 bedroeg € 2,84 miljoen (2020: € 2,97 miljoen). De onderhandse leningen bedragen eind 2021 nog € 114,1 miljoen. De onderverdeling is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Onderhandse leningen (OG)	Oorspr. Bedrag	Einde lening	Rente %	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021	Rente-last
NWB (2005)	13.000	2030	3,65%	5.200	4.680	182
NWB (2012)	12.000	2037	3,63%	8.160	7.680	281
NWB (2015)	10.000	2027	0,79%	7.000	6.000	49
BNG (2015)	22.000	2035	1,27%	22.000	22.000	279
BNG (2015)	75.709	2045	2,78%	62.460	59.936	1.703
NWB (2015)	17.400	2045	2,43%	14.355	13.775	343
Binnenl. bank. en ov. fin.instell.	150.109			119.175	114.071	2.837
Totaal onderhandse leningen	150.109			119.175	114.071	2.837

Waarborgsommen

Deze balanspost bestaat uit enkele langlopende (waar)borgsommen. Per 31 december 2021 bedraagt dit gesaldeerd een bedrag van € 11.600.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn de netto-vlottende schulden en de overlopende passiva verantwoord.

Netto vlottende schulden

Onder netto-vlottende schulden worden verstaan die schulden die een rentetypische looptijd kennen die korter is dan één jaar.

Overige vlottende schulden

De overige vlottende schulden bestaan voornamelijk uit de rekeningcourantverhouding met de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijvenparken A7 (€ 1,16 miljoen) en uit de crediteurenpositie van de gemeente Heerenveen (€ 3,91 miljoen).

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	9.590	10.356
Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	6.528	10.518
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	253	1.381
Totaal overlopende passiva	16.371	22.255

Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar

De verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar bestaan uit de lasten 2021 die pas in 2022 of later tot een betaling zullen leiden. Hieronder vallen ook de transitorische posten als de nog te betalen belastingen, nog te betalen sociale premies en de nog te betalen rente. De grootste posten ultimo 2021 hebben betrekking op:

- Nog te betalen kosten Sociaal Domein 2021 (€ 5.105.400);
- Nog te betalen loonkosten en pensioenbijdragen 2021 (€ 3.056.000);
- Nog te betalen btw 2021 (€ 854.600);
- Nog te betalen rente 2021 (€ 698.900);
- Nog te betalen energiekosten 3^e kwartaal 2021 (€ 136.400);
- Nog te betalen subsidie Regiofonds 2021 (€ 100.000).

Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

De van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, dienen te worden uitgesplitst naar het soort overheidslichaam waarvan de uitkering is ontvangen. Het verloop is gepresenteerd in het overzicht op de volgende pagina:

(Bedragen x € 1.000)

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Tijdelijke onderst. toezicht en handhaving	-	173	-50	123
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	200	-	-200	-
COVID-19 ger. onderwijsvertragingen	-	221	-	221
Gem. hulp gedupeerden toesl.problematiek	13	23	-10	26
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2022	1.706	-	-61	1.645
Circulaire ambachtscentra 2020-2022	46	50	-39	57
Extern Advies Warmtetransitie	21	-	-21	-
Reductie energiegebruik	362	-	-362	-
Platform mijnbouw decentrale overheden	54	-	-12	42
Specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	672	-	672
Regeling reductie energiegebruik woningen	-	799	-80	719
Tijd.overbrug.regeling zelfst.ondern. (TOZO)	2.996	934	-2.591	1.339
Specifieke uitk. voor lokale sportakkoorden	-	128	60	68
Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	-	1.991	-	1.991
Ontvangen van het Rijk	5.397	4.990	-3.486	6.902
Bereikbaarheid gebiedsontw. Heerenveen A32	1.054	7.000	-5.147	2.907
De Friese Aanpak Omgevingsvisies	67	249	-159	157
Koepelproject verduurzaming Zuidoost-Friesl.	10	-	-10	-
Aanvalsplan laaggeletterdheid	-	31	-	31
Subsidieregeling energiecoaches	-	55	-	55
Regiofonds - Regiodeal Zuidoost-Friesland	-	225	-100	125
Fyts!mpuls 2020-2022	-	66	-	66
Verkeersmanifest 2021 - 2025	-	50	-5	46
Bijdr. vervanging kade Compagnonsvaart	-	230	-	230
Ontvangen van overige overheden	1.131	7.906	-5.420	3.616
Totaal ontvangen voorschotbedragen	6.528	12.897	-8.906	10.518

Overige vooruitontvangen bedragen

Dit betreffen de overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen. Einde 2021 bedraagt de post overige vooruitontvangen bedragen ruim € 1,38 miljoen. De grootste post ultimo 2021 heeft betrekking op een vooruitontvangen verkoopopbrengst Slokker 2^e fase dat toebehoort aan boekjaar 2022 (€ 1.041.300).

Elementen die buiten de balansstelling vallen

Garant- en borgstellingen

Een garantie is een vorm van zekerheidstelling. Het is een overeenkomst waarbij de ene partij (de garant) zich jegens een andere partij (de schuldeiser) verbindt tot nakoming van een verbintenis die een derde (de gegarandeerde) jegens de schuldeiser heeft. Dit is overigens geen vastomlijnd juridisch begrip. Dat geldt wel voor een andere vorm van zekerheidstelling: de borgtocht. Borgtocht is volgens het Burgerlijk Wetboek (artikel 7:850) een overeenkomst waarbij de ene partij (de borg) zich jegens een andere partij (de schuldeiser) verbindt tot nakoming van een verbintenis die een derde (de hoofdschuldenaar) jegens de schuldeiser heeft of zal verkrijgen. Daar waar wordt gesproken van gemeentelijke garantstelling, is formeel sprake van borgtocht.

De gemeente Heerenveen staat per 31 december 2021 nog borg voor een bedrag van circa € 18,8 miljoen. Het bedrag is, conform de jaarverslaggevingseisen, buiten de balans onder de passiva verantwoord.

Gewaarborgde geldleningen

Van de door de gemeente Heerenveen per ultimo 2021 gewaarborgde geldleningen kan het volgende overzicht worden gegeven:

(Bedragen x € 1.000)

Gewaarborgde geldleningen	Oorspronk. Bedrag	Percentage borgstelling	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021
Stichting Acolade	8.296	100%	660	587
Stichting WoonFriesland	2.997	100%	2.259	2.124
Sportstad Heerenveen B.V.	20.000	100%	15.333	14.000
St. Samenwerking Bevordert Vooruitgang	1.283	100%	1.064	1.023
Stichting Bibliotheken Mar en Fean	340	100%	136	113
Stichting Leppehiem	2.042	100%	1.089	953
Totaal gewaarborgde geldleningen	34.958		20.541	18.800

Garanties

WSW

Instellingen op het gebied van zorg- en sociale woningbouw hebben de mogelijkheid leningen aan te trekken via het Waarborgfonds sociale woningbouw (WSW). Hiervoor geldt een achtervangregeling waarvoor ook de gemeente Heerenveen risicodragend is. De omvang van de door Heerenveen gegarandeerde geldleningen bedraagt € 256 miljoen per 31 december 2021.

NHG

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog bestond een groot woningtekort. Naast het bouwen in grote volumes voor de sociale huurmarkt, werd ook het eigen woningbezit gestimuleerd. Om het destijds makkelijker te maken om via een hypotheek voor de aanschaf van een woning te lenen, maar ook om dat voor geldverstrekkers minder riskant te maken, werden door gemeenten garanties afgegeven. Die garantie hield in dat de gemeente zich garant stelde voor de verschuldigde betalingen als de geldlener (de burger) niet meer aan zijn hypothecaire verplichtingen kon voldoen. In 1995 hebben rijks- en gemeenteverheid één gemeenschappelijk waarborgfonds opgezet, die overal op dezelfde manier uitvoering gaf aan de hypotheekgarantie: Stichting Waarborgfonds

Eigen Woningen (WEW); deze regeling staat beter bekend onder de naam Nationale Hypotheek Garantie (NHG). In 2011 hebben gemeenten zich uit de regeling teruggetrokken en staat het rijk alleen garant voor de kosten.

Op leningen tot 1995 kan de gemeente Heerenveen voor 100% worden aangesproken op het tekort. Op basis van de ontwikkeling van de huizenprijzen in relatie tot de omvang van de restschuld, wordt het risico dat de gemeente Heerenveen nu nog wordt aangesproken op tekorten voor deze hypotheek ingeschat als nihil. Sinds 1995 is de gemeente samen met het rijk aansprakelijk voor eventuele tekorten. Indien het waarborgfonds niet toereikend is om de financiële risico's op te vangen kan de gemeente Heerenveen voor 50% worden aangesproken om het tekort aan te vullen. Dit geldt voor leningen die na 1994 en vóór 1 januari 2011 zijn afgesloten. De omvang van de door Heerenveen gegarandeerde geldleningen bedraagt naar schatting € 6,8 miljoen per 31 december 2021 (dit op basis van de meest recente gegevens verstrekt door NHG).

Het voorgaande wordt als volgt gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)

Garanties met achtervang	Oorspronk. Bedrag	Percentage borgstelling	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021
Stichting Accolade	159.035	100%	152.358	137.202
St. Habion	8.500	100%	8.500	8.500
Woonzorg Nederland	7.382	100%	5.349	5.160
Stichting WoonFriesland	79.000	100%	72.500	72.500
Stichting Elkien	32.500	100%	32.500	32.500
Totaal WSW-garanties	286.417		271.207	255.862
Leningen tot 1995	pm	100%	-	-
Leningen 1995 tot en met 2010	252.000	50%	9.730	6.808
Leningen vanaf 2011	pm	0%	-	-
Totaal NHG-garanties	252.000		9.730	6.808
Totaal garanties met achtervang	538.417		280.937	262.670

Vermogensinstandhoudingsverklaring Sportstad Heerenveen BV

In 2003 is door de aandeelhouders (gemeente Heerenveen en Sc Heerenveen Vastgoed BV) een vermogensinstandhoudingsverklaring ondertekend. Dit betekent dat, indien het garantievermogen van Sportstad Heerenveen BV niet meer toereikend is, de aandeelhouders het verschil op verzoek van de bank (BNG) moeten aanvullen. Het garantievermogen is opgebouwd uit het aandelenvermogen, de reserves en de achtergestelde leningen.

Verliescompensatie vennootschapsbelasting

De gemeente Heerenveen is met ingang van 2016 gedeeltelijk belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De belangrijkste belastingplichtige activiteit is daarbij het actieve grondbedrijf van de gemeente. Over het boekjaar 2021 is een positief (fiscaal) resultaat berekend van € 693.300. Gelet op het berekende resultaat 2020 en 2021 resteert ultimo 2021 een te compenseren verlies van circa € 96.000. Indien de bezwaarprocedure inzake de reclame-inkomsten tot een positief resultaat leidt zal het bedrag aan te compenseren verliezen hoger zijn. Bij de schatting is nog geen rekening gehouden met aanpassingen voor bepaalde fiscaal-commerciële verschillen zoals de fiscale aftrekbeperking op gemengde kosten.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Op grond van artikel 53 BBV dient in de toelichting op de balans de belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente Heerenveen voor de komende jaren is gebonden te worden opgenomen. Op de volgende pagina zijn per overeenkomst de niet in de balans opgenomen rechten en/of verplichtingen per 31 december 2021 opgenomen:

Bedrijf: Canon Nederland N.V.

- Type: levering op basis van huur Repro-apparatuur (kleur)
- Termijn: 60 maanden (vanaf oktober 2020)
- Contractwaarde: circa € 15.000 op jaarbasis
- Procedure: enkelvoudig onderhandse aanbesteding

Bedrijf: Jacobs Douwe Egberts Professional

- Type: onderhoud warme drankenautomaten
- Termijn: 24 maanden (vanaf januari 2022)
- Contractwaarde: circa € 35.000 op jaarbasis
- Procedure: enkelvoudig onderhandse aanbesteding

Niet uit de balans blijkende rechten

Kredietfaciliteiten

De gemeente Heerenveen beschikt over een kredietfaciliteit bij de BNG Bank met een kredietlimiet van € 500.000. In 2021 is er geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

Gebeurtenissen na balansdatum

Inzichten van belang voor de financiële positie van de gemeente Heerenveen, dienen te worden verwerkt in de jaarstukken, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december 2021. In deze paragraaf wordt daar invulling aan gegeven.

Gevolgen oorlog Oekraïne

Op 24 februari 2022 vielen de Russische troepen Oekraïne binnen met militaire operaties op meerdere locaties. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en daaruit voortkomende sancties hebben geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2021, maar mogelijk wel voor de lopende exploitatie 2022 en de begrotingen vanaf 2023. Gedacht moet worden aan extra kosten voor de noodopvang van vluchtelingen, alsook een forse stijging van de grondstof-, gas- en energieprijzen. In hoeverre de gemeente Heerenveen hiervoor compensatie zal ontvangen vanuit het Rijk is ongewis en de omvang van de financiële impact is daarom ook onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeenten. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Toelichting

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo te volgen. Om de gemeente een beeld te geven van hun aandeel in het gezamenlijke EMU-tekort worden jaarlijks individuele referentiewaarden gepubliceerd door het Ministerie van BZK. Wanneer het berekende EMU-saldo onder de referentiewaarde valt is de bijdrage van de gemeente aan het totale EMU-saldo geen aandachtspunt, mits de andere overheden zich aan hun referentiewaarden houden. Als het berekende EMU-saldo boven de referentiewaarde uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo van de gemeente Heerenveen komt voor het boekjaar 2021 uit op € 11,93 miljoen positief. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven in 2021 € 11,93 miljoen lager zijn dan de inkomsten. Met dit positieve EMU-saldo wordt ruimschoots voldaan aan de norm (referentiewaarde). Het aandeel in het EMU-saldo betreft overigens een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU saldo.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening EMU-saldo		Realisatie 2021
Periode		T
A.	Gerealiseerd exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	14.428
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-1.011
C.	Mutatie voorzieningen	1.544
D.	Mutatie voorraden	5.050
E.	Gerealiseerde boekwinst verkoop effecten en gerealiseerde boekwinst verkoop (im)materiële vaste activa	-
F. Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		11.933
G.	EMU-saldo referentiewaarde 2021	-5.627
H. Verschil EMU-saldo & referentiewaarde (F-G)		17.560

Overzicht lasten en baten en toelichting Rekeningresultaat 2021

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Zorg en Welzijn	Lasten	-89.297	-101.228	-97.829	3.400
Wonen en Leven	Lasten	-43.065	-48.027	-47.141	885
Werken en Ondernemen	Lasten	-1.433	-1.511	-1.466	45
Toekomstbestendig en duurzaam	Lasten	-16.317	-16.443	-17.673	-1.230
Samen met inwoners	Lasten	-7.244	-7.603	-7.114	490
Financiën	Lasten	-2.039	-5.798	-5.252	545
Totaal Lasten		-159.397	-180.610	-176.475	4.135
Omschrijving		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Vershil
Zorg en Welzijn	Baten	21.422	27.521	26.098	-1.423
Wonen en Leven	Baten	12.465	19.729	27.844	8.115
Werken en Ondernemen	Baten	140	3	3	-
Toekomstbestendig en duurzaam	Baten	15.478	16.806	17.128	322
Samen met inwoners	Baten	-	225	603	378
Financiën	Baten	111.213	117.626	119.226	1.600
Totaal Baten		160.718	181.910	190.903	8.992
Saldo van baten en lasten		1.321	1.300	14.428	13.128
Toevoegingen reserve		-7.395	-36.126	-35.849	277
Onttrekking reserve		6.074	34.825	32.667	-2.158
Saldo van baten en lasten				11.246	11.246

Begrotingsrechtmatigheid

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de, ook na begrotingswijziging geraamde lasten op de geautoriseerde thema's, is sprake van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid), omdat de overschrijding in strijd kan zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen deze overschrijdingen herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen.

Op 30 november 2020 heeft de raad het controleprotocol voor de jaarstukken 2021 vastgesteld. Hierin is het begrotingscriterium opgenomen. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Hiervoor wordt de 'kadernota rechtmatigheid' van de commissie BBV gebruikt.

Kostenoverschrijdingen worden in beginsel als rechtmatig beschouwd:

- Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.
- Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen.

Kostenoverschrijdingen worden in beginsel als onrechtmatig beschouwd:

- Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.
- Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd.
- Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die **niet** direct gerelateerd zijn

Op het niveau van de thema's dienen alle budgetafwijkingen groter dan € 50.000 goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen en toegelicht. Een totaaloverzicht van onrechtmatige overschrijvingen is in onderstaande tabel opgenomen.

Thema	Product	Afwijking	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Toelichting
Toekomstbestendig en Duurzaam		-1287		
	Afvalinzameling	-212	ja	Gesloten financiering, door hogere inkomsten en lagere lasten, stijgt lasten door toevoeging aan de voorziening
	Duurzaamheid	217	n.v.t.	Voordeel
	Riolering	-880	ja	Gesloten financiering, door hogere inkomsten en lagere lasten, stijgt lasten door toevoeging aan de voorziening
	Vastgoed	-412	ja	Betreft een interne verrekening. Is elders in de JR een voordeel.

Voorgesteld wordt om bij de vaststelling van de Themarekening 2021 de genoemde overschrijdingen te autoriseren. Voor een nadere toelichting op de overschrijdingen (> € 50.000) wordt verwezen naar de desbetreffende thema's.

Overzicht incidentele lasten en baten

Incidentele lasten en baten rekening 2021			
LASTEN			x € 1.000
Thema	Omschrijving	Document	Bedrag
Samen met inwoners			
	Budgetoverhevelingen naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	50
Zorg en Welzijn			
	TOZO	Verzamelbesluit 2021-2 en 2022-3	1.826
	Flankerend Beleid Corona	Verzamelbesluit 2021-1	389
	Jongeren in Coronatijd	Verzamelbesluit 2021-1	63
	Vroegsignalering	Begroting 2021	105
	Verhogen taalniveau statushouders	Begroting 2020	107
	IJshockeyhal Thialf	Perspectiefnota 2020	53
	IJstadion Thialf herstructurering	Begroting 2021	455
	Lokaal Sportakkoord	Verzamelbesluit 2021-2 en 2021-4	60
	SPUK sport	Bo overig	45
	Lokale preventieakkoorden	Verzamelbesluit 2021-3	30
	Budgetoverhevelingen naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	521
Wonen en Leven			
	De Friese aanpak 2021	Verzamelbesluit 2021-4	159
	Extra kosten verkiezingen 2021	Verzamelbesluit 2021-4	180
	Risicokaart Niet Geëxplodeerde Explosieven	Jaarrekening	57
	Een in dienstverlening	Verzamelbesluit 2021-4	80
	Leges rijbewijzen en paspoorten toevoeging reserve	Perspectiefnota 2020	73
	Grondbedrijf toevoeging reserve	Begroting 2021 en Verzamelbesluit 2021-2	910
	Budgetoverhevelingen naar 2022 toevoeging reserve	Verzamelbesluit 2021-4	2.562
Werken en Ondernemen			
	SEB adviseur circulaire economie	Perspectiefnota 2019	100
	Budgetoverhevelingen naar 2022 toevoeging reserve	Verzamelbesluit 2021-4	274
Toekomstbestendig en duurzaam			
	Lokale Energie Experimenten Fonds	Begroting 2021	237
	Watertakenplan	Raadsbesluit 14-12-2020	64
	Regeling Reductie Energie	Verzamelbesluit 2021-1	80
	Ambachtscentrum	Raadsbesluit 7-10-2021	78
	Toevoeging duurzaamheidsfonds	Begroting 2021 en Verzamelbesluit 2021-2	554
	Budgetoverhevelingen naar 2022 toevoeging reserve	Verzamelbesluit 2021-4	1.859
Financiën			
	Extra capaciteit voor behandeling omgevingsvergunningen	Verzamelbesluit 2021-3	225
	Frictiekosten	Verzamelbesluit 2021-4	351

Bedrijfsvoering	Verzamelbesluit 2021-2, 2021-4 en jaarrekening	1.759
Begrotingsresultaat 2021	Begroting 2021	1.425
Resultaat Verz. Besluit 2021-4	Verzamelbesluit 2021-4	7.438
Resultaat Verz. Besluit 2021-3	Verzamelbesluit 2021-3	359
Precarioheffing storting reserve	Perspectiefnota 2017	1.919
Budgetoverhevelingen naar 2022 toevoeging reserve	Verzamelbesluit 2021-4	265
Totaal incidentele lasten		24.662

BATEN		<i>x € 1.000</i>	
Thema	Omschrijving	Document	Bedrag
Zorg en Welzijn			
	IJstadion Thialf herstructurering dekking reserve	Begroting 2021	455
	Vroegsignalering	Begroting 2020/2021	105
	Verhogen taalniveau statushouder	Begroting 2020/2021	107
	Onderzoek terugvordering Participatiewet	Raadsbesluit 10-6-2021	100
	Inzetten res. Weerst.vermogen tbv. Tekort wmo	Verzamelbesluit 2021-3	1.970
	Inzetten res. Weerst.vermogen tbv. Tekort jeugd	Verzamelbesluit 2021-3	1.730
	Stimulering Sport (SPUK	Begroting 2020/2021	130
	TOZO	Verzamelbesluit 2021-2 en 2022-3	1.826
	Stimulering Sport (SPUK	Verzamelbesluit 2021-3	157
	lokaal Sportakkoord	Verzamelbesluit 2021-2 en 2021-4	60
Wonen en Leven			
	De Friese aanpak	Verzamelbesluit 2021-4	159
	Grondbedrijf	Verzamelbesluit 2021-2 en jaarrekening	7.423
	Grondbedrijf dekking reserve	Verzamelbesluit 2021-1 en 2021-3	63
	Dekking budgetoverhevelingen van 2020	Verzamelbesluit 2020-4	2.437
	Budgetoverhevelingen naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	90
Werken en Ondernemen			
	Kosten transitie VDL Heerenveen	Raadsbesluit 22-4-2021	100
	Dekking budgetoverhevelingen van 2020	Verzamelbesluit 2020-4	311
Toekomstbestendig en duurzaam			
	Regeling Reductie Energie	Verzamelbesluit 2021-1	80
	Bijdrage duurzaamheidsfonds	Verzamelbesluit 2021-2	154
	Ambachtscentrum	Raadsbesluit 7-10-2021	64
	Toevoeging provinciale bijdrage LEEF aan reserve	Verzamelbesluit 2021-1	-125
	LEEF gelden	Begroting 2021	439
	Werkbudget duurzaamheid	Perspectiefnota 2021	100
	Dekking budgetoverhevelingen van 2020	Verzamelbesluit 2020-4	994

	Budgetoverhevelingen naar 2022	Verzamelbesluit 2021-4	835
Financiën			
	Algemene uitkering incidentele middelen Jeugd	Begroting 2020	850
	Algemene uitkering (Corona middelen)	Verzamelbesluit 2021-1	1.099
	Algemene uitkering maartbrief Coronamiddelen	Verzamelbesluit 2021-2	727
	Algemene uitkering definitieve Coronacompensatie	Verzamelbesluit 2021-4	383
	verkoopopbrengst afgeschreven materieel	Verzamelbesluit 2021-3	62
	Onttrekking reserve kosten bedrijfsvoering	Verzamelbesluit 2021-2	310
	Onttrekking reserve weerstandsvermogen kosten bedrijfsvoering	Verzamelbesluit 2021-2	500
	Onttrekking reserve frictie kosten bedrijfsvoering	Verzamelbesluit 2021-2	595
	Frictiekosten	Verzamelbesluit 2021-4	331
	Resultaat verzamelbesluit 2021-1	Verzamelbesluit 2021-1	479
	Resultaat verzamelbesluit 2021-2	Verzamelbesluit 2021-2	463
	Onttrekking reserve prim. Begroting	Begroting 2021	656
	Dekking budgetoverhevelingen van 2020	Verzamelbesluit 2020-4	1.556
	Vrijval voorz faciliteiten raad	Jaarrekening	104
Totaal incidentele baten			27.879
Totaal incidentele baten en lasten			3.217

Toelichting incidentele baten en lasten

In bovenstaande tabel zijn de incidentele mutaties verwerkt die in deze jaarrekening zijn verantwoord. Naast deze mutaties, zijn in deze tabel ook de incidentele mutaties verwerkt die in eerder documenten door de raad zijn vastgesteld.

Overzicht lasten en baten per taakveld

	Begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil begroting na wijziging met realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur		2.817	2.817		2.875	2.875	503	3.113	2.610	503	-238	265
0.10 Mutaties reserves	6.074	6.242	168	34.825	36.126	1.300	32.667	35.849	3.182	-2.158	277	-1.882
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		1.153	1.153									
0.2 Burgerzaken	706	1.230	524	546	1.380	833	647	1.468	821	101	-88	12
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.818	2.268	450	1.828	2.302	473	1.465	1.948	483	-363	354	-10
0.4 Overhead	500	20.266	19.766	1.041	23.651	22.610	1.096	22.310	21.214	55	1.341	1.396
0.5 Treasury	1.604	-742	-2.347	1.262	-449	-1.711	1.257	-503	-1.760	-5	54	49
0.61 OZB woningen	7.065	255	-6.810	7.115	255	-6.860	7.126	272	-6.855	11	-17	-5
0.62 OZB niet-woningen	7.392		-7.392	7.132		-7.132	7.241		-7.241	109		109
0.63 Parkeerbelasting	2.300		-2.300	2.022		-2.022	1.928		-1.928	-94		-94
0.64 Belastingen Overig	3.492	389	-3.103	3.398	389	-3.009	3.455	249	-3.207	57	140	198
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	91.226	153	-91.072	97.731	153	-97.578	99.095	150	-98.945	1.364	3	1.367
0.8 Overige baten en lasten	117	159	42	117	159	42	106	41	-65	-11	118	107
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		3.353	3.353		3.353	3.353		3.251	3.251		102	102
1.2 Openbare orde en veiligheid	58	835	778	58	835	778	7	1.020	1.013	-51	-185	-235
2.1 Verkeer en vervoer	175	5.312	5.137	689	5.289	4.600	706	4.917	4.211	17	372	389
2.2 Parkeren	18	1.209	1.190	18	1.126	1.108	16	1.018	1.002	-2	108	106
2.3 Recreatieve havens	22	28	6	22	28	6	15	21	6	-7	7	
2.4 Economische havens en waterwegen	294	1.056	763	294	1.055	762	305	911	606	11	144	156
2.5 Openbaar vervoer												
3.1 Economische ontwikkeling	3	1.105	1.102	3	1.195	1.192	3	1.167	1.164		28	28
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.271	977	-294	7.390	4.836	-2.554	12.361	4.839	-7.523	4.971	-3	4.969

3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	76	82	6	3	78	75	8	33	26	5	45	49
3.4	Economische promotie	154	168	14	154	173	19	168	194	26	14	-21	-7
4.1	Openbaar basisonderwijs												
4.2	Onderwijshuisvesting	60	4.880	4.820	161	4.304	4.142	55	4.077	4.022	-106	227	120
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	743	2.145	1.402	1.055	2.475	1.420	1.039	1.666	627	-16	809	793
5.1	Sportbeleid en activering	65	1.459	1.394	1.118	2.496	1.378	160	1.628	1.469	-958	868	-91
5.2	Sportaccommodaties	222	3.259	3.037	521	3.144	2.622	396	2.753	2.358	-125	391	264
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	580	2.833	2.253	405	2.724	2.319	337	2.440	2.103	-68	284	216
5.4	Musea		514	514		514	514		528	528		-14	-14
5.5	Cultureel erfgoed		61	61		111	111		61	61		50	50
5.6	Media		1.047	1.047		1.047	1.047		1.076	1.076		-29	-29
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	14	5.585	5.571	239	5.767	5.528	139	5.658	5.520	-100	109	8
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	23	5.268	5.245	53	5.531	5.478	49	4.550	4.501	-4	981	977
6.2	Wijkteams		1.033	1.033		1.033	1.033		1.048	1.048		-15	-15
6.3	Inkomensregelingen	19.585	23.272	3.687	23.876	27.787	3.911	23.165	27.459	4.294	-711	328	-383
6.4	Begeleide participatie		8.320	8.320		8.320	8.320		8.593	8.593		-273	-273
6.5	Arbeidsparticipatie		2.290	2.290		2.913	2.913		2.769	2.769		144	144
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		1.705	1.705		1.705	1.705		1.835	1.835		-130	-130
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	780	12.779	11.999	793	15.097	14.304	1.295	15.627	14.332	502	-530	-28
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		14.762	14.762		16.762	16.762		16.771	16.771		-9	-9
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		149	149		149	149		203	203		-54	-54
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		1.724	1.724		2.624	2.624		2.424	2.424		200	200
7.1	Volksgezondheid		1.947	1.947		1.947	1.947		2.066	2.066		-119	-119
7.2	Riolering	6.131	5.350	-780	6.131	5.079	-1.052	6.530	5.989	-541	399	-910	-511
7.3	Afval	7.357	6.254	-1.102	7.825	6.807	-1.017	8.066	7.013	-1.053	241	-206	36

7.4	Milieubeheer		3.018	3.018	697	3.545	2.848	752	3.484	2.732	55	61	116
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	213	380	167	263	380	117	255	334	80	-8	46	37
8.1	Ruimtelijke ordening	55	1.497	1.442	149	2.017	1.868	251	1.866	1.614	102	151	254
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.939	5.241	302	5.786	5.945	159	8.795	6.364	-2.431	3.009	-419	2.590
8.3	Wonen en bouwen	1.659	1.702	43	2.014	1.702	-313	2.111	1.771	-340	97	-69	27
	Totaal	166.791	166.789	1	216.734	216.734	-3	223.570	212.321	-11.248	6.836	4.413	11.245

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

Ministerie van Binnenlandse Z.
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022								
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A7/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A7/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/04</i>	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/05</i>	
			€ 0	€ 49.668	Nee	Nee		
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoord ing (Ja/Nee)	
		Veiligheidsregio's	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A12B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/04</i>	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>A12B/05</i>	
			Fryslân	€ 41.958	Ja	€ 41.958	Ja	

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>	
			€ 0	86	86	€ 9.886	€ 9.886	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/08</i>			
			Ja	Ja	Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/12</i>		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3)				

			Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten					
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/14</i>					
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T)	
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/16</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/18</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/20</i>	
			€ 21.280	€ 21.280	€ 24.276	€ 24.276	€ 0	€ 0	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T)					
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen					
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/22</i>								
	€ 0	€ 0							
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)				

Gemeenten		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03</i>	
	Ja	14.138	5.795		
	Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen	
				Alleen invullen bij akkoord ministerie	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/07</i>	
1	Schriftelijk gratis advies aanpak woning huiseigenaren	€ 44.843	Ja		
2	Vouchers voor aanschaf kleine bespaarmaatregelen	€ 251.007	Ja		
3	Informatieavonden voor huiseigenaren	€ 0	Ja		
4	Advies aan huis	€ 0	Ja		
5	Inkoopactie	€ 0	Ja		
6	Warmtefoto maken van de woning	€ 0	Ja		
	Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

			Indicator: C1/08	Indicator: C1/09	Indicator: C1/10	Indicator: C1/11		
			1 <i>Schriftelijk gratis advies aanpak woning huiseigenaren</i>	€ 77.091		Ja		
			2 <i>Vouchers voor aanschaf kleine bespaarmaatregelen</i>	€ 367.536		Ja		
			3 <i>Informatieavonden voor huiseigenaren</i>	€ 0		Ja		
			4 <i>Advies aan huis</i>	€ 0		Ja		
			5 <i>Inkoopactie</i>	€ 55.824		Ja		
			6 <i>Warmtefoto maken van de woning</i>	€ 6.083		Ja		
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoord ing (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle D2</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicator: C32/01</i>	<i>Indicator: C32/02</i>	<i>Indicator: C32/03</i>	<i>Indicator: C32/04</i>	<i>Indicator: C32/05</i>	<i>Indicator: C32/06</i>
			1 SUVIS21-01238163	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			2 SUVIS21-00821148	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			3 SUVIS21-01141439	€ 0	€ 0	Ja		Nee
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/ naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoord ing (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicator: C43/01</i>	<i>Indicator: C43/02</i>	<i>Indicator: C43/03</i>	<i>Indicator: C43/04</i>	<i>Indicator: C43/05</i>	<i>Indicator: C43/06</i>
			RREW2020-00449465	€ 246.205	€ 246.205	3.082	Dit is stand van zaken tot en met 31-12-2021. De subsidieperiode	Nee

							is nog niet afgelopen.	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslage naffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	Berekening bedrag uitvoeringskosten <i>Aard controle R Indicator: C62/02</i>	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>		
			41	€ 6.150	€ 683	Nee		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>		
			€ 605.871	€ 484.020	€ 0	€ 200.134		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid		

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 221.256	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/08</i>	
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>	

			€ 122.274	€ 225.107	€ 112.554	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>	
		1	104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en – paden aantal in dagen	Ja	1	Verwijderen oneffenheden	
		2	104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en – paden aantal in dagen	Ja	1	Vullen gaten en scheuren	
		3	118 Aanleg van een veilige voetgangersoversteek plaats aantal in st	Nee	0		
		4	124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in meters	Nee	2.500	In 2020 2500 meter uitgevoerd markering fietssuggestiestrook in 60 km zone tussen De Knipe en Jubbega, in 2021 fietssuggestiestrook gecombineerd door middel van rode slijtlaag	

5	102 Het aanbrengen van attentieverhogende markeringen aantal in meters	Ja	18	In 2020 uitgevoerd
6	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	2	Binnen 30 km zone Katlijk
7	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Nee	3	Binnen 30 km zone Katlijk
8	110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Nee	0	
9	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in st	Nee	2	In 2020 in 60 km zone tussen De Knipe en Jubbega
10	122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	4	In 2020 in 60 km zone tussen De Knipe en Jubbega
11	112 Inrichten van een schoolzone door snelheidsbeïnvloeden de maatregelen aantal in st	Nee	0	
12	115 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom aantal in st	Nee	0	

			13	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Nee	0		
			14	119 Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt aantal in st	Nee	0		
			15	105 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	0		
			16	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0		
lenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra ? (Ja/Nee)
		Gemeenten en GR'en	Aard controle R Indicator: E21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/02	Aard controle R Indicator: E21/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06
			€ 77.647	€ 77.647	€ 38.823	€ 38.823	Nee	Ja
			Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)					

			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/07					
lenW	E28C	Regionale mobiliteitsfondsen (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Gerealiseerd (Ja/Nee)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Te verrekenen met provincie	
		Provinciale beschikking, verordening of overeenkomst Gemeenten				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E28C/01	Aard controle R Indicator: E28C/02	Aard controle R Indicator: E28C/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E28C/04	Aard controle R Indicator: E28C/05	
		1	1447376	Nee	€ 5.078.948	€ 13.593.287	€ 0	
			Kopie beschikingsnummer	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'Ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E28C/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E28C/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E28C/08			

		1	1447376	Bestedingen 2021 ten laste van Provinciale subsidie bedragen € 5.147.323,00. Voor 2017 is onterecht het gemeentelijk aandeel van € 68.375,00 in de SiSA opgenomen. Het is de bedoeling dat bij deze regeling alleen kosten worden opgegeven die ten laste komen van de Provinciale subsidie. Correctie heeft alsnog plaatgevonden. Het bedrag voor Besteding 2021 wordt daarmee verlaagd naar € 5.078.948.	Nee			
EZK	F3	Incidentele bijdrage ter ondersteuning van het bestuurlijk platform mijnbouw decentrale overheden	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: F3/01</i> € 18.796	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F3/02</i> € 28.916	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F3/03</i> Ja			
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R</i>	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i>	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i>	Toelichting <i>Aard controle</i>	

			Indicator: F9/01	Indicator: F9/02	Indicator: F9/03	Indicator: F9/04	n.v.t. Indicator: F9/05	
		1	Extern Advies Warmtetransitie/ EAW-20-00205815	€ 20.660	€ 20.660	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06					
			Ja					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 17.860.679	€ 29.800	€ 1.369.905	€ 0	€ 147.849	€ 5
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 592.165	€ 327.787	€ 0	€ 906.994	€ 0	€ 15.475
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 68.900	€ 10.228	€ 80.423	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/01</i>	Besteding (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/02</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/03</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/05</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/06</i>
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 3.642	€ 0	€ 85.510	€ 24.422	€ 7.724
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 599	€ 0	€ 23.820	€ 0	€ 532
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 895.914	€ 79.971	€ 47.073	€ 0	€ 61
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 446.775	€ 7.500	€ 9.596	€ 0	€ 0

		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 299.586	€ 9.500	€ 2.070	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10			
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	158	13	Ja			
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	123	3	Ja			
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	85	2	Ja			
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in (jaar T)				
			Aard controle R Indicator: G4/11	Aard controle D2 Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13				
			€ 0	€ 0	0				
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
					4				

[illegible]

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 298.599	€ 156.885				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
			1 Binnensportaccommodaties	€ 55.948	€ 33.254	€ 22.694	€ 0	
			2 Buitensportaccommodaties	€ 89.287	€ 23.454	€ 65.832	€ 0	
			3 Sportaccommodaties algemeen	€ 1.992	€ 0	€ 1.992	€ 0	
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	4 Btw-schade overhead	€ 9.658	€ 0	€ 0	€ 9.658	
			Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/06</i>
			1 1037607 1032907	€ 127.713 € 30.000	€ 0 € 0	€ 60.000 € 0	€ 60.000 € 0	€ 60.000 € 30.000

			Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>		
		1	1037607 1032907	Nee Ja		
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>	
			€ 30.000	Ja	Ja	
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikkingsnummer / naam	Totale besteding	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>	
		1	2020	SPUKIJZ21189 - 560103082	€ 0	
		2	2021	SPUKIJZ21R2195 - 560115794	€ 0	
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07</i>
						<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>
		1	Thialf	€ 993.000	€ 0	€ 0
						2020

		2	Thialf	€ 997.765	€ 0	€ 0	2021	
LNV	L5B	Regiodeals 3e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/beschikkingnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
		SiSa tussen medeoverheden			Een pijler per regel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/03	Aard controle R Indicator: L5B/04	Aard controle R Indicator: L5B/05	
		1	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG20208478	Vitale kernen	€ 104.157	€ 235.829	
		2	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG20208478	Veerkrachtig landschap en verbindende thema's	€ 3.482	€ 4.080	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/09		
		1	060086 Gemeente Opsterland	€ 104.157	€ 313.192			
		2	060086 Gemeente Opsterland	€ 8.914	€ 4.080			
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.			

			Indicator: L5B/10	Indicator: L5B/11	Indicator: L5B/12		
			€ 326.262	€ 11.095	Nee		

Overzicht reserves en voorzieningen

(Bedragen x
€ 1.000)

Algemene reserve	Boek- waarde 31-12- 2020	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2021
Algemene reserve n. geblokkeerd	4.965	763	-5.729	-	-	-
Algemene reserve	16.353	31.092	-6.357	-	2.558	43.647
Weerstandsvermogen	16.184	3.303	-19.487	-	-	-
Totaal algemene reserve	37.503	35.159	-31.572	-	2.558	43.647
Bestemmingsreserves	Boek- waarde 31-12- 2020	Toevoeg- ingen	Onttrek- kingen	Vermind. i.v.m. afschrijv. activa	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Boek- waarde 31-12- 2021
Projecten uit eigen middelen	68	74	-63	-	-	79
Sociaal Cult. werk Aengwirden	104	2	-	-	-	107
Leegst. Kompenije/ MFG Jubbega	77	-	-	-	-	77
Reserve Baggeren	129	-	-	-	145	274
Duurzaamheidsfonds	21	583	-	-	-	604
Mobiliteitsfonds	50	95	-	-	-	145
Frictiekosten concern	1.703	35	-976	-	-	762
Reserve BGT	230	-	-155	-	-	75
Totaal bestemmingsreserves	2.383	789	-1.194	-	145	2.123
Totaal reserves	39.885	35.948	-32.766	-	2.703	45.770

(Bedragen x € 1.000)

Mutaties reserves per thema per product		
Thema's	Toevoegingen	Onttrekkingen
Samen met inwoners	50	25
Plattelandsbeleid/wijkmanagement		25
Maak het! en nieuwe rollen	50	
Zorg en Welzijn	521	4.700
Jeugd	58	1.730
Minimabeleid		115
Sport	47	485
Sportaccommodaties	85	160
WMO	306	1.998
Participatie	25	212
Wonen en Leven	3.558	2.701
Beleid groen	764	914
Cultuur en recreatie	2	-
Evenementen	-	6
Grondexploitaties	920	90
Handhaving	-	24
Leges titel 1	73	30
Leges titel 2	-	23
Openbare orde / rampenbeheersing	50	-
Planologisch beleid	85	90
Posthuis	105	62
Verkeersveiligheid	219	172
Watergangen	196	-
Wegen	940	670
Ruimtelijk beleid c.a.	204	620
Werken en ondernemen	274	516
Sociaal economisch beleid	274	516
Toekomstbestendig en Duurzaam	2.501	2.254
Vastgoed	59	71
Duurzaamheid	2.443	2.183
Financiën en Organisatie	28.945	22.470
Algemene uitgaven en inkomsten	26.761	20.934
Algemene uitkering gemeentefonds	-	256
Belastingen	1.919	-
Bedrijfsvoering	265	1.280
Totaal	35.849	32.667

(Bedragen x € 1.000)

Vorzieningen	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeg- ingen	Aanwend- ingen	Vrijgeval- len bedragen t.g.v. exploitatie	Boekwaarde 31-12-2021
Gevolgen wet APPA	4.918	-	-	-444	4.474
WGA-fonds	98	26	-11	-	114
Vorziening verpl. en verliezen	5.016	26	-11	-444	4.587
Verplichtingen Boarnsterhim	108	-	-103	-6	-
Voorz. t.b.v. risico's verplicht.	108	-	-103	-6	-
Faciliteiten Raad	41	5	-	-46	-
Vorziening sportvelden	991	308	-17	-	1.283
Onderh. kade- en oeverbesch.	139	51	-4	-	186
Onderhoud CT Kunstwerken	525	154	-73	-	606
Vorziening onderh. gebouwen	4.422	335	-697	-	4.060
Inventaris gemeentehuis	94	37	-27	-104	-
Voorz. ter egalisatie van kstn.	6.212	890	-817	-150	6.134
Rioleringen	8.874	1.859	-330	-	10.403
Voorz. toek. vervangingsinvest.	8.874	1.859	-330	-	10.403
Vorziening afvalstoffenheffing	306	630	-	-	936
Voorz. van derden verk. midd.	306	630	-	-	936
Totaal voorzieningen	20.516	3.405	-1.261	-600	22.060

Investeringskredieten

Lopende investeringen	Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2020	Inkomsten t/m 2020	Uitgaven 2021	Inkomsten 2021	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant-krediet
Omschrijving									
Beplantingsplan KNO	425	-	-	-	-	-	-	-	425
Herinrichting Romkessteeg	179	-	-	-	35	-	35	-	144
Tractor beregening sportveld (009)	21	-	-	-	-	-	-	-	21
Sneeuwpl. nido SNK R12 (443)	13	-	-	-	12	-	12	-	1
Sneeuwpl. nido HYL 265 (444)	13	-	-	-	-	-	-	-	13
Sneeuwpl. nido VPZ 150 (02-002)	13	-	-	-	-	-	-	-	13
Sneeuwpl. nido SNK 210 EPZ (05-002)	11	-	-	-	11	-	11	-	1
Sneeuwpl. nido SNK 150 EPZ (06-001)	13	-	-	-	8	-	8	-	5
Sneeuwpl. Jongerius LST (020)	11	-	-	-	-	-	-	-	11
Materieel R&W 2019 saldo VVI	86	-	-	-	-	-	-	-	86
Materieel R&W 2020 VVI saldo Lias	70	-	-	-	-	-	-	-	70
Materieel R&W 2021 VVI saldo	105	-	-	-	-	-	-	-	105
Elektrische installatie markt	40	-	-	-	15	-	15	-	25
Vervanging Paspomaat	110	-	-	-	-	-	-	-	110
Geluidsinstallatie raadzaal	92	-	-	-	31	-	31	-	61
H&I - Randapparaten: printers	9	-	-	-	-	-	-	-	9
H&I - Spraak & Beeld	165	-	49	-	43	-	93	-	72
H&I - ICT werkplekken: Portables	193	-	-	-	54	-	54	-	139
H&I - Randapparaten: Multifunctionals	97	-	-	-	10	-	10	-	87
Portables	26	-	-	-	4	-	4	-	22
Noodstroomvoorziening GW-garage	80	-	11	-	25	-	36	-	44
Herstruct. Sinnebuorren	5.580	2.568	4.898	2.396	133	40	5.031	2.436	548
Verbeteringen A32	19.282	19.182	9.418	9.418	5.247	5.147	14.665	14.565	4.617
Herinrichten parkeerlocatie	500	-	-	-	-	-	-	-	500
Herinrichting Meyerweg De Knipe	3.000	464	2.957	296	44	-	3.001	296	-

Aanleg systeem Parkeergeleiding	100	-		-	-	-	-	100
Aanpassen alle parkeerautomaten	200	-	51	-	13	-	64	136
Aanleg stallingsplaatsen fietsen	100	-	-	-	-	-	-	100
Herstel groenstructuur Skoatterwald	420	-	356	-	48	-	403	17
Zonnepanelen Werkstate	43	-	42	-	-	-	42	2
Glasvezelkabel Provincie	160	-	80	-	80	-	160	-
Huisvesting Gemeentehuis (raadzaal)	550	-	4	-	-	-	4	546
Calamiteitenontsluiting Kanaal West	460	-	20	-	-	-	20	440
Zonnepanelen gem. gebouwen	25	-	-	-	-	-	-	25
Verhardingen	2.443	51	2.125	51	318	-	2.443	51
Bruggen 40 jaar	1.079	-	206	-	276	-	482	597
Oevers 40 jaar	4.218	460	1.004	-	2.421	-	3.425	793
Dorpshart/ Tsjerkebleek Akkrum	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangingsinvest. vrijval riolering	1.012	1.012	-	-	110	110	110	902
Uitbreiding riolering Grexen: Opdracht	798	-	-	-	194	-	194	605
Vervangingsinvest. rioolgemaal	536	536	-	-	220	220	220	316
Klimaatmaatr. ondergronds: struct.	100	-	-	-	-	-	-	100
Klimaatmaatr. bovengronds: incident.	75	-	-	-	27	-	27	48
Verhardingen	1.660	-	-	-	698	-	698	962
Bruggen	788	-	-	-	10	-	10	778
Oevers	2.356	-	-	-	16	-	16	2.340
Subsidie SPV	1.141	960	-	-	85	61	85	1.055
Bruggen 20 jaar	6	-	-	-	5	-	5	1
Oevers 20 jaar	50	-	-	-	49	-	49	1
Opwaarderen brug Jubbega	350	-	-	-	-	-	-	350
Herinrichting Jelle van Damweg	464	-	-	-	7	-	7	457
Oever Compagnonvaart	700	500	-	-	7	-	7	693
Herinrichten Overkluizing	292	-	-	-	7	-	7	285
Herinrichting PW Jansenweg	524	-	-	-	7	-	7	517

Beeldend Kunstwerk Jubbega	47	-	-	-	-	-	-	-	47
Vorbereid.krediet Zonnepark KNO	1.000	-	-	-	4	-	4	-	996
Verledden armaturen	528	-	-	-	444	-	444	-	84
Verledden lichtmasten	346	-	-	-	323	-	323	-	23
Renovatie V.V. Heerenveen	50	-	-	-	-	-	-	-	50
IHP 2017: Onvoorzien/spoedaanvr.	253	-	182	-	-	-	182	-	71
Onderwijshuisvesting Tjalleberd	3.758	-	272	-	2.858	-	3.130	-	627
Onderwijshuisvesting De Buitenkans	177	-	117	-	-	-	117	-	59
Kunstgrasveld V.V. Heerenveen	400	-	-	-	11	-	12	-	388
Kunstgrasveld Heerenveense Boys	523	-	477	-	32	-	510	-	13
Onderwijshuisvesting De Buitenkans	197	-	20	-	-	-	20	-	176
Inventaris gymnastieklokale	1.000	-	671	-	35	-	706	-	294
Onderwijshuisvesting De Buitenkans	107	-	-	-	-	-	-	-	107
Onderwijshuisv. Inricht. De Buitenkans	14	-	-	-	-	-	-	-	14
IHP 2019: Onvoorzien/spoedaanvr.	237	-	31	-	-	-	31	-	206
Lichtmasten de Stripe	80	-	47	-	-	-	47	-	33
IHP 2020: Onvoorzien/spoedaanv.	257	-	22	-	-	-	22	-	235
Sport & Bew.: Speel- en sporttoestell.	65	-	-	-	12	-	12	-	53
Sport & Bewegen: Wandelpaden	69	-	-	-	-	-	-	-	69
IHP 2021: Onvoorzien/spoedaanvr.	257	-	-	-	-	-	-	-	257
IHP 2021: 1e Inrichting div.scholen	32	-	-	-	-	-	-	-	32
Posthuis: Horeca-apparatuur	15	-	3	-	-	-	3	-	12
Posthuis: Kleedkamers (herinrichten)	12	-	2	-	3	-	4	-	8
Posthuis: Meub. en herinr. Jachtweide	13	-	4	-	1	-	5	-	8
Posthuis: PR en marketing tools	24	-	-	-	6	-	6	-	18
Posthuis: PR en marketing tools	42	-	-	-	-	-	-	-	42
Posthuis: Herinrichting bovenfoyer	20	-	-	-	-	-	-	-	20
Posthuis: Balie vern./vervangen	10	-	-	-	-	-	-	-	10
Totaal lopende investeringen	60.314	25.733	23.070	12.161	13.998	5.578	37.068	17.739	23.246

Af te sluiten investeringen	Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2020	Inkomsten t/m 2020	Uitgaven 2021	Inkomsten 2021	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant-krediet
Omschrijving									
Herinricht. Ged.Molenwijk-Breedpad	794	113	426	-	22	-	449	-	345
Vorbereidingskrediet Klaverblad N-O	-	-	526	-	-526	-	-	-	-
Hydrolische snoeiapparatuur	9	-	-	-	-	-	-	-	9
VW pick-up	43	-	43	-	-	-	43	-	-
Afzetcontainer 9m³ (3 stuks)	34	-	23	-	-	-	23	-	10
Afzetcontainer (3 stuks, schuifdeksel)	34	-	-	-	-	-	-	-	34
Hand zoutstrooiers Epomini (9 stuks)	5	-	-	-	-	-	-	-	5
Bestelauto Ford Transit (5x)	258	-	244	-	14	-	258	-	
Stalling materieel	60	-	57	-	-	-	57	-	3
Borstelunit NIDO	20	-	6	-	7	-	13	-	7
Schaftwagen (2x)	18	-	12	-	-	-	12	-	6
Zoutmenger	31	-	25	-		-	25	-	5
Opel Movano (11-010)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pick-up Renault Maxity (015)	52	-	52	-	-	-	52	-	-
Schaftwagens (2223/24/25)	52	-	28	-	-	-	28	-	23
Schaftwagen Bohmer (3105/06)	19	-	-	-	-	-	-	-	19
5 afzet container 18m3 met dekzjl	57	-	-	-	-	-	-	-	57
agria 3400 met toebehoren (02-005)	14	-	-	-	-	-	-	-	14
agria 3400 met toebehoren (03-009)	14	-	-	-	-	-	-	-	14
zodensnijder (2218)	10	-	-	-	-	-	-	-	10
Klimaataanpassingen Gemeentehuis	224	-	17	-	-	-	17	-	207
Pick-up Toyota Dyna 100 (021)	34	-	34	-	-	-	34	-	-
Agria 5900 met toebehoren (08-005)	17	-	-	-	-	-	-	-	17
5x afzetcontainer 18m3 met dekzeil	57	-	22	-	-	-	22	-	35
taludmaaier agria 3400sm	16	-	-	-	-	-	-	-	16
zaaimachine Landpride (2229)	12	-	-	-	-	-	-	-	12

Tankvoorziening blauwe diesel	58	-	53	-	-	-	53	-	5
Voertuigen R&W 2020 VVI Saldo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Delige cirkelmaaier TOR GM 4010 D	91	-	-	-	91	-	91	-	-
3 Delige cirkelmaaier	90	-	-	-	90	-	90	-	-
8 Goupils G4L transporter	333	-	-	-	334	-	334	-	-
Aanhangwagens	15	-	-	-	16	-	16	-	-
Een in Dienstverlening	400	-	378	-	-	-	378	-	22
Kantoorautom.+systeemsoftware	487	-	438	-	50	-	487	-	-
H&I - Servers & Storage: Storage	505	-	-	-	505	-	505	-	-
Riolering Sinnebuorren	1.040	-	1.000	-	40	-	1.040	-	-
Uitvoeringsplan Kostverloren	55	-	48	-	10	-	57	-	-
Kade en herinrichting Breedpad	200	-	-	-	77	-	77	-	123
Dorpshart Jubbega: Advieskosten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bruggen 20 jaar	259	-	75	-	184	-	258	-	1
Oevers 20 jaar	205	-	158	-	46	-	204	-	1
Uitbreiding riolering Grexen	90	-	90	-	-	-	90	-	-
Klimaatmaat. bovengronds: struct.	300	-	-	-	-	-	-	-	300
Klimaatmaatr. ondergronds: incident.	25	-	-	-	24	-	24	-	1
Uren toekomstige investeringen	95	-	-	-	-	-	-	-	95
IHP 2020: Us Kubus	-	-	-	-	-2	-	-2	-	2
Posthuis: Kantoorautomatisering	10	-	9	-	1	-	10	-	-
Posthuis: Telefooncentrale	10	-	2	-	-	-	2	-	8
Posthuis: PR en marketing tools	23	-	10	-	10	-	20	-	3
Posthuis: PR en marketing tools	23	-	-	-	-	-	-	-	23
H&I - Netwerk & data: switches + NAC	110	-	80	-	30	-	110	-	-
Posthuis: Nieuwe website	15	-	-	-	-	-	-	-	15
Posthuis: Toneeltechniek en automat.	18	-	16	-	2	-	18	-	-
Posthuis: Herinrichting bovenfoyer	12	-	-	-	13	-	13	-	-
Totaal af te sluiten investeringen	6.348	113	3.872	-	1.038	-	4.910	-	1.444

WNT

De WNT verplicht het openbaar maken van de (hoogte van de) inkomens van de secretaris en de griffier van de gemeente. In de onderstaande tabel zijn de wettelijk vereiste gegevens vermeld.

Gegevens 2021				
bedragen x € 1		Dhr. J. van Leeuwestijn		MW. L. Roest-Jonkers
Functiegegevens ⁵	gemeentesecretaris		griffier	
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1		1	
Dienstbetrekking? ⁸	ja		ja	
Bezoldiging ⁹				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 116.081,20		€ 85.813,93	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.556,08		€ 15.167,52	
Subtotaal	€ 137.637,28		€ 100.981,45	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 209.000,00		€ 209.000,00	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 137.637,28		€ 100.981,45	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.		N.v.t.	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gegevens 2020 ⁴		
bedragen x € 1	Dhr. J. van Leeuwestijn	Mw. L. Roest-Jonkers
Functiegegevens ⁵	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	1
Dienstbetrekking? ⁸	ja	ja
Bezoldiging ⁹		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 110.177,10	€ 81.442,66
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.025,12	€ 13.851,96
<i>Subtotaal</i>	€ 130.202,22	€ 95.294,62
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 201.000,00	€ 201.000,00
Bezoldiging	€ 130.202,22	€ 95.294,62

Overige gegevens

Bijlage 1 Aansluiting beginbalans 2021 en eindbalans 2020

Wijziging in vergelijkende cijfers 2020

In deze jaarrekening zijn diverse herrubriceringen op de balans doorgevoerd. Ten behoeve van het inzicht en de vergelijkbaarheid van de jaarcijfers in dit boekwerk zijn de vergelijkende jaarcijfers 2020 hierop aangepast. Hierdoor is het mogelijk dat de omvang of specificatie van balansposten afwijken van de balansposten zoals opgenomen in de jaarstukken 2020. De verschillen ten opzichte van de jaarstukken 2020 zijn hieronder inzichtelijk gemaakt en toegelicht.

ACTIVA	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2020	Vershil boekwaarde
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	14.870.173	14.870.173	-
A1.2.0 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald	525.661	525.661	-
A1.3.0 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	14.344.512	14.344.512	-
Materiële vaste activa	113.772.832	113.772.832	-
A2.1.2 Investerings met een economisch nut	64.793.447	64.793.447	-
A2.2.0 Investerings met economisch nut, waarvoor een heffing	18.115.451	18.115.451	-
A2.3.0 Investerings in de openbare ruimte met een	30.821.408	30.821.408	-
A2.1.1 In erfpacht uitgegeven materiële vaste activa	42.525	42.525	-
Financiële vaste activa	12.783.111	12.783.111	-
Kapitaalverstrekingen aan:			
A3.1.1 - deelnemingen	12.281.058	12.281.058	-
A3.3.0 Overige langlopende leningen	400.279	400.279	-
A3.6.0 Overige uitzetting met een rentetypische looptijd van één	101.774	101.774	-
Totaal vaste activa	141.426.115	141.426.115	-
Vlottende activa			
Voorraden	18.159.893	18.159.893	-
A4.2.0 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in	18.153.325	18.153.325	-
A4.3.0 Gereed product en handelsgoederen	6.568	6.568	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	32.324.814	37.916.534	-5.591.720
A5.1.0 Vorderingen op openbare lichamen	8.576.762	9.936.223	1.359.460
A5.4.0 Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische	-	17.720.940	17.720.940
A5.5.0 Rekening-courantverhouding met het Rijk	17.720.940	-	-17.720.940
A5.8.0 Overige vorderingen	6.027.111	10.259.371	4.232.260
Liquide middelen	1.188.157	1.452.423	-264.266
A6.1.0 Kassaldi	9.618	4.060	-5.558
A6.2.0 Banksaldi	1.178.539	1.448.363	269.824
Overlopende activa	9.471.808	3.620.097	5.851.711
Voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te			
A7.1.3 - overige Nederlandse overheidslichamen	2.984.120	2.984.120	-
A7.2.0 Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	6.487.688	635.977	-5.851.711
Totaal vlottende activa	61.144.672	61.148.947	-4.275
Totaal activa	202.570.787	202.575.062	-4.275

PASSIVA		Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2020	Verschil boekwaarde
Vaste passiva				
<u>Eigen vermogen</u>		<u>42.587.891</u>	<u>42.587.891</u>	-
P1.1.0	Algemene reserve	37.502.830	37.502.830	-
P1.2.0	Bestemmingsreserves	2.382.515	2.382.515	-
P1.3.0	Nog te bestemmen resultaat	2.702.546	2.702.546	-
<u>Voorzieningen</u>		<u>20.516.147</u>	<u>20.516.147</u>	-
P2.1.0	Voorzieningen voor toekomstige verplichtingen en/of	5.016.226	5.057.481	41.255
P2.2.0	Voorzieningen voor op de balansdatum bestaande risico's	108.300	-	-108.300
P2.3.0	Voorzieningen ter egalisatie van kosten	6.211.819	6.170.564	-41.255
P2.4.0	Voorzieningen t.b.v. de bijdragen aan toekomstige	8.873.570	-	-8.873.570
P2.5.0	Voorziening t.b.v. derden verkregen middelen die specifiek	306.233	9.288.102	8.981.870
<u>Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar</u>		<u>119.176.303</u>	<u>119.176.303</u>	-
Onderhandse leningen van:				
P3.2.1	- Binnenlandse pensioenfondsen en	119.174.703	119.174.703	-
P3.4.0	Waarborgsommen	1.600	1.600	-
Totaal vaste passiva		182.280.341	182.280.341	-
Vlottende passiva				
<u>Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>		<u>3.919.846</u>	<u>3.912.587</u>	<u>7.259</u>
P4.4.0	Overige schulden	3.919.846	3.912.587	-7.259
<u>Overlopende passiva</u>		<u>16.370.600</u>	<u>16.382.134</u>	<u>-11.534</u>
P5.1.0	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	9.590.004	9.601.538	11.534
Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:				
P5.2.1	- Europese overheidslichamen	-	-	-
P5.2.2	- het Rijk	5.397.367	2.411.362	-2.986.005
P5.2.3	- overige Nederlandse overheidslichamen	1.130.612	1.130.612	-
P5.3.0	Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van	252.618	3.238.622	2.986.004
Totaal vlottende passiva		20.290.446	20.294.721	4.275
Totaal passiva		202.570.787	202.575.062	-4.275

Toelichting verschillen

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

A5.1.0 - Vorderingen op openbare lichamen

Er is een bedrag van € 1.101.990 verschoven van *A5.1.0 – vorderingen op openbare lichamen* naar *A7.2.0 - overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen* aangezien het hier overlopende posten betreft.

Daarnaast is in de jaarstukken 2020 per abuis een bedrag van € 257.471 gesaldeerd met de schuld aan de fiscus onder de overlopende passiva (P5.1.0) en niet verrekend met de totale vordering op het btw-compensatiefonds onder de *A5.1.0 – vorderingen op openbare lichamen*. Gesaldeerd betreft de vordering op het btw-compensatiefonds ultimo 2020 daardoor € 8.054.534 en niet € 8.312.005 zoals vermeld in de jaarstukken 2020. De schuld aan de fiscus ultimo 2020, zoals vermeld onder de overlopende passiva (P5.1.0) neemt daarmee evenredig af van € 646.090 naar € 388.619.

A5.4.0 - Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Herrubricering naar A5.5.0 - Rekening-courantverhouding met het Rijk. Het betreft hier namelijk middelen die zonder boete omgezet kunnen worden in liquide middelen.

A5.5.0 - Rekening-courantverhouding met het Rijk

Herrubricering van A5.4.0 - Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar. Het betreft hier namelijk middelen die zonder boete omgezet kunnen worden in liquide middelen.

A5.8.0 - Overige vorderingen

Er is een bedrag van € 4.250.489 verschoven van *A5.8.0 – overige vorderingen* naar *A6.2.0 – Banksaldi (-€ 30)* en *A7.2.0 - overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen* (€ 4.250.519) aangezien het hier liquide middelen en overlopende posten betreft.

Daarnaast is een bedrag van € 18.229 verschoven van *P5.1.0 – verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen* naar de *A5.8.0 – overige vorderingen* aangezien deze posten betrekking hebben op de debiteurenpositie ultimo 2020.

Liquide middelen

A6.1.0 - Kassaldi

Betreft de herrubricering van een drietal posten die ten onrechte niet onder de kasgelden stonden gepresenteerd terwijl deze wel betrekking hebben op het kasgeld van de gemeente Heerenveen. Het betreft een verschuiving voor een bedrag van € 5.559 van de overlopende passiva (P5.1.0) naar *A6.1.0 – Kassaldi* en een verschuiving van € 1 (saldo kasverschillen) van de overlopende activa (A7.2.0) naar *A6.1.0 – Kassaldi*.

A6.2.0 - Banksaldi

Conform de informatievoorschriften dienen kruisposten te worden toegerekend aan de liquide middelen. Ultimo 2020 is daarom een totaalbedrag aan kruisposten (€ 269.794) van de overlopende passiva (P5.1.0) en van de A5.8.0 - *overige vorderingen* (€ 30) naar A6.2.0 - *Banksaldi* verschoven.

Overlopende activa

De overlopende activa nemen ultimo 2020 toe met € 5.851.711 en wordt veroorzaakt door een verschuiving van de overlopende passiva (P5.1.0) naar de overlopende activa (A7.2.0) voor een bedrag van € 499.202. Daarnaast een verschuiving voor een bedrag van € 1.101.990 van A5.1.0 - *vorderingen op openbare lichamen* naar A7.2.0 - *overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen*. Ook is een bedrag verschoven van A5.8.0 - *overige vorderingen* naar A7.2.0 - *overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen* (€ 4.250.519)

Voorzieningen

Het totaalsaldo ultimo 2020 van de voorzieningen is niet gewijzigd. Wel zijn de voorzieningen opnieuw onderverdeeld in de juiste categorieën op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Netto-vlottende schulden met een looptijd van korter dan één jaar

P4.4.0 – Overige schulden

Er heeft een verschuiving van de overlopende passiva (P5.1.0) naar de overige schulden (P4.4.0) plaatsgevonden aangezien het hier ontvangen borgsommen (schuld) betreft.

Overlopende passiva

P5.1.0 - Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen

Binnen deze categorie hebben diverse verschuivingen plaatsgevonden. Ten eerste is een bedrag van € 18.229 verschoven naar de A5.8.0 - *overige vorderingen* aangezien deze posten betrekking hebben op de debiteurenpositie ultimo 2020. Daarnaast heeft een verschuiving van de overlopende passiva (P5.1.0) naar de overlopende activa (A7.2.0) plaatsgevonden voor een bedrag van € 499.202. Dit heeft voornamelijk te maken met nog te verrekenen bedragen (vorderingen) binnen het sociaal domein.

Tevens is een bedrag van -€ 269.794 aan kruisposten en een bedrag van € 5.558 aan kasgelden van de overlopende passiva (P5.1.0) naar de liquide middelen (A6.1.0 en A6.2.0) verschoven. Ook heeft er een verschuiving van de overlopende passiva (P5.1.0) naar de overige schulden (P4.4.0) plaatsgevonden aangezien het hier ontvangen borgsommen betreft (-€ 7.259). Ten slotte is in de jaarstukken 2020 per abuis een bedrag van € 257.471 gesaldeerd met de schuld aan de fiscus onder de overlopende passiva (P5.1.0) en niet verrekend met de totale vordering op het btw-compensatiefonds onder de A5.1.0 - *vorderingen op openbare lichamen*. Dit betreft een overboeking van - € 257.471 naar de vorderingen op openbare lichamen. De correctie van de schuld aan de fiscus ultimo 2020, zoals vermeld onder de overlopende passiva in de jaarstukken 2020 neemt daarmee evenredig af van € 646.090 naar € 388.619.

P5.2.2 – Voorschotbedragen ontvangen van het Rijk

Ultimo 2020 waren er enkele voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel ten onrechte opgenomen onder *P5.3.0 – overige vooruitontvangen bedragen*. De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel dienen conform wettelijke voorschriften opgesplitst te worden naar het soort overheidslichaam waarvan het voorschotbedrag is ontvangen. Er heeft daarom een verschuiving plaatsgevonden van *P5.3.0 – overige vooruitontvangen bedragen* naar *P5.2.2 – Voorschotbedragen ontvangen van het Rijk*.

P5.3.0 – Overige vooruitontvangen bedragen

Zie eerdere toelichting bij P5.2.2 – voorschotbedragen ontvangen van het Rijk.

Controleverklaring

Indicatoren

Indicatoren	Eenheid	Jaar	Heerenveen	Nederland	Bron
Verwijzingen HALT	per 1.000 inwoners 12-18 jaar	2020	9	11	Stichting HALT
Jongeren met delict voor rechter	%	2020	1	1	CBS Jeugd
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2020	1,6	1,7	DUO/Ingrado
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2020	1,6	2,7	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	15	26	DUO/Ingrado
Netto arbeidsparticipatie	%	2020	68,8	68,4	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2020	133,5	202,0	CBS
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inwoners	2021	810	649	CBS MSD WMO
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2020	6	6	CBS Jeugd
Personen met een bijstands-uitkering	per 10.000 inwoners	2021	356,4	349,5	CBS
Werkloze jongeren	%	2020	2	2	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdhulp	% inwoners tot 18 jaar	2020	11,6	11,9	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	% inwoners 12-23 jr	2020	0,3	0,4	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	% inwoners tot 18 jaar	2020	1,4	1,2	CBS Jeugd
Nieuwe gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2020	12,2	8,9	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	%	2021	79,2	70,1	CBS- bevolking statistiek
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2020	1,2	2,0	CBS
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000	2020	3,5	4,5	CBS

	inwoners				
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2020	1,7	1,8	CBS
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2020	8,5	6,2	Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen
Vestigingen	per 1000 inwoners 15-74 jaar	2020	161,8	158,4	LISA
Functiemenging	%	2020	58,0	53,2	LISA
Banen	per 1000 inwoners 15-64 jaar	2020	1.033,6	795,9	LISA
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	121	161	CBS- statistiek huishoudelijk afval
Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	9,2	20	Rijkswaterstaat klimaatmonitor
Gemiddelde woonlasten éénpersoons huishoudens	€	2021	724	733	COELO
Gemiddelde Woonlasten meerpersoons huishoudens	€	2021	857	810	COELO
Gemiddelde WOZ waarde woningen	x €1.000	2020	254	290	CBS-WOZ